

Tilläggsbudget 1 för budgetåret 2003 (prop. 2002/03:100)

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens förslag till tilläggsbudget för budgetåret 2003 (prop. 2002/03:100, avsnitt 7). Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, med undantag för anslaget för bostadsbidrag som till följd av utskottets ställningstagande angående regeringens förslag till ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag lämnas på oförändrad nivå jämfört med statsbudgeten för 2003. Utskottets förslag innebär att anvisade medel ökar med 538 miljoner kronor netto, vilket är 18 miljoner högre jämfört med regeringens förslag. De föreslagna ökningarna uppgår till 5 359 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 4 821 miljoner kronor. Vidare tillstyrks regeringens förslag om bl.a. nya och ändrade bemyndiganden att ingå ekonomiska förpliktelser.

I frågan om regeringens förslag angående förbättrad kapitalstruktur i statliga företag tillstyrker utskottet, i enlighet med konstitutionsutskottets yttrande, att särskilda åtgärder vidtas för att underlätta finansiella omstruktureringar inom den statliga bolagssfären. Utskottet anser att riksdagens inflytande över åtgärderna bör tydliggöras i förhållande till regeringens förslag. Vidare redovisar utskottet i betänkandet hur förslaget bör kunna inordnas i riksdagens rambeslutsmodell för hanteringen av budgetpropositionen.

Beträffande frågan om ett vidgat uppdrag för Vasallen AB ställer sig utskottet bakom regeringens förslag.

Utskottet behandlar i betänkandet åtta förslag till ändringar i nu gällande lagar, vilka tas upp i samband med förslaget till tilläggsbudget för 2003. Regeringens förslag till ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag avslås, i enlighet med bostadsutskottets yttrande, mot bakgrund av reviderade beräkningar som visar att de i propositionen föreslagna regeländringar inledningsvis inte ger den tänkta besparingen. Samtidigt ser utskottet skäl för regeringen att återkomma till riksdagen med förslag till effektivisering av bostadsbi-

dragssystemet. Förutsättningen för detta måste dock vara att förslaget effekter finansieras på ett för det statsfinansiella läget adekvat sätt.

Vidare tillstyrker utskottet, i enlighet med socialförsäkringsutskottets yttrande, delvis regeringens förslag till ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring. Finansutskottet tillstyrker även delvis regeringens förslag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön, i likhet med socialförsäkringsutskottet.

Övriga förslag till lagändringar tillstyrks av utskottet.

Till följd av regeringens förslag att ett nytt anslag för gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet anvisas på tilläggsbudget för 2003 behandlar finansutskottet i betänkandet, på trafikutskottets förslag, även Riksdagens revisorers förslag 2002/03:RR13 angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet jämte tre motioner som trafikutskottet tar upp i samband med ärendet. Utskottet påpekar att Riksdagens revisorers förslag samt motionsförslagen angående ett gemensamt radiokommunikationssystem för trygghet och säkerhet ligger väl i linje med riktlinjerna för fortsatt arbete med systemet enligt den av regeringen tillsatta utredningen RAKEL. Med hänvisning till den pågående beredningen av utredningens förslag inom Regeringskansliet avstyrker utskottet Riksdagens revisorers förslag och motionerna.

Övriga motioner avstyrks.

Till betänkandet har fogats 8 reservationer och 7 särskilda yttranden av företrädarna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	8
Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2003.....	16
Redogörelse för ärendet	20
Ärendet och dess beredning	20
Utskottets överväganden	21
Inledning	21
Omstrukturering av statliga företag.....	22
En förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag	22
Omfinansiering av kapitaltillskott till Teracom AB	28
Vasallen AB	29
Vidgat uppdrag för Vasallen AB.....	29
Tilläggsbudget per utgiftsområde.....	30
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	30
27:4 Radio- och TV-verket.....	30
90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	31
90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	31
90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	32
90:5 Regeringskansliet m.m.	32
90:7 Expertgruppen för EU-frågor	33
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	33
1:5 Statistiska centralbyrån	33
1:7 Kammarkollegiet	34
1:15 Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader (anslagsvillkor).....	34
2:1 Finansinspektionen.....	35
Statens fastighetsverk (ny investeringsplan)	35
Försäljning av fastighet i Paris, Frankrike.....	36
90:1 Riksrevisionen (bemyndigande).....	37
Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	37
3:2 Skattemyndigheterna	37
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	38
Lag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång.....	38
4:1 Polisorganisationen	39
4:3 Åklagarorganisationen	39
4:5 Domstolsväsendet m.m.	40
4:6 Kriminalvården	40
4:10 Brottsoffermyndigheten.....	41
Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	41

Försvarets materielverk (bemyndigande)	41
6:8 Försvarets radioanstalt	42
6:11 Nämnder m.m.	42
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	42
8:1 Biståndsverksamhet (anslag)	42
8:1 Biståndsverksamhet (bemyndigande angående ekonomiska förpliktelser)	43
8:1 Biståndsverksamhet (bemyndigande angående garantier för lån från Europeiska investeringsbanken)	44
8:1 Biståndsverksamhet (anslagsvillkor)	44
8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	45
8:4 Folke Bernadotteakademien (nytt ramanslag)	45
Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar	45
10:2 Integrationsåtgärder (anslag samt motionsförslag)	45
11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna	47
12:1 Migrationsverket	47
12:2 Mottagande av asylsökande (anslag samt anslagsvillkor)	48
12:4 Utlänningsnämnden	49
12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden	49
12:6 Utresor för avvisade och utvisade	50
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	50
13:1 Sjukvårdsförmåner	50
14:4 Statens folkhälsoinstitut	51
14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder	51
16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder samt 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd	52
16:5 Bidrag till handikapporganisationer	52
16:7 Bilstöd för handikappade	53
16:9 Statens institut för särskilt utbildningsstöd	53
17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	54
Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	54
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	54
Lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön	58
19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. (anslag samt anslagsvillkor)	62
19:2 Aktivitets- och sjukersättningar	64
19:5 Kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning	64
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	65
Lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.	65
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	66
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	66
21:2 Föräldraförsäkring	67

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad	68
Lag om ändring i lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	68
Lag om ändring i lagen (2002:1135) om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	68
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.....	69
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader.....	69
Lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto	69
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade.....	70
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	71
Utgiftsområde 14 Arbetsliv	71
23:2 Arbetslivsinstitutet (bemyndigande)	71
23:4 Arbetsdomstolen.....	72
23:8 Medlingsinstitutet.....	72
Medel för individuell kompetensutveckling.....	72
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	73
25:3 Bidrag till kontakttolkutbildning	73
26:1 Statens ljud- och bildarkiv.....	73
28:21 Riksarkivet och landsarkiven	73
28:26 Bidrag till kulturmiljövård.....	74
28:31 Bidrag till vissa museer	74
28:39 Stöd till trossamfund	74
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	75
Lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag	75
21:1 Bostadsbidrag	76
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader.....	77
31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	77
31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (anslagsvillkor)	78
31:8 Statens geotekniska institut	78
31:9 Lantmäteriverket	79
31:13 Statens bostadsnämnd (motionsförslag)	79
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag (bemyndigande).....	80
32:1 Länsstyrelserna m.m.....	81
Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling	81
33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	81
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	82
34:4 Sanering och återställning av förorenade områden.....	82
34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.	82

Utgiftsområde 22 Kommunikationer	83
36:2 Våghållning och statsbidrag (anslag samt bemyndigande)	83
36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter (anslag)	84
36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter (bemyndigande angående tunnlår genom Hallandsås).....	84
36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter (bemyndigande angående Botniabanan)	85
37:2 Upphandling av samhällsätåganden.....	86
37:6 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet (nytt anslag)	86
Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet (förslag 2002/03:RR13)	87
Finansiering av Citytunneln i Malmö (motionsförslag).....	90
Kapitaltillskott till SJ AB (motionsförslag)	91
Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringsar.....	91
42:4 Centrala försöksdjursnämnden (bemyndigande)	91
Statens jordbruksverk (bemyndigande)	92
43:8 Fiskeriverket	92
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	93
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	94
44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. (anslag samt bemyndigande).....	95
Utgiftsområde 24 Näringsliv	96
38:2 Näringslivsutveckling m.m.....	96
38:14 Rymdverksamhet	96
38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (anslagsvillkor).....	97
39:3 Exportfrämjande verksamhet.....	98
39:6 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen.....	98
40:3 Allmänna reklamationsnämnden	99
40:4 Fastighetsmäklarnämnden	99
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	100
48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	100
48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	100
Finansutskottets sammanställning av ändrade ramar för utgiftsområden samt av ändrade och nya anslag.....	101
Reservationer.....	104
1. Kapital för omstrukturering av statliga bolag, punkt 1 (m, fp, c)	104
2. Kapital för omstrukturering av statliga bolag, punkt 1 (kd).....	106
3. Omfinansiering av kapitaltillskott till Teracom AB – punkt 2 (m, fp, kd, c)	107
4. Lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl., punkt 15 (kd, c).....	107

5. Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet, punkt 24 (fp).....	108
6. Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet, punkt 24 (kd).....	110
7. Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. (bemyndigande), punkt 28 (kd, c).....	110
8. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 30 (c).....	111
Särskilda yttranden.....	118
1. Vidgat uppdrag för Vasallen AB – punkt 3 (fp, kd).....	118
2. Vidgat uppdrag för Vasallen AB – punkt 3 (c).....	118
3. Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet – punkt 24 (c).....	119
4. Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. – punkt 29 (c).....	119
5. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag – punkt 30 (m).....	120
6. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag – punkt 30 (fp).....	121
7. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag – punkt 30 (kd).....	122
<i>Bilagor</i>	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	124
2. Regeringens lagförslag.....	131
3. Utskottets lagförslag.....	144
Av utskottet framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	144
Av utskottet framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.....	150
4. Lagrådsyttrande som begärts av utskottet.....	156
5. Förslag i vårpropositionen och i parti- och kommittémotioner om ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2003.....	163
6. Konstitutionsutskottets yttrande.....	168
7. Justitieutskottets yttrande.....	178
8. Socialförsäkringsutskottets yttrande.....	184
9. Socialutskottets protokollsutdrag.....	209
10. Trafikutskottets yttrande.....	211
11. Miljö- och jordbruksutskottets yttrande.....	228
12. Näringsutskottets protokollsutdrag.....	238
13. Bostadsutskottets yttrande.....	240

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Omstrukturering av statliga företag

1. Kapital för omstrukturering av statliga bolag

Riksdagen godkänner

dels att högst 3 000 000 000 kr överförs från de statliga bolagen som extra utdelningar 2003 i enlighet med vad utskottet anför till ett konto i Riksgäldskontoret,

dels vad utskottet föreslår om en förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag samt ger som sin mening regeringen till känna vad utskottet anför.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2002/03:100 punkt 37 och avslår motionerna

2002/03:Fi18 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 2 och

2002/03:Fi23 Mats Odell m.fl. (kd) yrkandena 3 och 4.

Reservation 1 (m, fp, c)

Reservation 2 (kd)

2. Omfinansiering av kapitaltillskott till Teracom AB

Riksdagen godkänner vad regeringen förordar om omfinansiering av ett avsett kapitaltillskott till Teracom AB. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 38.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

Vasallen AB

3. Vidgat uppdrag för Vasallen AB

Riksdagen godkänner att Vasallen AB även ska få utveckla fastigheter som inrättats för försvarsindustrins behov i enlighet med vad regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 39.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

4. Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader (anslagsvillkor)

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:15 Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 17.

5. Statens fastighetsverk (ny investeringsplan)

Riksdagen godkänner en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk i enlighet med vad regeringen förordar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 18.

6. Försäljning av fastighet i Paris, Frankrike

Riksdagen godkänner att staten säljer en fastighet i Paris, Frankrike. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 19.

7. Riksrevisionen (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar riksdagsstyrelsen att för 2003 besluta att Riksrevisionen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används för verksamheten intill ett belopp av 50 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 41.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

8. Lag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 9.

Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

9. Försvarets materielverk (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att 2003 låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 25 500 000 000 kr för att tillgodose behovet av rörelsekapital. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 20.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

10. Biståndsverksamhet (bemyndigande angående ekonomiska förpliktelser)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda reservationsanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*, ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare

gjorda åtaganden medför utgifter på högst 24 164 000 000 kr efter 2003. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 21.

11. Biståndsverksamhet (bemyndigande angående lån från Europeiska investeringsbanken)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003 utfärda garantier intill ett sammanlagt belopp av 580 825 000 kr för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 22.

12. Biståndsverksamhet (anslagsvillkor)

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 23.

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

13. Integrationsåtgärder (motionsförslag)

Riksdagen avslår motion
2002/03:Fi20 av Nyamko Sabuni (fp).

14. Mottagande av asylsökande (anslagsvillkor)

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande*. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 24.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

15. Lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 12 samt avslår motion
2002/03:Fi23 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 2.

Reservation 4 (kd, c)

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

16. Lag om ändring i lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 13.

17. Lag om ändring i lagen (2002:1135) om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:1135) om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 14.

Utgiftsområde 14 Arbetsliv

18. Arbetslivsinstitutet (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda ramanslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 100 000 000 kr under 2004–2007. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 26.

19. Medel för individuell kompetensutveckling

Riksdagen godkänner att 2 300 000 000 kr från inkomstitel 1428 *Energiskatt* förs till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 27.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

20. Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (anslagsvillkor)

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda anslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter*. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 28.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

21. Väg hållning och statsbidrag (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att 2003 låta Vägverket förvärva en konferens- och museianläggning i Borlänge för högst 46 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 30.

22. Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter (bemyndigande angående tunnar genom Hallandsås)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 13 700 000 000 kr efter 2003. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 31.

23. Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter (bemyndigande angående Botniabanan)

Riksdagen godkänner att regeringen 2003 får besluta om en låneram i Riksgäldskontoret om högst 12 050 000 000 kr för Botniabanan AB för den första och andra utbyggnadsetappen mellan Örnsköldsvik–Husum respektive Nyland–Örnsköldsvik, för den tredje utbyggnadsetappen på delen Husum–Nordmaling samt för planeringsarbete för den återstående delen av den tredje utbyggnadsetappen Nordmaling–Umeå. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 32.

24. Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet

Riksdagen avslår förslag 2002/03:RR13 och motionerna 2002/03:Fö269 av Kenth Högström (s), 2002/03:Fö3 av Else-Marie Lindgren och Ragnwi Marcelind (båda kd) samt 2002/03:Fö4 av Allan Widman m.fl. (fp) yrkandena 1–3.

Reservation 5 (fp)

Reservation 6 (kd)

25. Finansiering av Citytunneln i Malmö (motionsförslag)

Riksdagen avslår motion 2002/03: Fi22 av Allan Widman och Marie Wahlgren (fp) yrkandena 1–3.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

26. Centrala försöksdjursnämnden (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske och anslutande näringar uppförda ramanslaget 42:4 *Centrala försöksdjursnämnden*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kr under 2004. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 33.

27. Statens jordbruksverk (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2003 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 650 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 34.

28. Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. (bemyndigande)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske och anslutande näringar uppförda anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.*, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 000 000 kr under 2004 och högst 195 000 000 kr under 2005. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 35 och avslår motion

2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 10.

Reservation 7 (kd, c)

Utgiftsområde 24 Näringsliv

29. Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (anslagsvillkor)

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 36 och avslår motion 2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 11.

Ramar för utgiftsområden samt anslag

30. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag

Riksdagen

antar *dels* regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto (*bilaga 2*), *dels* utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring samt utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön (*bilaga 3*),

avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag (*bilaga 2*),

godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.*,

bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda ramanslaget 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag*, göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 150 000 000 kr efter 2003 och

godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med bifogad specifikation.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:100 punkterna 15, 25, 29 och 42, bifaller delvis proposition 2002/03:100 punkterna 10, 11 och 40, avslår proposition 2002/03:100 punkt 16 och avslår motionerna

2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 8, 9 och 12,

2002/03:Fi18 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 1,

2002/03:Fi19 av Bo Könberg (fp) yrkandena 1–5 samt

2002/03:Fi21 av Lennart Fremling (fp) yrkandena 1 och 2.

Reservation 8 (c)

Stockholm den 27 maj 2003

På finansutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sven-Erik Österberg (s), Fredrik Reinfeldt (m)*, Karin Pilsäter (fp)*, Sonia Karlsson (s), Mats Odell (kd)*, Lars Bäckström (v), Agneta Ringman (s), Gunnar Axén (m)*, Tommy Waidelich (s), Christer Nylander (fp)*, Lena Ek (c), Hans Hoff (s), Tomas Högström (m)*, Agneta Gille (s), Bo Berhardsson (s), Per-Olof Svensson (s) och Mikael Johansson (mp).

*) Har ej deltagit i beslutet under förslagspunkt 30.

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2003

Belopp i tusental kronor

	Utgiftsområde Anslag	Utskottets förslag		
		Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
1	Rikets styrelse	7 674 618	14 229	7 688 847
27:4	Radio- och TV-verket	11 676	700	12 376
90:1	Kungliga hov- och slottsstaten	87 597	4 000	91 597
90:2	Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	603 008	16 550	619 558
90:4	Riksdagens ombudsmän, justitieombuds- männen ¹	56 426	2 500	58 926
90:5	Regeringskansliet m.m.	5 180 433	-10 221	5 170 212
90:7	Expertgruppen för EU-frågor	9 179	700	9 879
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	9 078 095	14 250	9 092 345
1:5	Statistiska centralbyrån	414 139	-1 250	412 889
1:7	Kammarkollegiet	27 459	500	27 959
2:1	Finansinspektionen	163 680	15 000	178 680
3	Skatt, tull och exekution	8 265 923	1 567	8 267 490
3:2	Skattemyndigheterna	5 087 212	1 567	5 088 779
4	Rättsväsendet	24 584 790	198 050	24 782 840
4:1	Polisorganisationen	13 559 801	-1 950	13 557 851
4:2	Säkerhetspolisen	547 409	-50 000	497 409
4:3	Åklagarorganisationen	788 314	20 000	808 314
4:4	Ekobrottsmyndigheten	321 640	-10 000	311 640
4:5	Domstolsväsendet m.m.	3 667 435	38 000	3 705 435
4:6	Kriminalvården	4 472 939	200 000	4 672 939
4:7	Brottsförebyggande rådet	60 993	-1 000	59 993
4:10	Brottsoffermyndigheten	19 093	3 000	22 093
6	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44 704 155	-1 950	44 702 205
6:2	Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling	19 163 960	-25 000	19 138 960
6:8	Försvarets radioanstalt	454 307	25 000	479 307
6:11	Nämnder m.m.	7 095	-1 950	5 145
7	Internationellt bistånd	17 140 303	-74 979	17 065 324
8:1	Biståndsverksamhet	15 886 126	-94 979	15 791 147
8:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssam- arbete	492 740	10 000	502 740
8:4	Folke Bernadotteakademin, ramanslag (nytt anslag)	0	10 000	10 000

Utgiftsområde Anslag	Utskottets förslag			
	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå	
8	Invandrare och flyktingar	7 128 470	227 800	7 356 270
10:2	Integrationsåtgärder	51 742	30 000	81 742
11:1	Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna	230 000	40 000	270 000
12:1	Migrationsverket	617 511	5 800	623 311
12:2	Mottagande av asylsökande	3 154 274	122 000	3 276 274
12:4	Utlänningsnämnden	114 074	10 000	124 074
12:5	Offentligt biträde i utlänningsärenden	127 027	5 000	132 027
12:6	Utresor för avvisade och utvisade	105 556	15 000	120 556
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	33 356 735	574 000	33 930 735
13:1	Sjukvårdsförmåner m.m.	2 608 000	430 000	3 038 000
14:4	Statens folkhälsoinstitut	124 894	85 000	209 894
14:7	Folkhälsopolitiska åtgärder	86 554	5 000	91 554
16:3	Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd	166 884	-7 000	159 884
16:4	Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder	80 394	500	80 894
16:5	Bidrag till handikapporganisationer	157 248	1 500	158 748
16:7	Bilstöd till handikappade	164 000	56 000	220 000
16:9	Statens institut för särskilt utbildningsstöd	26 373	2 000	28 373
17:1	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	35 446	1 000	36 446
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	119 398 964	-858 000	118 540 964
19:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	46 943 496	-2 460 000	44 483 496
19:2	Aktivitets- och sjukersättningar	58 024 970	1 600 000	59 624 970
19:5	Kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning	8 000	2 000	10 000
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	52 889 100	-470 000	52 419 100
21:2	Föräldraförsäkring	22 340 000	-470 000	21 870 000
13	Arbetsmarknad	60 306 689	-550 000	59 756 689
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	36 363 000	-104 000	36 259 000
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	4 708 812	-40 000	4 668 812
22:4	Särskilda insatser för arbetshandikappade	7 185 857	-281 000	6 904 857
22:8	Bidrag till administration av grundbeloppet	57 427	-3 000	54 427
22:9	Bidrag till Samhall AB	4 262 419	-125 000	4 137 419
22:12	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	4 774	3 000	7 774

	Utgiftsområde Anslag	Utskottets förslag		
		Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
14	Arbetsliv	1 149 627	7 250	1 156 877
23:4	Arbetsdomstolen	19 971	6 000	25 971
23:8	Medlingsinstitutet	46 891	1 250	48 141
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 372 903	5 230	8 378 133
25:3	Bidrag till kontakttolkutbildning	9 544	68	9 612
26:1	Statens ljud- och bildarkiv	40 112	285	40 397
28:21	Riksarkivet och landsarkiven	278 454	2 644	281 098
28:26	Bidrag till kulturmiljövård	251 745	15 000	266 745
28:28	Centrala museer: Myndigheter	744 627	-6 900	737 727
28:31	Bidrag till vissa museer	48 176	5 700	53 876
28:34	Forum för levande historia	40 000	-10 000	30 000
28:39	Stöd till trossamfund	50 750	-1 567	49 183
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 482 356	-126 500	9 355 856
21:1	Bostadsbidrag	3 829 000	0	3 829 000
31:3	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	14 064	-2 000	12 064
31:4	Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	200 000	-100 000	100 000
31:8	Statens geotekniska institut	26 573	2 000	28 573
31:9	Lantmäteriverket	428 028	-27 000	401 028
32:1	Länsstyrelserna m.m.	2 060 166	500	2 060 666
19	Regional utjämning och utveckling	3 607 776	-2 500	3 605 276
33:1	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	1 535 335	-2 500	1 532 835
20	Allmän miljö- och naturvård	3 363 075	-150 000	3 213 075
34:3	Åtgärder för biologisk mångfald	994 908	-10 000	984 908
34:4	Sanering och återställning av förorenade områden	460 770	-150 000	310 770
34:12	Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.	211 584	10 000	221 584
22	Kommunikationer	25 858 344	-500 650	25 357 694
36:2	Väghållning och statsbidrag	14 923 449	-408 000	14 515 449
36:4	Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	7 063 972	-84 000	6 979 972
36:5	Ersättning till Statens järnvägar för kostnader i samband med utdelning från AB Swedcarrier, m.m.	45 000	-8 000	37 000
37:2	Upphandling av samhällsättaganden	153 484	-8 000	145 484
37:6	Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet, ramanslag (nytt anslag)	0	7 350	7 350

Utgiftsområde Anslag	Utskottets förslag		
	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringsar	10 480 979	-194 000	10 286 979
25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	1 233 964	-6 000	1 227 964
43:8 Fiskeriverket	102 255	11 000	113 255
43:11 Fiskevård	20 500	-5 000	15 500
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 223 000	-9 000	2 214 000
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	3 000	-1 000	2 000
44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	420 000	-184 000	236 000
24 Näringsliv	3 542 675	-107 600	3 435 075
38:2 Näringslivsutveckling m.m.	229 562	-15 000	214 562
38:14 Rymdverksamhet	512 855	-15 000	497 855
39:3 Exportfrämjande verksamhet	233 956	-30 000	203 956
39:6 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	200 000	-50 000	150 000
40:3 Allmänna reklamationsnämnden	20 268	2 000	22 268
40:4 Fastighetsmäklarnämnden	9 041	400	9 441
25 Allmänna bidrag till kommuner	68 486 664	2 531 676	71 018 340
48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommu- ner och landsting	347 750	-1 950	345 800
48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	23 759 414	2 533 626	26 293 040
Summa anslagsförändring på tilläggsbudget		537 873	

¹Anslag avsedda för riksdagen eller dess myndigheter.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I den ekonomiska vårpropositionen (prop. 2002/03:100, avsnitt 7, punkterna 9–40) föreslår regeringen ändringar på tilläggsbudget. Även riksdagsstyrelsens förslag till ändringar på tilläggsbudget inkluderas i vårpropositionen (punkterna 41–42). Med anledning av regeringens förslag har sju motioner väckts. Förslagen i propositionen och i motionerna återges i *bilaga 1* till detta betänkande.

De lagförslag som regeringen lägger fram i propositionen återges i *bilaga 2* Utskottets lagförslag presenteras i *bilaga 3* Lagrådets yttrande återges i *bilaga 4*.

En sammanställning av regeringens och partiernas förslag till ändrade och nya anslag finns i *bilaga 5*.

Finansutskottet har berett berörda utskott tillfälle att yttra sig över de förslag i propositionen och i motionerna som rör respektive utskotts område.

Yttranden har avlämnats från

- konstitutionsutskottet (2002/03:KU6y)
- justitieutskottet (2002/03:JuU3y)
- socialförsäkringsutskottet (2002/03:SfU3y)
- socialutskottet (protokollsutdrag 2002/03:32)
- trafikutskottet (2002/03:TU4y)
- miljö- och jordbruksutskottet (2002/03:MJU2y)
- näringsutskottet (protokollsutdrag 2002/03:29)
- bostadsutskottet (2002/02:BoU3y)

Yttrandena återfinns i *bilagorna 6-13*.

Skatteutskottet, utrikesutskottet, försvarsutskottet, kulturutskottet och arbetsmarknadsutskottet har beslutat att inte avge något yttrande över tilläggsbudgeten.

I samband med sitt yttrande överlämnar trafikutskottet Riksdagens revisorers förslag angående gemensam radiokommunikation för trygghet och säkerhet (förslag 2002/03:RR13) samt de två motioner som väckts i ärendet samt en motion från den allmänna motionstiden hösten 2002 för slutbehandling i finansutskottet. Överlämnandet föranleds av regeringens förslag i vårpropositionen att ett nytt anslag för gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet anvisas på tilläggsbudgeten för 2003 under utgiftsområde 22 Kommunikationer, vilket har betydelse för behandlingen av Riksdagens revisorers förslag.

Utskottets överväganden

Inledning

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag. Riksdagen beslutade i mars 2003 om ändrade och nya anslag på tilläggsbudget med anledning av folkomröstningen om införande av euron (prop. 2002/03:46, bet. FiU24, rskr. 115–119). I den ekonomiska vårpropositionen föreslår regeringen ytterligare ändringar på tilläggsbudget. Anslagsförändringarna i regeringens förslag till tilläggsbudget i vårpropositionen innebär att anvisade medel ökar med 520 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 5 359 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 4 839 miljoner kronor. 89 anslag inom 20 utgiftsområden berörs av dessa förändringar. Vidare föreslår regeringen bl.a. nya och ändrade bemyndiganden att ingå ekonomiska förpliktelser.

Förslagen i propositionen har tagits fram i samarbete mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Utskottet behandlar inledningsvis regeringens förslag om omstrukturering av statliga företag samt utvidgat uppdrag för Vasallen AB. Därefter behandlas förslagen i propositionen och i motionerna utgiftsområdesvis. Under utgiftsområde 22 Kommunikationer behandlar utskottet även Riksdagens revisorers förslag angående gemensam radiokommunikation för trygghet och säkerhet (förs. 2002/03:RR13) samt de motioner som under beredningen av ärendet har överlämnats från trafikutskottet.

Enligt 5 kap. 12 § fjärde stycket riksdagsordningen får beslut om anslag för löpande budgetår som innebär att en utgiftsram påverkas inte fattas innan beslut om godkännande av ändrad utgiftsram fattas. I utskottets förslag till riksdagsbeslut tas således förslagen i propositionen och motionerna om ändrade ramar och anslag upp i *en* punkt, punkt 31. I denna punkt behandlas också de förslag till lagändringar, bemyndiganden samt anslagsvillkor som påverkar anslagen. Övriga frågor behandlas som egna punkter i utskottets förslag till riksdagsbeslut, vilket markeras med en sammanfattningsruta med utskottets förslag till riksdagsbeslut.

Omstrukturering av statliga företag

En förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att särskilda åtgärder vidtas för att underlätta finansiella omstruktureringar inom den statliga bolagssfären. Utskottet anser att riksdagens inflytande över åtgärderna bör tydliggöras i förhållande till regeringens förslag. Vidare redovisar utskottet hur förslaget bör kunna inordnas i riksdagens rambeslutsmodell för hanteringen av budgetpropositionen. De aktuella motionerna avstyrks med hänvisning till de förtydliganden utskottet förordar av regeringens förslag.

Jämför reservationerna 1 (m, fp, c) och 2 (kd).

Propositionen

Regeringen framhåller att den i dag har stora möjligheter att påverka storleken på de statliga bolagens utdelningar till statsbudgeten. Dess möjligheter att återföra medel till bolagen när detta behövs är däremot begränsade. Detta begränsar ägarens handlingsmöjligheter på ett, enligt regeringens mening, olämpligt sätt. Regeringen saknar en privat företagsägares möjlighet att fördela resurser mellan olika företag. Därför kan den inte sätta in medel i statliga bolag för att få bättre förutsättningar att justera bolagens finansiella struktur genom extra utdelningar. Den kan inte heller vidta de åtgärder som kan krävas i statliga företag med ekonomiska problem. Vidare har delägda företag ofta hembudsavtal av olika slag som regeringen inte kan fullfölja utan särskilt riksdagsbeslut. Sammantaget gör detta att statens företagsförvaltning hämmas till nackdel för företagens utveckling.

Regeringen föreslår att man i samband med en översyn av kapitalstrukturen i statligt ägda bolag ska besluta om extra utdelningar på 3 miljarder kronor som tillförs ett särskilt konto i Riksgäldskontoret för insatser i av staten hel- och delägda aktiebolag. Insatserna kan vara aktieägartillskott i olika former, lån eller avse andra av riksdagen beslutade ändamål. Insatserna ska vara avsedda för att vidareutveckla en väl fungerande verksamhet som kräver ytterligare kapital eller för att kunna utnyttja hembudsavtal som redan tecknats. EU:s regelverk för stöd i enlighet med s.k. market investor principle ska beaktas vid eventuella kapitalinsatser.

Det föreslagna beloppet har bestämts med hjälp av en uppskattning att det är möjligt att genomföra engångsuttelningar på minst 3 miljarder kronor utan att de statliga bolagens finansiella ställning skadas. De extra utdelningarna förutses bli beslutade under 2003.

I normalfallet ska riksdagens godkännande för en kapitalinsats inhämtas innan den görs. Regeringen föreslår emellertid att den i undantagsfall, där beslut inte kan vänta, t.ex. under riksdagens sommaruppehåll, bemyndigas

avseende mindre belopp att utan dröjsmål göra nödvändiga kapitalinsatser. I dessa fall ska riksdagens medgivande inhämtas i efterhand.

Motionerna

Moderata samlingspartiet motsätter sig i *motion Fi18* regeringens förslag om förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag (yrkande 2). Motionärerna anser att förslaget är demokratiskt tvivelaktigt eftersom det skulle leda till att riksdagen – som företräder bolagens ägare, dvs. Sveriges medborgare – får begränsad handlingsfrihet avseende användningen av skattebetalarnas pengar för kapitaltillskott i statliga aktiebolag. Vidare riskerar förslaget att skada de företag som ska tvingas till en extra utdelning av kapital. Det är samtidigt oklart om regeringens förslag står i överenskommelse med EU:s regelverk. Motionärerna framhåller att den föreslagna ordningen kan leda till snedvriden konkurrens på de marknader där statligt ägda företag verkar vid sidan om privata företag.

I *motion Fi23* framhåller *Kristdemokraterna* att regeringens förslag om förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag inte är förenligt med 17 och 18 §§ lagen (1996:1059) om statsbudgeten. Motionärerna anser att omfördelning av statliga tillgångar måste ske inom statsbudgeten (yrkande 3). Att finansiera förändringar av kapitalstrukturen i statligt ägda bolag utanför statsbudgeten bidrar enligt motionärerna till att minska öppenheten avseende finansiella förbindelser mellan offentliga myndigheter och offentliga företag. Motionärerna förordar därför att riksdagen stiftar en lag som avgränsar användningen av det gemensamma omstruktureringskontot i Riksgäldskontoret och beskriver hur de medel som använts ska redovisas i statsbudgeten, detta för att öka öppenheten samt inordna modellen för förändringar i statliga bolags kapitalstruktur i statsbudgeten. En sådan lag bör tydligt avgränsa regeringens befogenhet att göra kapitalinsatser utan att i förväg ha inhämtat riksdagens godkännande (yrkande 4).

Även *Centerpartiet* redovisar i sin *motion Fi17* att man avstyrker regeringens förslag att flytta medel mellan statliga bolag utanför statsbudgeten. Något formellt yrkande förs dock inte fram på denna punkt.

Regeringsformen

Regeringsformens bestämmelser om finansmakten är inte särskilt detaljerade. Av regeringsformen framgår emellertid att statens medel inte får användas på annat sätt än riksdagen har bestämt (9 kap. 2 § första stycket) och det sker främst genom budgetregleringen (9 kap. 2 § andra stycket). Tekniskt sett går det till på så sätt att riksdagen anvisar anslag till angivna ändamål (9:3).

Riksdagen får emellertid enligt 9 kap. 2 § andra stycket bestämma att statsmedel ska tas i anspråk i annan ordning än genom budgetreglering. Som illustration kan här nämnas s.k. specialdestination. I förarbetena till regeringsformen skilde man mellan tre slag av specialdestination:

1. Vid sidan om statsbudgeten (t.ex. ATP).
2. I anslutning till statsbudgeten (t.ex. affärsverken).
3. Inom statsbudgeten.

Den första formen av specialdestination sker helt utanför budgetregleringen. Den andra påverkar statsbudgeten på så sätt att t.ex. vinstmedel förs upp på inkomstittel. Den tredje specialdestinationen sker helt inom ramen för statsbudgeten. Riksdagen har samma formella inflytande över specialdestinationerna som över anslagen.

Lag om statsbudgeten (budgetlagen)

Bruttoredovisningsprincipen innebär att statens inkomster och utgifter ska tas upp var för sig på statsbudgeten. Principen kommer till uttryck i budgetlagen bl.a. i 17 § där det står att statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto på statsbudgeten. Undantag från denna bestämmelse gäller om inkomsterna från en verksamhet endast bidrar till att täcka verksamhetens kostnader (17 § första stycket) och om statens kostnader helt ska täckas med verksamhetens intäkter (18 §). Inkomsterna regleras också i 9 §, där begreppet definieras, och i 30 §, som säger att om riksdagen har beslutat om försäljning av egendom ska inkomsten redovisas mot en inkomstittel på statsbudgeten, om inte riksdagen bestämmer annat.

En annan princip som regleras i budgetlagen är fullständighetsprincipen. Enligt 16 § ska regeringens förslag till statsbudget omfatta alla inkomster och utgifter med de undantag som nämns i föregående stycke.

För vissa typer av investeringar kan riksdagen besluta att finansiering ska ske på annat sätt än genom anslag eller lån (23 §).

Nuvarande ordning för budgetering och redovisning av inkomster från utdelningar samt utgifter för insatser i statliga bolag

Inkomster från utdelningar redovisas av riksdagen mot inkomstittel.

Insatser i form av utgift för aktieägartillskott beslutas genom att anslag anvisas för ändamålet, medan lån kan tas upp av myndigheterna inom den kreditram som riksdagen årligen fastställer och de närmare villkor som regeringen beslutar om. Även andra former för tillskott har förekommit på senare år.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet framhåller i sitt yttrande (KU6y) att det finns goda skäl att underlätta kapitalomstruktureringar i den statliga företagssfären genom att tillämpa specialdestination. Förfarandet kan liknas vid att staten agerar som moderbolag och ger koncernbidrag till vissa dotterbolag och finansierar detta med medel från andra dotterföretag. Konstitutionsutskottet anser emellertid att regeringens förslag bör modifieras på ett par punkter.

För det första bör bemyndigandet inte innebära att regeringen i brådskande fall och för smärre belopp får besluta om kapitalinsatser. Riksdagen bör besluta i varje enskilt fall om kapitalinsatser.

För det andra bör bemyndigandet tidsbegränsas. Att på föreslaget sätt föra inkomster från extrautdelningar till ett särskilt konto i Riksgäldskontoret måste vara en engångsåtgärd. Kontots varaktighet bör dessutom bli föremål för riksdagens årliga prövning. Önskar regeringen att överblivna medel ska

stå kvar på kontot i Riksgäldskontoret även under nästa år får den återkomma med förslag härom senare, lämpligtvis i budgetpropositionen. Skulle riksdagen inte förlänga bemyndigandet ska inestående medel på kontot i Riksgäldskontoret jämte eventuella ytterligare utdelningsinkomster från extrautdelningarna redovisas mot inkomstitel i statsbudgeten.

Slutligen bör det tydligt framgå av riksdagens beslut att maximalt 3 miljarder kronor får överföras till det särskilda kontot.

Konstitutionsutskottet framhåller vidare att det kan finnas anledning att i lämpligt sammanhang närmare överväga formerna för kapitalomstruktureringar i den statliga företagssfären. Om regeringen menar att det ska finnas en permanent särskild ordning för sådana beslut bör den återkomma till riksdagen med förslag om hur en sådan ordning bör regleras.

Finansutskottets ställningstagande

I likhet med konstitutionsutskottet anser finansutskottet att det finns goda skäl att skapa en ordning som underlättar kapitalomstruktureringar i den statliga företagssfären genom att tillämpa specialdestination. Staten bör kunna agera på samma sätt som ett moderbolag som ger koncernbidrag till vissa dotterbolag och finansiera detta med medel från andra dotterföretag. Utskottet vill dock understryka att förslaget bör ges en sådan form att riksdagens inflytande garanteras på ett rimligt sätt och att riksdagen också ges möjlighet att utöva finansmakten på ett korrekt sätt. Såsom konstitutionsutskottet förordar bör därför förslaget modifieras på ett par punkter. Vidare bör förslaget få en utformning som kan anpassas till riksdagens beslutsordning för statsbudgeten, den s.k. rambeslutsmodellen.

Finansutskottet delar konstitutionsutskottets uppfattning att regeringen inte bör bemyndigas att i brådskande fall och för smärre belopp få besluta om kapitalinsatser. Riksdagen bör besluta om kapitalinsatser till statliga företag i varje enskilt fall.

Konstitutionsutskottet bedömer vidare att det föreslagna sättet att föra inkomster från extra utdelningar till ett särskilt konto i Riksgäldskontoret måste vara en engångsåtgärd. Kontots varaktighet bör dessutom bli föremål för riksdagens årliga prövning. Överblivna medel på kontot i Riksgäldskontoret bör efter förslag av regeringen i budgetpropositionen kunna överföras till nästa budgetår. Skulle riksdagen inte förlänga bemyndigandet ska enligt konstitutionsutskottet inestående medel på kontot i Riksgäldskontoret jämte eventuella ytterligare utdelningsinkomster från extrautdelningarna redovisas mot inkomstitel i statsbudgeten.

Det nämns inte i propositionen om det är regeringens avsikt att senare föra ytterligare medel till det särskilda kontot i Riksgäldskontoret. Finansutskottet har emellertid i sitt fortsatta resonemang förutsatt att verksamheten kan komma att utsträckas till tiden efter 2003.

Slutligen bör det enligt konstitutionsutskottet tydligt framgå av riksdagens beslut att maximalt 3 miljarder kronor får överföras till det särskilda kontot.

Finansutskottet delar konstitutionsutskottets principiella inställning och förordar att högst 3 miljarder kronor överförs 2003 från de statliga bolagen till ett särskilt konto i Riksgäldskontoret. Med tanke på att utgifter för omstrukturering av statliga företag genom den av regeringen föreslagna konstruktionen behandlas vid sidan av statsbudgeten bör det klargöras att detta är medel från statliga bolag som annars skulle ha legat kvar i bolagen. De ordinarie utdelningarna förutses liksom hittills redovisas på särskild inkomstitel under statsbudgetens inkomster. Den lösning som utskottet här föreslår begränsar inte möjligheten att finansiera andra åtaganden på statsbudgeten. Utrymmet för att finansiera andra utgifter över statsbudgeten förutsätts således varken öka eller minska med den föreslagna ordningen. Syftet är att skapa möjligheter till omstruktureringar i den statliga bolagssektorn utan att belasta vare sig statsinkomsterna eller tränga undan andra utgifter. Härav följer att ordinarie aktieutdelningar inte ska tillföras kontot utan dessa ska liksom hittills tillföras statsbudgeten på en inkomstitel. Gränsdragningen mellan vad som är ordinarie utdelningar och särskilda engångsutdelningar får göras från fall till fall. Riksdagen bör ta ställning till det förväntade beloppet för ett år i taget i anslutning till den ordinarie budgetprocessen. Medel får inte tillföras kontot på annat sätt.

I de fall det inte bara är fråga om en omstrukturering av resurser mellan statliga bolag utan också finns behov av att använda skattemedel för kapitaltillskott eller för att starta ny typ av verksamhet bör anvisningen av medel ske på sedvanligt sätt över statsbudgeten.

Konstitutionsutskottet framhåller vidare att det kan finnas anledning att i lämpligt sammanhang närmare överväga formerna för kapitalomstruktureringar i den statliga företagsfären. Om regeringen menar att det ska finnas en permanent särskild ordning för sådana beslut, bör den återkomma till riksdagen med förslag om hur en sådan ordning bör regleras. Finansutskottet delar konstitutionsutskottets uppfattning. Om ambitionen är att skapa ett bestående system för omfördelning av kapital mellan statliga bolag, är det angeläget att ett tydligt regelverk skapas för detta. I det sammanhanget bör utredas hur förslaget förhåller sig till budgetlagen och gällande praxis om hur kapitalutdelningar och kapitalinsatser ska beslutas och redovisas.

I avvaktan på en formell reglering bör riksdagen, enligt finansutskottets mening, i samband med budgetpropositionen varje år ta ställning till hur stora medel som högst ska tillföras kontot i Riksgäldskontoret. Härvid ska framgå i vilken utsträckning överskottet från ett år bör överföras till nästa år eller tillföras statsbudgeten som inkomst. Underskott får ej uppkomma på kontot, dvs. någon kredit ska inte vara knuten till kontot. I den mån kapitaltillskott behövs och de ej kan finansieras med tillgängliga medel på kontot bör tillskottet i stället tillskjutas genom att ett anslag anvisas över statsbudgeten.

Regeringen uttalade i proposition 1995/96:220 lag om statsbudgeten, med riksdagens instämmande, att statsbudgeten bör ges den avgränsningen att inkomster och utgifter samt in- och utbetalningar som kan antas påverka statens lånebehov ska tas upp på statsbudgeten (s. 42). Det betyder att stats-

budgeten ska vara fullständig i så måtto att alla inkomster, utgifter och andra betalningar som påverkar statens lånebehov ska ingå i förslaget till statsbudget. Utskottet förutsätter mot denna bakgrund att nettobehållningen på kontot i Riksgäldskontoret ingår i den post på statsbudgeten som benämns Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto. Innebörden härav är att nettobehållningen på kontot kommer att påverka budgetsaldots storlek och därmed upplåningsbehovet.

Huvudprincipen bör vara att riksdagen varje höst i samband med det s.k. rambeslutet tar ställning till hur stora de extra utdelningarna högst får vara och därmed beräkna det belopp som ska tillföras kontot nästa budgetår. Detta belopp utgör en ram för verksamheten. Beslut om kapitaltillskott till de statliga företagen bör, som utskottet förordat tidigare, ske i varje enskilt fall i budgetprocessens andra steg under hösten eller senare på tilläggsbudget under det löpande budgetåret och beredas av berört utskott under förutsättning att ett beslut om extra inleveranser dessförinnan fattats av riksdagen och regeringen. Utbetalningar bör kunna göras för att vidareutveckla en väl fungerande verksamhet som kräver ytterligare kapital eller för att kunna utnyttja hembudsavtal som redan tecknats. Utskottet förutsätter att EU:s regelverk för stöd i enlighet med s.k. market investor principle ska beaktas vid eventuella kapitalinsatser.

Lån till företagen bör hanteras vid sidan av kontot. I första hand bör lån tas på sedvanligt sätt på kreditmarknaden. Företagen kan efter riksdagens godkännande i varje enskilt fall bemyndigas att låna i Riksgäldskontoret eller med stöd av statlig kreditgaranti låna på den privata kreditmarknaden. För kreditgarantier bör de sedvanliga reglerna gälla om avgränsning, tidsbegränsning och avgiftssättning.

Sammanfattningsvis innebär utskottets förslag följande:

- Ett konto inrättas i Riksgäldskontoret dit extra utdelningar i de statliga bolagen förs.
- Riksdagen beslutar för ett år i taget om hur stort belopp som ska tillföras kontot. För 2003 tillförs kontot högst 3 miljarder kronor.
- Från kontot förs utgifter för kapitaltillskott eller utnyttjande av hembudsavtal i den statliga företagssfären. Riksdagen beslutar om utgifterna i varje enskilt fall.
- Lån till statliga bolag hanteras ej över kontot.
- Om behoven av kapitaltillskott överstiger tillgängliga medel på kontot får skillnaden tillskjutas genom att anslag anvisas över statsbudgeten. Underskott får ej uppkomma på kontot.
- Regeringen förutsätts göra en tydlig presentation varje år i budgetpropositionen av hur kontot ska finansieras och utnyttjas. Huvudprincipen bör vara att riksdagen i anslutning till det s.k. rambeslutet på hösten fattar beslut om ramarna för verksamheten genom att ange hur stort belopp som beräknas tillföras kontot nästa budgetår. Därefter fattar riksdagen beslut i

varje enskilt fall i budgetprocessens andra steg eller senare på tilläggsbudget under det löpande budgetåret om tillskotten till de statliga bolagen.

Vad utskottet anfört med anledning av förslaget i vårpropositionen om omstrukturering av statliga företag bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet tillstyrker därmed delvis punkt 37 i propositionen. I den mån motionerna Fi18 (m) yrkande 2 och Fi23 (kd) yrkandena 3 och 4 inte tillgodosetts med de förtydliganden utskottet här förordar bör de avslås av riksdagen.

Omfinansiering av kapitaltillskott till Teracom AB

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att av de extra utdelningar som tillförs ett konto i Riksgäldskontoret får högst 500 miljoner kronor användas för ett kapitaltillskott till Teracom AB. Därmed tillstyrks punkt 38 i propositionen.

Jämför reservation 3 (m, fp, kd, c).

Propositionen

Regeringen har i propositionen Kapitaltillskott till Teracom AB (prop. 2002/03:64) föreslagit att ett villkorat kapitaltillskott till Teracom ska finansieras med ett lån i Riksgäldskontoret. Regeringen föreslår i den nu aktuella propositionen att en översyn av kapitalstrukturen i statligt ägda bolag ska genomföras. Extra utdelningar ska tillföras ett särskilt konto i Riksgäldskontoret och kunna användas för insatser i av staten hel- och delägda bolag. Regeringen anser att det i proposition 2002/03:64 omnämnda lånet i Riksgäldskontoret så snart som möjligt ska omfinansieras med användning av den föreslagna ordningen för en förbättrad kapitalstruktur då denna lösning är mer ändamålsenlig.

Regeringen föreslår därför att riksdagen godkänner att av behållningen på det särskilda kontot i Riksgäldskontoret får högst 500 miljoner kronor användas för att återbetala lånet till Riksgäldskontoret eller för att göra det avsedda kapitaltillskottet till Teracom AB.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet har i det föregående ställt sig bakom att ett särskilt konto inrättas i Riksgäldskontoret dit extra utdelningar från vissa statliga bolag förs och används för kapitaltillskott till andra statliga bolag. Utskottet tillstyrker i sammanhanget att kontot 2003 tillförs ett belopp om 3 miljarder kronor. Av detta bör högst 500 miljoner kronor användas för ett kapitaltillskott till Teracom AB. Utskottet tillstyrker således propositionens förslag (punkt 38).

Vasallen AB

Vidgat uppdrag för Vasallen AB

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att Vasallen AB även ska få utveckla fastigheter som inrättats för försvarsindustrins behov i enlighet med vad regeringen förordar i vårpropositionen. Därmed tillstyrks punkt 39 i propositionen.

Propositionen

I samband med 1997 års ekonomiska vårproposition beslutades att ett aktiebolag skulle bildas för att utveckla försvarsfastigheter som avvecklades genom 1996 års försvarsbeslut (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284). Skälet till detta var bl.a. att det var viktigt att en professionell organisation för fastighetsutveckling gavs finansiell uthållighet och affärsmässiga incitament för utveckling av fastigheterna. Det bolag som bildades – Vasallen AB – skulle i samarbete med kommuner och lokalt näringsliv utveckla och förädla fastigheterna för att slutligen sälja dessa på kommersiella villkor.

I samband med 2002 års ekonomiska vårproposition beslutades att Vasallen AB även ska ha möjlighet att på kommersiella villkor förvärva kommunala bostadshus för omvandling till företagslokaler eller andra lämpliga ändamål för att sedan sälja dessa på kommersiella villkor (prop. 2001/02:100, bet. 2001/02:FiU21, rskr. 2001/02:336).

Inom Vasallen AB finns stor erfarenhet av att finna nya användningar för lokaler som blivit överflödiga vid regementsnedläggningar, och bolaget har i dag stor kännedom om lokala förutsättningar för att utveckla fastigheter för ny kommersiell användning. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att Vasallen AB ska få möjlighet att på kommersiella villkor utveckla och förädla fastigheter som inrättats för försvarsindustrins behov och sedan sälja dessa. Det ankommer på Vasallen AB:s styrelse och ledning att på affärsmässiga grunder avgöra vilka investeringar som bolaget bör göra.

Kompletterande uppgifter

Enligt information som utskottet inhämtat från Regeringskansliet ska det föreslagna utvidgade uppdraget för Vasallen AB möjliggöra för bolaget att praktiskt engagera sig i projektet Campus Karlskoga genom förvärv av fastigheter från SAAB Bofors AB. Något annat projekt av detta slag är för närvarande inte aktuellt.

Karlskoga är en av de nio kommuner som bedömts av regeringen få stora problem på grund av nedläggningar av regementen och minskade materielinköp. Därmed omfattas Karlskoga av ett utvecklingsprogram för kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten (skr. 1999/2000:33, bet. 1999/2000:NU10, rskr.

1999/2000:170). I de kommundemensamma åtgärderna inom utvecklingsprogrammet ingår att statliga fastigheter, andra anläggningar som används för militära ändamål och vissa markområden ska ställas till förfogande för andra verksamheter och omvandlas för alternativ användning. För Karlskogas del har man utrett bl.a. möjligheten till uppbyggnad av en mötesplats för forskning, utbildning, näringsliv och kultur – Campus Karlskoga – inom Bofors gamla industriområde. Örebro universitet, Försvarets materielverk och Statens räddningsverk har redan fått regeringens uppdrag att etablera delar av sina respektive forskningsverksamheter på området.

För att säkerställa både lämplig kompetens och säkert investeringskapital har Karlskoga kommun vänt sig till Vasallen AB med förfrågan om en förstudie avseende etablering av ett campus i Karlskoga. Bolaget har i sin förstudie från november 2002 ställt sig positivt till idén att köpa mark på Bofors industriområde, bygga upp campusområdet och därefter hyra ut det. Då projektet inte omfattar fastigheter friställda av Försvarmakten har man gjort bedömningen att Vasallen AB behöver ett utvidgat uppdrag från regeringen för att kunna ta ett inriktningsbeslut.

Finansutskottets ställningstagande

Som framgår av de kompletterande uppgifterna från Regeringskansliet avser regeringens förslag att öppna för Vasallen AB möjligheten till engagemang i ett ur samhällsperspektiv viktigt projekt i Karlskoga. Utskottet delar regeringens uppfattning att Vasallen AB har både stor erfarenhet av att finna nya användningar för lokaler som blivit överflödiga vid regementsnedläggningar och stor kännedom om lokala förutsättningar för att utveckla fastigheter för ny kommersiell användning. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet att bolaget ska få möjlighet att på kommersiella villkor utveckla och förädla fastigheter som inrättats för försvarsindustrins behov och sedan sälja dessa.

Med hänvisning till det ovan anförda tillstyrks således propositionens förslag (punkt 39).

Tilläggsbudget per utgiftsområde

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

27:4 Radio- och TV-verket

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 11 676 000 kr. Regeringen har i propositionen om marksänd digital-TV (prop. 2002/03:72) föreslagit att sändningstillstånd på nytt ska utlysas i det femte digitala marknätet. Radio- och TV-verket får härigenom en ökad och inte budgeterad arbetsbelastning under 2003. Regeringen anser därför att anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket* behöver ökas med 700 000 kr.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (KU6y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

90:1 Kungliga hov- och slottsstaten*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 87 597 000 kr. De säkerhetshöjande åtgärderna som gjorts för att förbättra säkerheten på Stockholms slott medför ökade kostnader för drift, övervakning och underhåll. Regeringen anser att ytterligare medel behövs för de säkerhetshöjande åtgärderna. Anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* föreslås således ökas med 4 miljoner kronor.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (KU6y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 603 008 000 kr. Riksdagen har beslutat att inrätta en självständig revisionsmyndighet, Riksrevisionen, under riksdagen (förs. 1999/2000:RS1, bet. 2000/01:KU8, rskr. 2000/01:116–119). Myndigheten inrättas den 1 juli 2003. Riksdagsstyrelsen har beslutat att riksdagsförvaltningen ska stå för de driftskostnader som uppkommer för förberedelser fram till dess att myndigheten inrättas. Riksdagsstyrelsen avser att lämna förslag till riksdagen om medel på tilläggsbudget för Riksrevisionskommitténs kostnader då dessa inte kan rymmas inom förvaltningens anslag. Riksrevisionskommitténs budget för 2003 får enligt beslutet från den 19 mars 2003 uppgå till 16 550 000 kr. Riksdagsstyrelsen föreslår därför att anslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ökas med motsvarande belopp.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (KU6y) riksdagsstyrelsens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, förslaget i propositionen (punkt 42 i denna del).

90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 56 426 000 kr. I budgetpropositionen för 2003 höjdes anslaget 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen* med 2 800 000 kr. Den genomförda höjningen var inte tillräcklig. Riksdagsstyrelsen anser därför att anslaget nu behöver ökas med 2 500 000 kr.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (KU6y) riksdagsstyrelsens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, förslaget i propositionen (punkt 42 i denna del).

90:5 Regeringskansliet m.m.*Propositionen*

Regeringen föreslår att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 700 000 kr för att finansiera ökningen av anslaget 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor*. Anslaget minskas även med 5 800 000 kr för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 8 *Invandrare och flyktingar* uppförda anslaget 12:1 *Migrationsverket*. Förändringen av den svenska valutans värde har för utrikesrepresentationen medfört en valutakursvinst om 3 700 000 kr. Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör därför minskas med detta belopp. Vidare föreslås att anslaget minskas med 21 000 kr för att finansiera en åtgärd på det under utgiftsområde 7 *Internationellt bistånd* uppförda anslaget 8:1 *Internationellt utvecklingssamarbete* med anledning av privata bidrag för att öka biståndsmedlen.

Sammantaget föreslår regeringen att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* därmed minskas med 10 221 000 kr.

Motionen

Centerpartiet anser i *motion Fi17* att utgifterna inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökar betydligt mer än vad som är motiverat. Framför allt gäller det kostnaderna för Regeringskansliet. Motionärerna eftersträvar decentralism och mindre centrala påbud och föreslår därför att anslaget minskas med 150 miljoner kronor.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (KU6y) regeringens förslag och avvisar därmed motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker förslaget i motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del).

90:7 Expertgruppen för EU-frågor*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 9 179 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor* ökas med 700 000 kr för att finansiera arbetsuppgifter som tidigare har utförts i Regeringskansliet.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (KU6y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1:5 Statistiska centralbyrån*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 414 139 000 kr. Ansvar för lönestatistiken fördes 2001 över från Statistiska centralbyrån till Medlingsinstitutet. För att även anpassa finansieringen av lönestatistiken föreslår regeringen att anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* minskas med 1 250 000 kr medan det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:8 *Medlingsinstitutet* ökas med samma belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

1:7 Kammarkollegiet

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 27 459 000 kr. Frågor om auktorisation av tolkar och översättare prövas av Kammarkollegiet. Någon auktorisation finns för närvarande inte för teckenspråkstolkar. Regeringen anser att auktorisation av teckenspråkstolkar är angelägen för att åstadkomma en kvalitetssäkring av teckenspråkstolkningen. Den ordning som nu gäller för tolkar mellan svenska och främmande språk bör kunna användas även för auktorisation av teckenspråkstolkarna. Regeringen bedömer att auktorisation av teckenspråkstolkar bör kunna införas fr.o.m. den 1 juli 2003. För att möjliggöra detta föreslås att anslaget 1:7 *Kammarkollegiet* ökas med 500 000 kr. Finansiering sker genom en minskning av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

1:15 Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader (anslagsvillkor)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker den av regeringen föreslagna användningen av anslaget 1:15 *Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader*. Därmed tillstyrks punkt 17 i propositionen.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 29 790 000 kr. Uppgiften att utse och entlediga revisorer i stiftelser med anknuten förvaltning vid statliga myndigheter åligger Riksrevisionsverket enligt stiftelseförordningen (1995:1280). Denna uppgift tas inte över av Riksrevisionen. Regeringen avser att överföra uppgiften till Länsstyrelsen i Stockholms län. I samband härmed uppstår utgifter hos den myndighet som övertar uppgifter som inte tidigare beräknats. Det kan även visa sig att ytterligare kostnader av liknande karaktär kommer att uppstå under året. Regeringen föreslår att anslaget 1:15 *Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader* bör få användas även för sådana utgifter.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 17).

2:1 Finansinspektionen

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 163 680 000 kr. Finansinspektionens ansvar och arbetsuppgifter kommer att utvidgas under innevarande år, vilket ställer krav på en utvecklad och större organisation samt på ett förbättrat IT-stöd. Förändringarna orsakas bl.a. av ett antal förändringar av den finansiella tillsynen inom EU. Anslaget 2:1 *Finansinspektionen* ökas därför med 15 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Statens fastighetsverk (ny investeringsplan)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om godkännande av en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk. Därmed tillstyrks punkt 18 i propositionen.

Propositionen

Riksdagen har beslutat om en investeringsplan för Statens fastighetsverk där investeringarna för 2003 uppgår till 422,9 miljoner kronor, varav 367,1 miljoner kronor i inrikes fastigheter. Ett antal projekt där byggstart planerats till 2002 har förskjutits till 2003, t.ex. ombyggnad av Östra stallet kvarteret Krubban i Stockholm, byggstart för Skissernas museum i Lund samt förbättringsåtgärder i samband med saneringen av inomhusmiljön i Moderna museet och Arkitekturmuseet. Projektkostnader på totalt 33 miljoner kronor har förskjutits från 2002 till 2003 på grund av förseningar. Vidare har kostnaderna för att bygga Världskulturmuseet i Göteborg ökat med 40 miljoner kronor av totalt 265 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk med en utökad investeringsram till följd av försenade byggprojekt och ökade byggkostnader. För 2003 innebär förslaget att investeringsplanen för inrikes fastigheter bör ökas med 73 miljoner kronor till 440 miljoner kronor.

Den nya investeringsplanen för Statens fastighetsverk återges i efterföljande tabell.

Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2002–2004

Miljoner kronor

	Investerat 2002	Budget 2003	Beräknat 2004
Inrikes	400	440	277
Utrikes	57	52	23
Mark	8	14	12
Summa investeringar	465	506	312
Lån	465	506	312
Summa finansiering	465	506	312

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 18).

Försäljning av fastighet i Paris, Frankrike**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om försäljning av en fastighet i Paris, Frankrike. Därmed tillstyrks punkt 19 i propositionen.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner en försäljning av en fastighet på 105 rue de Longchamp i Neuilly-sur-Seine, Paris, Frankrike. Fastigheten ägs av staten och innehåller tolv bostadslägenheter som använts för utlandsstationerad personal. Utrikesdepartementet har sagt upp hyresavtalet för fastigheten med Statens fastighetsverk. Efter annonsering i fransk press har det högsta av tioalet anbud antagits och en villkorad överenskommelse har träffats om försäljning av fastigheten för ca 60 450 000 svenska kronor.

Regeringen anser att fastigheten bör säljas eftersom den inte längre behövs i svenska statens verksamhet. Enligt 25 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen besluta att sälja fast egendom när värdet inte överstiger 50 miljoner kronor. För att regeringen ska kunna besluta om försäljningen krävs riksdagens medgivande eftersom värdet av fastigheten överstiger 50 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 19).

90:1 Riksrevisionen (bemyndigande)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag att den bemyndigas att för 2003 besluta att Riksrevisionen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 50 miljoner kronor. Därmed tillstyrks punkt 41 i propositionen.

Propositionen

Efter riksdagens beslut om att fastställa Riksrevisionens låneram för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten till högst 19 miljoner kronor har utgifterna för bildandet av den nya myndigheten i högre grad kunnat konkretiseras. Investeringarna i IT- och telesystem beräknas av Riksrevisionskommittén till omkring 20 miljoner kronor. Häri ingår bl.a. inköp och installation av datorer, telefoni m.m. till myndigheten. Vidare uppskattas utgifterna för förbättringar av den av Riksrevisionen hyrda fastigheten uppgå till omkring 5 miljoner kronor. Utgifterna för inredning av fastigheten uppskattas till 15 miljoner kronor. Slutligen kan det, såväl före myndighetens bildande den 1 juli 2003 som efter, komma att uppstå oförutsedda behov av investeringar. Riksdagsstyrelsen föreslår därför att låneramen ökas till sammanlagt högst 50 miljoner kronor.

Den föreslagna utökningen av låneramen för investeringar kommer att innebära en ökad belastning på Riksrevisionens anslag i form av ökade kostnader för ränta och amortering, vilket kan få konsekvenser i form av omprioriteringar inom verksamheten.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 41).

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution**3:2 Skattemyndigheterna***Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 087 212 000 kr. Regeringen anser att skattemyndigheterna ska kompenseras för kostnaderna för att administrera uttag av avgifter till registrerade trossamfund (prop. 1998/99:124 avsnitt 7.1). Kostnaderna för uppborrdshjälpen kan beräknas till 21 kr per person. Regeringen har beslutat om uppborrdshjälp för sju trossamfund. Enligt uppgift svarar skattemyndigheterna 2003 för uppborrden avseende 74 632 personer. Regeringen föreslår därför att anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna* ökas med 1 567 000 kr. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

uppförda anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång. Därmed tillstyrks punkt 9 i propositionen.

Propositionen

Sedan den 1 januari 2000 är det möjligt att på försök använda videoteknik i de allmänna domstolarna. Riksdagen beslutade i december 2001 att försöksverksamheten ska fortsätta att gälla t.o.m. den 30 juni 2003 (prop. 2001/02:1 utg.omr. 4, bet. 2001/02:JuU1, rskr. 2001/02:78). Försöksverksamheten har successivt utökats och omfattar i dagsläget 20 domstolar. Genom försökslagstiftningen ges en möjlighet att använda videokonferens vid handläggning av mål och ärenden i allmän domstol. Syftet med lagstiftningen är att ge domstolarna ett redskap som möjliggör en mer flexibel handläggning av mål och ärenden och att erbjuda medborgarna ökad tillgänglighet till domstolarna. I betänkandet En modernare rättegång (SOU 2001:103) har föreslagits att försöksverksamheten med videokonferens i allmän domstol permanentas. Betänkandet har remissbehandlats och flertalet remissinstanser är positiva till förslaget. Även Domstolsverket har i sin utvärdering av verksamheten föreslagit att den permanentas. Förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringen anser att försöksverksamheten med videokonferens i rättegång har utfallit positivt. Beredningen av ett förslag om att permanenta verksamheten pågår. Det är viktigt att försöksverksamheten får fortsätta under den vidare beredningen av frågan. Regeringen föreslår därför att giltighetstiden för försökslagstiftningen förlängs.

Regeringen framhåller att detta lagstiftningsärende faller inom Lagrådets granskningsområde, men bedömer att Lagrådets hörande är överflödigt på grund av frågans beskaffenhet.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet konstaterar i sitt yttrande (JuU3y) att regeringens förslag innebär att försöksverksamheten ska förlängas t.o.m. den 31 december 2004.

Utskottet har inget att erinra mot förslaget. Justitieutskottet tillstyrker därmed regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitieutskottet, propositionens förslag (punkt 9).

4:1 Polisorganisationen

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 13 559 801 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 1 950 000 kr för att bidra till finansieringen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda nya anslaget 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*.

Motionen

Centerpartiet anser i *motion Fi17* att polisens strama budget inte tillåter en överföring av 1 950 000 kr från anslaget för att finansiera upphandlingskostnaderna för ett nytt radiokommunikationssystem. Därför föreslår motionärerna att dessa medel återförs till polisorganisationens anslag under 2003.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet påpekar i sitt yttrande (JuU3y) att en ny gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet är ett för bl.a. polisen och räddningstjänsten gemensamt projekt, där polisen kommer att vara en av de största användarna. Därför är det naturligt att projektet till viss del finansieras genom en minskning av anslaget till polisen. Justitieutskottet tillstyrker därmed regeringens förslag och avstyrker motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitieutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del). Motion Fi17 (c) yrkande 12 avstyrks i denna del.

4:3 Åklagarorganisationen

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 788 314 000 kr. För att åklagarverksamheten ska kunna bedrivas med bibehållen kvalitet anser regeringen att anslaget 4:3 *Åklagarorganisationen* behöver ökas med 20 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:4 *Ekobrottsmyndigheten* minskas med 10 miljoner kronor och genom att anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* minskas.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet tillstyrker i sitt yttrande (JuU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitieutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

4:5 Domstolsväsendet m.m.*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 667 435 000 kr. Regeringen framhåller att domstolsväsendets utgifter i samband med konkurser och brottmål fortsätter att öka. För att domstolarna ska kunna fullgöra sina uppgifter behöver de utökade resurser. Anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* föreslås därför ökas med 38 miljoner kronor. Finansiering av denna ökning och ökningen av andra anslag inom utgiftsområdet sker genom att anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* minskas med 50 miljoner kronor.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet tillstyrker i sitt yttrande (JuU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitieutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

4:6 Kriminalvården*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 472 939 000 kr. Regeringen framhåller att beläggningen inom anstalter och häkten fortsätter att öka. Kriminalvården kan inte möta volymökningarna inom nuvarande anslagsram. För att ge kriminalvården förutsättningar att öka tillgången på platser anser regeringen att anslaget 4:6 *Kriminalvården* behöver ökas med 200 miljoner kronor.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet tillstyrker i sitt yttrande (JuU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitieutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

4:10 Brottsoffermyndigheten

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 19 093 000 kr. Regeringen framhåller att antalet ansökningar om brottsskadeersättning ökar. För att kunna hantera ärendetillströmningen behöver Brottsoffermyndigheten mer personal. Utgifter för detta ryms inte inom anvisat anslag. För att ge myndigheten möjligheter att klara volymökningarna anser regeringen att anslaget 4:10 *Brottsoffermyndigheten* bör ökas med 3 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:7 *Brottsförebyggande rådet* minskas med 1 miljon kronor och att anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* minskas.

Justitiekammarens yttrande

Justitiekammaren tillstyrker i sitt yttrande (JuU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med justitiekammaren, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Försvarets materielverk (bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att 2003 låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 25,5 miljarder kronor för att tillgodose behovet av rörelsekapital. Därmed tillstyrks punkt 20 i propositionen.

Propositionen

Riksdagen har bemyndigat regeringen att innevarande år låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 21,5 miljarder kronor för att finansiera utestående förskott till industrin och övrigt behov av rörelsekapital. Till följd av leasing av JAS 39 Gripen-flygplan till Ungern samt ett förändrat orderläge gentemot industrin har behovet av rörelsekapital ökat. Regeringen anser att krediten bör höjas med 4 miljarder kronor och föreslår därmed att den bemyndigas att 2003 låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 25,5 miljarder kronor för att tillgodose behovet av rörelsekapital.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 20).

6:8 Försvarets radioanstalt

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 454 307 000 kr. Regeringen framför att takten i den tekniska utvecklingen på signalspaningsområdet samt behovet av inhämtningskapacitet har ökat i en sådan omfattning att Försvarets radioanstalts investeringar i teknik behöver utökas. Anslaget 6:8 *Försvarets radioanstalt* ökas därför med 25 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 6:2 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* minskas med samma belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

6:11 Nämnder m.m.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 095 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 6:11 *Nämnder m.m.* minskas med 1 950 000 kr för att bidra till finansieringen av höjningen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda nya anslaget 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

8:1 Biståndsverksamhet (anslag)

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 15 886 126 000 kr. Regeringen anser att anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* ska minskas med 94 979 000 kr för att bidra till att finansiera ökade utgifter inom detta utgiftsområde och utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Avräkningen från biståndsramen för flyktingkostnader ska ökas med 75 miljoner kronor.

Sedan 1993 har privatpersoner betalat in 170 347 kr i bidrag till biståndet på ett postgirokonto som tillhör Utrikesdepartementet. Dessa pengar har sedan redovisats på inkomsttiteln *Övriga inkomster av statens verksamhet*. En utbetalning på 150 000 kr för biståndsändamål har gjorts. Även de återstående 20 347 kronorna ska enligt regeringens förslag överföras till anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* för att användas i enlighet med bidragsgivarnas syfte. Finansiering sker genom att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas.

Regeringen redovisar dessutom i vårpropositionen (avsnitt 1.3.2 och tabell 1.9) att biståndsökningar motsvarande 400 miljoner kronor flyttas från 2003 till 2004.

Motionen

Centerpartiet avvisar i *motion Fi17* regeringens planer att senarelägga vissa biståndssatsningar på 400 miljoner kronor med hänvisning till att kontinuitet och tydliga spelregler är viktigt för biståndsverksamheten.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del).

8:1 Biståndsverksamhet (bemyndigande angående ekonomiska förpliktelser)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2003, för reservationsanslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*, ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 24 164 miljoner kronor efter 2003. Därmed tillstyrks punkt 21 i propositionen.

Propositionen

Regeringen föreslår att den bemyndigas att för anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* under 2003 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 24 164 miljoner kronor efter 2003. Bemyndigandet avser det multilaterala utvecklingssamarbetet. Orsaken till att bemyndigandet behöver ökas är att justeringar som uppgår till 1 281 miljoner kronor har gjorts av förpliktelser som utestod vid utgången av 2002.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 21).

8:1 Biståndsverksamhet (bemyndigande angående garantier för lån från Europeiska investeringsbanken)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2003 utfärda garantier intill ett sammanlagt belopp av 580 825 000 kr för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet. Därmed tillstyrks punkt 22 i propositionen.

Propositionen

Regeringen föreslår att den bemyndigas att under 2003 ställa ut garantier intill ett sammanlagt belopp av 580 825 000 kr för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet. Sverige har i samband med ingåendet av avtalet mellan EU och 77 länder i Afrika, Karibien och Stilla havet förbundit sig att dela på risken för de lån Europeiska investeringsbanken lämnar av egna medel under detta avtal. Regeringen anser därför att den bör bemyndigas att under 2003 utfärda garantier för detta ändamål.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 22).

8:1 Biståndsverksamhet (anslagsvillkor)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker den av regeringen föreslagna användningen av anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*. Därmed tillstyrks punkt 23 i propositionen.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* även får användas för att betala avgift motsvarande full riskavspeglande premie för de garantier som svenska staten utfärdar med anledning av Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet. Regeringens bedömning är att full riskavspeglande avgift inte bör debiteras förmånstagarna för dessa garantier, varför anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* ska få användas även för att betala sådana garantiavgifter.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 23).

8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 492 740 000 kr. För den nya myndigheten Folke Bernadotteakademien har för innevarande år 20 miljoner kronor reserverats under anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*. Myndigheten har under första halvåret 2003 finansierats från anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete*, vilket nu föreslås korrigeras genom att detta anslag ökas med 10 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

8:4 Folke Bernadotteakademien (nytt ramanslag)

Propositionen

Regeringen föreslår att ett nytt ramanslag, 8:4 *Folke Bernadotteakademien*, på 10 miljoner kronor anvisas. För den nya myndigheten Folke Bernadotteakademien har för innevarande år 20 miljoner kronor reserverats under anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*. Myndigheten har tillfälligt finansierats från anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete*. Ett nytt ramanslag, 8:4 *Folke Bernadotteakademien*, föreslås föras upp på statsbudgeten för detta ändamål med 10 miljoner kronor så att utgifterna för andra halvåret 2003 därmed täcks. Finansiering sker genom att anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

10:2 Integrationsåtgärder (anslag samt motionsförslag)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att frivilligorganisationer, föreningar och folkrörelser har en stor betydelse i arbetet för integration och mot främlingsfientlighet och rasism i det svenska samhället. Förslaget i motionen är således i huvudsak tillgodosett. Motionen avstyrks.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 51 742 000 kr. Regeringen föreslår i propositionen Ett utvidgat skydd mot diskriminering (prop. 2002/03:65) en ny lag om förbud mot dis-

kriminering. Vidare föreslås ändringar i 1999 års arbetsrättsliga lagar med förbud mot diskriminering. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) får nya uppgifter till följd av förslaget. Förslaget innebär också ett behov av informations- och utbildningsinsatser. För att möjliggöra detta behöver resurserna ökas med 5 miljoner kronor.

Regeringen anser vidare att stödet för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering bör förstärkas med ytterligare 5 miljoner kronor. För att upprätta ett skyddat boende m.m. för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld bör anslaget vidare ökas med 20 miljoner kronor.

Sammantaget föreslår regeringen att anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* ökas med 30 miljoner kronor. Finansiering sker delvis genom att det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda anslaget 31:3 *Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader* minskas.

Motionen

I *motion Fi20* av Nyamko Sabuni (fp) framhålls att folkbildningen, tack vare sin unika kompetens och vardagsnära kunskap om integrationsarbetet, har en potentiellt mycket stor betydelse för integrationen av människor med invandrarbakgrund i Sverige. Motionären anser att regeringen vid den föreslagna ökningen av ramen för utgiftsområde 8 har förbisett möjligheten att dra nytta av och involvera folkbildningen i integrationsarbetet. Därför föreslår motionären att folkbildningsorganisationer bör engageras i det arbete som finansieras inom anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder*.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag om ökningen av det berörda anslaget.

Vidare erinrar socialförsäkringsutskottet om att man tidigare (bl.a. i bet. 1998/99:SfU2) uttalat att folkrörelserna spelar en betydande roll när det gäller introduktionen av nyanlända flyktingar. Integrationsverket, vars uppgift är att stödja organisationer i det civila samhället som arbetar för integration och mot främlingsfientlighet och rasism, anser att frivilligorganisationer, föreningar och folkrörelser har en stor betydelse i detta arbete. Med hänsyn till det anförda om folkrörelsernas roll i integrationsarbetet får motionen enligt utskottets mening anses vara i huvudsak tillgodosedd.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi20 (fp).

11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 230 000 000 kr. Regeringen framhåller att insatserna inom de lokala utvecklingsavtalen har lett till att nya arbetssätt har tagits fram. För att permanenta nya metoder och ge tid till att hitta former i ordinarie strukturer föreslår regeringen att anslaget 11:1 *Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna* ökas med 40 miljoner kronor.

Motionen

Centerpartiet förespråkar i *motion Fi17* att regeringens satsning på de lokala utvecklingsavtalen i storstadsregionerna avvecklas eftersom resultaten inte står i proportion till de investerade medlen. Därmed behöver inte det nu aktuella anslaget ökas.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag och avstyrker förslaget i motionen. Utskottet noterar vidare att regeringen under 2003 avser att i en skrivelse till riksdagen redogöra för hur arbetet med att genomföra storstadspolitiken har utvecklats.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del).

12:1 Migrationsverket

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 617 511 000 kr. Migrationsverket ska från den 1 januari 2004 överta det finansiella ansvaret för IT-stödet i migrationsarbetet på utlandsmyndigheterna. Regeringskansliet har det tekniska ansvaret för IT-stödet på utlandsmyndigheterna och ska installera de delar av IT-stödet som berör migrationsarbetet. Migrationsverket ska dock redan från den 1 juli 2003 finansiera kostnader för ersättningsinvesteringar, tillkommande infrastruktur och hårdvara som behövs för migrationsarbetet på utlandsmyndigheterna. Härigenom får Migrationsverket både det finansiella och verksamhetsmässiga ansvaret för IT-stödet. Regeringen anser att anslaget 12:1 *Migrationsverket* därför bör ökas med 5 800 000 kr. Finansieringen sker genom att det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas med samma belopp.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

12:2 Mottagande av asylsökande (anslag samt anslagsvillkor)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker den av regeringen föreslagna användningen av anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande*. Därmed tillstyrks punkt 24 i propositionen.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 154 274 000 kr. Regeringen framför att antalet asylsökande ligger på en fortsatt hög nivå bl.a. som en följd av Sveriges operativa inträde i Schengensamarbetet. Fler personer än beräknat finns inskrivna i Migrationsverkets mottagandesystem, vilket gör att utgifterna ökar. Anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande* behöver därför ökas med 122 miljoner kronor. Finansiering sker delvis genom att utgifterna minskas inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Regeringen föreslår vidare att anslaget även får användas för ersättning till kommuner för vård av barn och unga under 18 år i annat hem än barnets eget om barnet omfattas av 1 § första stycket 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Därutöver anser regeringen att anslaget även får användas för ersättning till kommuner för vissa utredningskostnader m.m. avseende asylsökande barn som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare. Enligt regeringens förslag ska den statliga ersättningen till kommunerna för dessa utredningar m.m. avseende berörda asylsökande barn gälla under en övergångstid. Regeringen avser att under denna tid, och efter samråd med Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet, pröva och fastställa de närmare grunderna för statlig ersättning till kommunerna avseende asylsökande barn m.fl.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag om ökning av det berörda anslaget (punkt 40 i denna del). Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget (punkt 24).

12:4 Utlänningsnämnden*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 114 074 000 kr. För att förkorta handläggningstiderna hos Utlänningsnämnden, och därmed minska väntetiderna i Migrationsverkets mottagandesystem, föreslår regeringen att anslaget 12:4 *Utlänningsnämnden* ökas med 10 miljoner kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 127 027 000 kr. Kostnaderna för offentligt biträde i utlänningsärenden bedöms komma att överstiga anvisade medel. Regeringen anser att anslaget 12:5 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* därför bör ökas med 5 miljoner kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

12:6 Utresor för avvisade och utvisade

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 105 556 000 kr. Antalet verkställda utresor har ökat, vilket lett till högre kostnader och en större anslagsförbrukning än tidigare beräknat. Regeringen föreslår därför att anslaget 12:6 *Utresor för avvisade och utvisade* bör ökas med 15 miljoner kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

13:1 Sjukvårdsförmåner

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 608 miljoner kronor. Den 1 juli 2002 infördes inom tandvårdsförsäkringen ett högkostnadsskydd för protetik för personer som är 65 år eller äldre. Efterfrågan och den begärda genomsnittliga tandvårdsersättningen har varit betydligt högre än vad regeringen tidigare beräknat. De ökade kostnaderna beror också på att många äldre valt att skjuta upp protetiska behandlingar i väntan på att högkostnadsskyddet skulle införas. Eftersom många protetiska behandlingar tar lång tid att genomföra och det dröjer innan tandvårdsräkningar lämnas in till försäkringskassan, beräknas utgifterna för regel förändringen uppstå först under 2003. För att klara utgifterna föreslår regeringen att anslaget 13:1 *Sjukvårdsförmåner m.m.* ökas med 430 miljoner kronor.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet, som yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

14:4 Statens folkhälsoinstitut*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 124 894 000 kr. Regeringsrätten har i ett antal domar den 20 december 2002 slagit fast att de avgifter som tagits ut med stöd av alkohollagen (1994:1738) enligt den tidigare ordningen för partihandel stått i strid med EGFördraget och att dessa avgifter måste återbetalas. Domen innebär att återbetalning måste ske till ett stort antal företag. Kostnaden har av Statens folkhälsoinstitut, som ska svara för återbetalningarna, preliminärt uppskattats till ca 85 miljoner kronor. Regeringen föreslår därför att anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut* ökas med detta belopp.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet, som yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 86 554 000 kr. Regeringen framhåller att den snabba utvecklingen av spelmarknaden, med nya spelformer, ökande total omsättning samt alltmer omfattande marknadsföring, kan medföra att de negativa konsekvenserna av spelande ökar både ur ett socialt och hälsomässigt perspektiv. Regeringen bedömer att det finns behov av åtgärder för att motverka negativa sociala och hälsomässiga effekter av spelberoende. Anslaget 14:7 *Folkhälsopolitiska åtgärder* förslås av dessa skäl ökas med 5 miljoner kronor.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet, som yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder samt 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett oobtecknat anslag på 80 394 000 kr. För att öka möjligheterna för handikapporganisationerna att bedriva insatser för personer med funktionshinder föreslår regeringen att anslaget 16:4 *Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder* ökas med 500 000 kr. För att finansiera denna ökning, ökningen av andra anslag inom detta utgiftsområde, ökningen av ett anslag under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning samt ett nytt anslag under utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd* med 7 miljoner kronor.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet, som yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

16:5 Bidrag till handikapporganisationer

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett oobtecknat anslag på 157 248 000 kr. I samband med att den nya förordningen om statsbidrag till handikapporganisationerna trädde i kraft den 1 juli 2001 har regeringen låtit kartlägga effekterna av de nya bestämmelserna. Resultaten visade att en övervägande del av handikapporganisationerna anser att det nya regelsystemet är bättre och mer rättvist än det gamla. Kritik har dock riktats mot det nya systemet då ett fåtal gamla organisationer får kraftigt minskade bidrag. Regeringen anser att dessa negativa effekter bör begränsas och att anslaget 16:5 *Bidrag till handikapporganisationer* därför bör ökas med 1,5 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd* minskas.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet, som yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

16:7 Bilstöd för handikappade

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 164 miljoner kronor. För att förkorta väntetiderna för bidrag till bilstöd föreslår regeringen att anslaget 16:7 *Bilstöd för handikappade* ökas med 56 miljoner kronor. Finansiering sker delvis genom att det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* minskas som följd av den ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag som regeringen föreslår. Finansiering sker också genom att det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 37:2 *Upphandling av samhällsättaganden* minskas.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet, som yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet noterar att ökningen i det berörda anslaget föreslås delvis finansieras genom anslagsminskningar till följd av regeringens förslag till ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag. Detta lagförslag behandlas längre fram i betänkandet, i avsnittet om utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande. Finansutskottet tar därvid del av bostadsutskottets yttrande som hänvisar till reviderade beräkningar av lagförslagets effekter. Enligt dessa beräkningar uppkommer ingen utgiftsminskning inom anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* under 2003 till följd av de föreslagna regeländringarna. Detta medför att den föreslagna ökningen av anslaget 16:7 *Bilstöd för handikappade* blir ofullständigt finansierad. Utskottet förutsätter att regeringen snarast möjligt återkommer till riksdagen med förslag till en alternativ finansiering av den aktuella anslagsförstärkningen.

Med hänvisning härtill tillstyrker finansutskottet delvis propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

16:9 Statens institut för särskilt utbildningsstöd

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 26 373 000 kr. EU:s ministerråd har utlyst 2003 till Europeiska handikappåret. Kommissionen har avsatt medel för projekt på nationell, regional och lokal nivå under förutsättning att medlemsstaterna tillskjuter motsvarande belopp. Statens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus) har fått regeringens uppdrag att administrera och finansiera projekten under handikappåret. För 2003 erhöll Sisus 1 miljon kronor för att finansiera projekten under handikappåret. Kostnaderna som uppkommer ryms dock inte inom Sisus anslag. Regeringen föreslår därför att anslaget 16:9 *Statens institut för*

särskilt utbildningsstöd ökas med 2 miljoner kronor för att fullt ut kunna finansiera det svenska åtagandet i samband med handikappåret. Finansiering sker genom att anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd* minskas.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet, som yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 35 446 000 kr. För att ytterligare stärka pensionärsorganisationernas möjligheter att erbjuda verksamheter för äldre samt företräda deras intressen i olika sammanhang anser regeringen att anslaget 17:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* bör ökas med 1 miljon kronor. Finansiering sker genom att anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd* minskas.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet, som yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Sjukpenninggrundande inkomst vid beräkning av sjukpenning

Propositionen

Enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) är sjukpenninggrundande inkomst den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete här i landet, antingen som arbetstagar i allmän eller enskild tjänst (inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete). Den sjukpenninggrundande inkomsten an-

vänds som ersättningsunderlag vid beräkning av sjukpenning, föräldrapenning m.fl. dagersättningar som är avsedda att ge den enskilde individen kompensation vid inkomstförlust.

Sjukskrivningarna har ökat kraftigt under de senaste åren, och ökningen av ohälsan i arbetslivet fortsätter. I synnerhet de långa sjukskrivningarna har ökat. Samhällets kostnader för ohälsorelaterade förmåner ökar, och dessutom motverkar ohälsan näringslivets utveckling på sikt. Det ökande antalet sjukskrivningar har medfört att utgifterna för sjukpenning har ökat dramatiskt.

Regeringen föreslår därför som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningarna att den sjukpenninggrundande inkomsten ska multipliceras med faktorn 0,97 vid beräkning av sjukpenning enligt AFL. Övriga dagersättningar som beräknas med utgångspunkt i sjukpenningen påverkas inte av förslaget. Föräldrapenning och havandeskapspenning beräknas således på en oreducerad sjukpenninggrundande inkomst. Den nya beräkningsregeln föreslås träda i kraft den 1 juli 2003.

Motionen

Centerpartiet avvisar i motion Fi17 (yrkande 8) regeringens förslag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring. Motionärerna avvisar regeringens förslag till omräkningsfaktor för den sjukpenninggrundande inkomsten.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 8 i denna del. Utskottet konstaterar att beräkningen av sjukpenning på 97 % av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) medför att kompensationsnivån för sjukpenning sjunker från 80 % till 77,6 %. Socialförsäkringsutskottet delar regeringens bedömning vad gäller genomförandet av en sänkning av kompensationsnivån i det angelägna syftet att minska de höga sjukpenningskostnaderna. Utskottet noterar även att rehabiliteringsersättningen fortfarande kommer att beräknas på en oreducerad SGI, vilket ökar incitamenten till rehabilitering.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, regeringens förslag att den sjukpenninggrundande inkomsten ska multipliceras med faktorn 0,97 vid beräkning av sjukpenning enligt lagen om allmän försäkring och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 8 i denna del. Utskottet anser, i likhet med regeringen och socialförsäkringsutskottet, att en sänkning av kompensationsnivån är angelägen för att minska de höga sjukpenningskostnaderna.

Sjukpenningens storlek vid arbetslöshet

Propositionen

En arbetslös som är försäkrad erhåller vid sjukdom i de flesta fall en högre ersättning i form av sjukpenning än vad han eller hon annars skulle ha erhållit

i arbetslöshetsersättning. Regeringen anser att alla arbetslösa som är försäkrade och som blir sjukskrivna bör behandlas på samma sätt. Regeringen föreslår att för försäkrade som är arbetslösa och som skulle ha varit berättigade till arbetslöshetsersättning, ska sjukpenningbeloppet under ett sjukdomsfall motsvara det belopp som skulle ha betalats ut i arbetslöshetsersättning. På så sätt knyts ersättningen vid sjukdom närmare till det faktiska inkomstbortfallet som den enskilde har i form av att arbetslöshetsersättning inte betalas ut under sjukperioden.

Regeringen föreslår att bestämmelserna träder i kraft den 1 juli 2003 och även omfattar den som redan uppbär sjukpenning när bestämmelserna träder i kraft.

Motionerna

Folkpartiet anser i *motion Fi19* att det till hösten aviserade förslaget om ytterligare förändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring inte bör ges en inriktning som skulle leda till att arbetsgivarna betalar en del av sjukersättningen utöver sjuklöneperioden (yrkande 3). Motionärerna föreslår att en parlamentarisk arbetsgrupp för en bred socialförsäkringsreform bör tillsättas för att bl.a. utreda olika möjligheter till avgifts- och premieuttag i sjukförsäkringen (yrkande 4). Man ställer sig därutöver tveksam till om regeringens förslag om ett anställningsstöd för långtidssjukskrivna kan ha avsedd verkan utan en genomgripande omläggning av arbetsmarknadspolitiken. En reformerad arbetsmarknadspolitik enligt de av Folkpartiet förespråkade riktlinjerna anses därför ha en stor betydelse för framgången i rehabiliteringsarbetet (yrkande 5). Samtidigt befarar man att regeringens mål för antalet långa sjukskrivningsfall riskerar att uppfyllas genom snabbare förtidspensionering medan hälsotillståndet förblir oförändrat eller rentav sämre. För att undvika negativa följder av en sådan utveckling föreslår motionärerna att ett nytt mål för minskning av det sammanlagda antal personer som har sjukersättning och sjukpenning i mer än tolv månader sätts upp, vid sidan om ett mål om att antalet nya längre sjukskrivningar ska minska (yrkande 1).

Centerpartiet förespråkar i *motion Fi17* (yrkande 8) en ökad samordning mellan systemen för arbetslöshetsförsäkring respektive sjukförsäkring, inklusive deras administration. Samtidigt förordas en sänkt ersättningsnivå i arbetslöshets- och sjukförsäkringen till 78 %, kombinerad med historiskt beräknat underlag.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet anför i sitt yttrande (SfU3y) att det nu är angeläget att åtgärder vidtas för att minska kostnaderna inom sjukförsäkringen.

Utskottet delar regeringens bedömning att sjukpenning vid arbetslöshet bör knytas närmare till det faktiska inkomstbortfallet som den enskilde har som arbetslös. Ett sätt är att, som regeringen har föreslagit, relatera sjukpenningen till den dagpenning som den försäkrade skulle ha varit berättigad till inom arbetslöshetsförsäkringen om denne inte varit sjuk. Förslaget innebär att de som är utförsäkrade eller som inte kommit in i försäkringen på grund av att de

inte uppfyllt arbetsvillkoret ska uppbära sjukpenning grundad på den sjukpenninggrundade inkomsten (SGI). Detta är mer gynnsamt ekonomiskt.

Regeringens förslag innebär således att enskilda kan ställa sig frågan om det för dem kan vara mer lönsamt att stå utanför arbetslöshetsförsäkringen. En annan effekt, som enligt vad utskottet erfarit inte har avsetts, är att en försäkrad som har en hög sjukpenning, för närvarande högst 19 300 kr per månad, men som endast omfattas av grundförsäkringen inom arbetslöshetsförsäkringen kan få en sjukpenning på endast ca 7 000 kr per månad fr.o.m. den 1 juli 2003. Utskottet anser att dessa effekter inte är önskvärda och att en annan lösning om möjligt bör väljas.

Utskottet konstaterar vidare att regeringens förslag i sig kan innebära administrativa svårigheter för försäkringskassorna och ge utrymme för olika tolkningsalternativ. Utskottet anser att detta bör undvikas. Det kan diskuteras vilket dagpenningbelopp som ska tillämpas och hur länge. Även tillvägagångssättet kan diskuteras då flera sjukfall inträffar under en pågående ersättningsperiod inom arbetslöshetsförsäkringen.

Utskottet anser att inom sjukförsäkringen bör så långt möjligt gälla enhetliga regler för alla arbetslösa. Enligt utskottet kan detta uppnås genom att sjukpenning för denna grupp inte utges med högre belopp än det högsta möjliga ersättningsbeloppet inom arbetslöshetsförsäkringen. Begränsningen ska gälla alla arbetslösa oavsett om de är medlemmar i en arbetslöshetskassa eller inte och oavsett om de uppfyller övriga villkor för rätt till arbetslöshetsersättning eller inte. Utskottet anser att med denna metod skapas en rättssäkrare bestämmelse som är administrativt enklare att tillämpa och som också omfattar alla arbetslösa. Därmed markeras även att sjukförsäkringssystemet är ett separat system.

Utskottet anser att det högsta ersättningsbeloppet bör motsvara den högsta dagpenningen inom arbetslöshetsförsäkringen. Beloppet är för närvarande 730 kr per dag som utgår fem dagar per vecka. Beloppet motsvarar en kalenderdagsberäknad dagpenning inom sjukförsäkringen om 521 kr som således kan utges sju dagar per vecka. Sjukpenningen ska först fastställas genom vanlig sjukpenningberäkning, vilket enligt regeringens förslag fr.o.m. den 1 juli 2003 bl.a. innefattar att den beräknas på 97 % av SGI. Om sjukpenningbeloppet vid beräkningen överstiger det nu angivna högsta beloppet om 521 kr ska sistnämnda belopp utbetalas. Vid sjukskrivning på deltid ska det högsta beloppet utges i förhållande till motsvarande del av arbetsförmåga.

Den av utskottet föreslagna lösningen medför inte ökade utgifter för sjukförsäkringen jämfört med regeringens förslag.

Utskottet föreslår ändringar i 3 kap. 4 och 4 b §§ lagen (1991:1047) om allmän försäkring (se socialförsäkringsutskottets bilaga 1). Utskottet föreslår därför att riksdagen dels antar regeringens förslag avseende 3 kap. 4 § AFL med angivna ändringar, dels gör en följdändring i 3 kap. 4 b § AFL. Regeringens förslag avseende 10 c och 10 d §§ AFL bör därmed utgå.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Fi17 (c) yrkande 8 i denna del.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) med de ändringar som socialförsäkringsutskottet föreslagit. Regeringens förslag avseende 10 c och 10 d §§ AFL bör därmed utgå. Finansutskottet anser, i likhet med socialförsäkringsutskottet, att de effekter som regeringens förslag får i vissa hänseenden inte är önskvärda och att en annan lösning bör väljas. Finansutskottet anser vidare att inom sjukförsäkringen bör så långt möjligt gälla enhetliga regler för alla arbetslösa. Socialförsäkringsutskottets förslag till högsta ersättningsbelopp skapar en rättssäkrare bestämmelse som är administrativt enklare att tillämpa och som omfattar alla arbetslösa.

Med det anförda tillstyrker utskottet delvis propositionens förslag (punkt 10) och avstyrker motionerna Fi17 (c) yrkande 8 i denna del och Fi19 (fp) yrkandena 1 och 3–5.

Lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Propositionen

Bakgrund

I lagen (1991:1047) om sjuklön (SjLL) regleras arbetstagarens rätt till ersättning vid korta sjukdomsfall. Från och med den andra till och med den fjortonde dagen i varje sjukperiod får arbetstagaren behålla 80 % av den lön och andra anställningsförmåner som skulle ha utbetalats om han eller hon fullgjort sina arbetsuppgifter. För den första dagen i sjuklöneperioden betalas ingen ersättning (karensdag).

Regeringen beslutade i december 2000 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att föreslå en handlingsplan för ökad hälsa i arbetslivet (dir. 2000:92). Utredningen (HpH-utredningen) överlämnade i januari 2002 slutbetänkandet Handlingsplan för ökad hälsa i arbetslivet (SOU 2002:5). I betänkandet föreslås bl.a. att den generella sjuklöneperioden ska förlängas till sextio dagar och att det för mindre arbetsgivare införs ett obligatoriskt högkostnadsskydd. Betänkandet har remissbehandlats, och remissvaren finns tillgängliga i Socialdepartementet (dnr S2002/137/SF).

Lagen om sjuklön hör till Lagrådets granskningsområde. Förslaget är, enligt regeringen, av stor betydelse för regeringens ekonomiska politik redan under 2003, varför det överlämnas i 2003 års ekonomiska vårproposition. Regeringen anser att förslaget är så brådskande att den fördröjning av ärendet som granskningen skulle medföra är till avsevärt men.

Förlängning av sjuklöneperioden

Det ökade antalet sjukskrivningar har medfört att utgifterna för sjukpenning har ökat drastiskt. Regeringen anför att arbetsgivarnas rehabiliteringsansvar, som infördes den 1 januari 1992, inte fungerat på det sätt som avsetts. För att stärka arbetsgivarnas ansvar för det tidiga och aktiva rehabiliteringsarbetet

anser regeringen därför att det finns starka skäl att förlänga sjuklöneperioden och därigenom ytterligare förstärka åtgärdsansvaret med försörjningsansvaret.

Regeringen föreslår därför, som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningarna, att sjuklöneperioden förlängs från 14 till 21 dagar. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2003 och tillämpas på sjukdomsfall som inträffar efter ikraftträdandet.

Sjuklöneförlängning innebär, enligt regeringen, att arbetsgivarnas kostnader i högre grad blir rörliga och därmed mer påverkbara. Detta torde, enligt regeringen, stärka incitamenten för arbetsgivarna att vidta åtgärder och därmed bidra till en snabbare rehabiliteringsprocess. Regeringen avser att, med tanke på vikten av tidiga rehabiliteringsinsatser, noga följa på vilket sätt den föreslagna förlängningen av sjuklöneperioden påverkar arbetsgivarnas samt försäkringskassornas rehabiliteringsarbete.

Regeringen anför vidare att under dag 15 till 21 i en sjukperiod kan utöver sjukpenning utges viss ersättning enligt kollektivavtal. Regeringen är medveten om att förslaget att förlänga sjuklöneperioden till dag 21 innebär att denna ersättning kan påverkas av nu gällande kollektivavtal. Regeringen förutsätter dock att avtalen anpassas till den utökade sjuklöneperioden.

Högekostnadsskydd för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda

Regeringen gör den bedömningen att det är nödvändigt att införa ett obligatoriskt högekostnadsskydd för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda i samband med att arbetsgivarnas sjuklöneperiod förlängs. Syftet med högekostnadsskyddet är att minska den redan i dag höga riskexponeringen för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda och möjliggöra en nödvändig förlängning av sjuklöneperioden. Regeringen föreslår därför att arbetsgivare med en årlig lönesumma som uppgår till högst 160 prisbasbelopp bör omfattas av ett obligatoriskt högekostnadsskydd som ersätter dagens frivilliga småföretagarförsäkring. Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bör bortses från socialavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt.

Genom en ny bestämmelse föreskrivs att en arbetsgivare som har rätt att begära ersättning för sjuklönekostnader och vars totala kostnader för sjuklön överstiger 90 % av den genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare (sjuklönetaket), har rätt att begära ersättning från försäkringskassan för den överskjutande delen av sjuklönekostnaderna. Av uttrycket totala kostnader för sjuklön följer att även socialavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt ersätts. Till den del den överskjutande sjuklönekostnaden utgörs av ersättning till arbetstagare som omfattas av särskilt högriskskydd utgår ingen ersättning eftersom sådan utgår enligt 16 § sjuklönelagen.

Regeringen anför vidare att sjuklönetaket, i form av en procentsats, bör beräknas och fastställas årligen. Det ska utgöras av arbetsgivarnas totala sjuklönesumma under ett år dividerad med arbetsgivarnas totala årslönesumma. Regeringens anser att ersättning även bör kunna erhållas årsvis i efterskott. Det bör också, för att inte äventyra företags existens till följd av likviditetsbrist, vara möjligt att ansöka om ersättning hos försäkringskassan för sjuklö-

nekostnad som före årets utgång har överskridit det fastställda sjuklönetaket. Rutiner i syfte att minimera likviditetsproblemen hos arbetsgivare bör även ses över.

För att undvika alltför stora tröskeeffekter föreslår regeringen att storleken på den ersättning en arbetsgivare kan få för kostnader över sjuklönetaket görs beroende av hur höga lönekostnader företaget har. Arbetsgivare som har upp till 100 prisbasbelopp i lönekostnader ska ha rätt till ersättning för hela det överskjutande beloppet; arbetsgivare som har lönekostnader uppgående till mellan 100 och 130 prisbasbelopp ska ha rätt till 75 % av den överskjutande sjuklönekostnaden och, slutligen, arbetsgivare som har lönekostnader som överstiger 130 men inte 160 prisbasbelopp ska ha rätt till 50 % ersättning.

Regeringen anser att det är viktigt att högkostnadsskyddet blir effektivt och ändamålsenligt utformat och avser därför att noga följa och utvärdera effekterna av förslaget. Om utvärderingen visar att det finns behov av en annorlunda konstruktion är regeringen öppen för en sådan förändring.

EG:s regler om statligt stöd

Regeringen anför att förslaget om ett särskilt högkostnadsskydd för de mindre företagen aktualiserar frågan om förhållandet till EG:s regler om statligt stöd till näringslivet (statsstödsreglerna).

EG-fördragets artikel 87.1 innehåller ett principiellt förbud mot statligt stöd som gynnar vissa företag eller viss produktion, om detta snedvrider konkurrensen och påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Regeringen avser att göra en anmälan till kommissionen enligt EG-fördragets artikel 88.3 för rättslig klarhets skull och för att eliminera risken för ett mycket omfattande återkravsförfarande.

Föreslagna regler om högkostnadsskydd kan därför, enligt regeringens bedömning, inte träda i kraft den 1 juli 2003 utan först vid en senare tidpunkt. Ändringarna i samband med högkostnadsskyddet föreslås därför träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

För att de företag som omfattas av högkostnadsskyddet inte ska gå miste om detta för tiden intill ikraftträdandet föreslår regeringen att lagändringarna, när de enligt regeringens förordnande har trätt i kraft, ska tillämpas på sjukdomsfall där sjukperioden börjat efter den 1 juli 2003.

Regeringen anför att kommissionens prövning kan leda till att reglerna om högkostnadsskydd måste modifieras i något avseende. Regeringen föreslår därför en bestämmelse om att regeringen får föreskriva de begränsningar i rätten till ersättning för sjuklönekostnader som kan följa av EG-fördragets regler om statligt stöd.

Motionerna

Folkpartiet anser i *motion Fi19* att regeringens sjuklönekonstruktioner riskerar att skapa drivkrafter för förvaltningar och företag att gallra bort arbetssökande som genom ålder, funktionshinder osv. misstänks ha förhöjd risk för

framtida sjukfall. Motionärerna avvisar därför regeringens förslag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön (yrkande 2).

Centerpartiet motsätter sig i *motion Fi17* (yrkande 9) regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön. Förslaget att utöka arbetsgivarnas sjuklöneansvar med en vecka innebär enligt motionärerna en indirekt skattechöjning för näringslivet eftersom ingen kompensation ges för de höjda kostnaderna. Motionärerna anser att arbetsgivaransvaret mycket tydligare bör ta hänsyn till företagets storlek och bör motsvaras av full kompensation i form av sänkta arbetsgivaravgifter. De mindre företagen bör helt undantas från skyldigheten att genomföra en rehabiliteringsutredning vid längre sjukskrivningsfall.

Lagrådet

Finansutskottet har den 29 april 2003 beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.

Lagrådet anför beträffande lagstiftningens ikraftträdande att förslaget innebär en uppdelning så att ändringen avseende sjuklöneperioden träder i kraft den 1 juli 2003, medan föreskrifterna om det nya systemet för ersättning för sjuklönekostnader träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Som förklaring till att tiden för ikraftträdande i den senare delen inte fastlagts anförs i motiveringen att dessa bestämmelser troligen inte kan träda i kraft den 1 juli utan först senare på grund av att det nya ersättningssystemet aktualiserar frågan om förhållandet till EG:s regler om statligt stöd till näringslivet samt att anmälan ska göras till kommissionen i enlighet med EG-fördragets artikel 88.3. Under föredragningen inför Lagrådet har upplysts att sådan anmälan numera har gjorts. I propositionen sägs ytterligare att det inte kan uteslutas att kommissionens prövning leder till att de föreslagna reglerna om högkostnads-skyddet måste modifieras i något avseende och att det därför föreslås ett bemyndigande i 17 b § för regeringen att föreskriva de begränsningar i rätten till ersättning för sjuklönekostnader som kan följa av EG-fördragets regler om statligt stöd. Med hänsyn till vad som sålunda redovisats framstår det, enligt Lagrådet, som osäkert vilken närmare innebörd och vilka konsekvenser som det föreliggande förslaget får. Osäkerheten gör att Lagrådet ifrågasätter om den tillämnade uppdelningen av ikraftträdandet är försvarbar. Med de utgångspunkter Lagrådet har för sin granskning blir slutsatsen att lagstiftningsärendets beredning bör fullföljas genom att resultatet av den inledda anmälningsproceduren till kommissionen bör avvaktas och därmed klarhet nås i frågan i vilken mån det är möjligt att genomföra det avsedda ersättningssystemet. Lagrådet föreslår därutöver vissa omformuleringar, ändrad rubriksättning och ändrade hänvisningar i lagtexten samt förtydliganden och preciseringar.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag och avstyrker motionerna. Med hänsyn till det ekonomiskt ansträngda

läge Sverige befinner sig i med stora kostnader för ohälsan, anser utskottet att både arbetsgivare och enskilda bör bidra till att minska utgifterna. Utskottet konstaterar att kompensationen för små företag även avser kostnader för sjuklön som uppstått under de första två veckorna i sjuklöneperioden, vilket således innebär en begränsning i det föreslagna ekonomiska ansvaret i övrigt.

Även om det finns invändningar mot det lämpliga i att besluta om förslaget innan kommissionens prövning har genomförts, måste dock riksdagen vid sin prövning beakta det angelägna i att kostnaderna för sjukskrivningarna hålls nere. Kostnaderna för sjukfrånvaron har ökat dramatiskt under senare år och i detta läge kan, enligt utskottets mening, inte reformer som bidrar till att kostnaderna minskar skjutas på framtiden om det inte är helt nödvändigt. Utskottet gör bedömningen att ikraftträdandet bör ske i enlighet med regeringens förslag, trots de av Lagrådet redovisade betänkligheterna.

För det fall att kommissionen finner att förslaget om högkostnadsskydd med hänsyn till EG-rätten inte ska genomföras förutsätter utskottet att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag avseende berörda arbetsgivare.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, regeringens förslag om förlängning av sjuklöneperioden och om att det införs ett högkostnadsskydd för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda. Finansutskottet konstaterar också att antalet sjukskrivningar har ökat och att det har medfört att utgifterna för sjukpenning har ökat drastiskt. För att begränsa utgiftsökningarna anser utskottet, i likhet med regeringen och socialförsäkringsutskottet, att det är nödvändigt att sjuklöneperioden förlängs. Utskottet konstaterar vidare att det även är nödvändigt att införa ett obligatoriskt högkostnadsskydd för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda i samband med att arbetsgivarnas sjuklöneperiod förlängs. I likhet med socialförsäkringsutskottet anser utskottet att ikraftträdandet bör ske i enlighet med regeringens förslag, trots de av Lagrådet framförda synpunkterna. Detta innebär att lagändringarna när de enligt regeringens förordande har trätt i kraft ska tillämpas på sjukdomsfall där sjukperioden börjat efter den 1 juli 2003. Finansutskottet tillstyrker i övrigt, med beaktande av Lagrådets synpunkter på utformningen av lagen om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön, regeringens förslag. Finansutskottet anser att det är viktigt att regeringen noga följer och utvärderar effekterna av förslaget. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna Fi19 (fp) yrkande 2 och Fi17 (c) yrkande 9.

19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. (anslag samt anslagsvillkor)

Propositionen

I statsbudgeten finns för innevarande år för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 46 943 496 000 kr. Regeringen föreslår ett antal lagändringar som

påverkar utgifterna för sjukpenning under innevarande år. Till följd av förslaget om att sjukpenningen inte ska överstiga ersättningen från arbetslöshetskassan om den sjukskrivne vid sjukskrivningstillfället uppbär ersättning från arbetslöshetskassa beräknas utgifterna minska med ca 300 miljoner kronor. Till följd av förslaget om att den sjukpenninggrundande inkomsten ska minska med 3 % vid beräkning av sjukpenning, vilket minskar ersättningen vid sjukskrivning med 2,4 %, beräknas utgifterna minska med 565 miljoner kronor. Till följd av förslaget om att sjuklöneperioden ska förlängas för samtliga arbetsgivare från 14 till 21 dagar beräknas utgifterna minska med ca 800 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att anslaget även får användas för utgifter för ett högkostnadsskydd till arbetsgivare med ett begränsat antal anställda. Detta beräknas öka utgifterna med ca 125 miljoner kronor under 2003.

Anslaget för innevarande år har beräknats med förutsättningen att taket i sjukförsäkringen skulle kunna höjas. I och med att takhöjningen senareläggs beräknas utgifterna minska med 920 miljoner kronor.

Sammantaget gör detta att anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* föreslås minska med 2 460 miljoner kronor.

Motionen

Centerpartiet avvisar i *motion Fi17* regeringens förslag om en tredje sjuklönevecka samt omräkningsfaktor vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten. Motionärerna föreslår i stället en sjuklönemodell där arbetsgivarinträdet kopplas till antalet anställda med ett tak på 30 dagar. De sociala avgifterna sätts samtidigt till en nivå som motsvarar ett arbetsgivarinträde på 30 dagar. Förslaget beräknas ge en besparing inom anslaget på 1 616 miljoner kronor, samtidigt som statens inkomster från arbetsgivaravgifter förväntas minska med 1 250 miljoner kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Som framgår av den föregående redovisningen, tillstyrker socialförsäkringsutskottet i sitt yttrande (SfU3y) med vissa ändringar regeringens förslag till lagändringar på sjukförsäkringsområdet. De föreslagna ändringarna medför enligt socialförsäkringsutskottets mening inte några justeringar i beräkningen av utgifter inom anslaget för sjukpenning och rehabilitering m.m. jämfört med regeringens förslag. Därmed tillstyrks regeringens förslag om minskningen av det berörda anslaget. Utskottet tillstyrker också den föreslagna användningen av anslaget.

Socialförsäkringsutskottet framhåller vidare att man inte kan ställa sig bakom motionärernas förslag som helhet eller delar av detta. Motionen avstyrks således i denna del.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag om minskning av det berörda anslaget (punkt 40 i denna del)

och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del). Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget (punkt 25).

19:2 Aktivitets- och sjukersättningar

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 58 024 970 000 kr. Regeringen bedömer att antalet personer som beviljas aktivitets- och sjukersättning i år blir ca 15 000 fler än tidigare beräknats. Anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättningar* ökas därför med 1,6 miljarder kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

19:5 Kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 miljoner kronor. Antalet personer med tre fjärdedels aktivitets- och sjukersättning har ökat mer än förutsett. Ytterligare medel behövs därför för att tillgodose det stigande behovet. Anslaget 19:5 *Kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning* ökas därför med 2 miljoner kronor.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. Därmed tillstyrks punkt 12 i propositionen. Motionen avstyrks.

Jämför reservation 4 (kd, c).

Propositionen

Lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer (BTPL) trädde i kraft den 1 januari 2003. Genom BTPL upphävdes lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer. Enligt BTPL beviljas bostadstillägg till pensionärer (BTP) efter ansökan. Även de som vid ikraftträdandet av den nya lagen redan uppbar bostadstillägg måste på nytt ansöka för att i fortsättningen få BTP. Eftersom det är ca 450 000 ansökningar som ska hanteras av försäkringskassorna enligt de nya bestämmelserna infördes en generell bestämmelse att personer som vid ikraftträdandet uppbar eller hade rätt till bostadstillägg skulle fortsätta att få sådan förmån för en period om längst sex månader räknat fr.o.m. den 1 januari 2003. Enligt punkt 3 i övergångsbestämmelserna till BTPL gäller således att den som var berättigad till bostadstillägg enligt lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer vid utgången av 2002 har rätt att fortsätta att få bostadstillägget utbetalt till dess att BTP är omräknat, dock längst t.o.m. juni 2003.

Det finns en risk för att alla ansökningar om BTP inte hunnit hanteras och att ett antal pensionärer blir utan BTP i juli 2003. Regeringen föreslår därför att bostadstillägg som betalas ut i juni 2003 enligt äldre bestämmelser får betalas ut även under juli och augusti 2003 om ansökan om bostadstillägg har lämnats in senast den 30 juni 2003. Förlängningen gäller dock inte för de pensionärer som uppbar en förmån som fr.o.m. 1 juli 2003 inte längre ger rätt till BTP.

Regeringen bedömer att den ekonomiska effekten av denna åtgärd blir tillfällig och obetydlig.

Motionen

Kristdemokraterna förordar i motion Fi23 att den period under vilken bostadstillägg som betalats ut under juni 2003 enligt äldre bestämmelser får betalas ut förlängs med fyra månader jämfört med regeringens förslag. Motionärerna följer härmed Riksförsäkringsverkets förslag om en förlängning av utbetalningsperioden med sex månader till utgången av år 2003 i syfte att ge försäkringskassorna en reell möjlighet att handlägga de aktuella ärendevolymer. Förslaget bedöms inte innebära någon kostnad av en sådan storlek att en särskild reglering är nödvändig. Motionärerna föreslår därför att i över-

gångsbestämmelserna till lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. införs en ny punkt 6 med följande lydelse (yrkande 2): ”6. Bostadstillägg som betalas ut i juni 2003 enligt äldre bestämmelser med stöd av punkterna 3 och 4 får även betalas ut för tiden juli till och med december 2003. Detta gäller endast under förutsättning att den försäkrade uppfyller förutsättningarna för rätt till bostadstillägg enligt 2 § och ansökan kommit in till försäkringskassan enligt 22 § före den 1 juli 2003.”

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (SfU3y) regeringens förslag och avstyrker motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, regeringens förslag att bostadstillägg får betalas ut under juli och augusti 2003 enligt äldre bestämmelser. Ansökan om bostadstillägg ska dock ha lämnats in senast den 30 juni 2003. Därmed tillstyrks punkt 12 i propositionen. Motion Fi23 (kd) yrkande 2 avstyrks.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Propositionen

Enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring har fr.o.m. den 1 juli 2001 föräldrar rätt till tillfällig föräldrapenning under en dag per barn och år när de avstår från förvärvsarbete i samband med besök i barns skola eller besök i fritidshem (kontaktdagar). Rätten till kontaktdagar gäller fr.o.m. det kalenderår under vilket barnet fyller sex år. Kontaktdagar som inte har tagits ut aktuellt år kan tas ut senare, dock senast det år barnet fyller elva år.

Regeringen föreslår som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningarna att rätten till kontaktdagar tas bort fr.o.m. den 1 juli 2003. Kontaktdagar som avser vissa funktionshindrade barn berörs inte av förslaget.

Motionen

I *motion Fi17* föreslår *Centerpartiet* höjda tak i föräldraförsäkringen till 11 basbelopp. Samtidigt förordas att den i motionen föreslagna beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) med utgångspunkt i historisk inkomst bör införas även i föräldraförsäkringen. Motionärerna avvisar regeringens förslag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring (yrkande 8).

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (FiU3y) regeringens förslag och avstyrker motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, regeringens förslag att rätten till kontaktdagar tas bort fr.o.m. den 1 juli 2003. Kontaktdagar som avser vissa funktionshindrade barn berörs inte. Motionen Fi17 (c) yrkande 12 i denna del avstyrks.

21:2 Föräldraförsäkring*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 22 340 miljoner kronor. Regeringen bedömer att den föreslagna lagändringen i lagen (1962:381) om allmän försäkring minskar medelsbehovet på anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* med 75 miljoner kronor. Anslaget för innevarande år har dessutom beräknats med förutsättningen att taket i föräldraförsäkringen skulle kunna höjas. I och med att takhöjningen senareläggs beräknas anslaget minska med 395 miljoner kronor.

Sammantaget föreslår regeringen att anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* minskas med 470 miljoner kronor.

Motionen

Centerpartiet föreslår i *motion Fi17* att taket i föräldraförsäkringen höjs till 11 basbelopp fr.o.m. den 1 juli 2003. Samtidigt ska beräkningsunderlaget för försäkringen baseras på genomsnittsinkomster under de senaste 24 månaderna före uttaget av föräldraledigheten. Sammanlagt medför motionärernas förslag en minskning av anslaget med 155 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet framhåller i sitt yttrande (SfU3y) att man delar regeringens bedömning att den tidigare aviserade höjningen av taket i föräldraförsäkringen bör senareläggas med hänsyn till det försämrade ekonomiska läget och den fortsatt oroande utvecklingen inom ohälsoområdet. Som framgår av den föregående redovisningen ställer sig utskottet också bakom regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring. Därmed tillstyrks regeringens förslag. Förslaget i motionen avvisas.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med socialförsäkringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del).

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Lag om ändring i lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Lag om ändring i lagen (2002:1135) om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska börja sin verksamhet den 1 januari 2004. Utskottet tillstyrker att ikraftträdandet av berörd lagstiftning skjuts fram till den 1 januari 2004. Därmed tillstyrks punkterna 13 och 14 i propositionen.

Propositionen

Regeringen har i propositionen Tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2001/02:151) föreslagit att en ny myndighet, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, ska bildas. Inspektionen övertar, med undantag för utbetalningen av statsbidrag, samtliga Arbetsmarknadsstyrelsens (AMS) nuvarande uppgifter i förhållande till arbetslöshetskassorna. Lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor och lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring har därför ändrats. Ändringarna i lagarna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2003. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2001/02:AU7, rskr. 2001/02:243).

Regeringen bedömde det nödvändigt med ytterligare tid vid bildandet av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och föreslog därför i budgetpropositionen för 2003 att ikraftträdandet av lagarna skulle skjutas fram till den 1 juli 2003. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2002/03:AU1, rskr. 2002/03:78).

Regeringen har nyligen beslutat att förlägga Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen till Katrineholm. Mot denna bakgrund gör regeringen nu bedömningen att ytterligare tid är nödvändig för bildandet av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Regeringen föreslår därför att den nya Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska börja sin verksamhet först den 1 januari 2004. Ikraftträdandebestämmelserna i berörd lagstiftning ändras i enlighet härmed.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet finner inga invändningar mot förslaget att den nya Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska börja sin verksamhet först den 1 januari 2004. Utskottet tillstyrker därmed att ikraftträdandebestämmelserna i berörd lagstiftning ändras i enlighet med propositionens förslag (punkterna 13 och 14).

22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 36 363 miljoner kronor. Regeringen har lämnat förslag om ändringar i reglerna för det särskilda anställningsstödet (prop. 2002/03:44). Förslaget innebär att fler personer inom aktivitetsgarantin beräknas få en anställning med det nya särskilda anställningsstödet i stället för att delta i andra aktiviteter och uppbära aktivitetsstöd. Det nya särskilda anställningsstödet utgår också som en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto och påverkar därmed statsbudgetens inkomstsida. Regeringen anser att anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* bör minskas med 104 miljoner kronor. Denna minskning och minskningen av anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* motsvarar sammantaget minskningen av inkomster på statsbudgetens inkomstsida som följer av regeringens förslag i proposition 2002/03:44.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del). Vidare vill finansutskottet erinra om att regeringens förslag i proposition 2002/03:44 behandlas i arbetsmarknadsutskottets betänkande 2002/03:AU8.

22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 708 812 000 kr. Regeringen har lämnat förslag om ändringar i reglerna för det särskilda anställningsstödet (prop. 2002/03:44). Förslaget innebär minskade inkomster på statsbudgetens inkomstsida genom att målgruppen utvidgas och subventionsgraden höjs i det nya särskilda anställningsstödet. Regeringen anser därför att anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ska minskas med 40 miljoner kronor för att kompensera minskade inkomster på statsbudgetens inkomstsida.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del). Vidare vill finansutskottet erinra om att regeringens förslag i proposition 2002/03:44 behandlas i arbetsmarknadsutskottets betänkande 2002/03:AU8.

Lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto

Propositionen

För att åstadkomma en administrativ förenkling anser regeringen att stödet till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) på samma sätt som för

anställningsstöd bör lämnas i form av en kreditering på arbetsgivarens skattekonto. Anställningsstöden har sedan den 1 oktober 1999 lämnats på detta sätt och erfarenheterna är goda.

Regeringen föreslår därför att stödet till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) ändras den 1 juli 2003 från ett kontantbidrag till en kreditering på skattekontot för arbetsgivare som anställer arbetshandikappade. Förslaget gäller ersättning för rekvisitioner som lämnas fr.o.m. den 1 augusti 2003.

Genom att stödet till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare (OSA) lämnas som en kreditering på arbetsgivarens skattekonto minskar skatteinkomsterna på statsbudgeten.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 15).

22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 185 857 000 kr. Regeringens förslag om att stödet till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare (OSA) lämnas som en kreditering på arbetsgivarens skattekonto beräknas minska skatteinkomsterna på statsbudgeten. För att uppväga detta föreslås att anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med 400 miljoner kronor, vilket motsvarar det belopp som inkomsterna minskar med till följd av denna förändring.

Regeringen bedömer att antalet arbetade timmar inom Samhall AB kommer att minska från 28,5 till 27,3 miljoner timmar under 2003 till följd av strukturella förändringar på arbetsmarknaden. Den ersättning som staten lämnar för att bl.a. täcka kostnader för anpassad arbetstakt föreslås därför minskas. För att uppväga att Samhall inte kan sysselsätta lika många funktionshindrade som tidigare anser regeringen att andra insatser för arbetshandikappade bör öka. För att möjliggöra detta föreslås att anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* ökas med 125 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:9 *Bidrag till Samhall AB* minskas med motsvarande belopp. För att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:4 *Arbetsdomstolen* minskas anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* med 6 miljoner kronor.

Sammantaget föreslår regeringen att anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med 281 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag om 4 774 000 kr. Regeringen lämnar i den aktuella propositionen ett lagförslag som innebär att den nya myndigheten Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen börjar sin verksamhet först den 1 januari 2004. För att täcka resursbehovet för utredningskostnader m.m. under andra halvåret 2003 för den nya myndigheten föreslår regeringen att anslaget 22:12 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* ökas med 3 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 14 Arbetsliv**23:2 Arbetslivsinstitutet (bemyndigande)****Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker att regeringen bemyndigas att under 2003 för ramanslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 100 miljoner kronor under 2004–2007. Därmed tillstyrks punkt 26 i propositionen.

Propositionen

Regeringen har bemyndigats att under 2003 för anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter om högst 100 miljoner kronor under 2004 och 2005. Arbetslivsinstitutet använder detta bemyndigande för att göra utfästelser för nya forskningsprojekt och för nya doktorandtjänster. Det har visat sig att åtaganden behöver göras för en längre period än vad som nu är tillåtet. Regeringen anser att bemyndigandet därför bör sträckas ut och gälla perioden 2004–2007.

Regeringen föreslår att den bemyndigas att under 2003 för anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter om högst 100 miljoner kronor under perioden 2004–2007.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 26).

23:4 Arbetsdomstolen

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 19 971 000 kr. Regeringen anser att anslaget 23:1 *Arbetsdomstolen* behöver ökas med 6 miljoner kronor för att verksamhetens kvalitet ska säkerställas. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

23:8 Medlingsinstitutet

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 46 891 000 kr. Regeringen anser att anslaget 23:8 *Medlingsinstitutet* behöver ökas med 1 250 000 kr i och med en slutlig reglering av finansieringen av statistikansvaret sedan ansvaret för lönestatistiken 2001 fördes över från Statistiska centralbyrån till Medlingsinstitutet. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Medel för individuell kompetensutveckling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att 2,3 miljarder kronor från inkomsttitel 1428 *Energiskatt* förs till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning. Därmed tillstyrks punkt 27 i propositionen.

Propositionen

Riksdagen bemyndigade 2000 regeringen att av inkomsterna på inkomsttitel 1428 *Energiskatt* föra 1 350 miljoner kronor till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning. Medlen avsåg ett system för kompetensutveckling. Regeringen fick ett motsvarande bemyndigande för 2001 på 1 150 miljoner kronor. Något bemyndigande om att överföra medel för 2002 begärdes inte. För att fullfölja dessa överföringar anser regeringen att den nu behöver ett bemyndigande för 2003 för en liknande överföring avseende 2002 och 2003.

Regeringen föreslår att av inkomsterna på inkomsttitel 1428 *Energiskatt* förs 2 300 miljoner kronor till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning.

Medlen placeras på ett räntefritt konto i avvaktan på ett beslut om hur de ska användas för kompetensutveckling i arbetslivet. Överföringen ska redovisas mot inkomsttitel 1428 *Energiskatt*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 27).

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

25:3 Bidrag till kontakttolkutbildning

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obecknat anslag på 9 544 000 kr. En generell minskning på 0,7 % har genomförts på anslag för förvaltnings- och investeringsändamål för 2003. Anslaget 25:3 *Bidrag till kontakttolkutbildning* omfattades av denna besparing men kom av misstag att dras ned med en högre procentsats. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 68 000 kr för att besparingen ska motsvara den avsedda.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

26:1 Statens ljud- och bildarkiv

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 40 112 000 kr. En generell minskning på 0,7 % har genomförts på anslag för förvaltnings- och investeringsändamål för 2003. Anslaget 26:1 *Statens ljud- och bildarkiv* omfattades av denna besparing men kom av misstag att dras ned med en högre procentsats. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 285 000 kr för att besparingen ska motsvara den avsedda.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

28:21 Riksarkivet och landsarkiven

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 278 454 000 kr. Riksarkivet har övertagit verksamheten Svensk Museitjänst. För att täcka verksamhetens kostnader föreslår regeringen att an-

slaget ökas med 2 644 000 kr. Finansiering sker delvis genom att anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* minskas.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

28:26 Bidrag till kulturmiljövård

Propositionen

I statsbudgeten finns för innevarande år för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 251 745 000 kr. I syfte att stärka insatserna för att bevara och tillgängliggöra kulturmiljön föreslår regeringen att anslaget 28:26 *Bidrag till kulturmiljövård* ökas med 15 miljoner kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 28:34 *Forum för levande historia* minskas med 10 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

28:31 Bidrag till vissa museer

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 48 176 000 kr. I syfte att förstärka verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna och vid Sveriges teatermuseum (tidigare Drottningholms teatermuseum) föreslår regeringen att anslaget 28:31 *Bidrag till vissa museer* ökas med 5,7 miljoner kronor. Anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* ska minskas med 6,9 miljoner kronor för att finansiera denna ökning och ökningen av anslaget 28:21 *Riksarkivet och landsarkiven* samt ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

28:39 Stöd till trossamfund

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 750 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* minskas med 1 567 000 kr för att finansiera ökade utgifter på det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution uppförda anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

Propositionen

Vid den slutliga avstämningen av bostadsbidraget bestäms bidraget till högre belopp om för lågt bidrag lämnats under bidragsåret. Det slutliga bostadsbidraget bestäms till lägre belopp om för högt bidrag lämnats under bidragsåret. Belopp under 200 kr, det s.k. förlåtandeintervallet, betalas i dag varken ut eller tillbaka.

Regeringen föreslår att preliminärt bostadsbidrag betalas ut med ett månadsbelopp som avrundas nedåt till närmaste jämna femtiotal kronor. När det slutliga bostadsbidraget bestäms ska belopp under 600 kr inte betalas ut eller betalas tillbaka. Regeringens förslag innebär att förlåtandeintervallet höjs till 600 kr, vilket medför att vid den slutliga avstämningen av bostadsbidrag kommer betydligt färre bidragstagare att få tilläggsbelopp och återbetalningskrav.

Förslaget har utarbetats inom Regeringskansliet och under beredning av detta ärende har underhandskontakt tagits med Riksförsäkringsverket.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet framhåller i sitt yttrande (BoU3y) att regeringens förslag till ändrade regler för bostadsbidragen har flera fördelar. Samtidigt tvingas utskottet konstatera att förslaget inledningsvis ger en ökad belastning på statsbudgeten. Enligt reviderade beräkningar över förslagets effekter ger ett genomförande av regeländringar ökade utgifter med 20 miljoner kronor för 2003. Detta beror på att de ändrade avrundningsreglerna för de månatliga utbetalningarna medför en utgiftsökning 2003 samtidigt som den besparing som en höjning av förlåtandeintervallet ger får genomslag med början först 2004. Med avseende på det ansträngda statsfinansiella läget är det enligt bostadsutskottets mening mindre lämpligt att nu genomföra de föreslagna regeländringarna. Regeringens förslag avstyrks därför.

Bostadsutskottet framför vidare att det i ett långsiktigt perspektiv är angeläget med regeländringar som ger större träffsäkerhet och minskade kostnader i bostadsbidragssystemet. Det finns enligt utskottets mening mot den bakgrunden skäl för regeringen att återkomma till riksdagen med förslag med denna innebörd. En förutsättning för detta är dock att eventuella inledningsvisa utgiftsökningar kan finansieras på lämpligt sätt.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar bostadsutskottets bedömning att det med avseende på det ansträngda statsfinansiella läget är mindre lämpligt att nu genomföra de av regeringen föreslagna ändringarna i lagen (1993:737) om bostadsbidrag. Till grund för utskottets ställningstagande ligger de reviderade beräkningar som visar att dessa regeländringar inledningsvis inte ger den tänkta besparingen. Samtidigt ser finansutskottet, i likhet med bostadsutskottet, skäl för regeringen att återkomma till riksdagen med förslag till effektivisering av bostadsbidragssystemet. Förutsättningen för detta måste dock vara att förslagens effekter finansieras på ett för det statsfinansiella läget adekvat sätt.

Med hänvisning härtill avstyrker utskottet propositionens förslag (punkt 16).

21:1 Bostadsbidrag*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 829 miljoner kronor. Som ett resultat av förslaget till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag bedöms medelsbehovet på anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* minska med 18 miljoner kronor. Denna minskning bidrar till att finansiera höjningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade*.

Bostadsutskottets yttrande

Som framgår av redovisningen ovan, avstyrker bostadsutskottet i sitt yttrande (BoU3y) regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag. Därmed uteblir förändringarna på det berörda anslaget.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker, i likhet med bostadsutskottet, regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag. En konsekvens av detta är att anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* blir oförändrat jämfört med statsbudgeten för 2003. Därmed avvisas propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Finansutskottets ställningstagande angående regeländringar i systemet för bostadsbidrag innebär att den av regeringen föreslagna höjningen av anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade* blir ofullständigt finansierad. Utskottet förutsätter att regeringen snarast möjligt återkommer till riksdagen med förslag till en alternativ finansiering av denna del av anslagsförstärkningen inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 14 064 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 31:3 *Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader* minskas med 2 miljoner kronor för att finansiera ökade utgifter för bostadsrelaterade frågor som handläggs av Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning samt Fastighetsmäklarnämnden. Bostadskreditnämnden bedöms av regeringen klara denna minskning utan att det går ut över verksamheten.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (BoU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 200 miljoner kronor. Anslaget används till att avsätta medel för att täcka förluster till följd av statliga garantier för ny- och ombyggnad av bostäder inom verksamhetsgrenen Äldre garantier. Vid en förnyad analys har konstaterats att riskerna för förluster under de närmaste åren är mindre än vad som tidigare antagits. Mindre medel behöver därmed avsättas till ändamålet under 2003 än vad som tidigare bedömts. Regeringen anser därför att anslaget 31:4 *Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet* ska minskas med 100 miljoner kronor.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (BoU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (anslagsvillkor)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker den av regeringen föreslagna användningen av anslaget 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter. Därmed tillstyrks punkt 28 i propositionen.

Propositionen

I propositionen Åtgärder för att främja visst bostadsbyggande (prop. 2002/03:98) föreslår regeringen en investeringsstimulans för anordnande av mindre hyreslägenheter och studentbostäder. För att säkerställa att berörda myndigheter har den kompetens som behövs för att administrera den nya investeringsstimulansen krävs vissa utbildningsinsatser. Vidare finns behov av att utvärdera både den nu föreslagna investeringsstimulansen och övriga insatser som de senaste åren gjorts för att stimulera bostadsbyggandet. Sammantaget bedöms utgifterna för utbildning och utvärdering uppgå till 5 miljoner kronor. Regeringen föreslår därför att anslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter* även får användas för kompetensutveckling och utvärderingsarbete avseende insatser för att stimulera bostadsbyggande.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet framhåller i sitt yttrande (BoU3y) att man delar regeringens strävan att säkerställa kompetensen i administrationen av den föreslagna investeringsstimulansen för anordnande av mindre hyreslägenheter och studentbostäder. Stödet för studentbostäder bör sålunda kunna användas för utbildningsinsatser av olika slag. Bostadsutskottet delar även regeringens uppfattning att stödet bör få användas för utvärdering av samhällets insatser för att stimulera bostadsbyggande. Ett fördjupat arbete med uppföljning och utvärdering ligger enligt utskottets mening också väl i linje med riksdagens och utskottets utökade insatser på området. Därmed tillstyrks regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 28).

31:8 Statens geotekniska institut

Propositionen

I statsbudget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 26 573 000 kr. Regeringen anser att en myndighet behöver ha ett tydligt samordningsansvar när det gäller frågor om stranderosion. Regeringen har

därför gett Statens geotekniska institut i uppgift att samordna dessa frågor. För att myndigheten ska kunna utföra dessa arbetsuppgifter anser regeringen att anslaget 31:8 *Statens geotekniska institut* behöver ökas med 2 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 31:9 *Lantmäteriverket* minskas med samma belopp.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (BoU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

31:9 Lantmäteriverket

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 428 028 000 kr. Regeringen anser att avgifterna som uppbärs för information från Landskaps- och fastighetsdatadivisionen vid Lantmäteriverket ska täcka en större andel av de gemensamma kostnaderna för verkets verksamhet än vad som för närvarande är fallet. Därigenom kan anslaget 31:9 *Lantmäteriverket* minskas med 25 miljoner kronor. Dessutom föreslås att anslaget minskas med 2 miljoner kronor för att finansiera ökningen av anslaget 31:8 *Statens geotekniska institut*. Sammantaget föreslår regeringen att anslaget 31:9 *Lantmäteriverket* minskas med 27 miljoner kronor.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (BoU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

31:13 Statens bostadsnämnd (motionsförslag)

Motionen

Centerpartiet anser i *motion Fi17* att Statens bostadsnämnd ska avskaffas. Härigenom kan 5 miljoner kronor sparas inom anslaget.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet ställer sig i sitt yttrande (BoU3y) bakom den av regeringen förespråkade inriktningen av stödet till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Därmed avvisas förslaget i motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker, i likhet med bostadsutskottet, motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del).

31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag (bemyndigande)*Propositionen*

Riksdagen har beslutat om fortsatt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag (prop. 2001/02:58, bet. 2001/02:BoU4, rskr. 2001/02:160). Statens bostadsnämnd inrättades 2002 för detta ändamål. Regeringen anser att det är viktigt att myndigheten kan bedriva sitt arbete långsiktigt och med möjlighet att ingå avtal som sträcker sig längre än innevarande budgetår. Därför föreslår regeringen att den bemyndigas att under 2003 för anslaget 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag* få göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 miljoner kronor efter 2003.

Motionerna

Moderata samlingspartiet framhåller i *motion Fi18* att omstruktureringar av kommunala bostadsbolag ska ske på marknadsmässiga grunder så att olika intressenter ska kunna förvärva delar eller hela kommunala bostadsföretag i kris. Motionärerna anser därför att något bemyndigande för regeringen att ingå nya förpliktelser avseende kostnader för omstrukturering av kommunala bostadsbolag inte bör medges (yrkande 1).

Centerpartiet motsätter sig i *motion Fi17* regeringens förslag om bemyndigande för anslaget till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Motionärerna anser att anslaget omedelbart bör avvecklas. Det inom anslaget uppbyggda anslagssparandet på 150 miljoner kronor kan härigenom dras in.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet framhåller i sitt yttrande (BoU3y) att Statens bostadsnämnd kan bedriva sin verksamhet på ett med riksdagens beslut förenligt sätt endast under förutsättning att nämnden förfogar över erforderliga ekonomiska medel. Man ställer sig därmed bakom den av regeringen förespråkade inriktningen av stödet till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Regeringens förslag tillstyrks och de motstående förslagen i motionerna avstyrks.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 29) och avstyrker motionerna Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del) och Fi18 (m) yrkande 1.

32:1 Länsstyrelserna m.m.*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 060 166 000 kr. Länsstyrelserna i Örebro län och Västerbottens län har utsetts till förvaltnings- och utbetalande myndigheter för gemenskapsinitiativprogrammen Urban och Interreg IIIB Norra Periferin. Regeringen anser att de två myndigheterna behöver tillföras 250 000 kr var för att kunna administrera dessa två program. Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* behöver därför ökas med 500 000 kr. Finansieringen sker genom minskning med motsvarande belopp av det under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling uppförda anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder*.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (BoU3y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med bostadsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling**33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder***Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 535 335 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med 2,5 miljoner kronor för att finansiera ökade utgifter under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt under utgiftsområde 24 Näringsliv.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 460 770 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas med 150 miljoner kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

Motionen

Centerpartiet anser i motion Fi17 att sanering och återställning av förorenade områden är viktig ur miljösynpunkt, varför satsningen på detta område borde fortsätta. Regeringens förslag till minskning av anslaget med 150 miljoner kronor avvisas därmed.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU2y) regeringens förslag och avvisar förslaget i motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi17 (c) punkt 12 (i denna del).

34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 211 584 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 34:12 *Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.* ökas med 10 miljoner kronor för att finansiera kostnader för Sveriges medverkan i det europeiska samarbetet inom European organisation for the exploitation of meteorological satellites (EUMETSAT). Finansiering sker genom att anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskas med samma belopp.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU2y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

36:2 Vaghållning och statsbidrag (anslag samt bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att 2003 låta Vägverket förvärva en konferens- och museianläggning i Borlänge för högst 46 miljoner kronor. Därmed tillstyrks punkt 30 i propositionen.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 14 923 449 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 36:2 *Vaghållning och statsbidrag* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

Regeringen föreslår vidare att den bemyndigas att under 2003 låta Vägverket förvärva en konferens- och museianläggning i Borlänge för högst 46 miljoner kronor. Vägverket har ett leasingavtal för konferens- och museianläggningen Pylonen i Borlänge. Avtalet löper t.o.m. 2012, och Vägverket kan då överta anläggningen för 0 kr. Vägverket har erbjudits att nu förvärva anläggningen för 46 miljoner kronor. Ett köp av anläggningen i stället för leasing ger en lägre kostnad för staten. Besparingen beräknas uppgå till 9 miljoner kronor över den återstående avtalsperioden. Förvärvet av denna anläggningstillgång ska finansieras med lån i Riksgäldskontoret inom den ram som riksdagen beslutat för 2003.

Motionen

Centerpartiet framhåller i *motion Fi17* att infrastrukturen har stor betydelse för ett fungerande näringsliv och en ekonomisk tillväxt. Motionärerna avvisar därför regeringens besparing på 408 miljoner kronor inom anslaget.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet tillstyrker i sitt yttrande (TU4y) regeringens förslag om minskningen av det berörda anslaget. Därmed avstyrks motionärernas förslag.

Vidare påpekar trafikutskottet att konferensverksamhet inte ingår i Vägverkets kärnverksamhet. Med hänsyn tagen till att den aktuella anläggningen ligger i anslutning till Vägverkets lokaler och används i Vägverkets ordinarie verksamhet har utskottet dock inget att erinra mot regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag om minskningen av det berörda anslaget (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del).

Vidare tillstyrks, också i enlighet med trafikutskottets ställningstagande, propositionens förslag om bemyndigande avseende Vägverkets förvärv av en konferens- och museianläggning i Borlänge (punkt 30).

36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter (anslag)

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 063 972 000 kr. Regeringen avser att den 1 juli 2003 föra över huvudmannskapet för Sveriges järnvägsmuseum från Statens järnvägar till Banverket. För att täcka Banverkets kostnader för andra halvåret 2003 ökas anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* med 8 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 36:5 *Ersättning till Statens järnvägar för kostnader i samband med utdelning från AB Swedcarrier, m.m.* som för närvarande finansierar museet, minskas med motsvarande belopp. Regeringen föreslår också en minskning av anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* med 92 miljoner kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år. Sammantaget beräknas anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med 84 miljoner kronor.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet tillstyrker i sitt yttrande (TU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter (bemyndigande angående tunnlar genom Hallandsås)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2003 för anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 13,7 miljarder kronor efter 2003. Därmed tillstyrks punkt 31 i propositionen.

Propositionen

Regeringen har ett bemyndigande att för anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ingå ekonomiska förpliktelser på högst 9,2 miljarder kronor. Regeringen anser att Banverkets ram för beställningsbemyndiganden bör utökas för att möjliggöra Banverket att under 2003 träffa ett avtal med ett konsortium för utbyggnaden av tunnlar genom Hallandsås. Kostnaden

för att färdigställa tunnlarna har beräknats till 4,5 miljarder kronor. Regeringen föreslår därför att den bemyndigas att under 2003 för anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 13,7 miljarder kronor efter 2003.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet tillstyrker i sitt yttrande (TU4y) regeringens förslag. Man konstaterar samtidigt att storleken på Banverkets beställningsbemyndiganden kommer att uppgå till en omfattande medelsram. Trafikutskottet ser därför fram emot att regeringen, som utlovats i budgetpropositionen för 2003, återkommer till riksdagen med information om hur beställningsbemyndiganden ska beräknas i framtiden.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 31).

36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter (bemyndigande angående Botniabanan)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den 2003 får besluta om en låneram i Riksgäldskontoret om högst 12 050 miljoner kronor för Botniabanan AB för den första och andra utbyggnadsetappen mellan Örnsköldsvik–Husum respektive Nyland–Örnsköldsvik, för den tredje utbyggnadsetappen på delen Husum–Nordmaling samt för planeringsarbete för den återstående delen av den tredje utbyggnadsetappen Nordmaling–Umeå. Därmed tillstyrks punkt 32 i propositionen.

Propositionen

Regeringen framhåller att byggandet av Botniabanan mellan Sundsvall och Umeå är av väsentlig regionalpolitisk betydelse. Riksdagen har lämnat regeringen bemyndigande att godkänna ett avtal om byggandet av Botniabanan mellan staten, Kramfors kommun, Örnsköldsviks kommun, Nordmalings kommun, Umeå kommun, Västernorrlands läns landsting och Västerbottens läns landsting (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:TU10, rskr. 1997/98:266). Regeringen beslutade den 30 maj 2002 om tillåtlighet enligt miljöbalken för Botniabanans etapp 3, delen Husum–Nordmaling.

I Riksgäldskontoret finns för närvarande en låneram för Botniabanan på 10,4 miljarder kronor. Denna bör, enligt regeringens mening, utvidgas så att den även täcker finansieringen för Botniabanans etapp 3 på delen Husum–Nordmaling. Regeringen föreslår därför att den bör bemyndigas att låta Riks-

gäldskontoret låna ut högst 12 050 miljoner kronor till Botniabanan AB för den första och andra utbyggnadsetappen mellan Örnsköldsvik–Husum respektive Nyland–Örnsköldsvik, för den tredje utbyggnadsetappen på delen Husum–Nordmaling samt för planeringsarbete för den återstående delen av den tredje utbyggnadsetappen Nordmaling–Umeå.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet tillstyrker i sitt yttrande (TU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 32).

37:2 Upphandling av samhällsättaganden

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 153 484 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 37:2 *Upphandling av samhällsättaganden* minskas med 8 miljoner kronor för att finansiera ökade utgifter på det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade*.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet tillstyrker i sitt yttrande (TU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

37:6 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet (nytt anslag)

Propositionen

I betänkandet Trygga medborgare – säker kommunikation (SOU 2003:10) föreslås att ett nationellt kommunikationssystem för skydd och säkerhet ska upphandlas. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2004 återkomma med förslag till finansiering av uppbyggnaden av hela systemet.

För att ett upphandlingsförfarande ska kunna inledas under 2003 behöver medel nu anvisas för detta ändamål. Regeringen anser därför att ett nytt ramanslag, 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*, bör föras upp på statsbudgeten med 7 350 000 kr. Finansiering sker genom att anslag under andra utgiftsområden minskas.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet tillstyrker i sitt yttrande (TU4y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet (förslag 2002/03:RR13)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagens revisorers förslag samt motionsförslagen angående ett gemensamt radiokommunikationssystem för trygghet och säkerhet ligger väl i linje med riktlinjerna för fortsatt arbete med systemet enligt den av regeringen tillsatta utredningen RAKEL. Med hänvisning till den pågående beredningen av utredningens förslag inom Regeringskansliet avstyrker utskottet Riksdagens revisorers förslag och motionerna.

Jämför reservationerna 5 (fp) och 6 (kd).

Nedan behandlas Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet (förslag 2002/03:RR13) och de tre motioner som trafikutskottet behandlar i samband med ärendet. Behandlingen av ärendet i detta betänkande föranleds av regeringens förslag att ett nytt anslag för gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet anvisas på tilläggsbudgeten för 2003 under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Bakgrund

En genomgång av ärendets bakgrund återges i trafikutskottets yttrande TU4y (bilaga 10 till betänkandet).

Riksdagens revisorers förslag

Riksdagens revisorer har på eget initiativ granskat regeringens och olika myndigheters hantering av ärendet om ett gemensamt radiokommunikationssystem för polisen, räddningstjänsten, sjukvården m.fl. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten 2002/03:5 Radiokommunikation för trygghet och säkerhet. I Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet (2002/03:RR13) redovisas revisorernas slutgiltiga överväganden. Riksdagens revisorer föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad revisorerna anför om

- att regeringen snarast tar fram det underlag som behövs dels för att olika användare ska kunna ta beslut om att ansluta sig till ett nytt gemensamt system, dels för att ett nytt systems fördelar ska kunna realiseras,

- att regeringen till det underlag som ska föreläggas riksdagen angående ett nytt systems finansiering också fogar en redovisning av vilka åtgärder som man har vidtagit och framöver avser att vidta för att minimera statens ekonomiska risk. Den ekonomiska risken ska också åskådliggöras på ett bättre sätt än vad som gjorts i hittillsvarande underlag,
- att regeringen i det underlag som presenteras för riksdagen för beslut om införande av ett nytt system också redovisar hur man avser att ta ansvar för att kommunikationsmöjligheterna inom och mellan skydds- och säkerhetsaktörer på bästa sätt kan upprätthållas även under utbyggnaden av ett nytt gemensamt system,
- att regeringen i sitt underlag till riksdagen redovisar vad man vidtagit eller avser vidta för åtgärder för att säkerställa att den samordning åstadkoms som Schengensamarbetet kräver i fråga om inköp av kommunikationsutrustning som ska användas i gränsområdena mellan Sverige och Danmark, Finland respektive Norge samt undersöker möjligheterna att genom samordning med dessa länder uppnå andra positiva effekter,
- att regeringen i den fortsatta hanteringen av ärendet utreder behovet av samordning med andra länder i vårt närområde samt annan internationell samordning.

Motionerna

I *motion Fö269* av Kenth Högström (s) förordas att regeringen vidtar kraftfulla och skyndsamma åtgärder för att säkerställa en utbyggnad av ett nationellt radiokommunikationssystem, byggt på TETRA-standard, för den s.k. public safety-sektorn. Motionären ser en risk för att enskilda aktörer i annat fall väljer andra system, vilket skulle underminera grunden för ett nytt nationellt system.

I *motion Fö3* av Else-Marie Lindgren och Ragnwi Marcelind (båda kd) framhålls att många aktörer har ansvar för säkerheten i det svenska samhället, och att goda kommunikationer såväl mellan som internt inom olika organisationer är en förutsättning för framgångsrika insatser. Enligt motionärerna är det därför av största vikt att frågan om ett gemensamt modernt radiokommunikationssystem för dessa aktörer kommer till en snar lösning.

Folkpartiet liberalerna framhåller i *motion Fö4* att regeringen bör ta det fulla ansvaret för att ett slutgiltigt och fullgott underlag i frågan om ett radiokommunikationssystem för trygghet och säkerhet presenteras för riksdagen. Underlaget måste enligt motionärerna även innehålla förslag om internationell samordning av radiokommunikationssystemet samt förslag till finansiering som innebär att regeringen tar det centrala finansieringsansvaret för införandet av radiokommunikationssystemet.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet överlämnar i sitt yttrande (TU4y) Riksdagens revisorers förslag samt de tre motioner som behandlas i samband med ärendet för slutbe-

handling i finansutskottet. Överlämnandet föranleds av regeringens förslag att ett nytt anslag, 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*, anvisas på tilläggsbudgeten för 2003, vilket har betydelse för behandlingen av Riksdagens revisorers förslag.

Enligt trafikutskottets bedömning har Riksdagens revisorer gjort en förtjänstfull granskning av frågan om ett gemensamt radiokommunikationssystem. Viktiga iakttagelser har gjorts för att trygga att riksdagens kommande ställningstagande kan grundas på ett tillfredsställande beslutsunderlag. Av den redovisning som utskottet tagit del av från utredningen Radiokommunikation för effektiv ledning (RAKEL) framgår också att revisorernas förslag ligger väl i linje med förutsett fortsatt arbete. Trafikutskottet förutsätter därmed att regeringens kommande förslag till riksdagen kommer att beakta revisorernas förslag. Det gäller en bedömning av hur önskad anslutning till systemet ska kunna åstadkommas och systemets fördelar därmed kunna realiseras, information om hantering och redovisning av den ekonomiska risken med ett statligt ägande av systemets gemensamma delar, information om hur radiokommunikationen mellan berörda aktörer kommer att lösas under den tid då det nya systemet ännu inte tagits i bruk i hela landet samt information om hur regeringen avser att ta till vara eventuella fördelar med samordning med andra länder. Vidare anser trafikutskottet att en fortlöpande uppföljning av utbyggnaden, anslutningen, kostnaderna och realiserade fördelar med systemet bör redovisas för riksdagen. Utskottet konstaterar därmed att syftet med de nu behandlade motionsförslagen till väsentlig del kan förutses bli tillgodosett.

Trafikutskottet anser mot denna bakgrund att riksdagen som sin mening bör ge regeringen till känna vad utskottet i sitt yttrande anfört med anledning av revisorernas förslag och motionsförslagen om ett gemensamt radiokommunikationssystem för skydds- och säkerhetsaktörer. Riksdagens revisorers förslag och motionerna tillstyrks därmed delvis.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar trafikutskottets bedömning av Riksdagens revisorers förslag angående ett gemensamt radiokommunikationssystem. Finansutskottet noterar härvid att enligt den av regeringen tillsatta utredningen RAKEL ligger revisorernas förslag väl i linje med förutsett fortsatt arbete med systemet. Utredningens betänkande har remissbehandlats och förslagen behandlas för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet förutsätter därmed att regeringen i sina kommande förslag till riksdagen kommer att beakta revisorernas förslag. Vidare utgår utskottet från att en fortlöpande uppföljning av utbyggnaden, anslutningen, kostnaderna och realiserade fördelar med systemet kommer att redovisas för riksdagen. De nu behandlade motionsförslagen kan därmed till väsentlig del förutses bli tillgodosedda.

Med hänvisning till den pågående beredningen av ärendet inom Rege-
ringskansliet avstyrker finansutskottet Riksdagens revisorers förslag RR13
samt motionerna Fö269 (s), Fö3 (kd) och Fö4 (fp) yrkandena 1–3.

Finansiering av Citytunneln i Malmö (motionsförslag)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionen med hänvisning till vad ansvarigt
statsråd, Ulrica Messing, har angivit beträffande Citytunneln i
Malmö i samband med en interpellationsdebatt i april 2003.

Motionen

I *motion Fi22* av Allan Widman och Marie Wahlgren (fp) framhålls att riks-
dagen bör uttala att man helt står bakom statens avtal med Malmö kommun
och Region Skåne gällande produktionen av Citytunneln i Malmö (yrkande
1). Motionärerna anser att Citytunneln är en viktig del av infrastruktursats-
ningarna i Öresundsregionen varför projektet inte bör specifikt pekas ut i
vårpropositionen som sparobjekt (yrkande 2). Vidare förordas att statens
andel i projektet ska utbetalas i en sådan takt att projektet till följd därav inte
riskerar att försenas (yrkande 3).

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet hänvisar i sitt yttrande (TU4y) till en interpellationsdebatt den
29 april 2003 då ansvarigt statsråd, Ulrica Messing, har angivit att regeringen
inte har någon avsikt att frångå det avtal om Citytunneln i Malmö som ingicks
i augusti 2001. Statsrådet angav sig även beredd att verka för att Citytunneln
genomförs så fort som möjligt samt klargjorde att medfinansieringen från
kommunen och regionen innebär att medel finns för att starta genomförandet
av Citytunneln. Vidare meddelades att när regeringen fastställer Banverkets
investeringsplan omkring kommande årsskifte kommer takten för statens
finansiering att klarläggas närmare. Enligt utskottets mening synes därmed
inte någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsförslagen
vara erforderlig. Motionen avstyrks.

Trafikutskottet konstaterar vidare att regeringens vårproposition inte ger en
tydligt konsekvensbeskrivning av samtliga förslag på tilläggsbudget, trots att
vissa av de föreslagna förändringarna av anslagsnivåerna inte är oväsentliga.
Mot denna bakgrund menar utskottet att det är angeläget att förslag om för-
ändrade medelsanvisningar av väsentlig omfattning i framtiden åtföljs av
konsekvensbeskrivningar.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker, i likhet med trafikutskottet, motion Fi22 (fp) yr-
kandena 1–3.

Vidare delar finansutskottet trafikutskottets bedömning att det är angeläget att förslag om förändrade medelsanvisningar av väsentlig omfattning åtföljs av konsekvensbeskrivningar. Finansutskottet förutsätter att regeringen återkommer med sådan analys vid framtida budgetförslag.

Kapitaltillskott till SJ AB (motionsförslag)

Motionen

Centerpartiet förordar i *motion Fi17* att SJ AB:s prekära finansiella situation i nuläget bör lösas genom att bolaget tar ett lån på 1 855 miljoner kronor. Enligt motionärerna bör räntekostnaden för detta lån belasta statsbudgeten genom att den tas upp på utgiftsområde 22 Kommunikationer. För 2003 beräknas denna kostnad enligt aktuell 5-årsränta på 5,3 % uppgå till 25 miljoner kronor.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet tillstyrker i sitt yttrande (TU4y) regeringens förslag till anslagsförändringar inom utgiftsområde 22 Kommunikationer. Därmed avstyrks motionärernas förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker, i likhet med trafikutskottet, *motion Fi17 (c)* yrkande 12 (i denna del).

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

42:4 Centrala försöksdjursnämnden (bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2003 för ramanslaget 42:4 *Centrala försöksdjursnämnden* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 miljoner kronor under 2004. Därmed tillstyrks punkt 33 i propositionen.

Propositionen

Regeringen anser att det successivt ökade anslaget till Centrala försöksdjursnämnden för att främja utvecklingen av alternativa försöksdjursmetoder motiverar en sammanhållen forskningsstrategi. För att förbättra förutsättningarna att planera forskningsprojekten bör det vara möjligt att fatta beslut som medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen föreslår därför att den bemyndigas att under 2003 för anslaget 42:4 *Centrala försöksdjursnämnden*

ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 miljoner kronor under 2004.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU2y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 33).

Statens jordbruksverk (bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att för 2003 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 650 miljoner kronor. Därmed tillstyrks punkt 34 i propositionen.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år bemyndigas regeringen att låta Statens jordbruksverk ha en kredit för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 500 miljoner kronor. Regeringen anser att kreditbeloppet bör anpassas för att möjliggöra utbetalning av EU-stöd, bl.a. arealbidrag, tills motsvarande inbetalning görs från EU. Regeringen föreslår därför att den bemyndigas att under 2003 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 650 miljoner kronor.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU2y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 34).

43:8 Fiskeriverket

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 102 255 000 kr. Regeringen anser att Fiskeriverket bör tillföras medel för bearbetning och analys av materialet från satellitövervakning, för

ökade kontrollkostnader och för vidareutveckling av ett nytt datasystem till följd av åtaganden inom den gemensamma fiskeripolitiken. Ökade resurser behövs även för insatser inom kustfisket. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med närmare förslag till insatser inom kustfisket.

För att möjliggöra dessa ökade insatser ökas anslaget 43:8 *Fiskeriverket* med 11 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 6 miljoner kronor och anslaget 43:11 *Fiskevård* minskas med 5 miljoner kronor.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU2y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 223 miljoner kronor. Regeringen föreslår att anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med 9 miljoner kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

Motionen

Centerpartiet anser i *motion Fi17* att satsningar på miljöförbättrande åtgärder är ett viktigt led i att ställa om jordbruket i en mer miljövänlig inriktning. Därför avvisar motionärerna regeringens besparing inom anslaget och föreslår att satsningarna på miljöförbättrande åtgärder utökas med ytterligare 10 miljoner kronor.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU2y) regeringens förslag. Därmed avvisas förslaget i motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del).

44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 miljoner kronor. Regeringen föreslår att anslaget 44:4 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* minskas med en miljon kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år. Minskningen innebär att bidrag till omarronderingsprojekt avbryts under 2003.

Motionerna

Centerpartiet avvisar i *motion Fi17* regeringens förslag att minska satsningen på omarronderingsprojekt med 1 miljon kronor.

I *motion Fi21* av Lennart Fremling (fp) avvisas regeringens förslag till minskning av anslaget (yrkande 2). Motionären anser att det är fullständigt oacceptabelt att omarronderingsprojekt avbryts under 2003, eftersom projekt som leder till förbättrad fastighetsstruktur är särskilt viktiga för Dalarnas län där ägosplittringen medför avsevärda merkostnader. Motionären föreslår därför att en plan för genomförande av omarrondering i Dalarna borde upprättas i samråd mellan regeringen och Länsstyrelsen i Falun (yrkande 1).

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet erinrar i sitt yttrande (MJU2y) om att man tidigare vid flera tillfällen har konstaterat att omarronderingsverksamheten bör bedrivas fortlöpande. Det främsta motivet är enligt utskottet att nå de positiva effekter för enskilda och samhället som en rationalisering av fastighetsindelningen ger, särskilt vad gäller jord- och skogsbruk. En kontinuerligt bedriven omarronderingsverksamhet är också en förutsättning för att lantmäteriet ska kunna bevara och utveckla sin kompetens på området. Vidare har på utskottets förslag bidraget till jordbrukets rationalisering, som tidigare var begränsat till enbart tidigare beslutade åtgärder, även gjorts tillgängligt för nya omarronderingsprojekt. Utskottet har dessutom vid ett tidigare tillfälle framhållit de uppenbara svårigheter som följer av att anslaget minskas när det gäller möjligheten att fullfölja redan gjorda åtaganden och att finansiera nya omarronderingsprojekt.

Miljö- och jordbruksutskottet konstaterar att tidigare uttalanden från utskottets sida om vikten av att omarronderingsverksamheten ges möjlighet att bedrivas fortlöpande och även framgent på minst oförändrad nivå kvarstår. Som regeringen framhåller innebär den nu föreslagna neddragningen att bidrag till omarronderingsprojekt avbryts under år 2003. Utskottet förutsätter mot denna bakgrund att anslaget återställs under det kommande budgetåret. Därmed tillstyrker miljö- och jordbruksutskottet regeringens förslag och föreslår att motionerna nu lämnas utan vidare åtgärd.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker motionerna Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del) och Fi21 (fp) yrkandena 1–2.

44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. (anslag samt bemyndigande)

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att den bemyndigas att under 2003 för anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 miljoner kronor under 2004 och högst 195 miljoner kronor under 2005. Därmed tillstyrks punkt 35 i propositionen. Förslaget i motionen avstyrks. Jämför reservation 7 (kd, c).

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett otecknat anslag på 420 miljoner kronor. Regeringen föreslår att anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* minskas med 184 miljoner kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år. Minskningen sker dels genom en begränsning av återföringen av skatt, dels genom en förskjutning av återbetalning.

Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som medför utgifter på högst 187 miljoner kronor under 2004 och högst 186 miljoner kronor under 2005. De årliga utgifterna för stöd till de ca 30 000 växtodlingsplanerna har visat sig bli något högre än regeringen tidigare beräknat. Den bemyndiganderam som erhållits har därmed blivit otillräcklig. Regeringen föreslår därför att den bör bemyndigas att under 2003 för anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 miljoner kronor under 2004 och högst 195 miljoner kronor under 2005.

Motionen

Centerpartiet framhåller i *motion Fi17* att den återföring av skatten på handelsgödsel till jordbruksnäringen som föreslogs i budgetpropositionen för 2003 nu förskjuts. Motionärerna anser att denna skatteintäkt ska återföras åt näringen så att svenska jordbrukare ska få konkurrera på lika villkor med kollegor i andra EU-länder. Regeringens förslag till minskning av anslaget med 184 miljoner kronor avvisas därmed (yrkande 12 delvis). Vidare motsätter sig motionärerna regeringens förslag till bemyndigande inom anslaget (yrkande 10).

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker i sitt yttrande (MJU2y) regeringens förslag. Därmed avvisas förslagen i motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med miljö- och jordbruksutskottet, propositionens förslag om minskningen av det berörda anslaget (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del).

Vidare tillstyrks, också i enlighet med miljö- och jordbruksutskottets ställningstagande, propositionens förslag om bemyndigande avseende ramanslaget (punkt 35). Motion Fi17 (c) yrkande 10 avstyrks således.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

38:2 Näringslivsutveckling m.m.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 229 562 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* minskas med 15 miljoner kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

38:14 Rymdverksamhet

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 512 855 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 38:14 *Rymdverksamhet* minskas med 15 miljoner kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (anslagsvillkor)**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker den av regeringen föreslagna användningen av anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* Därmed tillstyrks punkt 36 i propositionen. Förslaget i motionen avstyrks.

Propositionen

Regeringen har i propositionen Kapitaltillskott till Teracom AB (2002/03:64) föreslagit att ett villkorat kapitaltillskott till Teracom ska finansieras med ett lån i Riksgäldskontoret. Räntebetalningarna för lånet bör enligt regeringens mening belasta anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* Därmed behöver ändamålet för anslaget vidgas så att det även får användas för att betala ränta på de lån som tas för att finansiera kapitaltillskottet till Teracom AB. Regeringen avser omfinansiera lånet med användning av den i den aktuella propositionen föreslagna ordningen för en förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag.

Regeringen föreslår att anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* även får användas för betalning av räntekostnader förenade med ett kapitaltillskott till Teracom AB.

Motionen

Centerpartiet avvisar i *motion Fi17* regeringens förslag om förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag genom omfördelning av medel mellan dessa bolag utanför statsbudgeten. Man motsätter sig även förslagen om tillskott av likvida medel till bl.a. Teracom enligt samma modell. Motionärerna föreslår dessutom att regeringens förslag till användning av anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* avslås (yrkande 11).

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag och avstyrker förslaget i motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 36) och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 11.

Vidare vill finansutskottet erinra om att kulturutskottet under tiden för beredning av detta betänkande i finansutskottet har tillstyrkt regeringens förslag om finansiering av ett villkorat kapitaltillskott till Teracom AB med ett lån i Riksgäldskontoret på högst 500 miljoner kronor (bet. 2002/03:KrU7).

39:3 Exportfrämjande verksamhet

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 233 956 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget 39:3 *Exportfrämjande verksamhet* minskas med 30 miljoner kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

39:6 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 200 miljoner kronor. Regeringen föreslår att anslaget 39:6 *Näringslivsutveckling i Östersjöregionen* minskas med 50 miljoner kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

Motionen

Centerpartiet framhåller i *motion Fi17* att man välkomnar regeringens förslag om att minska anslaget för den s.k. Östersjömiljarden med 50 miljoner kronor. Motionärerna anser att satsningen har varit ineffektiv, varför hela anslaget borde avvecklas. Man föreslår därför att anslaget minskas med ytterligare 150 miljoner kronor.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag och avstyrker förslaget i motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del).

40:3 Allmänna reklamationsnämnden*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 20 268 000 kr. Under senare år har ärendetillströmningen till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) ökat, vilket lett till att handläggningstiderna för ärenden har blivit alltför långa. Regeringen bedömer att mer resurser behövs för att ge ARN möjlighet att förkorta handläggningstiderna. Anslaget 40:3 *Allmänna reklamationsnämnden* ökas därför med 2 miljoner kronor. Finansiering sker genom en motsvarande minskning av det under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling uppförda anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder*.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

40:4 Fastighetsmäklarnämnden*Propositionen*

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 9 041 000 kr. Regeringen har föreslagit en ändring i fastighetsmäklarlagen (1995:400) som innebär att hyresförmedlare ska registrera sig hos Fastighetsmäklarnämnden (prop. 2002/03:71). Nämnden behöver ytterligare medel för de initiala kostnader denna nya uppgift medför. Anslaget 40:4 *Fastighetsmäklarnämnden* ökas därför med 400 000 kr. Finansiering sker genom en minskning av det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda anslaget 31:3 *Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader*.

Näringsutskottets yttrande

Näringsutskottet, som har yttrat sig i form av protokollsutdrag, tillstyrker propositionens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med näringsutskottet, propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 347 750 000 kr. För att bidra till finansieringen av höjningen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer nya anslaget 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* minskas anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* med 1 950 000 kr.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del).

48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 23 759 414 000 kr.

Det kommunala utjämningssystemet syftar till att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Detta sker genom en utjämning för skillnader i skatteunderlag (inkomstutjämning) och för strukturellt betingade kostnadsskillnader (kostnadsutjämning). Utgifterna för utjämningsbidraget belastar ett anslag. Inkomsterna från den utjämningsavgift kommuner och landsting betalar till staten redovisas på statsbudgetens inkomstsida. Systemet är i princip självfinansierat, och statsbudgetens saldo påverkas därmed inte.

Storleken på utjämningsbidraget fastställs slutligt under budgetåret, varför avvikelser kan förekomma i förhållande till av riksdagen beslutat anslag. Beräkningar av Statistiska centralbyrån avseende bidragsåret 2003 visar att omslutningen i utjämningen blir 2 534 miljoner kronor högre än vad som ingår i statsbudgeten för 2003. Orsaken är främst nominella ökningarna av det kommunala skatteunderlaget. Regeringen föreslår därför att anslaget 48:3 *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting* ökas med 2 533 626 000 kr. Höjningen av utjämningsbidraget motiverar en lika stor beräkningsteknisk uppräknings av utgiftstaket innevarande år.

Motionen

Centerpartiet föreslår i *motion Fi17* att anslaget höjs med 575 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Motionärerna förklarar att den föreslagna förändringen av anslaget är en konsekvens av finansieringsprincipen då de i motionen presenterade förslagen till reformering av inkomstskattesystemet samt reformerat sjukförsäkringssystem påverkar kommunernas ekonomi.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag (punkt 40 i denna del) och avstyrker motion Fi17 (c) yrkande 12 (i denna del) i konsekvens med sina tidigare redovisade ställningstaganden angående de av *Centerpartiet* föreslagna förändringarna på tilläggsbudgeten för 2003.

Finansutskottets sammanställning av ändrade ramar för utgiftsområden samt av ändrade och nya anslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändringar i lagen (1991:591) om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto. Regeringens förslag till ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring samt lagen (1991:1047) om sjuklön tillstyrks delvis av utskottet. Utskottet avstyrker däremot regeringens förslag till ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag med hänvisning till reviderade beräkningar av förslaget effekter på statens utgifter. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden, med undantag för ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggnad. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till ändrade och nya anslag, med undantag för anslaget 21:1 *Bostadsbidrag*.

Därmed avstyrks punkt 16 i propositionen. Propositionens punkter 10, 11 och 40 tillstyrks delvis. Punkterna 15, 25, 29 och 42 i propositionen tillstyrks. Motionerna avstyrks.

Jämför reservation 8 (c).

Propositionen

Regeringens förslag till ändrade anslag har redovisats per utgiftsområde i det föregående. Förslaget innebär att anvisade medel ökar med 520 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna uppgår till 5 359 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 4 839 miljoner kronor.

Motionerna

De alternativa förslagen om ändringar på tilläggsbudget har redovisats i avslutning till de olika anslagen ovan.

Av den ovanstående redovisningen framgår att endast ett parti – *Centerpartiet* – har presenterat ett fullständigt alternativ till regeringens förslag om ändrade anslag. I *motion Fi17* av Maud Olofsson m.fl. (c) har, jämfört med propositionen, netto föreslagits minskningar med 502 miljoner kronor (varav ökningarna med 1 764 miljoner kronor och minskningar med 2 266 miljoner kronor).

Moderata samlingspartiet framför i *motion Fi18* att man enligt de regler som gäller för budgetprocessen finner vare sig möjlighet att arbeta om innevarande års budget eller åter redovisa partiets hela budgetförslag för 2003. Eftersom riksdagen beslutade innevarande års budget i slutet av 2002, presenterar motionärerna inget fullständigt budgetalternativ i samband med regeringens förslag på tilläggsbudgeten.

Folkpartiet liberalerna förklarar i *motion Fi15 med anledning av 2003 års ekonomiska vårproposition* att man valt att inte ta ställning till tilläggsbudgeten som helhet, eftersom partiets budgetalternativ för 2003 avslogs av riksdagen i december 2002. Enligt riksdagsordningen har motionärerna inte något utrymme att föreslå förändringar på andra anslag än de av regeringen aktualiserade, varför det inte är praktiskt möjligt för partiet att lägga fram en egen genomarbetad tilläggsbudget.

Kristdemokraterna konstaterar i *motion Fi16 med anledning av 2003 års ekonomiska vårproposition* att förändringarna i riksdagsordningen och budgetlagen starkt begränsar möjligheten att väcka preciserade förslag om ändrade utgiftsramar. Motionärerna delar *Moderata samlingspartiets* och *Folkpartiet liberalernas* uppfattning att det därmed inte är praktiskt möjligt för oppositionspartierna att lägga fram egna genomarbetade alternativ till regeringens tilläggsbudget.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har i det föregående tagit ställning till de föreslagna anslagsförändringarna samt lagförslagen med anslagspåverkande effekt. Utskottet har ställt sig bakom regeringens förslag, med undantag för förslaget till ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag som avvisas med hänsyn till det ansträngda statsfinansiella läget. Till grund för utskottets ställningstagande i denna fråga ligger reviderade beräkningar som visar att de av regeringen föreslagna regeländringarna inledningsvis inte ger den tänkta besparingen på det inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggnad uppförda anslaget 21:1 *Bostadsbidrag*. Utskottets förslag innebär att nivån på detta anslag blir oförändrad i förhållande till den i statsbudgeten för 2003 fastställda anslagsnivån. Utskottet föreslår följaktligen att ramen för utgiftsområde 18 minskar med 126,5 miljoner kronor jämfört med statsbudgeten för 2003, vilket är 18 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslår.

Därutöver har utskottet föreslagit vissa justeringar i regeringens förslag till ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring och i lagen (1991:1047) om sjuklön. Dessa justeringar medför inte några förändringar i beräkningen av statsbudgetens utgifter jämfört med regeringens förslag.

Utskottet tillstyrker således att riksdagen godkänner regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden, med undantag för ramen för utgiftsområde 18. Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med regeringens förslag, anslaget 21:1 undantaget. De alternativa motionsförslagen avstyrks.

Utskottets förslag innebär att anvisade medel ökar med 538 miljoner kronor netto. De föreslagna minskningarna uppgår till 4 821 miljoner kronor, medan de föreslagna ökningarna är oförändrade jämfört med propositionen och uppgår till 5 359 miljoner kronor.

Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker finansutskottet punkt 16 i propositionen och tillstyrker delvis punkterna 10, 11 och 40. Propositionens förslag i punkterna 15, 25, 29 och 42 tillstyrks i sin helhet. Motionerna Fi17 (c) yrkandena 8, 9 och 12, Fi18 (m) yrkande 1, Fi19 (fp) yrkandena 1–5 och Fi21 (fp) yrkandena 1–2 avstyrks.

Utskottets förslag framgår av punkt 30 i utskottets förslag till riksdagsbeslut jämte den där efterföljande specifikationen över ändrade ramar på utgiftsområden och ändrade och nya anslag.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kapital för omstrukturering av statliga bolag, punkt 1 (m, fp, c)

av Fredrik Reinfeldt (m), Karin Pilsäter (fp), Gunnar Axén (m), Christer Nylander (fp), Lena Ek (c) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2002/03:Fi18 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 2 och avslår proposition 2002/03:100 punkt 37 samt motion 2002/03:Fi23 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Vi avvisar bestämt regeringens förslag om förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag. Skälen för vårt ställningstagande är flera, och de gäller både formen för omstruktureringen och dess påverkan på enskilda företag samt hela marknader.

En grundläggande invändning är att förslaget står i strid med budgetlagen och är konstitutionellt tvivelaktigt. Regeringen menar att den nuvarande ordningen, dvs. att riksdagen inom ramen för den ordinarie budgetprocessen beslutar om i vilken utsträckning skattebetalarnas pengar ska användas för kapitaltillskott i statligt hel- och delägda aktiebolag, ”begränsar ägarens handlingsmöjligheter på ett olämpligt sätt”. Det är fel. Ägarens, dvs. i förlängningen medborgarnas, företrädare, dvs. riksdagen, har fullständig handlingsfrihet. Däremot begränsas regeringens handlingsfrihet, vilket är avsikten med den gällande ordningen. Vi anser att det ur demokratisk synvinkel är angeläget att denna ordning består. Det är oroväckande att en av motiveringarna till förslaget är att riksdagens medverkan i beslutsprocessen anses hämma statens förvaltning av bolagen till nackdel för bolagens utveckling och att regeringen därmed föreslås få möjlighet, även om det endast är i undantagsfall, att själv disponera medlen på kontot för att göra nödvändiga kapitalinsatser.

En annan invändning gäller användandet av bemyndigande på finansmakters område. En viktig motivering för budgetlagen var att den ersatte en uppsjö av bemyndiganden som riksdagen givit regeringen. Bemyndigandena var

av den omfattningen att det var svårt att få en önskvärd överblick, och det förelåg risk för att det kunde uppstå oklarhet om vad riksdagen hade beslutat. Det fanns behov av reglering på finansmaktens område som låg mellan regeringsformens och riksdagsordningens generella regler och de detaljerade och överblickbara bemyndigandena. Vid sidan om bemyndigandena fanns dessutom en rikt utvecklad praxis som ansågs behöva kodifieras. Förslaget i vår propositionen om förbättrad kapitalstruktur tillhör den typ av bemyndiganden som riksdagen avsåg att undvika genom införandet av budgetlagen.

Vi vill vidare betona den betydelse som principerna om bruttoredovisning och fullständig budgetproposition har för att riksdagen ska kunna utöva sin grundlagsreglerade finansmakt. Regeringsförslaget innebär ett flagrant brott mot budgetlagens bestämmelser.

Vi noterar att den valda budgettekniken inte motiveras i propositionen. Det verkliga skälet torde vara att regeringen ännu en gång manövrerar för att kringgå de restriktioner i budgetprocessen i form av bl.a. utgiftstaket som den själv varit med om att besluta.

Det framgår inte heller av propositionen på vilken grund regeringens ”uppskattning” att en engångsutdelning om 3 miljarder kronor kan genomföras vilar. Beloppet verkar godtyckligt valt, inte av omsorg om de företag som dräneras på kapital utan för att räcka till behoven i förlustbolagen. Förslaget riskerar därmed att skada de företag som ska tvingas till en extra utdelning av kapital.

Samtidigt kan den ordning regeringen föreslår leda till att konkurrensen snedvrids på de marknader där statligt ägda företag verkar i konkurrens med privata företag. Regeringens jämförelse med en privat företagsägare är irrelevant, dels av det uppenbara skälet att regeringen inte är en privat företagsägare, dels eftersom ett flertal statliga företag är mycket speciella, bl.a. genom att ha lagreglerade monopol. Att använda avkastningen från sådana företag som är ett slags beskattning för att ge kapitaltillskott till företag som är konkurrensutsatta kan i praktiken innebära att skattemedel används för att subventionera de konkurrensutsatta företagen. Av detta skäl är det oklart om regeringens förslag står i överensstämmelse med EU:s regelverk. Regeringen hävdar att så är fallet, men återigen saknas en redovisning av grunden för denna bedömning. Enligt regeringen ska insatserna användas för att vidareutveckla en väl fungerande verksamhet som kräver ytterligare kapital. Enligt vår mening är inte de verksamheter som åsyftas, SJ och Teracom AB, väl fungerande verksamheter.

Vi anser att riksdagen som sin mening ska tillkännage för regeringen vad vi har framfört om omstruktureringen av statliga bolag. Detta innebär att riksdagen delvis bifaller motion Fi18 (m) yrkande 2 och avslår propositionens förslag i punkt 37 samt motion Fi23 (kd) yrkandena 3 och 4.

2. Kapital för omstrukturering av statliga bolag, punkt 1 (kd) av Mats Odell (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2002/03:Fi23 Mats Odell m.fl. (kd) yrkandena 3 och 4 samt delvis motion 2002/03:Fi18 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 2 och avslår proposition 2002/03:100 punkt 37.

Ställningstagande

I tilläggsbudget för 2003 lämnar regeringen ett förslag till vad man kallar ”en förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag”. Regeringen föreslår att det i samband med en översyn av kapitalstrukturen i statligt ägda bolag, genom extra utdelningar, ska tillföras tre miljarder kronor till ett särskilt konto i Riksgäldskontoret. Behållningen på kontot ska brukas för insatser i av staten hel- och delägda bolag.

En viktig princip i den statliga budgetprocessen är att inkomster och utgifter ska redovisas brutto. Bruttoredovisning innebär att budgeten blir tydligare och att olika åtgärder enklare kan prövas mot varandra. I syfte att kringgå utgiftstaket redovisar regeringen vissa utgifter som en minskning av statens inkomster trots att de är bidrag och således borde behandlas som utgifter. När det gäller den i propositionen föreslagna förbättringen av kapitalstrukturen i statliga bolag är tanken att inte göra någon redovisning alls i statsbudgeten.

Det finns anledning att se med oro på det alltmer oförblommerade trixandet med utgiftstaket från regeringens sida.

Regeringen motiverar sitt förslag med att privata företagsägare i en koncern har en möjlighet att fördela resurser mellan olika dotterföretag och att staten kan ha behov av att göra insatser i företag som har ekonomiska problem samt att fullgöra hembudsavtal av olika slag. I dagsläget krävs riksdagsbeslut för att regeringen ska kunna agera. Detta anser regeringen hämmar statens, läs regeringens, företagsförvaltning till nackdel för företagets utveckling. Regeringen föreslås därför få möjlighet, även om det endast är i undantagsfall, att själv disponera medlen på kontot för att göra nödvändiga kapitalinsatser.

Kristdemokraterna har tidigare framhållit att bristsituationer i statligt ägda bolag bör avhjälpas antingen genom en omfördelning av statliga tillgångar genom extrautdelningar eller försäljningar eller genom att privata investerare skjuter till kapital. Att regeringen nu presenterar en modell som bygger på kristdemokratiska förslag måste delvis hälsas med tillfredsställelse. Dock avviker regeringens förslag på en viktig och avgörande punkt från Kristdemokraternas linje. Partiet har alltid framhållit att denna typ av överföringar av

statliga tillgångar måste göras inom statsbudgeten och därmed göra det möjligt för riksdagen att besluta om kapitaltillskott i varje enskilt fall.

Eftersom det även i framtiden kommer att finnas behov av att göra förändringar i kapitalstrukturen i statliga företag riskerar den modell som regeringen föreslår att få en permanent karaktär. För att öka öppenheten samt för att inordna modellen för förändringar i statliga bolags kapitalstruktur i statsbudgeten anser jag att modellen bör regleras i en lag som avgränsar kontots användning och beskriver hur de medel som använts ska redovisas över statsbudgeten. En sådan lag bör tydligt avgränsa regeringens befogenhet att göra kapitalinsatser utan att i förväg ha inhämtat riksdagens godkännande.

Vad jag anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att jag delvis tillstyrker motion Fi23 (kd) yrkandena 3 och 4 samt delvis motion Fi18 (m) yrkande 2 och avstyrker propositionens förslag i punkt 37.

3. Omfinansiering av kapitaltillskott till Teracom AB – punkt 2 (m, fp, kd, c)

av Fredrik Reinfeldt (m), Karin Pilsäter (fp), Mats Odell (kd), Gunnar Axén (m), Christer Nylander (fp), Lena Ek (c) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om godkännande av vad regeringen förordar om omfinansiering av ett avsett kapitaltillskott till Teracom AB. Därmed avslår riksdagen proposition 2002/03:100 punkt 38.

Ställningstagande

Vi har i särskilda reservationer redovisat vårt ställningstagande till regeringens förslag om ett konto i Riksgäldskontoret för finansiell omstrukturering av de statliga bolagen. Vi anser att riksdagen bör avslå förslaget att av behållningen på detta konto i Riksgäldskontoret bör 500 000 000 kr få användas för att återbetala Teracom's lån till Riksgäldskontoret eller för att göra ett kapitaltillskott till Teracom.

4. Lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl., punkt 15 (kd, c)

av Mats Odell (kd) och Lena Ek (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. med den ändringen att orden ”och augusti” ersätts med orden ”juli t.o.m. december”. Därmed bifaller riksdagen

motion 2002/03:Fi23 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 2 och avslår delvis proposition 2002/03:100 punkt 12.

Ställningstagande

Regeringen föreslår i tilläggsbudgeten för 2003 att bostadstillägg som betalas ut under juni 2003 enligt äldre bestämmelser får betalas ut även under juli och augusti 2003 om ansökan om bostadstillägg har lämnats in senast den 30 juni 2003. Förslaget baseras på en skrivelse från Riksförsäkringsverket (dnr S2003/1696/SF). I skrivelsen föreslår verket en förlängning med sex månader, dvs. till utgången av 2003. Syftet med Riksförsäkringsverkets förslag är att ge försäkringskassorna en reell möjlighet att handlägga de aktuella ärendevolymer.

Eftersom Riksrevisionsverkets förslag inte innebär någon merkostnad av en sådan storlek att en särskild reglering är nödvändig anser vi att försäkringskassorna bör ges den tid som verket ursprungligen föreslog. I lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. bör därför i övergångsbestämmelserna till lagen införas en ny punkt med följande lydelse: 6. Bostadstillägg som betalas ut i juni 2003 enligt äldre bestämmelser med stöd av punkterna 3 och 4 får även betalas ut för tiden juli till och med december 2003. Detta gäller endast under förutsättning att den försäkrade uppfyller förutsättningarna för rätt till bostadstillägg enligt 2 § och ansökan kommit in till försäkringskassan enligt 22 § före den 1 juli 2003.

Vi anser därmed att riksdagen bör avslå regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. Motion Fi23 (kd) yrkande 2 tillstyrks.

5. Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet, punkt 24 (fp)

av Karin Pilsäter och Christer Nylander (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ett gemensamt radiokommunikationssystem för samhällets trygghet och säkerhet. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Fö4 av Allan Widman m.fl. (fp) yrkandena 1–3, bifaller delvis förslag 2002/03:RR13 samt avslår motionerna 2002/03:Fö3 av Else-Marie Lindgren och Ragnwi Marcelind (kd) och 2002/03:Fö269 av Kenth Högström (s).

Ställningstagande

Vi anser att det är av stor vikt att ett nytt kommunikationssystem för skydd och säkerhet införs så snart det har presenterats ett hållbart och noggrant övervägt underlag. Vi instämmer i Riksdagens revisorers kritik av regeringens ineffektiva och otillräckliga beredning av ärendet. Det är nu av yttersta vikt

att kommande underlag som regeringen presenterar är tillräckligt väl utrett och att beredningen denna gång har skett genom väl samordnade utredningar. Regeringen måste nu ta det fulla ansvaret för att ett slutgiltigt och fullgott underlag gällande kommunikationssystemet snarast presenteras för riksdagen.

Vi vill också framhålla att det är mycket viktigt med internationell samordning av ärendet. Inom EU sker ett alltmer utvidgat samarbete för att bekämpa internationell gränsöverskridande brottslighet såsom t.ex. människohandel, handel med narkotika och terrorism. Ett beslutsunderlag från regeringen måste därför baseras på noggranna överväganden med hänsyn till Schengenavtalet och arbetet för ett effektivt internationellt polis- och tullsamarbete. Underlaget måste också ta hänsyn till behovet av gemensamma insatser med våra grannländer Norge, Finland och Danmark. Vid gränsöverskridande brottslighet och större olyckor som inträffar i närliggande gränsområden behövs en god nordisk samordning.

I det här aktuella förslaget menar Riksdagens revisorer att det även är viktigt med samverkan dels för att undvika störning mellan ländernas kommunikationssystem, dels för att kunna öka täckningen och minska kostnaderna. Vi delar revisorernas slutsats om vikten av att kunna samverka med andra länders skydds- och säkerhetsaktörer. Det är enligt vår mening ett oavvisligt krav att regeringens slutgiltiga förslag också innehåller underlag och förslag om internationell samordning av radiokommunikationssystemet.

Vidare instämmer vi i revisorernas slutsats att finansieringsfrågan bara kan lösas om vissa nödvändiga beslut fattas – beslut som inte kan fattas av regeringen utan kräver beslut bl.a. av riksdagen – och att det därför krävs ett beslutsunderlag som tydligt belyser hur finansieringsansvaret kan fördelas.

I detta sammanhang vill vi påpeka att finansieringen av radiokommunikationssystemet inte bör bygga på prioriteringar av de enskilda berörda myndigheterna. Det huvudsakliga finansiella ansvaret bör regleras i budgetpropositionen. Det måste därför slutligen ankomma på riksdagen att göra den finansiella fördelningen av medlen till de berörda myndigheterna. Detta är en förutsättning för att alla berörda aktörer ska ansluta sig och för att man ska uppnå önskvärd samordning. Därför bör regeringen snarast presentera ett väl underbyggt förslag till finansiering där regeringen tar det centrala finansieringsansvaret för införandet av radiokommunikationssystemet.

Vi anser att riksdagen som sin mening ska tillkännage för regeringen vad vi har framfört om ett gemensamt radiokommunikationssystem för samhällets trygghet och säkerhet. Detta innebär att riksdagen bifaller motion Fö4 (fp) yrkandena 1–3 samt förslag RR13 (i motsvarande del) och avslår motionerna Fö3 (kd) och Fö269 (s).

6. Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet, punkt 24 (kd)

av Mats Odell (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ett gemensamt radiokommunikationssystem för samhällets trygghet och säkerhet. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Fö3 av Else-Marie Lindgren och Ragnwi Marcelind (kd) och avslår förslag 2002/03:RR13 samt motionerna 2002/03:Fö269 av Kenth Högström (s) och 2002/03:Fö4 av Allan Widman m.fl. (fp) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Sveriges säkerhets- och försvarspolitik är i omvandling. Vi lever i en tid av olika gråzoner. Skillnaden mellan krig och fred, nationell och internationell säkerhet, väpnat och icke-väpnat angrepp, det civila och det militära blir allt svårare att särskilja. I denna verklighet måste det svenska samhället kunna möta angrepp utförda av andra aktörer än stater som använder avancerade metoder och vapen, inklusive icke-konventionella vapen. Det kräver enligt min mening ökad samverkansförmåga mellan många aktörer som har ansvar för säkerheten.

För att de samlade insatserna för hela befolkningens skydd ska bli effektiva och för att vi i vårt moderna men sårbara samhälle ska ha en god beredskap, krävs det nu att den utdragna frågan om ett gemensamt modernt radiokommunikationssystem kommer till en snar lösning. Det nya kommunikationssystemet bör också ta sikte på att kunna utnyttjas internationellt inte minst inom gränsområden. Jag är övertygad om att genom samordning mellan länder kan såväl ekonomiska som funktionella fördelar vinnas.

Jag anser att riksdagen som sin mening ska tillkännage för regeringen vad jag har framfört om att skyndsamt införa ett gemensamt radiokommunikationssystem för samhällets trygghet och säkerhet. Detta innebär att riksdagen bifaller motion Fö3 (kd) och avslår förslag RR13 samt motionerna Fö4 (fp) yrkandena 1–3 och Fö269 (s).

7. Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. (bemyndigande), punkt 28 (kd, c)

av Mats Odell (kd) och Lena Ek (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske och anslutande näringar uppförda anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel*

och bekämpningsmedel m.m., besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 000 000 kr under 2004 och högst 195 000 000 kr under 2005. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 10 och avslår proposition 2002/03:100 punkt 35.

Ställningstagande

Det är vår bestämda uppfattning att svenska jordbrukare ska få konkurrera på lika villkor med kollegor i andra EU-länder. Denna konkurrens försvåras dock av att regeringen uppbär skatt på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel i jordbruket, men återför endast en mindre del av det uppburna beloppet till jordbruksnäringen.

Vi konstaterar att enligt budgetpropositionen för 2003 skulle skatten på handelsgödsel återföras till jordbruksnäringen. Men i den nu aktuella vårpropositionen föreslår regeringen att återföringen dels begränsas, dels förskjuts till de kommande åren. Samtidigt begär regeringen ett bemyndigande att under innevarande år för anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 miljoner kronor under 2004 respektive 2005.

Vi anser att intäkten från skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel i sin helhet bör återföras till den svenska jordbruksnäringen. Något bemyndigande till regeringen att besluta om stöd till jordbruket på högst 195 miljoner kronor respektive för de två nästkommande åren bör därför inte lämnas. Motion Fi17 (c) yrkande 10 tillstyrks således medan propositionens förslag avstyrks.

8. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag, punkt 30 (c)

av Lena Ek (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto,

avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring, lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön och lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,

avslår regeringens förslag till användning av det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.*,

avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

uppförda ramanslaget 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag*, göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 150 000 000 kr efter 2003 och

godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med bifogad *specifikation*.

Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 8, 9 och 12 samt proposition 2002/03:100 punkterna 15 och 42, bifaller delvis proposition 2002/03:100 punkt 40 och avslår proposition 2002/03:100 punkterna 10, 11, 16, 25 och 29 samt motionerna 2002/03:Fi18 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 1, 2002/03:Fi19 av Bo Könberg m.fl. (fp) yrkandena 1–5 och 2002/03:Fi21 av Lennart Fremling (fp) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Jag anser att utgifterna inom utgiftsområdet ökar betydligt mer än vad som är motiverat. Framför allt har kostnaderna för Regeringskansliet ökat. Enligt min mening bör decentralism och mindre av centrala påbud eftersträvas, varför jag föreslår att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 150 miljoner kronor innevarande år.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Det är glädjande att regeringen i sin tilläggsbudget rättar till vissa av sina felaktigheter från höstens budget, även om dessa brister borde ha upptäckts betydligt tidigare. Kriminalvården tillskjuts 200 miljoner kronor, exakt det belopp som Centerpartiet krävde redan i höstas. Regeringen anslår även ytterligare medel till åklagarorganisationen där Centerpartiet redan i höstas föreslog att medel skulle tillföras.

För att finansiera upphandlingskostnaderna för ett nytt radiokommunikationssystem har regeringen valt att minska polisorganisationens anslag med 1 950 000 kr. Jag anser att polisens strama budget inte tillåter detta och föreslår att motsvarande belopp återförs till anslaget 4:1 *Polisorganisationen* under 2003.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Regeringen väljer att flytta 400 miljoner kronor för bistånd från 2003 till 2004. Avsikten med denna procedur, utöver att det skulle röra sig om sedvanlig kreativ bokföring från regeringens sida, förefaller något oklar. Centerpartiet anser att solidaritet för människor i svåra situationer i världen är mycket viktig. Kontinuitet och tydliga spelregler är viktiga för biståndsverksamhet. Följaktligen avvisar jag regeringens förslag att senarelägga vissa satsningar på 400 miljoner kronor inom anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*.

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Centerpartiet förespråkar att regeringens satsning på de lokala utvecklingsavtalen i storstadsregionerna avvecklas eftersom resultaten inte står i proportion till de investerade medlen. Därmed anser jag att anslaget 11:1 *Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna* inte behöver ökas med 40 miljoner kronor.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Jag motsätter mig regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön. Förslaget att utöka arbetsgivarnas sjuklöneansvar med en vecka innebär enligt min mening en indirekt skatthöjning på näringslivet eftersom ingen kompensation ges för de höjda kostnaderna. Jag anser att arbetsgivaransvaret mycket tydligare bör ta hänsyn till företagets storlek och bör motsvaras av full kompensation i form av sänkta arbetsgivaravgifter. De mindre företagen bör helt undantas från skyldigheten att genomföra en rehabiliteringsutredning vid längre sjukskrivningsfall. Jag föreslår därför att en sjuklönemodell införs där arbetsgivarinträdet kopplas till antalet anställda med ett tak på 30 dagar. Ett företag med 5 anställda får alltså 5 dagars arbetsgivarinträde i sjukförsäkringen per anställd. De sociala avgifterna sätts samtidigt till en nivå som motsvarar ett arbetsgivarinträde på 30 dagar, vilket innebär en bonus till små företag.

Jag avvisar även regeringens förslag till omräkningsfaktor för SGI och förespråkar i stället en historisk SGI-beräkning som innebär att sjukpenninggrundande inkomst beräknas på genomsnittsinkomsten under de senaste 24 månaderna. Vidare föreslår jag en ökad samordning mellan systemen för arbetslöshetsförsäkring respektive sjukförsäkring, inklusive deras administration. Därmed avvisar jag regeringens förslag om ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Sammanlagt beräknas de ovan beskrivna förslagen ge en nettobesparing på 366 miljoner kronor under innevarande år. Utgifterna på anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* minskar med 1 616 miljoner kronor, samtidigt som statens inkomster från arbetsgivaravgifter minskar med 1 250 miljoner kronor.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familj och barn

Centerpartiet utlovade i valrörelsen höjda tak i föräldraförsäkringen till 11 basbelopp. Till skillnad från regeringen håller vi våra vallöften. Jag föreslår att taket i föräldraförsäkringen höjs till 11 basbelopp fr.o.m. den 1 juli 2003. Samtidigt vill jag införa vårt förslag till historisk SGI, vilket innebär att beräkningsunderlaget för föräldrapenningen ska baseras på genomsnittsinkomster från de senaste 24 månaderna före uttaget av föräldraledigheten. Sammanlagt medför dessa förslag en minskning av anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* med 155 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Jag vill erinra om att Centerpartiet gick emot inrättandet av Statens bostadsnämnd. Det som hänt i bl.a. Kristinehamn har ytterligare stärkt vår uppfattning. Kommuner som har köpare till rivningsbostäder får ett bättre bud av staten för rivning än för att ge förutsättningar för lokal tillväxt och självbestämmande. Jag anser därför att Statens bostadsnämnd ska läggas ned och att anslaget till omstrukturering av kommunala bostadsbolag omedelbart bör avvecklas. Härigenom sparas 5 miljoner kronor på anslaget 31:13 *Statens bostadsnämnd*. Det inom anslaget 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag* uppbyggda anslagssparandet på 150 miljoner kronor kan dessutom dras in. Därmed avvisar jag också regeringens förslag om bemyndigande för anslaget till omstrukturering av kommunala bostadsbolag.

Jag avvisar dessutom regeringens förslag till ändringar i lagen (1993:737) om bostadsbidrag med dess konsekvenser på anslaget 21:1 *Bostadsbidrag*, mot bakgrund av reviderade beräkningar avseende förslagets budgeteffekter.

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Regeringen drar ned anslaget för marksanering med 150 miljoner kronor med den informativa motiveringen att trycket på statsbudgeten ska minskas. Centerpartiet anser att miljöfrågan är viktig och att satsningarna på marksanering ska fortsätta. Jag avvisar därmed regeringens förslag till minskning av anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* med 150 miljoner kronor.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Trots att Sveriges vägnät är i mycket dåligt skick drar regeringen ned på anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag*. Centerpartiet anser att infrastrukturen har stor betydelse för ett fungerande näringsliv och ekonomisk tillväxt. Jag avvisar därför regeringens besparing på över 400 miljoner kronor på landets kommunikationer och föreslår att pengarna återförs till utgiftsområde 22. Centerpartiet bedömer vidare att SJ AB:s prekära finansiella situation i nuläget bör lösas genom ett lån på de aktuella 1,855 miljarderna. Jag anser att kostnaden för detta lån bör belasta statsbudgeten genom att den tas upp på ett anslag inom utgiftsområde 22. För 2003 beräknas denna kostnad enligt aktuell 5-årsränta à 5,3 % uppgå till 25 miljoner kronor.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske m.m.

Svenska jordbrukare har svårt att konkurrera med kollegor i andra EU-länder. Skatten på handelsgödsel skulle enligt höstens budgetproposition återföras till jordbruksnäringen men dras enligt vårpropositionen in. Jag anser att svenska jordbrukare ska få konkurrera på lika villkor och avvisar därför regeringens förslag till minskning av anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* med 184 miljoner kronor. Jag avstyrker också

regeringens förslag till bemyndigande inom samma anslag, i enlighet med mitt ställningstagande i reservation 7 ovan.

Regeringen föreslår därutöver att även s.k. rådgivningspengar för miljöförbättrande åtgärder dras in. Jag anser att rådgivningspengarna ska satsas som ett viktigt led i att ställa om jordbruket i en mer miljövänlig riktning. Därför avvisar jag regeringens besparing inom anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och föreslår att satsningarna på miljöförbättrande åtgärder utökas med ytterligare 10 miljoner kronor. Dessutom avstyrker jag regeringens förslag att minska satsningen på omarronderingsprojekt med 1 miljon kronor. Jag föreslår således att satsningarna på utgiftsområde 23 utökas med sammanlagt 204 miljoner kronor jämfört med förslaget i propositionen.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Regeringen minskar anslaget för den s.k. Östersjömiljarden med 50 miljoner kronor. Eftersom Centerpartiet ogillar ineffektiva satsningar välkomnar vi detta, men vi yrkar på att hela satsningen dras tillbaka. Jag föreslår således att anslaget 39:6 *Näringsutveckling i Östersjöregionen* minskas med ytterligare 150 miljoner kronor.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna

Jag föreslår att anslaget 48:3 *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting* ökas med 575 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Genom detta kompenseras kommunerna i enlighet med den s.k. finansieringsprincipen för Centerpartiets förslag till reformering av inkomstskattesystemet samt reformerat sjukförsäkringssystem, då dessa förslag påverkar kommunernas ekonomi.

Finansutskottets sammanställning av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag

Jag har i denna reservation ställt mig bakom Centerpartiets förslag till ändrade anslag på tilläggsbudget. Därutöver har jag även avstyrkt regeringens förslag till ändringar i lagen (1993:737) om bostadsbidrag med dess konsekvenser. Därmed tillstyrks motion Fi17 (c) yrkandena 8, 9 och 12. Övriga motioner avstyrks. I de delar Centerpartiets förslag inte innebär att regeringens förslag avstyrks kan propositionen accepteras.

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2003

Belopp i tusental kronor

Utgiftsområde Anslag	Belopp enl. statsbudget 2003	Regeringens förslag		C:s förslag jämfört med reg. förslag
		Förändr. av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå	
1 Rikets styrelse	7 674 618	14 229	7 688 847	-150 000
90:5 Regeringskansliet m.m.	5 180 433	-10 221	5 170 212	-150 000
4 Rättsväsendet	24 584 790	198 050	24 782 840	+ 1950
4:1 Polisorganisationen	13 559 801	-1 950	13 557 851	+1950
7 Internationellt bistånd	17 140 303	-74 979	17 065 324	+400 000
8:1 Biståndsverksamhet	15 886 126	-94 979	15 791 147	+400 000
8 Invandrare och flyktingar	7 128 470	227 800	7 356 270	-40 000
11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregion- erna	230 000	40 000	270 000	-40 000
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	119 398 964	-858 000	118 540 964	-1 616 000
19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	46 943 496	-2 460 000	44 483 496	-1 616 000
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	52 889 100	-470 000	52 419 100	-155 000
21:2 Föräldraförsäkring	22 340 000	-470 000	21 870 000	-155 000
18 Samhällsplanering, bostadsför- sörjning och byggande	9 482 356	-144 500	9 337 856	-137 000
21:1 Bostadsbidrag	3 829 000	-18 000	3 811 000	+18 000
31:13 Statens bostadsnämnd	9 930	-	9 930	-5 000
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	30 000	-	30 000	-150 000
20 Allmän miljö- och naturvård	3 363 075	-150 000	3 213 075	+150 000
34:4 Sanering och återställning av förore- nade områden	460 770	-150 000	310 770	+150 000
22 Kommunikationer	25 858 344	-500 650	25 357 694	+433 000
36:2 Vaghållning och statsbidrag	14 923 449	-408 000	14 515 449	+408 000
Nytt anslag: Räntekostnader för lån till SJ AB	-	-	-	+25 000
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	10 480 979	-194 000	10 286 979	+204 000
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 223 000	-9 000	2 214 000	+19 000
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	3 000	-1 000	2 000	+1 000

Utgiftsområde Anslag	Belopp enl. statsbudget 2003	Regeringens förslag		C:s förslag
		Förändr. av ram/anslag	Ny ram/ny anslagnivå	jämfört med reg. förslag
44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	420 000	-184 000	236 000	+184 000
24 Näringsliv	3 542 675	-107 600	3 435 075	-150 000
39:6 Näringslivsutveckling i Östersjöreg- ionen	200 000	-50 000	150 000	-150 000
25 Allmänna bidrag till kommuner	68 486 664	2 531 676	71 018 340	+575 000
48:3 Statligt utjämningsbidrag till kom- muner och landsting	23 759 414	2 533 626	26 293 040	+575 000
Summa förändringar i förhållande till regeringens förslag				-484 050

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Vidgat uppdrag för Vasallen AB – punkt 3 (fp, kd)

av Karin Pilsäter (fp), Mats Odell (kd) och Christer Nylander (fp).

För ett år sedan utvidgades uppdraget för Vasallen AB för att, förutom Försvarens fastigheter, även omfatta kommunala bostadshus. Regeringen föreslår nu att uppdraget för Vasallen AB återigen vidgas. Förslaget innebär denna gång att bolaget i framtiden även ska kunna förvärva och utveckla fastigheter som inrättats för försvarsindustrins behov för att sedan sälja dessa på kommersiella villkor. Precis som för ett år sedan kan det ifrågasättas om det är lämpligt att Vasallens uppdrag vidgas på detta sätt. Vi anser att privata intressenter med största säkerhet har lika stor – förmodligen större – kompetens och kännedom om de regionala förutsättningarna. Vi motsätter oss således regeringens förslag.

2. Vidgat uppdrag för Vasallen AB – punkt 3 (c)

av Lena Ek (c).

Vasallen AB är ett i raden av regeringens alla problembarn. Bolaget grundades 1997 för att förvalta och förhoppningsvis sälja försvarets överflödiga fastigheter. Våren 2002 utvidgades bolagets uppdrag till att omfatta förvärv och utveckling av kommunala bostadsfastigheter. I dag är verksamheten spridd i hela landet – från Ystad till Kiruna. Sedan starten har endast några få av Vasallens fastigheter gått så långt som till försäljning. Arbetet med kommunala bostadsfastigheter har inte ens påbörjats. Bolagets likviditet börjar alltså bli ytterst besvärlig för regeringen. I ren desperation föreslår man nu att Vasallen ska ges möjlighet att förvärva, utveckla och sälja fastigheter som inrättats för försvarsindustrins behov.

Jag anser att bolag av detta slag ska avvecklas. Hanteringen av bolag som Vasallen är enligt min mening ett sätt för regeringen att styra över de regionalpolitiska satsningarna utan inblandning från riksdagen. Den positiva effekten av att låta statens hand vila över hela landet har hittills helt uteblivit. Centerpartiet har sedan lång tid hävdat att det regionala självstyret måste stärkas. Statliga pekpinnar försvårar regionernas planering och sätter käppar i hjulet för tillväxten.

Förslaget om utvidgat uppdrag för Vasallen aktualiserar på nytt frågan om medborgarnas insyn i regeringens agerande. Regeringens tillvägagångssätt mörkar inte bara politiken utan också det prekära läget i statens finanser.

Genom att bl.a. lägga regionalpolitiska satsningar via statliga bolag manipulerar man med budgettaken och undergräver därmed hela statsmaktens trovärdighet. Jag är starkt kritisk till det sätt på vilket regeringen inskränker de demokratiska beslutsprocesserna och medborgarnas insyn i statsmakten.

3. Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet – punkt 24 (c)

av Lena Ek (c).

Jag anser att Folkpartiet liberalernas motion 2002/03:Fö4 med anledning av Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet tar upp många viktiga frågor om ett gemensamt radiokommunikationssystem. Dessa frågor har varit under utredning under flera år, men trots detta har regeringen inte lyckats ta fram ett tillräckligt bra underlag för införande av ett gemensamt radiokommunikationssystem för skydd och säkerhet.

Jag konstaterar att Riksdagens revisorer i det nu aktuella förslaget bl.a. menar att Regeringskansliets beredning av ärendet varit ineffektiv och att resultatet av uppdragen ständigt gett upphov till nya frågor som tidigare utredningar inte har gett tillräckliga svar på. Tillsammans med Folkpartiet liberalerna instämmer jag i revisorernas kritik av regeringens ineffektiva och otillräckliga beredning av ärendet.

Enligt min mening måste regeringen ta det fulla ansvaret för att ett slutgiltigt och fullgott underlag gällande kommunikationssystemet snarast presenteras för riksdagen. Det är av stor vikt att det kommande underlaget från regeringen är tillräckligt väl utrett och att beredningen denna gång sker genom väl samordnade utredningar. Regeringens slutgiltiga förslag måste dessutom innehålla underlag för och förslag om internationell samordning av radiokommunikationssystemet. Samtidigt vill jag understryka att medel till radiokommunikationssystemet inte bör tas från polisens befintliga budget.

Jag delar också Folkpartiet liberalernas mening att det huvudsakliga finansiella ansvaret för radiokommunikationssystemet bör regleras i budgetpropositionen. Det måste slutligen ankomma på riksdagen att göra den finansiella fördelningen av medlen till de berörda myndigheterna. Därför bör regeringen snarast presentera ett väl underbyggt förslag till finansiering där regeringen tar det centrala finansieringsansvaret för införandet av radiokommunikationssystemet. Det är angeläget att ett nytt kommunikationssystem för skydd och säkerhet införs så snart det har presenterats ett hållbart och noggrant övervägt underlag.

4. Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. – punkt 29 (c)

av Lena Ek (c).

Centerpartiet avvisar regeringens nya försök att undkomma budgettakens begränsningar på den egna spendersamheten. Vi föreslår alltså att riksdagen avslår regeringens förslag om att flytta medel mellan statliga bolag utanför

statsbudgeten (se reservation 1) och därmed också de förslag som regeringen lagt om tillskott av likvida medel till bl.a. Teracom AB enligt samma modell.

I konsekvens med detta föreslår vi också att riksdagen avslår den av regeringen föreslagna användningen av det under utgiftsområde 24 uppförda anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* Regeringen föreslår att anslaget även får användas för betalning av räntekostnader förenade med ett kapitaltillskott till Teracom AB, vilket vi avvisar.

5. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag – punkt 30 (m)

av Fredrik Reinfeldt, Gunnar Axén och Tomas Högstrom (alla m).

Moderata samlingspartiet tar inte ställning till regeringens förslag till tilläggsbudget 1 för budgetåret 2003. Då riksdagen beslutat innevarande års budget finner vi enligt de regler som gäller för budgetprocessen varken möjlighet eller anledning att arbeta om denna eller att åter redovisa hela vårt budgetförslag. Om vårt förslag blivit riksdagens beslut, skulle nuvarande problem med skenande utgifter inte ha förelegat.

De partier som bildar riksdagsmajoritet får nu ta det fulla ansvaret för de förändringar som föreslås för att hålla utgifterna under utgiftstaket.

På vissa områden i tilläggsbudgeten har vi en annan syn på vad som ska göras och ger därför i motion 2002/03:Fi18 (m) en beskrivning av de åtgärder som vi förespråkar inom utgiftsområdena 1 Rikets styrelse, 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, 8 Invandrare och flyktingar, 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, 13 Arbetsmarknad, 14 Arbetsliv, 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande, 22 Kommunikationer, 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar och 24 Näringsliv.

I samma motion avvisar vi regeringens förslag till bemyndigande att på anslaget 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag* under innevarande år ingå åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 150 miljoner kronor efter 2003. Moderata samlingspartiet har tidigare motsatt sig fortsatt stöd till omstruktureringar av kommunala bostadsföretag enligt regeringens modell. Vi har samtidigt framhållit att följderna av den hittillsvarande bostadspolitiken gör att det inte kan uteslutas att staten bör ta ett ansvar för vissa problem i de kommunala bostadsföretagen. Det kan gälla problem som uppstått på grund av förändringar i befolkningsunderlaget som varit svåra att förutse eller som en följd av den bedrivna subventionspolitiken. Vi står fortfarande kvar vid denna uppfattning.

Enligt vår mening får stöd till kommuner som har dragit på sig ekonomiska problem på grund av sin hantering av det kommunägda bostadsbeståndet inte utformas så att det snedvrider konkurrensen på bostads- och lokalmarknaderna. Utgångspunkten måste vara att stödet går till kommuner som uttömt sina resurser genom att ta ansvar för bostadsbolaget men ändå har kvarvarande problem. Omstruktureringar av kommunala bostadsbolag ska ske

på marknadsmässiga grunder. Olika intressenter ska kunna förvärva delar av eller hela kommunala bostadsföretag i kris.

Vi lägger vid detta tillfälle inte fram något detaljerat motförslag på tilläggsbudgeten för 2003. Däremot vill vi avisera att vi liksom i tidigare budgetförslag avser anvisa ett avsevärt lägre belopp för omstrukturering av kommunala bostadsföretag under utgiftsområde 25 i höst.

6. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag – punkt 30 (fp)

av Karin Pilsäter och Christer Nylander (båda fp).

Folkpartiet hade som är väl känt ett annat budgetalternativ för 2003. Detta innehöll både lägre utgifter och lägre skatter, en lång rad radikala förslag till reformer av arbetsmarknad, integrationspolitik och socialförsäkringar, ett omfattande program för att få ned sjukfrånvaron med insatser för att människor ska få ihop "livspusslet", insatser för att öka vård och rehabilitering och med större krav mot överutnyttjande av systemen. Folkpartiets budgetalternativ för 2003 innehöll en budgeteringsmarginal på 11 miljarder. Tyvärr valde riksdagens majoritet av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att rösta ned detta förslag den 20 december 2002.

Det är nu enligt vår uppfattning samma majoritet som får ta ansvar för att rädda situationen med sin egen dåligt underbyggda budget för innevarande år. Vi är givetvis alltid, varje dag och varje vecka, beredda att ta över ansvaret för Sverige. I den situation att Folkpartiet får ta över regeringsansvaret har vi att utgå från verkligheten så som den ser ut. Det var därför vi redan under valrörelsen reviderade våra egna förslag. Skulle vi därför få möjligheten att ta över ansvaret för landet skulle vi omgående genomföra utgiftsbegränsningar och besparingar så att utgiftstaket kunde hållas i avvaktan på att mera genomgripande systemreformer som ökar tillväxten och minskar kostnader för sjukfrånvaro och arbetslöshet får ekonomiska effekter.

Folkpartiet tar heller inte i detalj ställning till de förslag regeringen och deras stödpartier lägger fram som förändringar i sin egen budget. Vi har enligt riksdagsordningen inte heller utrymme att föreslå förändringar på andra anslag än de av regeringen nu aktualiserade.

Med anledning av regeringens förslag i årets vårproposition presenterar vi däremot i motion 2002/03:Fi19 vår syn på utvecklingen på sjukförsäkringsområdet.

Regeringens mål för sjukskrivningar respektive antalet nya förtidspensioneringar ger olyckliga signaler till både kassor och privatpersoner. En ganska snabb minskning av antalet sjukpenningmottagare med hjälp av en alltför lättvindig "pensionering" av ett stort antal långtidssjukskrivna kan uppfattas som en bekväm utväg. Följderna av detta kan bli omfattande och negativa, såväl för människors välfärd som för den ekonomiska politikens förutsättningar.

Enligt vår mening borde det i stället, förutom ett mål om att antalet nya längre sjukskrivningar ska minska, sättas upp ett mål om att hålla nere det

sammanlagda antal personer som har sjukpenning, sjukersättning och ”närbesläktade” förmåner under ”längre” tid. De mål som ska gälla ska inte vara sådana att de lättare kan uppfyllas genom snabbare ”förtidspensionering” medan hälsotillståndet förblir oförändrat eller rentav blir sämre. Vi anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med en revidering av de mål som förra året sattes upp för sjukpenningfall och nya beslut om sjuk- och aktivitetsersättning.

Om inte ökningen av sjukskrivningar och förtidspensioneringar kan stoppas och pressas tillbaka är det ett hot mot hela välfärdssystemet. Detta hot har blivit akut. Vi avvisar regeringens förslag till ändringar i lagen (1991:1047) om sjuklön. Regeringens förslag om en ny form av återbetalning av begränsade delar av vissa mindre arbetsgivares sjuklönekostnader blir därmed obehövligt.

Sjukförsäkringen bör inte urholkas som en generell socialförsäkring. Den bör inte heller skapa sådana incitament och drivkrafter som gör att förvaltningar och företag gallrar bort arbetssökande som genom ålder, funktionshinder osv. misstänks ha en förhöjd risk för framtida sjukfall. De sjuklönekonstruktioner som regeringen främst inriktat sig på är här särskilt riskabla. Det gäller även en utvidgning med en tredje sjuklönevecka. Det är ett steg i helt fel riktning i en tid då Sverige behöver ett radikalt förbättrat företagarklimat.

7. Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag – punkt 30 (kd)

av Mats Odell (kd).

Kristdemokraterna förordade under hösten 2002 i parti- och kommittémotioner ett komplett och sammanhängande budgetalternativ för budgetåret 2003. Detta alternativ avslogs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslog. Av detta skäl deltog vi inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

Av samma skäl deltar vi inte heller i den fortsatta behandlingen av delar av anslagen för budgetåret 2003 – den nu föreliggande tilläggsbudgeten. Tilläggsbudgeten är Socialdemokraternas försök att hantera alla egna felbudgeteringar som gjordes hösten 2002. Därtill gäller att det inte finns någon möjlighet för oppositionspartierna att yrka på förändringar på andra anslag än de regeringen tar upp, eftersom den typen av förslag enligt gällande praxis inte anses ligga inom ärendets ram. Den ekonomiska politik och det budgetalternativ vi skulle vilja genomföra för 2003 går således inte att lägga fram för riksdagen, varpå följer att det inte är meningsfullt för oss att delta i behandlingen av Socialdemokraternas felbudgeteringar.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och

sparande. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen ska kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla.

Det handlar bl.a. om arbetsmarknaden, som måste göras mer dynamisk. Den kraftigt ökande sjukfrånvaron måste mötas med en förbättrad arbetsmiljö och kraftfulla rehabiliteringsinsatser men också med åtgärder på flera politikområden. Det handlar om skatterna på arbete och företagande som måste sänkas och på sikt anpassas till omvärldens betydligt lägre skattetryck. Det svenska konkurrenstrycket måste förbättras. Vidare måste den offentliga sektorn förnyas för att möta konsumenternas/brukarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas och infrastrukturen förbättras.

Målet med våra reformer på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt på åtminstone 3 % över en konjunkturcykel, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att jagas av krympande skattebaser och där statens finanser blir mindre konjunktur känsliga.

Riksdagsmajoriteten – bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna – har för budgetåret 2003 ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Det är nu majoritetens sak att ta ansvar för sin budget.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 100

Regeringen föreslår i proposition 2002/03:100, 2003 års vårproposition, när det gäller *tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003* att riksdagen

9. antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång (avsnitt 3.3 och 7.2.4),
10. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring (avsnitten 3.4 , 7.2.9 och 7.2.11),
11. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön (avsnitten 3.5 och 7.2.9),
12. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. (avsnitten 3.6 och 7.2.10),
13. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (avsnitten 3.7 och 7.2.12),
14. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:1135) om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (avsnitten 3.8 och 7.2.12),
15. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto (avsnitten 3.9 och 7.2.12),
16. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag (avsnitten 3.10 och 7.2.15),
17. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslaget 1:15 Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader (avsnitt 7.2.2),
18. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 7.2.2),
19. godkänner att staten säljer en fastighet i Paris, Frankrike (avsnitt 7.2.2),
20. bemyndigar regeringen att 2003 låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 25 500 000 000 kronor för att tillgodose behovet av rörelsekapital (avsnitt 7.2.5),
21. bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda reservationsanslaget 8:1 Biståndsverksam-

- het, ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 24 164 000 000 kronor efter 2003 (avsnitt 7.2.6),
22. bemyndigar regeringen att under 2003 utfärda garantier intill ett sammanlagt belopp av 580 825 000 kronor för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonouavtalet (avsnitt 7.2.6.),
  23. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 8:1 Biståndsverksamhet (avsnitt 7.2.6),
  24. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda anslaget 12:2 Mottagande av asylsökande (avsnitt 7.2.7),
  25. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. (avsnitt 7.2.9),
  26. bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda ramanslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 100 000 000 kronor under 2004–2007 (avsnitt 7.2.13),
  27. godkänner att 2 300 000 000 kronor från inkomsttitel 1428 Energiskatt förs till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning (avsnitt 7.2.13),
  28. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda anslaget 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (avsnitt 7.2.15),
  29. bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda ramanslaget 31:14 Omstrukturerings av kommunala bostadsbolag, göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 150 000 000 kronor efter 2003 (avsnitt 7.2.15),
  30. bemyndigar regeringen att 2003 låta Vägverket förvärva en konferens- och museianläggning i Borlänge för högst 46 000 000 kronor (avsnitt 7.2.18),
  31. bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 13 700 000 000 kronor efter 2003 (avsnitt 7.2.18),
  32. godkänner att regeringen 2003 får besluta om en låneram i Riksgäldskontoret om högst 12 050 000 000 kronor för Botniabanan AB för den första och andra utbyggnadsetappen mellan Örnköldsvik och Husum respektive Nyland och Örnköldsvik, för den tredje utbyggnadsetappen på delen Hu-

- sum-Nordmaling samt för planeringsarbete för den återstående delen av den tredje utbyggnadsetappen Nordmaling-Umeå (avsnitt 7.2.18),
33. bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget 42:4 Centrala försöksdjursnämnden, besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kronor under 2004 (avsnitt 7.2.19),
  34. bemyndigar regeringen att för 2003 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 650 000 000 kronor (avsnitt 7.2.19),
  35. bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske och anslutande näringar uppförda anslaget 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m., besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 000 000 kronor under 2004 och högst 195 000 000 kronor under 2005 (avsnitt 7.2.19),
  36. godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (avsnitt 7.2.20),
  37. godkänner vad regeringen förordar i fråga om en förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag (avsnitt 7.2.20),
  38. godkänner vad regeringen förordar om omfinansiering av ett avsett kapitaltillskott till Teracom AB (avsnitt 7.2.20),
  39. godkänner att Vasallen AB även skall få utveckla fastigheter som inrättats för försvarsindustrins behov i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 7.2.20),
  40. godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag, som står till regeringens disposition, enligt specifikation i tabell 2.1.
  41. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsstyrelsen att för 2003 besluta att Riksrevisionen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 50 000 000 kronor (avsnitt 7.2.2),
  42. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen anvisar ändrade anslag, som är avsedda för riksdagen eller dess myndigheter, enligt specifikation i tabell 2.1.

Riksdagens revisorers förslag RR13 angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad Riksdagens revisorer anför i avsnitt 2.2 om underlag för beslut om att inleda upphandling samt fördjupat underlag för användarnas beslut om anslutning och möjlighet att realisera ett nytt systems fördelar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad Riksdagens revisorer anför i avsnitt 2.3 om hantering och redovisning av den ekonomiska risken med ett statligt ägande av systemets gemensamma delar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad Riksdagens revisorer anför i avsnitt 2.4 om säkerställande av goda kommunikationsmöjligheter under utbyggnaden av ett nytt system.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad Riksdagens revisorer anför i avsnitt 2.5 om samordning av ärendet med andra länder.

Följdmotioner med anledning av proposition 100

2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c):

8. Riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.
9. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.
10. Riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande att under 2003, för det under utgiftsområde 23 uppförda anslaget 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 miljoner kronor under 2004 och 195 miljoner kronor under 2005.
11. Riksdagen avslår den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 24 uppförda anslaget 38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.
12. Riksdagen beslutar godkänna ändrade ramar för utgiftsområden och anslag i enlighet med specifikation i avsnitt 8.

2002/03:Fi18 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

1. Riksdagen beslutar att inte bemyndiga regeringen göra åtaganden utöver tidigare gjorda under anslaget 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag.
2. Riksdagen beslutar att inte godkänna vad regeringen förordar i frågan om förändrad kapitalstruktur i statliga bolag.

2002/03:Fi 19 av Bo Könberg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om nytt mål för minskning av det sammanlagda antal personer som har sjukersättning och sjukpenning i mer än tolv månader.
2. Riksdagen avslår det i propositionen framlagda förslaget om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om inriktningen av till hösten aviserat förslag om lagen om allmän försäkring.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utredningsarbete om avgifts- och premieuttag för sjukförsäkringen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om betydelsen för rehabiliteringsarbetet av en kommande reform av arbetsmarknadspolitiken.

2002/03:Fi 20 av Nyamko Sabuni (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att folkbildningsorganisationer bör engageras i det arbete som finansieras inom anslag 10:2 Integrationsåtgärder.

2002/03:Fi21 av Lennart Fremling (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att en plan för genomförande av omarrondering i Dalarna bör upprättas.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till minskning med 1 miljon kronor av anslaget 44:4.

2002/03:Fi22 av Allan Widman och Marie Wahlgren (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att riksdagen helt står bakom statens avtal med Malmö kommun och Region Skåne gällande produktionen av Citytunneln i Malmö.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte uttryckligen ange Citytunneln som ett sparobjekt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statens andel i projektet skall utbetalas i en sådan takt att projektet till följd därav inte riskerar att försenas.

2002/03:Fi23 av Mats Odell m.fl. (kd):

2. Riksdagen beslutar att i övergångsbestämmelserna till lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. införa en ny punkt, 6, av följande lydelse: "6. Bostadstillägg som betalas ut i juni 2003 enligt äldre bestämmelser med stöd av punkterna 3 och 4 får även betalas ut för tiden juli till och med december 2003. Detta gäller endast under förutsättning att den försäkrade uppfyller förutsättningarna för rätt till bostadstillägg enligt 2 § och ansökan kommit in till försäkringskassan enligt 22 § före den 1 juli 2003."
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att omfördelning av statliga tillgångar måste ske inom statsbudgeten.
4. Riksdagen beslutar att utforma och anta en lag om gemensamt omstruktureringskonto för statliga bolag i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen.

Följdmotioner med anledning av RR13

2002/03:Fö3 av Else-Marie Lindgren och Ragnwi Marcelind (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyndsamt införa ett gemensamt radiokommunikationssystem för samhällets trygghet och säkerhet.

2002/03:Fö4 av Allan Widman m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen nu skall ta det fulla ansvaret för att ett slutgiltigt och fullgott underlag gällande kommunikationssystemet snarast presenteras för riksdagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kravet att regeringens slutgiltiga förslag också innehåller underlag och förslag om internationell samordning av radiokommunikationssystemet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snarast skall presentera ett väl underbyggt förslag till finansiering som innebär att det är regeringen som tar det centrala finansieringsansvaret för införandet av radiokommunikationssystemet.

Motion från allmänna motionstiden

2002/03:Fö269 av Kenth Högström (s)

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utbyggnaden av ett nationellt radiosystem för svenskt räddningsväsende, den s.k. public service-sektorn.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

3.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring⁴ dels att 3 kap. 4 och 10 c §§ samt 4 kap. 10 och 12 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 3 kap. 2 c och 10 d §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 c §

Den sjukpenninggrundande inkomsten enligt 2 § andra stycket skall multipliceras med talet 0,97 vid beräkning av sjukpenning som utges med stöd av detta kapitel.

Den sjukpenninggrundande inkomsten skall inte multipliceras med talet enligt första stycket vid beräkning av annan förmån enligt denna eller annan lag som utges med belopp som motsvarar sjukpenning.

4 §⁵

För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10–10 b §§,

För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10–10 b och 10 d §§,

1. att sjukpenning inte utges för den första dagen, och
2. att hel sjukpenning för de därpå följande dagarna utgör för dag 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela kronor.

Som sjukperiod anses tid, under vilken en försäkrad i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 7 § eller har rätt till sjukpenning enligt 7 b § eller rehabiliteringspenning enligt 22 kap. 7 §. Uppkommer för den försäkrade rätt till sjukpenning enligt kapitlet i omedelbar anslutning till en sjuklöneperiod enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, skall sjukperioden enligt denna lag anses omfatta också sjuklöneperioden.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats skall bestämmelserna i första stycket samt 4 a och 10 a §§ tillämpas som om den senare sjukperioden utgör en fortsättning på den tidigare sjukperioden.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 10 a § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365.

⁴Lagen omtryckt 1982:120.

⁵Senaste lydelse 1997:562.

10 c §⁶

Utan hinder av föreskrifterna i 10–10 b §§ beräknas sjukpenning enligt 4 § första stycket när den försäkrade

1. är helt eller delvis arbetslös och anmäld som arbetssökande på arbetsförmedling samt är beredd att anta erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, eller

2. skall uppbära sjukpenning för tid då annars havandeskapspenning, föräldrapenning eller rehabiliteringspenning skulle ha uppburits.

Vid beräkning av sjukpenning på en sjukpenninggrundande inkomst som omfattar ersättning för sådan vård som avses i 12 § skall sjukpenning som svarar mot denna ersättning beräknas enligt 4 § första stycket.

Utan hinder av föreskrifterna i 10–10 b §§ beräknas sjukpenning, *om inte annat följer av 10 d §*, enligt 4 § första stycket när den försäkrade

1. är helt eller delvis arbetslös och anmäld som arbetssökande på arbetsförmedling samt är beredd att anta erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, eller

2. skall uppbära sjukpenning för tid då annars havandeskapspenning, föräldrapenning eller rehabiliteringspenning skulle ha uppburits.

10 d §

Om en försäkrad skulle ha varit berättigad till dagpenning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring för samma tid som sjukpenning kommer i fråga skall sjukpenningen till den del den avser att ersätta mistad dagpenning betalas ut med ett belopp som motsvarar den dagpenning den försäkrade skulle ha haft om han eller hon inte blivit sjuk. Sjukpenningen betalas endast ut för dag då dagpenning annars skulle ha utgetts.

4 kap.**10 §⁴**

En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn, som inte har fyllt tolv år, om föräldern behöver avstå från förvärsarbete i samband med

1. sjukdom eller smitta hos barnet,
2. sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare,
3. besök i samhällets förebyggande barnhälsovård,

4. vårdbehov som uppkommer till följd av att barnets andra förälder besöker läkare med ett annat barn till någon av föräldrarna, under förutsättning att sistnämnda barn omfattas av bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning.

För vård av ett barn vars levnadsålder understiger 240 dagar utges tillfällig föräldrapenning enligt första stycket om tillsynen av barnet är stadigvarande ordnad. Därutöver utges ersättning för vård av ett sådant barn endast om barnet vårdas på sjukhus eller får motsvarande vård i hemmet. För vård av ett

⁶Senaste lydelse 1993:745

⁴Senaste lydelse 2002:1138.

barn som är äldre än som nyss sagts utges tillfällig föräldrapenning enligt första stycket inte för tid under vilken annars föräldrapenning skulle ha uppburits; undantag gäller dock om barnet vårdas på sjukhus. Med vård på sjukhus jämställs tillfällig vård i övergångsboende för barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning från och med det kalenderår under vilket barnet fyller sex år till och med det kalenderår under vilket barnet fyller elva år även när föräldern avstår från förvärsarbete i samband med besök i barnets skola eller fritidshem (kontaktdagar).

En förälder till barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har dock rätt till tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar från barnets födelse till dess att det fyller sexton år när föräldern avstår från förvärsarbete i samband med föräldrautbildning, besök i barnets skola eller besök i förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg i vilken barnet deltar.

En förälder till barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har rätt till tillfällig föräldrapenning från barnets födelse till dess att det fyller sexton år även när föräldern avstår från förvärsarbete i samband med föräldrautbildning, besök i barnets skola eller besök i förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg i vilken barnet deltar (kontaktdagar).

Rätt till tillfällig föräldrapenning tillkommer även en fader som avstår från förvärsarbete i samband med barns födelse för att närvara vid förlossningen, sköta hemmet eller vårda barn. Vid adoption eller när två personer enligt 6 kap. 10 a § föräldrabalken har utsetts att gemensamt utöva vårdnaden om ett barn tillkommer motsvarande rätt båda adoptivföräldrarna eller de särskilt förordnade vårdnadshavarna. Vid adoption utges sådan tillfällig föräldrapenning om barnet inte fyllt tio år. Som adoption anses även att någon tar emot ett barn i avsikt att adoptera det.

Försäkringskassan kan besluta att en annan försäkrad än en fader eller moder som avstår från förvärsarbete i samband med barns födelse skall få rätt till tillfällig föräldrapenning för de ändamål som anges i fjärde stycket. Detta gäller om

1. det inte finns någon fader som har rätt till tillfällig föräldrapenning,
2. modern är avliden,
3. fadern avstår från sin rätt till tillfällig föräldrapenning enligt fjärde stycket och det skulle vara oskäligt att inte låta honom avstå, eller
4. fadern inte kan eller på grund av besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud eller liknande eller på grund av andra särskilda omständigheter sannolikt inte kommer att nyttja sin rätt enligt fjärde stycket.

Vid adoption eller när två personer enligt 6 kap. 10 a § föräldrabalken har utsetts att gemensamt utöva vårdnaden om ett barn skall vad som sägs i femte stycket om fader och moder i stället gälla adoptivföräldrarna eller de särskilt förordnade vårdnadshavarna.

12 §⁵

Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § första stycket och 10 a § utges under sammanlagt högst 60 dagar för varje barn och år. Tillfällig föräldrapenning enligt 11 § utges under högst 60 dagar för varje barn och år. Om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete av skäl som anges i 10 § första stycket 1, 3 och 4 och 10 a § utges tillfällig föräldrapenning under ytterligare högst 60 dagar för varje barn och år.

Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § tredje stycket *första meningen* utges under *en dag per barn och år*. *Har ersättning för sådana dagar inte tagits ut under ett eller flera år får den tas ut under följande år dock senast det år barnet fyller elva år. I fall som avses i 10 § tredje stycket andra meningen utges tillfällig föräldrapenning under högst tio dagar per barn och år.*

Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § tredje stycket utges under högst tio dagar per barn och år.

Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § fjärde stycket utges under högst tio dagar per barn och utges inte för tid efter sextionde dagen efter barnets hemkomst efter förlossningen. Detsamma gäller tillfällig föräldrapenning enligt 10 § femte och sjätte styckena med avräkning dock för dagar med tillfällig föräldrapenning som en förälder kan ha uppburit med stöd av 10 § fjärde stycket. Vid adoption räknas tiden från den tidpunkt föräldrarna fått barnet i sin vård.

Vid adoption och för särskilt förordnade vårdnadshavare fördelas de tio dagarna med hälften till vardera föräldern eller vårdnadshavaren om de inte kommer överens om annat. Om det endast finns en adoptivförälder eller särskilt förordnad vårdnadshavare med rätt till ersättning, har den föräldern eller vårdnadshavaren ensam rätt till de tio dagarna.

Uppbär en förälder oavkortade löneförmåner under tid då han bedriver studier, jämfälls avstående från studier med avstående från förvärvsarbete vid tillämpning av bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning, i den mån föräldern går miste om löneförmånerna.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

2. De nya bestämmelserna i 3 kap. 2 c, 4, 10 c och 10 d §§ tillämpas beträffande sjukpenning som avser tid efter ikraftträdandet. Detta gäller även i de fall sjukperioden har inletts före ikraftträdandet.

⁵Senaste lydelse 2002:1138.

3.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1047) om sjuklön dels att 7 och 17 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 17 a och 17 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Sjuklöneperioden omfattar den första dag arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom och de därpå följande *tretton* kalenderdagarna i sjukperioden. En sjuklöneperiod börjar inte om arbetstagaren inte avhåller sig från arbete åt arbetsgivaren. En sjuklöneperiod börjar dock senast dag för vilken arbetstagaren erhåller sådan reseersättning som avses i andra stycket. En sjuklöneperiod som börjat löpa bryts om anställningen upphör.

Som sjukperiod anses sådan tid under vilken arbetstagaren i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 4 §. Sjukperioden omfattar också tid då arbetstagaren för att underlätta återgång i arbetet i stället för sjuklön erhåller ersättning för resor till och från arbetet. Detta gäller även dag med reseersättning då sjuklön inte skulle ha utgivits enligt 6 § första stycket 1.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats skall sjuklöneperioden omfatta endast så många dagar att den tillsammans med en sjuklöneperiod hos samma arbetsgivare under den tidigare sjukperioden utgör *fjorton* kalenderdagar. Vid tillämpning av 6 § skall beaktas dagar i den tidigare sjuklöneperioden.

Föreslagen lydelse

⁷§

Sjuklöneperioden omfattar den första dag arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom och de därpå följande *tjugo* kalenderdagarna i sjukperioden. En sjuklöneperiod börjar inte om arbetstagaren inte avhåller sig från arbete åt arbetsgivaren. En sjuklöneperiod börjar dock senast dag för vilken arbetstagaren erhåller sådan reseersättning som avses i andra stycket. En sjuklöneperiod som börjat löpa bryts om anställningen upphör.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats skall sjuklöneperioden omfatta endast så många dagar att den tillsammans med en sjuklöneperiod hos samma arbetsgivare under den tidigare sjukperioden utgör *tjugoen* kalenderdagar. Vid tillämpning av 6 § skall beaktas dagar i den tidigare sjuklöneperioden.

⁷Senaste lydelse 2000:382.

17 §⁸

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader under ett kalenderår *inte beräknas överstiga 130* gånger det för året gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring kan *försäkra sig* hos den allmänna försäkringskassan för kostnader för sjuklön enligt denna lag. Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bortses från avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt från skatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Regeringen föreskriver närmare villkor för försäringen.

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader under ett kalenderår *uppgår till högst 160* gånger det för året gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring kan hos den allmänna försäkringskassan *begära ersättning för kostnader för sjuklön enligt 17 a §*. Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bortses från avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt från skatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. *Vidare bortses från arbetsgivarens lönekostnader för arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller och från ersättning som arbetsgivare betalar till försäkringskassan till följd av bestämmelserna i 24 § första stycket.*

17 a §

En arbetsgivare som avses i 17 § vars totala kostnader för sjuklön enligt 6 § överstiger 90 procent av den procentuellt beräknade genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare, erhåller efter ansökan hos försäkringskassan, ersättning för överskjutande del av sjuklönekostnaden enligt vad som föreskrivs i andra stycket och 17 b §

Ersättning lämnas inte för arbetsgivarens kostnader för sjuklön till arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller.

17 b §

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader enligt 17 § inte överstiger 100 prisbasbelopp har rätt till ersättning som motsvarar 100 procent av den överskjutande sjuklönekostnaden enligt 17 a §.

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader enligt 17 § överstiger 100 men inte 130 prisbasbelopp har

⁸ Senaste lydelse 2000:991.

rätt till ersättning som motsvarar 75 procent av den överskjutande sjuklönekostnaden enligt 17 a §.

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader enligt 17 § överstiger 130 men inte 160 prisbasbelopp har rätt till ersättning som motsvarar 50 procent av den överskjutande sjuklönekostnaden enligt 17 a §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva närmare villkor för rätten till ersättning för sjuklönekostnader. Regeringen får därvid föreskriva de begränsningar i rätten till ersättning för sjuklönekostnader som kan följa av EG-fördragets regler om statligt stöd.

-
1. Denna lag träder i kraft i fråga om 7 § den 1 juli 2003 och i övrigt vid den senare tidpunkt regeringen bestämmer.
  2. Den nya lydelsen av 7 § tillämpas på sjukdomsfall där sjukperioden börjar efter utgången av juni månad 2003.
  3. När de nya 17–17 b §§ träder i kraft tillämpas de på sjukdomsfall där sjukperioden börjat efter utgången av juni månad 2003.
  4. Vid tillämpningen av de nya bestämmelserna i 17–17 b §§ såvitt avser kalenderåret 2003 skall arbetsgivares sammanlagda lönekostnader och sjuklönekostnader under tiden från och med den 1 juli 2003 till utgången av året multipliceras med talet två.
  5. Försäkring enligt den äldre lydelsen i 17 § får inte tecknas efter utgången av juni månad 2003. När 17 § i dess nya lydelse träder i kraft skall paragrafens äldre lydelse fortsätta att tillämpas beträffande försäkringar som tecknats före den 1 juli 2003.

3.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Härigenom föreskrivs att det i övergångsbestämmelserna till lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. skall införas en ny punkt, 6, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6. Bostadstillägg som betalas ut i juni 2003 enligt äldre bestämmelser med stöd av punkterna 3 och 4 får även betalas ut för juli och augusti 2003. Detta gäller endast under förutsättning att den försäkrade uppfyller förutsättningarna för rätt till bostadstillägg enligt 2 § och att ansökan kommit in till försäkringskassan enligt 22 § före den 1 juli 2003.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

3.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring skall ha följande lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

3.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1135) om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:1135) om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor skall ha följande lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

3.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (1999:591) om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto samt lagen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto

Anställningsstöd som beslutats av arbetsmarknadsmyndighet och sjöfartsstöd som beslutats av Rederinnämnden får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om vilka stöd som skall krediteras skattekontot.

Föreslagen lydelse

Lag om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinnämnden.

Anställningsstöd och stöd till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare som beslutats av arbetsmarknadsmyndighet samt sjöfartsstöd som beslutats av Rederinnämnden får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

3.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

Häri genom föreskrivs att 21 a och 22 §§ lagen (1993:737) om bostadsbidrag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 a §⁹

Preliminärt bostadsbidrag beräknas efter en uppskattad bidragsgrundande inkomst och skall så nära som möjligt motsvara det slutliga bostadsbidrag som kan antas komma att bestämmas enligt denna lag. För sökande som har inkomst av näringsverksamhet skall denna inkomst antas vara minst lika hög som fastställt vid senaste taxeringsbeslut, om inte sökanden visar särskilda skäl för att inkomsten skall uppskattas till lägre belopp.

Vid tillämpningen av 21 § andra stycket skall bostadsbidraget dock beräknas som om barnet fortfarande levde och grundas på barnets ekonomiska förhållanden månaden före dödsfallet.

Preliminärt bostadsbidrag betalas ut med ett månadsbelopp, som avrundas nedåt till närmast jämna *hundra* kronor.

Preliminärt bostadsbidrag betalas ut med ett månadsbelopp, som avrundas nedåt till närmast jämna *femtio* kronor.

22 §¹⁰

Bestäms det slutliga bostadsbidraget till högre belopp än vad som för samma år har betalats ut i preliminärt bidrag, skall skillnaden betalas ut. Bestäms det slutliga bostadsbidraget till lägre belopp än vad som för samma år har betalats ut i preliminärt bidrag, skall skillnaden betalas tillbaka.

Belopp under 200 kronor skall inte betalas ut eller betalas tillbaka. Belopp under 600 kronor skall inte betalas ut eller betalas tillbaka.

På belopp som skall betalas ut eller betalas tillbaka enligt första stycket skall avgift och ränta betalas i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen eller efter regeringens bemyndigande av Riksförsäkringsverket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.
2. Den nya lydelsen av 21 a § tillämpas på bostadsbidrag som avser tiden efter den 1 juli 2003.
3. Den nya lydelsen av 22 § tillämpas på bostadsbidrag som lämnats från och med kalenderår 2002.

⁹ Senaste lydelse 1999:1362

¹⁰ Senaste lydelse 1999:1362

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Av utskottet framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ dels att 3 kap. 4 och 4 b §§ samt 4 kap. 10 och 12 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 kap. 2 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Regeringens förslag

3 kap.**2 c §**

Den sjukpenninggrundande inkomsten enligt 2 § andra stycket skall multipliceras med talet 0,97 vid beräkning av sjukpenning som utges med stöd av detta kapitel.

Den sjukpenninggrundande inkomsten skall inte multipliceras med talet enligt första stycket vid beräkning av annan förmån enligt denna eller annan lag som utges med belopp som motsvarar sjukpenning.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

4 §²

För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10–10 b och 10 d §§,

1. att sjukpenning inte utges för den första dagen, och
2. att hel sjukpenning för de därpå följande dagarna utgör för dag 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med

För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10–10 b §§,

2. att hel sjukpenning för de därpå följande dagarna utgör för dag 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med

¹Lagen omtryckt 1982:120.

²Senaste lydelse 1997:562.

Regeringens förslag

365. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela kronal.

Som sjukperiod anses tid, under vilken en försäkrad i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 7 § eller har rätt till sjukpenning enligt 7 b § eller rehabiliteringspenning enligt 22 kap. 7 §. Uppkommer för den försäkrade rätt till sjukpenning enligt kapitlet i omedelbar anslutning till en sjuklöneperiod enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, skall sjukperioden enligt denna lag anses omfatta också sjuklöneperioden.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats skall bestämmelserna i första stycket samt 4 a och 10 a §§ tillämpas som om den senare sjukperioden utgör en fortsättning på den tidigare sjukperioden.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 10 a § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365.

Utskottets förslag

365. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela kronal. *Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 521 kronor.*

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 10 a § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. *Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 521 kronor.*

*Nuvarande lydelse**Utskottets förslag***4 b §³**

Den allmänna försäkringskassan kan efter skriftlig ansökan av den försäkrade besluta att hel sjukpenning för dag skall utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor, även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 10 a § första stycket 1. Ett sådant beslut får meddelas om den försäkrade lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med rätt till sjukpenning under en tolv månaders-

Den allmänna försäkringskassan kan efter skriftlig ansökan av den försäkrade besluta att hel sjukpenning för dag skall utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor, även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 10 a § första stycket 1. Ett sådant beslut får meddelas om den försäkrade lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med rätt till sjukpenning under en tolv månaders-

³ Senaste lydelse 2001:1114.

Nuvarande lydelse

period.

Utskottets förslag

period. *Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning för dag som avses i 4 § första stycket 1 med högst 521 kronor.*

Ett beslut som avses i första stycket får även meddelas för en sjukperiod när den sökande som givare av biologiskt material enligt lagen (1995:831) om transplantation m.m. har rätt till sjukpenning till följd av ingrepp för att ta tillvara det biologiska materialet eller förberedelser för sådant ingrepp.

Ett beslut enligt första stycket gäller från och med den kalendermånad då ansökan gjordes hos försäkringskassan, om inte annat sägs i beslutet. Beslutet skall gälla för viss tid som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare. Beslutet skall upphävas om villkoret enligt första stycket andra meningen inte längre är uppfyllt.

En försäkrad som har gjort ansökan enligt första stycket är skyldig att genomgå undersökning av läkare eller tandläkare och att ge in utlåtande över undersökningen, om försäkringskassan finner att det behövs för ärendets bedömning. För den försäkrades utgifter för undersökningen och för utlåtande över undersökningen lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen förordnar.

*Nuvarande lydelse**Regeringens förslag***4 kap.****10 §⁴**

En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn, som inte har fyllt tolv år, om föräldern behöver avstå från förvärsarbete i samband med

1. sjukdom eller smitta hos barnet,
2. sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare,
3. besök i samhällets förebyggande barnhälsovård,
4. vårdbehov som uppkommer till följd av att barnets andra förälder besöker läkare med ett annat barn till någon av föräldrarna, under förutsättning att sistnämnda barn omfattas av bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning.

För vård av ett barn vars levnadsålder understiger 240 dagar utges tillfällig föräldrapenning enligt första stycket om tillsynen av barnet är stadigvarande ordnad. Därutöver utges ersättning för vård av ett sådant barn endast om barnet vårdas på sjukhus eller får motsvarande vård i hemmet. För vård av ett barn som är äldre än som nyss sagts utges tillfällig föräldrapenning enligt första stycket inte för tid under vilken annars föräldrapenning skulle ha uppburits; undantag gäller dock om barnet vårdas på sjukhus. Med vård på sjukhus jämställs tillfällig vård i övergångsboende för barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

⁴Senaste lydelse 2002:1138.

Nuvarande lydelse

En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning från och med det kalenderår under vilket barnet fyller sex år till och med det kalenderår under vilket barnet fyller elva år även när föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med besök i barnets skola eller fritidshem (kontaktdagar). En förälder till barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har dock rätt till tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar från barnets födelse till dess att det fyller sexton år när föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med föräldrautbildning, besök i barnets skola eller besök i förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg i vilken barnet deltar.

Regeringens förslag

En förälder till barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har rätt till tillfällig föräldrapenning från barnets födelse till dess att det fyller sexton år även när föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med föräldrautbildning, besök i barnets skola eller besök i förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg i vilken barnet deltar (kontaktdagar).

Rätt till tillfällig föräldrapenning tillkommer även en fader som avstår från förvärvsarbete i samband med barns födelse för att närvara vid förlossningen, sköta hemmet eller vårda barn. Vid adoption eller när två personer enligt 6 kap. 10 a § föräldrabalken har utsetts att gemensamt utöva vårdnaden om ett barn tillkommer motsvarande rätt båda adoptivföräldrarna eller de särskilt förordnade vårdnadshavarna. Vid adoption utges sådan tillfällig föräldrapenning om barnet inte fyllt tio år. Som adoption anses även att någon tar emot ett barn i avsikt att adoptera det.

Försäkringskassan kan besluta att en annan försäkrad än en fader eller moder som avstår från förvärvsarbete i samband med barns födelse skall få rätt till tillfällig föräldrapenning för de ändamål som anges i fjärde stycket. Detta gäller om

1. det inte finns någon fader som har rätt till tillfällig föräldrapenning,
2. modern är avliden,
3. fadern avstår från sin rätt till tillfällig föräldrapenning enligt fjärde stycket och det skulle vara oskäligt att inte låta honom avstå, eller
4. fadern inte kan eller på grund av besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud eller liknande eller på grund av andra särskilda omständigheter sannolikt inte kommer att nyttja sin rätt enligt fjärde stycket.

Vid adoption eller när två personer enligt 6 kap. 10 a § föräldrabalken har utsetts att gemensamt utöva vårdnaden om ett barn skall vad som sägs i femte stycket om fader och moder i stället gälla adoptivföräldrarna eller de särskilt förordnade vårdnadshavarna.

*Nuvarande lydelse**Regeringens lydelse***12 §⁵**

Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § första stycket och 10 a § utges under sammanlagt högst 60 dagar för varje barn och år. Tillfällig föräldrapenning enligt 11 § utges under högst 60 dagar för varje barn och år. Om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete av skäl som anges i 10 § första stycket 1, 3 och 4 och 10 a § utges tillfällig föräldrapenning under ytterligare högst 60 dagar för varje barn och år.

<p>Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § tredje stycket <i>första meningen</i> utges under <i>en dag per barn och år</i>. <i>Har ersättning för sådana dagar inte tagits ut under ett eller flera år får den tas ut under följande år dock senast det år barnet fyller elva år. I fall som avses i 10 § tredje stycket andra meningen utges tillfällig föräldrapenning under högst tio dagar per barn och år.</i></p>	<p>Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § tredje stycket utges under högst tio dagar per barn och år.</p>
--	---

Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § fjärde stycket utges under högst tio dagar per barn och utges inte för tid efter sextionde dagen efter barnets hemkomst efter förlossningen. Detsamma gäller tillfällig föräldrapenning enligt 10 § femte och sjätte styckena med avräkning dock för dagar med tillfällig föräldrapenning som en förälder kan ha uppburit med stöd av 10 § fjärde stycket. Vid adoption räknas tiden från den tidpunkt föräldrarna fått barnet i sin vård.

Vid adoption och för särskilt förordnade vårdnadshavare fördelas de tio dagarna med hälften till vardera föräldern eller vårdnadshavaren om de inte kommer överens om annat. Om det endast finns en adoptivförälder eller särskilt förordnad vårdnadshavare med rätt till ersättning, har den föräldern eller vårdnadshavaren ensam rätt till de tio dagarna.

Uppbär en förälder oavkortade löneförmåner under tid då han bedriver studier, jämförs avstående från studier med avstående från förvärvsarbete vid tillämpning av bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning, i den mån föräldern går miste om löneförmånerna.

⁵Senaste lydelse 2002:1138.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

Regeringens förslag

2. De nya bestämmelserna i 3 kap. 2 c, 4, 10 c och 10 d §§ tillämpas beträffande sjukpenning som avser tid efter ikraftträdandet. Detta gäller även i de fall sjukperioden har inletts före ikraftträdandet.

Utskottets förslag

2. De nya bestämmelserna i 3 kap. 2 c, 4 och 4 b §§ tillämpas beträffande sjukpenning som avser tid efter ikraftträdandet. Detta gäller även i de fall sjukperioden har inletts före ikraftträdandet.

Av utskottet framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1047) om sjuklön
dels att 7, 17, 25, 26 och 28 §§ skall ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 17 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 17 a och 17 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Regeringens förslag

7 §⁴

Sjuklöneperioden omfattar den första dag arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom och de därpå följande *tretton* kalenderdagarna i sjukperioden. En sjuklöneperiod börjar inte om arbetstagaren inte avhåller sig från arbete åt arbetsgivaren. En sjuklöneperiod börjar dock senast dag för vilken arbetstagaren erhåller sådan reseersättning som avses i andra stycket. En sjuklöneperiod som börjat löpa bryts om anställningen upphör.

Som sjukperiod anses sådan tid under vilken arbetstagaren i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 4 §. Sjukperioden omfattar också tid då arbetstagaren för att underlätta återgång i arbetet i stället för sjuklön erhåller ersättning för resor till och från arbetet. Detta gäller även dag med reseersättning då sjuklön inte skulle ha utgivits enligt 6 § första stycket 1.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats skall sjuklöneperioden omfatta endast så många dagar att den tillsammans med en sjuklöneperiod hos samma arbetsgivare under den tidigare sjukperioden utgör *fjorton* kalenderdagar. Vid tillämpning av 6 § skall beaktas dagar i den tidigare sjuklöneperioden.

Sjuklöneperioden omfattar den första dag arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom och de därpå följande *tjugo* kalenderdagarna i sjukperioden. En sjuklöneperiod börjar inte om arbetstagaren inte avhåller sig från arbete åt arbetsgivaren. En sjuklöneperiod börjar dock senast dag för vilken arbetstagaren erhåller sådan reseersättning som avses i andra stycket. En sjuklöneperiod som börjat löpa bryts om anställningen upphör.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats skall sjuklöneperioden omfatta endast så många dagar att den tillsammans med en sjuklöneperiod hos samma arbetsgivare under den tidigare sjukperioden utgör *tjugoen* kalenderdagar. Vid tillämpning av 6 § skall beaktas dagar i den tidigare sjuklöneperioden.

⁴Senaste lydelse 2000:382.

*Nuvarande lydelse**Utskottets förslag***Försäkring mot kostnader för sjuklön****Ersättning för vissa kostnader för sjuklön***Nuvarande lydelse**Regeringens förslag***17 §⁵**

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader under ett kalenderår *inte beräknas överstiga 130* gånger det för året gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring kan *försäkra sig* hos den allmänna försäkringskassan *för kostnader för sjuklön enligt denna lag*. Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bortses från avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt från skatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Regeringen föreskriver närmare villkor för försäringen.

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader under ett kalenderår *uppgår till högst 160* gånger det för året gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring kan hos den allmänna försäkringskassan *begära ersättning för kostnader för sjuklön enligt 17 a §*. Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bortses från avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt från skatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. *Vidare bortses från arbetsgivarens lönekostnader för arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller och från ersättning som arbetsgivare betalar till försäkringskassan till följd av bestämmelserna i 24 § första stycket.*

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***17 a §**

En arbetsgivare som avses i 17 § vars *totala* kostnader för sjuklön enligt 6 § överstiger 90 procent av den *procentuellt beräknade* genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare, erhåller efter ansökan hos försäkringskassan, ersättning för överskjutande del av sjuklöne-

En arbetsgivare som avses i 17 § och vars kostnader för sjuklön enligt 6 §, *inklusive därpå belöpande avgifter och skatt som sägs i 17 §, under ett kalenderår* överstiger 90 procent av den genomsnittliga *årliga* sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare, erhåller efter ansökan hos *den*

⁵ Senaste lydelse 2000:991.

kostnaden *enligt vad som föreskrivs i andra stycket och 17 b §*

Ersättning lämnas inte för arbetsgivarens kostnader för sjuklön till arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller.

Regeringens förslag

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader enligt 17 § inte överstiger 100 prisbasbelopp har rätt till ersättning som motsvarar 100 procent av den överskjutande sjuklönekostnaden enligt 17 a §.

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader enligt 17 § överstiger 100 men inte 130 prisbasbelopp har rätt till ersättning som motsvarar 75 procent av den överskridande sjuklönekostnaden enligt 17 a §.

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader enligt 17 § överstiger 130 men inte 160 prisbasbelopp har rätt till ersättning som motsvarar 50 procent av den överskjutande lönekostnaden enligt 17 a §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva närmare villkor för rätten till ersättning för sjuklönekostnader. Regeringen får därvid föreskriva de begränsningar i rätten till ersättning för sjuklönekostnader som kan följa av EG-fördragets regler om statligt stöd.

allmänna försäkringskassan ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för överskjutande del av sjuklönekostnaden, dock med begränsningar som följer av andra stycket, 17 b § och föreskrifter som meddelas med stöd av sistnämnda paragraf.

Ersättning lämnas inte för arbetsgivarens kostnader för sjuklön till arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller.

Utskottets förslag

17 b §

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader enligt 17 § överstiger 100 men inte 130 prisbasbelopp har rätt till ersättning som motsvarar 75 procent av den överskridande sjuklönekostnaden enligt 17 a §.

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader enligt 17 § överstiger 130 men inte 160 prisbasbelopp har rätt till ersättning som motsvarar 50 procent av den överskjutande sjuklönekostnaden enligt 17 a §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva närmare villkor för rätten till ersättning för sjuklönekostnader. Regeringen får därvid föreskriva de begränsningar i rätten till ersättning för sjuklönekostnader som kan följa av EG-fördragets regler om statligt stöd.

*Nuvarande lydelse**Utskottets förslag***25 §⁶**

Ärenden enligt 10, 13, 14, 16 och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket prövas av den allmänna försäkringskassa som enligt 5 kap. socialförsäkringslagen (1999:799) skall avgöra ett ärende avseende sjukpenning till arbetstagaren. Är arbetstagaren inte försäkrad för sjukpenning, skall ärendet handläggas av den kassa inom vars område arbetsgivaren är registrerad hos skattemyndighet för inbetalning och redovisning av arbetstagares skatt. Om arbetsgivaren inte är registrerad enligt vad som nu sagts, prövas frågan av den försäkringskassa inom vars område arbetsgivaren är bosatt. I övriga fall görs prövningen av Stockholms läns allmänna försäkringskassa.

Behörig att ta emot anmälningar och uppgifter från arbetsgivaren enligt 12 § och att handlägga ärenden om *försäkring* enligt 17 § är den försäkringskassa som avses i första stycket andra meningen. Om arbetsgivaren inte är registrerad enligt vad som sägs där, tillämpas första stycket tredje och fjärde meningen.

Den behöriga försäkringskassan får uppdra åt en annan försäkringskassa att handlägga ärenden enligt 10, 13, 14, 16, 17 och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket.

Nuvarande lydelse

Behörig att ta emot anmälningar och uppgifter från arbetsgivaren enligt 12 § och att handlägga ärenden om *ersättning* enligt 17 a § är den försäkringskassa som avses i första stycket andra meningen. Om arbetsgivaren inte är registrerad enligt vad som sägs där, tillämpas första stycket tredje och fjärde meningen.

Den behöriga försäkringskassan får uppdra åt en annan försäkringskassa att handlägga ärenden enligt 10, 13, 14, 16, 17 a och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket.

*Utskottets förslag***26 §⁷**

I fråga om försäkringskassans handläggning av ärenden enligt 10, 11, 13, 14, 16, 17 och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket tillämpas följande föreskrifter i lagen (1962:381) om allmän försäkring:

18 kap. 46 och 47 §§ om Riksförsäkringsverkets tillsyn,

20 kap. 2 a § om provisoriskt beslut,

20 kap. 3 § tredje stycket om indragning eller nedsättning av ersättning,

20 kap. 4 § om återbetalningsskyldighet,

I fråga om försäkringskassans handläggning av ärenden enligt 10, 11, 13, 14, 16, 17 a och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket tillämpas följande föreskrifter i lagen (1962:381) om allmän försäkring:

18 kap. 46 och 47 §§ om Riksförsäkringsverkets tillsyn,

20 kap. 2 a § om provisoriskt beslut,

20 kap. 3 § tredje stycket om indragning eller nedsättning av ersättning,

20 kap. 4 § om återbetalningsskyldighet,

⁶ Senaste lydelse 1999:817.

⁷ Senaste lydelse 1998:96.

Nuvarande lydelse

20 kap. 5 § om preskription,
 20 kap. 6 § om förbud mot utmätning och om överlåtelse,
 20 kap. 8 § första–tredje styckena och 9 § om skyldighet att lämna uppgifter,
 20 kap. 8 § fjärde stycket om utredningsåtgärder,
 20 kap. 9 a § om undantag från sekretess.

Utskottets förslag

20 kap. 5 § om preskription,
 20 kap. 6 § om förbud mot utmätning och om överlåtelse,
 20 kap. 8 § första–tredje styckena och 9 § om skyldighet att lämna uppgifter,
 20 kap. 8 § fjärde stycket om utredningsåtgärder,
 20 kap. 9 a § om undantag från sekretess.

28 §

De föreskrifter om omprövning och ändring av försäkringskassans beslut som finns i 20 kap. 10 och 10 a §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om

beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16, eller 20 § eller 24 § andra stycket, samt

beslut att inte avge yttrande enligt 27 § andra stycket.

Vidare skall föreskrifterna i 20 kap. 11–13 §§ samma lag om överklagande av försäkringskassas eller domstols beslut tillämpas på motsvarande sätt i fråga om

beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17 eller 20 § eller 24 § andra stycket, samt

beslut enligt 17 §, om beslutet innebär att arbetsgivaren inte får teckna försäkring.

I övrigt får försäkringskassans beslut enligt denna lag inte överklagas.

De föreskrifter om omprövning och ändring av försäkringskassans beslut som finns i 20 kap. 10 och 10 a §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om

beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17 a eller 20 § eller 24 § andra stycket, samt

beslut att inte avge yttrande enligt 27 § andra stycket.

Vidare skall föreskrifterna i 20 kap. 11–13 §§ samma lag om överklagande av försäkringskassas eller domstols beslut tillämpas på motsvarande sätt i fråga om

beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17 a eller 20 § eller 24 § andra stycket.

I övrigt får försäkringskassans beslut enligt denna lag inte överklagas.

---

1. Denna lag träder i kraft i fråga om 7 § den 1 juli 2003 och i övrigt vid den senare tidpunkt regeringen bestämmer.

Regeringens förslag

2. Den nya lydelsen av 7 § tillämpas på sjukdomsfall där sjukperioden börjar efter utgången av juni månad 2003.

3. När de nya 17–17 b §§ träder i kraft tillämpas de på sjukdomsfall där sjukperioden börjat efter utgången av juni månad 2003.

4. Vid tillämpningen av de nya bestämmelserna i 17–17 b §§ såvitt avser kalenderåret 2003 skall arbetsgivares sammanlagda lönekostnader och sjuklönekostnader under tiden från och med den 1 juli 2003 till utgången av året multipliceras med talet två.

5. Försäkring enligt den äldre lydelsen i 17 § får inte tecknas efter utgången av juni månad 2003. När 17 § i dess nya lydelse träder i kraft skall paragrafens äldre lydelse fortsätta att tillämpas beträffande försäkringar som tecknats före den 1 juli 2003.

Utskottets förslag

2. Den nya lydelsen av 7 § tillämpas i fråga om sjuklöneperiod som påbörjas efter utgången av juni månad 2003.

3. När den nya lydelsen av 17 § och nya 17 a och 17 b §§ träder i kraft tillämpas de i fråga om sjuklönekostnader som gäller sjuklöneperiod som påbörjas efter utgången av juni månad 2003.

4. Vid tillämpning av 17 § i dess nya lydelse och av nya 17 a och 17 b §§ med avseende på tid under år 2003 beaktas arbetsgivarens sammanlagda lönekostnader och sjuklönekostnader liksom den genomsnittliga sjuklönekostnaden för tiden från och med den 1 juli 2003 till utgången av december 2003. De sammanlagda lönekostnaderna skall därvid multipliceras med talet två.

5. Försäkring enligt den äldre lydelsen av 17 § får inte tecknas efter utgången av juni månad 2003. Den äldre lydelsen av 17, 25, 26 och 28 §§ tillämpas fortfarande beträffande försäkringar som tecknats före den 1 juli 2003.

BILAGA 4

Lagrådsyttrande som begärts av utskottet

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2003-05-09

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, regeringsrådet Marianne Eliason, justitierådet Severin Blomstrand.

Riksdagens finansutskott har den 29 april 2003 beslutat inhämta Lagrådets yttrande över det i proposition 2002/03:100 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Henrik Jansson och ämnessakkunnige Jan Stockhaus.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Den föreslagna förlängningen av sjuklöneperioden från 14 till 21 dagar genomförs lagtekniskt enkelt genom ändring av antalet kalenderdagar i lagens 7 §. I fråga om den övergångsbestämmelse som anknyter till denna ändring (punkt 2) bör enligt Lagrådets mening vara att föredra en formulering som knyter an till att det är sjuklöneperioden och inte sjukperioden som lagändringen avser. En sådan formulering valdes när sjuklöneperioden senast förlängdes (se SFS 1996:1362) och föreslogs också av den s.k. HpH-utredningen (lagförslag 3 i SOU 2002:5). Lagrådet lämnar i det följande ett samlat förslag beträffande övergångsreglerna.

I propositionens motiv för att förlänga sjuklöneperioden nämns att förslaget innebär att kollektivavtalsbaserad ersättning som kan utges utöver sjukpenning kan påverkas av nu gällande kollektivavtal samt

att regeringen förutsätter att avtalen anpassas till den utökade sjuklöneperioden. Lagrådet vill för fullständighetens skull erinra om att en liknande inställning till frågan om lagstiftningsåtgärdens inverkan på avtalsreglerad sjukersättning redovisades i samband med att beslut fattades om förlängning av sjuklöneperioden från 14 till 28 dagar per den 1 januari 1997 och att det därefter uppstod tvist kring rätten att få den avtalsreglerade ersättningen utbetald fortsättningsvis under den utsträckta sjuklöneperioden (jfr prop. 1997/98:1, utgiftsområde 10 s.14). Problemet kvarstod och bidrog till att sjuklöneperioden redan per den 1 april 1998 ändrades tillbaka till ursprungliga 14 dagar. Det undandrar sig Lagrådets bedömning huruvida risk finns för motsvarande komplikationer som följd av den nu tillämnade förlängningen. En faktor att notera i sammanhanget är dock att den tid som står till buds för anpassning av kollektivavtalen, om man räknar tiden från riksdagsbeslut och promulgering av lagändringen fram till föreslagen tidpunkt för ikraftträdande, den 1 juli innevarande år, blir mycket kort.

Förslaget om sjuklöneperioden är kombinerat med förslag om ändrad ordning för skydd mot höga sjuklönekostnader för arbetsgivare med begränsat antal anställda. Den nuvarande frivilliga s.k. småföretagarförsäkringen avses bli ersatt av vad som i motiven benämns ett "obligatoriskt" högkostnadsskydd. Eftersom den nya ersättningsordningen bygger på att arbetsgivaren ansöker om ersättning synes den dock inte böra betecknas som ett obligatorium. Det nya systemet föreslås lagtekniskt infört genom att sjuklönelagens 17 § ändras och två nya paragrafer, 17 a och 17 b §§, infogas i lagen. Lagrådet konstaterar att det därutöver – i linje med vad HpH-utredningen föreslog – krävs att rubriken närmast före 17 § samt 25 och 28 §§ ändras, eftersom det på dessa ställen talas om försäkring med hänsyftning på småföretagarförsäkringen. Vidare bör ändringar göras i handläggnings- och överklaganderegleringen i 25, 26 och 28 §§, eftersom det

som där sägs om ärenden enligt 17 § med hänsyn till det föreslagna innehållet i 17 – 17 b §§ i stället bör avse ärenden enligt 17 a §.

Det föreslagna systemet med högkostnadsskydd skall enligt motiveringen införas i sjukförsäkringen. Lagförslaget ger emellertid inte klart uttryck för detta. Enbart det förhållandet att frågor om arbetsgivares rätt till ersättning för sjuklönekostnader enligt 17 – 17 b §§ anges skola handläggas och avgöras av allmän försäkringskassa utsäger inte något om hur denna nya typ av ersättning skall finansieras. Ett förtydligande är påkallat och synes lämpligen kunna fogas in i 17 a § efter modell av regleringen i 16 § första stycket vid särskilt högriskskydd.

Ett krav som ställs enligt 17 a § för att en arbetsgivare skall få ersättning från försäkringskassan är att dennes totala kostnader för sjuklön enligt 6 § överstiger 90 procent av den procentuellt beräknade genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare. Av lagtextens uttryck "totala kostnader för sjuklön" skall enligt motiveringen följa att även socialavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt skall ersättas. Lagrådet anser att viss risk kan finnas för att uttrycket uppfattas så, att också avtalsgrundade sociala avgifter skulle inbegripas (jfr motsvarande frågeställning i rättsfallet RÅ 1998 ref. 38, som gällde tillämpning av 16 § med dess lydelse "kostnader för sjuklön .....enligt denna lag"). Med hänsyn härtill bör i stället de ifrågavarande lagstadgade avgifterna och löneskatten omnämnas i lagtexten.

Lagrådet anser vidare att orden "procentuellt beräknade" som bestämning till genomsnittliga sjuklönekostnader för samtliga arbetsgivare inte är klagörande utan bör kunna avvaras i lagtexten. En precisering som däremot synes behövlig är huruvida jämförelsen mellan å ena sidan en ersättningsökande arbetsgivares sjuklönekostnader

och å andra sidan den genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare skall ske på kalenderårsbasis eller för annan tidsperiod. Lagrådet utgår från att kalenderår avses och förordar att detta framgår av paragrafen.

Ytterligare en jämkning bör företas i 17 a § genom omformulering av den hänvisning som görs till andra stycket och 17 b §, vars bestämmelser enbart innefattar begränsningar i förhållande till första stycket.

Mot bakgrund av det anförda och med vissa redaktionella ändringar i övrigt föreslår Lagrådet att 17 a § ges följande lydelse.

” En arbetsgivare som avses i 17 § och vars kostnader för sjuklön enligt 6 §, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt som sägs i 17 §, under ett kalenderår överstiger 90 procent av den genomsnittliga årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare, erhåller efter ansökan hos den allmänna försäkringskassan ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för överskjutande del av sjuklönekostnaden, dock med begränsningar som följer av andra stycket, 17 b § och föreskrifter som meddelas med stöd av sistnämnda paragraf.

Ersättning lämnas inte för arbetsgivarens kostnader för sjuklön till arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller.”

I fråga om 17 b § bör, särskilt som konsekvens av en omformulering av den tidigare berörda hänvisningen i 17 a §, det föreslagna första stycket utgå. Bestämmelsen i stycket utsäger inte något annat än vad som redan framgår av 17 a §.

Det behov av kompletteringar av propositionens lagförslag som

Lagrådet berört i det föregående bör tillgodoses enligt följande. Rubriken närmast före 17 § bör ges lydelsen "Ersättning för vissa kostnader för sjuklön". I 25 § andra stycket bör "ärenden om försäkring enligt 17 §" ersättas med "ärenden om ersättning enligt 17 a §". I 25 § tredje stycket, 26 § och 28 § första stycket bör hänvisningen till 17 § bytas ut mot en hänvisning till 17 a §. I 28 § andra stycket bör texten "beslut enligt 17 §, om beslutet innebär att arbetsgivaren inte får teckna försäkring" utgå och i stället 17 a § infogas i den närmast föregående uppräkningslistan av lagrum.

Beträffande lagstiftningens ikraftträdande innebär förslaget en uppdelning så att ändringen avseende sjuklöneperioden träder i kraft den 1 juli 2003, medan föreskrifterna om det nya systemet för ersättning för sjuklönekostnader träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Som förklaring till att tiden för ikraftträdande i den senare delen inte fastlagts anförs i motiveringen att dessa bestämmelser troligen inte kan träda i kraft den 1 juli utan först senare på grund av att det nya ersättningssystemet aktualiserar frågan om förhållandet till EG:s regler om statligt stöd till näringslivet samt att anmälan skall göras till kommissionen i enlighet med EG-fördragets artikel 88.3. Under föredragningen inför Lagrådet har upplysts att sådan anmälan numera har gjorts. I propositionen sägs ytterligare att det inte kan uteslutas att kommissionens prövning leder till att de föreslagna reglerna om högkostnadsskyddet måste modifieras i något avseende och att det därför föreslås ett bemyndigande i 17 b § för regeringen att föreskriva de begränsningar i rätten till ersättning för sjuklönekostnader som kan följa av EG-fördragets regler om statligt stöd.

Med hänsyn till vad sålunda redovisats framstår det i nuläget som osäkert vilken närmare innebörd och vilka konsekvenser som det föreliggande förslaget, inbegripet förlängningen av sjuklöneperioden, får. Detta gäller särskilt för dem som avses kunna bli omfattade av

den nya ordningen för kostnadsersättning. Osäkerheten i dessa hänseenden gör att Lagrådet ifrågasätter om den tillämnade uppdelningen av ikraftträdandet är försvarbar. Med de utgångspunkter Lagrådet har för sin granskning blir slutsatsen att lagstiftningsärendets beredning bör fullföljas genom att resultatet av den inledda anmälningsproceduren avvaktas och därmed klarhet nås i frågan i vad mån det är möjligt att genomföra det avsedda ersättningssystemet. Detta borde kunna leda till ett lagförslag med en samlad men något framskjuten tidpunkt för ikraftträdandet. Vad Lagrådet i det föregående nämnt om eventuella problem med anpassning av avtal på arbetsmarknaden till den förlängda sjuklöneperioden talar i samma riktning beträffande ikraftträdandet.

För det fall den föreslagna regleringen av ikraftträdandet ändå nu införs förordar Lagrådet att övergångsbestämmelserna jämkas redaktionellt och, såvitt gäller punkt 5, byggs ut med beaktande av tillkommande ändringar i 25, 26 och 28 §§. Övergångsbestämmelserna kan därvid ges följande lydelse.

”2. Den nya lydelsen av 7 § tillämpas i fråga om sjuklöneperiod som påbörjas efter utgången av juni månad 2003.

3. När den nya lydelsen av 17 § och nya 17 a och 17 b §§ träder i kraft tillämpas de i fråga om sjuklönekostnader som gäller sjuklöneperiod som påbörjas efter utgången av juni månad 2003.

4. Vid tillämpning av 17 § i dess nya lydelse och av nya 17 a och 17 b §§ med avseende på tid under år 2003 beaktas arbetsgivarens sammanlagda lönekostnader och sjuklönekostnader liksom den genomsnittliga sjuklönekostnaden för tiden från och med den 1 juli 2003 till utgången av december 2003. De sammanlagda lönekostnaderna skall därvid multipliceras med talet två.

5. Försäkring enligt den äldre lydelsen av 17 § får inte tecknas efter utgången av juni månad 2003. Den äldre lydelsen av 17, 25, 26 och 28 §§ tillämpas fortfarande beträffande försäkringar som tecknats före den 1 juli 2003.”

BILAGA 5

Förslag i vårpropositionen och i parti- och kommittémotioner om ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2003

Belopp i tusental kronor

Anslag		Budget hittills	Regeringens förslag	Regeringens nivå	Utskottets förslag	Utskottets nivå	c Fi17
1	Rikets styrelse	7 674 618	14 229	7 688 847	14 229	7 688 847	
1 27:4	Radio- och TV-verket	11 676	700	12 376	700	12 376	
1 90:1	Kungliga hov- och slottsstaten	87 597	4 000	91 597	4 000	91 597	
1 90:2	Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	603 008	16 550	619 558	16 550	619 558	
1 90:4	Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen ¹	56 426	2 500	58 926	2 500	58 926	
1 90:5	Regeringskansliet m.m.	5 180 433	-10 221	5 170 212	-10 221	5 170 212	-150 000
1 90:7	Expertgruppen för EU-frågor	9 179	700	9 879	700	9 879	
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	9 078 095	14 250	9 092 345	14 250	9 092 345	
2 1:5	Statistiska centralbyrån	414 139	-1 250	412 889	-1 250	412 889	
2 1:7	Kammarkollegiet	27 459	500	27 959	500	27 959	
2 2:1	Finansinspektionen	163 680	15 000	178 680	15 000	178 680	
3	Skatt, tull och exekution	8 265 923	1 567	8 267 490	1 567	8 267 490	
3 3:2	Skattemyndigheterna	5 087 212	1 567	5 088 779	1 567	5 088 779	
4	Rättsväsendet	24 584 790	198 050	24 782 840	198 050	24 782 840	
4 4:1	Polisorganisationen	13 559 801	-1 950	13 557 851	-1 950	13 557 851	1 950
4 4:2	Säkerhetspolisen	547 409	-50 000	497 409	-50 000	497 409	
4 4:3	Åklagarorganisationen	788 314	20 000	808 314	20 000	808 314	
4 4:4	Ekobrottsmyndigheten	321 640	-10 000	311 640	-10 000	311 640	
4 4:5	Domstolsväsendet m.m.	3 667 435	38 000	3 705 435	38 000	3 705 435	
4 4:6	Kriminalvården	4 472 939	200 000	4 672 939	200 000	4 672 939	
4 4:7	Brottsförebyggande rådet	60 993	-1 000	59 993	-1 000	59 993	
4 4:10	Brottsövervakningen	19 093	3 000	22 093	3 000	22 093	
6	Försvaret samt beredskap mot sårbarhet	44 704 155	-1 950	44 702 205	-1 950	44 702 205	
6 6:2	Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling	19 163 960	-25 000	19 138 960	-25 000	19 138 960	
6 6:8	Försvarets radioanstalt	454 307	25 000	479 307	25 000	479 307	

¹ Anslag avsedda för riksdagen och dess myndigheter

Belopp i tusental kronor

Anslag	Budget hittills	Regeringens förslag	Regeringens nivå	Utskottets förslag	Utskottets nivå	c Fi17
6 6:11 Nämnder m.m.	7 095	-1 950	5 145	-1 950	5 145	
7 Internationellt bistånd	17 140 303	-74 979	17 065 324	-74 979	17 065 324	
7 8:1 Biståndsverksamhet	15 886 126	-94 979	15 791 147	-94 979	15 791 147	400 000
7 8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	492 740	10 000	502 740	10 000	502 740	
7 8:4 Folke Bernadotteakademin, ramanslag (nytt anslag)	0	10 000	10 000	10 000	10 000	
8 Invandrare och flyktingar	7 128 470	227 800	7 356 270	227 800	7 356 270	
8 10:2 Integrationsåtgärder	51 742	30 000	81 742	30 000	81 742	
8 11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna	230 000	40 000	270 000	40 000	270 000	-40 000
8 12:1 Migrationsverket	617 511	5 800	623 311	5 800	623 311	
8 12:2 Mottagande av asylsökande	3 154 274	122 000	3 276 274	122 000	3 276 274	
8 12:4 Utlänningsnämnden	114 074	10 000	124 074	10 000	124 074	
8 12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden	127 027	5 000	132 027	5 000	132 027	
8 12:6 Utresor för avvisade och utvisade	105 556	15 000	120 556	15 000	120 556	
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	33 356 735	574 000	33 930 735	574 000	33 930 735	
9 13:1 Sjukvårdsförmåner m.m.	2 608 000	430 000	3 038 000	430 000	3 038 000	
9 14:4 Statens folkhälsoinstitut	124 894	85 000	209 894	85 000	209 894	
9 14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder	86 554	5 000	91 554	5 000	91 554	
9 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd	166 884	-7 000	159 884	-7 000	159 884	
9 16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder	80 394	500	80 894	500	80 894	
9 16:5 Bidrag till handikapporganisationer	157 248	1 500	158 748	1 500	158 748	
9 16:7 Bilstöd till handikappade	164 000	56 000	220 000	56 000	220 000	
9 16:9 Statens institut för särskilt utbildningsstöd	26 373	2 000	28 373	2 000	28 373	
9 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	35 446	1 000	36 446	1 000	36 446	
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	119 398 964	-858 000	118 540 964	-858 000	118 540 964	
10 19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	46 943 496	-2 460 000	44 483 496	-2 460 000	44 483 496	-1 616 000
10 19:2 Aktivitets- och sjukersättningar	58 024 970	1 600 000	59 624 970	1 600 000	59 624 970	
10 19:5 Kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning	8 000	2 000	10 000	2 000	10 000	

Belopp i tusental kronor

Anslag	Budget hittills	Regeringens förslag	Regeringens nivå	Utskottets förslag	Utskottets nivå	c Fi17
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	52 889 100	-470 000	52 419 100	-470 000	52 419 100	
12 21:2 Föräldraförsäkring	22 340 000	-470 000	21 870 000	-470 000	21 870 000	-155 000
13 Arbetsmarknad	60 306 689	-550 000	59 756 689	-550 000	59 756 689	
13 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	36 363 000	-104 000	36 259 000	-104 000	36 259 000	
13 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	4 708 812	-40 000	4 668 812	-40 000	4 668 812	
13 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	7 185 857	-281 000	6 904 857	-281 000	6 904 857	
13 22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	57 427	-3 000	54 427	-3 000	54 427	
13 22:9 Bidrag till Samhall AB	4 262 419	-125 000	4 137 419	-125 000	4 137 419	
13 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	4 774	3 000	7 774	3 000	7 774	
14 Arbetsliv	1 149 627	7 250	1 156 877	7 250	1 156 877	
14 23:4 Arbetsdomstolen	19 971	6 000	25 971	6 000	25 971	
14 23:8 Medlingsinstitutet	46 891	1 250	48 141	1 250	48 141	
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 372 903	5 230	8 378 133	5 230	8 378 133	
17 25:3 Bidrag till kontakttolkutbildning	9 544	68	9 612	68	9 612	
17 26:1 Statens ljud- och bildarkiv	40 112	285	40 397	285	40 397	
17 28:21 Riksarkivet och landsarkiven	278 454	2 644	281 098	2 644	281 098	
17 28:26 Bidrag till kulturmiljövård	251 745	15 000	266 745	15 000	266 745	
17 28:28 Centrala museer: Myndigheter	744 627	-6 900	737 727	-6 900	737 727	
17 28:31 Bidrag till vissa museer	48 176	5 700	53 876	5 700	53 876	
17 28:34 Forum för levande historia	40 000	-10 000	30 000	-10 000	30 000	
17 28:39 Stöd till trossamfund	50 750	-1 567	49 183	-1 567	49 183	
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byg- gande	9 482 356	-144 500	9 337 856	-126 500	9 355 856	
18 21:1 Bostadsbidrag	3 829 000	-18 000	3 811 000	0	3 829 000	
18 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	14 064	-2 000	12 064	-2 000	12 064	
18 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	200 000	-100 000	100 000	-100 000	100 000	
18 31:8 Statens geotekniska institut	26 573	2 000	28 573	2 000	28 573	

Belopp i tusental kronor							
Anslag		Budget hittills	Regeringens förslag	Regeringens nivå	Utskottets förslag	Utskottets nivå	c Fi17
18 31:9	Lantmäteriverket	428 028	-27 000	401 028	-27 000	401 028	
18 31:13	Statens bostadsnämnd	9 930		9 930		9 930	-5 000
18 31:14	Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	30 000		30 000		30 000	-150 000*
18 32:1	Länsstyrelserna m.m.	2 060 166	500	2 060 666	500	2 060 666	
19	Regional utjämning och utveckling	3 607 776	-2 500	3 605 276	-2 500	3 605 276	
19 33:1	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	1 535 335	-2 500	1 532 835	-2 500	1 532 835	
20	Allmän miljö- och naturvård	3 363 075	-150 000	3 213 075	-150 000	3 213 075	
20 34:3	Åtgärder för biologisk mångfald	994 908	-10 000	984 908	-10 000	984 908	
20 34:4	Sanering och återställning av förorenade områden	460 770	-150 000	310 770	-150 000	310 770	150 000
20 34:12	Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.	211 584	10 000	221 584	10 000	221 584	
22	Kommunikationer	25 858 344	-500 650	25 357 694	-500 650	25 357 694	
22 36:2	Väghållning och statsbidrag	14 923 449	-408 000	14 515 449	-408 000	14 515 449	408 000
22 36:4	Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	7 063 972	-84 000	6 979 972	-84 000	6 979 972	
22 36:5	Ersättning till Statens järnvägar för kostnader i samband med utdelning från AB Swedcarrier, m.m.	45 000	-8 000	37 000	-8 000	37 000	
22 37:2	Upphandling av samhällsätaganden	153 484	-8 000	145 484	-8 000	145 484	
22 37:6	Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet, ramanslag (nytt anslag)	0	7 350	7 350	7 350	7 350	
22	Räntekostnader för lån till SJ AB (nytt anslag)						25 000
23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	10 480 979	-194 000	10 286 979	-194 000	10 286 979	
23 25:1	Sveriges lantbruksuniversitet	1 233 964	-6 000	1 227 964	-6 000	1 227 964	
23 43:8	Fiskeriverket	102 255	11 000	113 255	11 000	113 255	
23 43:11	Fiskevård	20 500	-5 000	15 500	-5 000	15 500	
23 44:1	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 223 000	-9 000	2 214 000	-9 000	2 214 000	19 000
23 44:4	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	3 000	-1 000	2 000	-1 000	2 000	1 000
23 44:6	Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	420 000	-184 000	236 000	-184 000	236 000	184 000

* Beloppet inkluderar indraget anslagssparande.

Belopp i tusental kronor

Anslag		Budget hittills	Regeringens förslag	Regeringens nivå	Utskottets förslag	Utskottets nivå	c Fi17
24	Näringsliv	3 542 675	-107 600	3 435 075	-107 600	3 435 075	
24 38:2	Näringslivsutveckling m.m.	229 562	-15 000	214 562	-15 000	214 562	
24 38:14	Rymdverksamhet	512 855	-15 000	497 855	-15 000	497 855	
24 39:3	Exportfrämjande verksamhet	233 956	-30 000	203 956	-30 000	203 956	
24 39:6	Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	200 000	-50 000	150 000	-50 000	150 000	-150 000
24 40:3	Allmänna reklamationsnämnden	20 268	2 000	22 268	2 000	22 268	
24 40:4	Fastighetsmäklarnämnden	9 041	400	9 441	400	9 441	
25	Allmänna bidrag till kommuner	68 486 664	2 531 676	71 018 340	2 531 676	71 018 340	
25 48:2	Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	347 750	-1 950	345 800	-1 950	345 800	
25 48:3	Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	23 759 414	2 533 626	26 293 040	2 533 626	26 293 040	575 000
Summa anslagsförändring på tilläggsbudget			519 873		537 873		-502 050

BILAGA 6Konstitutionsutskottets yttrande
2002/03:KU6yTilläggsbudget för år 2003
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Till finansutskottet

Finansutskottet har vid sitt sammanträde den 29 april berett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över 2003 års ekonomiska vårproposition (2002/03:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003 jämte motioner, allt i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Propositionen

Ändrade anslag för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Regeringen och riksdagsstyrelsen föreslår följande ändringar på tilläggsbudget för utgiftsområde 1 Rikets styrelse (yrkande 40 och 42 delvis):

Tabell Ändrad ram och ändrade anslag 2003 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor

<i>Anslag</i>	<i>Statsbudget 2003</i>	<i>Förändring av ram/ anslag</i>	<i>Ny ram/ Ny anslagsnivå</i>
Rikets styrelse	7 674 618	14 229	7 688 847
27:4 Radio- och TV-verket	11 676	700	12 376
90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	87 597	4 000	91 597
90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	603 008	16 550	619 558
90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	56 426	2 500	58 926
90:5 Regeringskansliet m.m.	5 180 433	-10 221	5 170 212
90:7 Expertgruppen för EU-frågor	9 179	700	9 879

Förbättrad kapitalstruktur

I propositionen föreslås (yrkande 37) att 3 miljarder kronor genom extra utdelningar tillförs ett särskilt konto i Riksgäldskontoret för att senare användas till insatser i hel- och delägda aktiebolag. Riksdagens godkännande för en kapitalinsats skall inhämtas, men i undantagsfall, där beslut inte kan vänta, bemyndigas regeringen avseende mindre belopp att utan dröjsmål göra nödvändiga kapitalinsatser. I dessa fall skall riksdagens medgivande inhämtas i efterhand.

Motionerna

Ändrade anslag för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

I motion Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) föreslås att anslaget till Regeringskansliet minskas med 150 miljoner kronor. Skälet är att utgifterna har ökat mer än vad som är motiverat (yrkande 12 delvis).

Förbättrad kapitalstruktur

I motion Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) föreslås att regeringens förslag om att flytta medel mellan statliga bolag utanför statsbudgeten inte godkänns. Motionärerna menar att det är ett försök från regeringen att undkomma budgetrestriktionerna (yrkande 11).

I motion Fi18 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) föreslås att riksdagen inte godkänner regeringens förslag om förändrad kapitalstruktur. Motionärerna motsätter sig förslaget av flera skäl. För det första är förslaget demokratiskt tvivelaktigt. Regeringen menar att den nuvarande ordningen, dvs. att riksdagen inom ramen för den ordinarie budgetprocessen beslutar om i vilken utsträckning skattebetalarnas pengar skall användas för kapitaltillskott i statligt hel- och delägda aktiebolag, ”begränsar ägarens handlingsmöjligheter på ett olämpligt sätt”. Det är inte sant, menar motionärerna. Ägarens, dvs. medborgarnas, företrädare, dvs. riksdagen, har fullständig handlingsfrihet. Däremot begränsas regeringens handlingsfrihet, vilket är avsikten med den gällande ordningen. Motionärerna anser att det ur demokratisk synvinkel är angeläget att denna ordning består.

För det andra riskerar förslaget att skada de företag som skall tvingas till en extra utdelning av kapital. Det framgår inte på vilken grund regeringens ”uppskattnings” att en engångsuttelning om 3 miljarder kronor kan genomföras vilar. Beloppet verkar godtyckligt valt, inte av omsorg om de företag som dräneras på kapital utan för att räcka till behoven i förlustbolagen.

För det tredje kan den ordning regeringen föreslår leda till att konkurrens snedvrids på de marknader där statligt ägda företag verkar i konkurrens med privata företag.

I motion Fi23 av Mats Odell m.fl. (kd) föreslås att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att omfördelning av statliga tillgångar måste ske inom statsbudgeten (yrkande 3). Dessutom föreslås att riksdagen antar en lag om gemensamt omstruktureringskonto för statliga bolag i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen (yrkande 4).

Motionärerna anför att Kristdemokraterna tidigare har framhållit att bristsituationer i statligt ägda bolag bör avhjälpas antingen genom en omfördelning av statliga tillgångar genom extrautdelningar eller försäljningar eller genom att privata investerare skjuter till kapital. Att regeringen nu presenterar en modell som bygger på kristdemokratiska förslag måste delvis hälsas med tillfredsställelse. Dock avviker regeringens förslag på en viktig och avgörande punkt från Kristdemokraternas linje. Partiet har alltid framhållit att denna typ av överföringar av statliga tillgångar måste göras inom statsbudgeten.

Lagen (1996:1059) om statsbudgeten ställer krav på att statsbudgeten skall omfatta alla inkomster och utgifter om inte inkomsterna i en verksamhet endast bidrar till att täcka verksamhetens utgifter (17 §) eller statens kostnader helt skall täckas av verksamhetens intäkter (18 §). Ingen av de två sistnämnda bestämmelserna torde vara tillämplig på den modell med konto i Riksgäldskontoret som regeringen nu föreslår. Därför skall inkomsterna redovisas under en inkomstitel och insättningen på kontot hos Riksgäldskontoret, alternativt utbetalningen till berörda bolag, redovisas på anslag.

Regeringens föreslagna modell bidrar till att ytterligare försvåra genomlysningen av statsbudgeten och regeringens förvaltning av de statliga bolagen. Det är oroväckande att ett av motiven till förslaget är att riksdagens medverkan i beslutsprocessen anses hämma statens förvaltning av bolagen till nackdel för bolagens utveckling och att regeringen därmed föreslås få möjlighet, även om det endast är i undantagsfall, att själv disponera medlen på kontot för att göra nödvändiga kapitalinsatser.

Eftersom det även i framtiden kan finnas behov av att göra förändringar i kapitalstrukturen i statliga företag kommer den modell som regeringen nu föreslår att få en permanent karaktär. För att öka öppenheten samt för att inordna modellen för förändringar i statliga bolags kapitalstruktur i statsbudgeten, bör riksdagen stifta en lag som avgränsar kontots användning och beskriver hur de medel som använts skall redovisas i statsbudgeten. En sådan lag bör tydligt avgränsa regeringens befogenhet att göra kapitalinsatser utan att i förväg ha inhämtat riksdagens godkännande. Det bör, anför motionärerna, ankomma på utskottet att utforma den exakta lydelsen. Motionen innehåller ett lagförslag.

Utskottet

Regeringsformen

Regeringsformens bestämmelser om finansmakten är inte särskilt detaljerade. Av regeringsformen framgår emellertid att statens medel inte får användas på annat sätt än riksdagen har bestämt (9 kap. 2 § första stycket) och det sker främst genom budgetregleringen (9 kap. 2 § andra stycket). Tekniskt sett går det till på så sätt att riksdagen anvisar anslag till angivna ändamål (9 kap. 3 §).

Riksdagen får emellertid enligt 9 kap. 2 § andra stycket bestämma att statsmedel skall tas i anspråk i annan ordning än genom budgetreglering. Som illustration kan här nämnas s.k. specialdestination. I förarbetena till regeringsformen skilde man mellan tre slag av specialdestination:

1. Vid sidan om statsbudgeten (t.ex. ATP).
2. I anslutning till statsbudgeten (t.ex. affärsverken).
3. Inom statsbudgeten.

Den första formen av specialdestination sker helt utanför budgetregleringen. Den andra påverkar statsbudgeten på så sätt att t.ex. vinstmedel förs upp på inkomstitel. Den tredje specialdestinationen sker helt inom ramen för statsbudgeten. Riksdagen har samma formella inflytande över specialdestinationerna som över anslagen.

Lag om statsbudgeten (budgetlagen)

Bruttoredovisningsprincipen innebär att statens inkomster och utgifter skall tas upp var för sig i statsbudgeten. Principen kommer till uttryck i budgetlagen, bl.a. i 17 §, där det står att statens inkomster och utgifter skall budgeteras och redovisas brutto på statsbudgeten. Undantag från denna bestämmelse gäller om inkomsterna från en verksamhet endast bidrar till att täcka verksamhetens kostnader (17 § första stycket) och om statens kostnader helt skall täckas med verksamhetens intäkter (18 §). Inkomsterna regleras också i 9 §, där begreppet definieras, och i 30 §, som säger att om riksdagen har beslutat om försäljning av egendom skall inkomsten redovisas mot en inkomstitel på statsbudgeten, om inte riksdagen bestämmer annat.

En annan princip som regleras i budgetlagen är fullständighetsprincipen. Enligt 16 § skall regeringens förslag till statsbudget omfatta alla inkomster och utgifter med de undantag som nämns i föregående stycke.

Nuvarande ordning för budgetering och redovisning av inkomster från utdelningar samt utgifter för insatser i statliga bolag

Inkomster från utdelningar redovisas av riksdagen mot inkomstitel.

Insatser i form av utgift för aktieägartillskott beslutas genom att anslag anvisas för ändamålet, medan lån kan tas upp av myndigheterna inom den kreditram som riksdagen årligen fastställer och de närmare villkor som regeringen beslutar om.

Utskottets ställningstagande

Ändrade anslag för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Utskottet tillstyrker propositionsförslaget beträffande ändrade anslag inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Förbättrad kapitalstruktur

Utskottet begränsar sitt yttrande till att gälla beslutsformen och inte bedömningen av behovet av förbättrad kapitalstruktur.

Enligt utskottets mening finns det goda skäl att underlätta kapitalomstruktureringar i den statliga företagssfären genom att tillämpa specialdestination. Förfarandet kan liknas vid att staten agerar som moderbolag och ger koncernbidrag till vissa dotterbolag och finansierar detta med medel från andra dotterföretag. Utskottet anser emellertid att regeringens förslag bör modifieras på ett par punkter.

För det första bör bemyndigandet inte innebära att regeringen i brådskande fall och för smärre belopp får besluta om kapitalinsatser. Riksdagen bör besluta i varje enskilt fall om kapitalinsatser.

För det andra bör bemyndigandet tidsbegränsas. Att på föreslaget sätt föra inkomster från extrautdelningar till ett särskilt konto i Riksgäldskontoret måste vara en engångsåtgärd. Kontots varaktighet bör dessutom bli föremål för riksdagens årliga prövning. Önskar regeringen att överblivna medel skall stå kvar på kontot i Riksgäldskontoret även under nästa år får den återkomma med förslag härom senare, lämpligtvis i budgetpropositionen. Skulle riksdagen inte förlänga bemyndigandet skall inestående medel på kontot i Riksgäldskontoret jämte eventuella ytterligare utdelningsinkomster från extrautdelningarna redovisas mot inkomstitel i statsbudgeten.

Slutligen bör det tydligt framgå av riksdagens beslut att maximalt 3 miljarder kronor får överföras till det särskilda kontot.

Det kan finnas anledning att i lämpligt sammanhang närmare överväga formerna för kapitalomstruktureringar i den statliga företagssfären. Om regeringen menar att det skall finnas en permanent särskild ordning för sådana beslut bör den återkomma till riksdagen med förslag om hur en sådan ordning bör regleras. En lämplig tidpunkt att behandla frågan vore att ta upp den i samband med den översyn av budgetlagen som pågår i Regeringskansliet.

Proposition om ändringar i budgetlagen kan, enligt upplysningar från Finansdepartementet, väntas under nästa riksmöte.

Stockholm den 15 maj 2003

På konstitutionsutskottets vägnar

Gunnar Hökmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Hökmark (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Helena Bargholtz (fp), Pär Axel Sahlberg (s), Kenth Högström (s), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Henrik S Järrel (m), Anders Bengtsson (s), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Helene Petersson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Billy Gustafsson (s), Gustav Fridolin (mp) och Tuve Skånberg (kd).

Avvikande meningar

1. Ändrade anslag för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Kerstin Lundgren (c) anför:

Jag menar att utskottet borde ha bifallit förslaget i motion Fi17 (c) om sänkt anslag till Regeringskansliet (yrkande 12 delvis). Kostnaderna har under senare år ökat på ett omotiverat sätt.

2. Förbättrad kapitalstruktur

Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Nils Fredrik Aurelius (m) och Tuve Skånberg (kd) anför:

Vi anser att finansutskottet bör avstyrka regeringens förslag om förbättrad kapitalstruktur. Skälen för detta är följande, och då gäller det formen för omstruktureringen. Frågan om huruvida kapitalomstruktureringen behövs ankommer på finansutskottet att pröva.

En grundläggande invändning är att förslaget står i strid med budgetlagen och är konstitutionellt tvivelaktigt. Regeringen menar att den nuvarande ordningen, dvs. att riksdagen inom ramen för den ordinarie budgetprocessen beslutar om i vilken utsträckning skattebetalarnas pengar skall användas för kapitaltillskott i statligt hel- och delägda aktieföretag, ”begränsar ägarens handlingsmöjligheter på ett olämpligt sätt”. Det är fel. Ägarens, dvs. i förlängningen medborgarnas, företrädare, dvs. riksdagen, har fullständig handlingsfrihet. Däremot begränsas regeringens handlingsfrihet, vilket är avsikten med den gällande ordningen. Vi anser att det ur demokratisk synvinkel är angeläget att denna ordning består. Det är oroväckande att en av motiveringarna till förslaget är att riksdagens medverkan i beslutsprocessen anses hämma statens förvaltning av bolagen till nackdel för bolagens utveckling och att regeringen därmed föreslås få möjlighet, även om det endast är i undantagsfall, att själv disponera medlen på kontot för att göra nödvändiga kapitalinsatser.

En annan invändning gäller användandet av bemyndigande på finansmaktens område. En viktig motivering för budgetlagen var att den ersatte en uppsjö av bemyndiganden som riksdagen givit regeringen. Bemyndigandena var av den omfattningen att det var svårt att få en önskvärd överblick, och det förelåg risk för att det kunde uppstå oklarhet om vad riksdagen hade beslutat. Det fanns behov av reglering på finansmaktens område som låg mellan regeringsformens och riksdagsordningens generella regler och de detaljerade och överblickbara bemyndigandena. Vid sidan om bemyndigandena fanns dessutom en rikt utvecklad praxis som det sågs behov av att kodifiera. Förslaget i vårpropositionen om förbättrad kapitalstruktur tillhör den typ av bemyndiganden som riksdagen avsåg att undvika genom införandet av budgetlagen.

Vi vill vidare betona den betydelse som principerna om bruttoredovisning och fullständig budgetproposition har för att riksdagen skall kunna utöva sin grundlagsreglerade finansmakt. Regeringsförslaget, liksom utskottsförslaget, innebär ett flagrant brott mot budgetlagens bestämmelser. Att det handlar om en engångshändelse, som utskottet anger i sitt modifierade förslag, ändrar inte det förhållandet.

Vi har ställt oss undrande inför den specialdestination som regeringen föreslår, eftersom den innebär en specialdestination av vissa men inte alla utdelningsinkomster och vissa men inte alla kapitalinsatser och därför är mer av en hybrid än de former som anges i förarbetena till regeringsformen.

Vi noterar att den valda budgettekniken inte motiveras i propositionen. Det verkliga skälet torde vara att regeringen ännu en gång manövrerar för att kringgå de restriktioner i budgetprocessen i form av bl.a. utgiftstaket som den själv varit med om att besluta.

Eftersom det även i framtiden kommer att finnas behov av att göra förändringar i kapitalstrukturen i statliga företag riskerar den modell som regeringen föreslår och utskottet marginellt modifierat att få en permanent karaktär. För att öka öppenheten samt för att inordna modellen för förändringar i statliga bolags kapitalstruktur i statsbudgeten, bör riksdagen stifta en lag som avgränsar kontots användning och beskriver hur de medel som använts skall redovisas i statsbudgeten. En sådan lag bör tydligt avgränsa regeringens befogenhet att göra kapitalinsatser utan att i förväg ha inhämtat riksdagens godkännande.

Särskilda yttranden

1. Anslagsförändringar på tilläggsbudget

Gunnar Hökmark (m), Henrik S Järrel (m) och Nils Fredrik Aurelius (m) anför:

Då riksdagen beslutat om innevarande års budget finner vi varken möjlighet enligt de regler som gäller för budgetprocessen att arbeta om denna eller att åter redovisa hela vårt budgetförslag – trots att om detta blivit riksdagens beslut hade det inte medfört nuvarande problem med skenande utgifter.

På vissa områden i tilläggsbudgeten har vi en annan syn på vad som skall göras och ger därför förslag på andra åtgärder. Det gäller t.ex. utformningen av förslagen för att minska kostnaderna för sjukförsäkringen.

2. Anslagsförändringar på tilläggsbudget

Helena Bargholtz (fp) och Tobias Krantz (fp) anför:

Folkpartiet hade som väl är känt ett annat budgetalternativ för 2003. Detta innehöll både lägre utgifter och skatter, en lång rad radikala förslag till reformer av arbetsmarknad, integrationspolitik och socialförsäkringar. Det var ett omfattande program för att få ned sjukfrånvaron med insatser för att människor skall få ihop "livspusslet", insatser för att öka vård och rehabilitering och med större krav mot överutnyttjande av systemen. Folkpartiets budgetalternativ för 2003 innehöll en budgeteringsmarginal på 11 miljarder kronor. Tyvärr valde riksdagens majoritet av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att rösta ned detta förslag den 20 december.

Det är nu enligt vår uppfattning samma majoritet som får ta ansvar för att rädda situationen med sin egen dåligt underbyggda budget för innevarande år. Vi är givetvis alltid, varje dag och varje vecka, beredda att ta över ansvaret för Sverige. Om Folkpartiet får ta över regeringsansvaret har vi att utgå från verkligheten så som den ser ut. Det var därför vi i valrörelsen reviderade våra egna förslag över vad som var möjligt. Skulle vi få möjlighet att ta över ansvaret för landet skulle vi omgående genomföra utgiftsbegränsningar och besparingar så att utgiftstaket kunde hållas i avvaktan på att mer genomgripande systemreformer som ökar tillväxten och minskar kostnader för sjukfrånvaro och arbetslöshet får ekonomiska effekter.

Folkpartiet tar heller inte i detalj ställning till de förslag regeringen och dess stödpartier lägger fram som förändringar i sin egen budget. Vi har enligt riksdagsordningen inte heller utrymme att föreslå förändringar på andra anslag än de av regeringen nu aktualiserade.

3. Anslagsförändringar på tilläggsbudget

Tuve Skånberg (kd) anför:

Kristdemokraterna förordade under hösten 2002 i parti- och kommittémotioner ett komplett och sammanhängande budgetalternativ för budgetåret 2003. Detta förslag innehöll för utgiftsområde 1, Riket styrelse, anslagsförändringar i förhållande till regeringens förslag med – 6 miljoner kronor avseende Datainspektion, – 75 miljoner kronor avseende presstödet och – 410 miljoner kronor avseende Regeringskansliet. Detta alternativ avlogs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslog. Av detta skäl deltog vi inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

Av samma skäl deltar vi inte heller i den fortsatta behandlingen av delar av anslagen för budgetåret 2003, den nu föreliggande tilläggsbudgeten. Tilläggsbudgeten är Socialdemokraternas försök att hantera alla egna felbudgeteringar som gjordes hösten 2002. Därtill gäller att det inte finns någon möjlighet för oppositionspartierna att yrka på förändringar av andra anslag än dem regeringen tar upp, eftersom den typen av förslag enligt gällande praxis inte anses ligga inom ärendets ram. Den ekonomiska politik och det budgetalternativ vi skulle vilja genomföra för 2003 går således inte att lägga fram för riksdagen, varpå följer att det inte är meningsfullt för oss att delta i behandlingen av Socialdemokraternas felbudgeteringar.

BILAGA 7

Justitiekottets yttrande
2002/03:JuU3y

Tilläggsbudget

Till finansutskottet

Inledning

Finansutskottet har berett riksdagens utskott tillfälle att yttra sig över 2003 års ekonomiska vårproposition (2002/03:100) i de delar som avser tilläggsbudget till stadsbudgeten före budgetåret 2003 m.m. jämte de motioner som väckts med anledning av propositionen, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Motionerna 2002/03:Fi14–Fi23 har väckts med anledning av propositionen.

I detta yttrande behandlar justitiekottet frågan om tilläggsbudget för år 2003 såvitt avser utgiftsområde 4 Rättsväsendet, ett förslag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång samt ett yrkande i motion Fi17.

Utskottet

Överväganden

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet omfattar bl.a. anslag till polisorganisationen, åklagarorganisationen, domstolsväsendet, kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Ersättning för skador på grund av brott. Utgiftsramen uppgår för innevarande budgetår till 24 584 790 000 kr.

I fråga om utgiftsområde 4 innebär regeringens förslag att utgiftsområdet tillförs 198 050 000 kr. Detta sker genom att anslaget 4.6 Kriminalvården tillförs 200 miljoner kronor och anslaget 4.1 Polisorganisationen minskas med 1 950 000 kr. Det senare anslaget minskas för att bidra till finansieringen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda nya anslaget 37:6 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet om 7 350 000 kr. Vidare innebär regeringens förslag en omfördelning mellan olika anslag inom

utgiftsområde 4 enligt följande. Anslaget 4.2 Säkerhetspolisen minskas med 50 miljoner kronor. Anslaget 4.3 Åklagarorganisationen tillförs 20 miljoner kronor. Anslaget 4.4 Ekobrottsmyndigheten minskas med 10 miljoner kronor. Anslaget 4.5 Domstolsväsendet tillförs 38 miljoner kronor. Anslaget 4.7 Brottsförebyggande rådet (BRÅ) minskas med 1 miljon kronor. Slutligen tillförs anslaget 4.10 Brottsoffermyndigheten 3 miljoner kronor.

I denna del har väckts en motion, 2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c). I yrkande 12 begärs bl.a. att anslaget 4.1 Polisorganisationen skall vara oförändrat och således inte minskas med 1 950 000 kr.

Utskottet konstaterar först att utgiftsprognosen för rättsväsendet (se prop. s. 151) pekar på att utgifterna innevarande år kommer att uppgå till 24 702 miljoner kronor eller drygt 117 miljoner mer än vad som budgeterats. Särskilt kriminalvårdens situation är bekymmersam trots det nu föreslagna tillskottet, bl.a. beroende på att beläggningen inom anstalter och häkten fortsätter att öka, och all budgetförstärkning måste hälsas med tillfredsställelse.

Anslagsförändringarna i regeringens förslag till tilläggsbudget innebär att anvisade medel totalt ökar med 520 miljoner kronor. Av dessa medel föreslår regeringen att nästan 200 miljoner kronor tillförs rättsväsendet. Utskottet välkomnar denna prioritering.

I fråga om finansieringen av en ny gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet finner utskottet det naturligt att denna till viss del finansieras genom en minskning av anslaget till polisen. Det rör sig om ett för bl.a. polisen och räddningstjänsten gemensamt projekt, där polisen kommer att vara en av de största användarna (se 2001/02:JuU2y). För att ett upphandlingsförfarande skall kunna inledas under 2003 behöver medel redan nu anvisas för detta ändamål.

Regeringen lägger i propositionen fram ett förslag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång. Förslaget innebär att försöksverksamheten skall förlängas t.o.m. den 31 december 2004. Utskottet har inget att erinra mot regeringens förslag.

Sammantaget innebär utskottets ställningstagande att utskottet tillstyrker regeringens förslag såvitt avser utgiftsområde 4. Utskottet tillstyrker också förslaget om fortsatt giltighet av lagen om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång. Motion Fi17 avstyrks i här berörd del.

Stockholm den 15 maj 2003

På justitieutskottets vägnar

Susanne Eberstein

Närvarande: Johan Pehrson¹ (fp), Susanne Eberstein (s), Alice Åström (v), Margareta Sandgren (s), Lennart Nilsson (s), Helena Zakariasén (s), Ragnwi Marcelind¹ (kd), Jeppe Johnsson¹ (m), Torkild Strandberg¹ (fp), Johan Linander (c), Göran Norlander (s), Cecilia Magnusson¹ (m), Joe Frans (s), Kerstin Andersson (s), Hillevi Engström¹ (m) och Catharina Bråkenhielm (s).

¹ Har ej deltagit i beslutet.

Avvikande mening

Johan Linander (c) anför:

För att hitta finansiering för upphandlingskostnader för ett nytt radiokommunikationssystem har regeringen valt att minska anslaget 4.1 Polisorganisationen trots att polisens strama budget inte tillåter att radiosystemet betalas inom polisens budget. Enligt min mening är de medel som anslagits till polisen för år 2003 otillräckliga. Det finns således inget utrymme för att minska anslaget till polisen. Jag anser alltså att utskottet bör tillstyrka motion 2002/03:Fi17 i denna del.

Det är dock glädjande att regeringen i sin tilläggsbudget rättar till vissa av sina felaktigheter från höstens budget, även om dessa brister borde ha upptäckts betydligt tidigare. Det är tydligt att Centerpartiets budgetmotion påverkat den socialdemokratiska regeringen i rätt riktning. Regeringen har nu insett att beläggningen inom anstalter och häkten fortsätter att öka och att kriminalvården inte kan möta volymökningarna inom nuvarande anslagsram. För att ge kriminalvården förutsättningar att öka tillgången på platser tillskjuts kriminalvården 200 miljoner kronor, exakt det belopp som Centerpartiet krävde redan i höstas.

Regeringen tillskjuter även ytterligare medel till åklagarorganisationen för att kunna bibehålla kvaliteten i verksamheten och till Brottsoffermyndigheten för att kunna hantera ärendetillströmningen, även på dessa områden ville Centerpartiet tillföra ytterligare medel redan i höstas.

Särskilda yttranden

1. Jeppe Johnsson, Cecilia Magnusson och Hillevi Engström (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet tar inte ställning till regeringens förslag till tilläggsbudget. Då riksdagen beslutat om årets budget har vi vare sig möjlighet eller anledning att arbeta om denna eller åter redovisa hela vårt budgetförslag – trots att om detta blivit riksdagens beslut nuvarande problem med skenande utgifter inte förelegat. Att justitieutskottets område tillförs mer resurser i tilläggsbudgeten är positivt, men ändå i underkant om man jämför med vad vi redan i höstas ansåg nödvändigt.

De partier som bildade riksdagsmajoritet får nu ta det fulla ansvaret för de förändringar som föreslås för att hålla utgifterna under respektive utgiftsområdes tak.

2. Johan Pehrson och Torkild Strandberg (båda fp) anför:

Folkpartiet hade som väl är känt ett annat budgetalternativ för år 2003. Detta innehöll både lägre utgifter och skatter samt en lång rad radikala förslag till reformer av arbetsmarknad, integrationspolitik och socialförsäkringar, ett omfattande program för att få ned sjukfrånvaron med insatser för att människor skall få ihop "livspusslet", insatser för att öka vård och rehabilitering och med större krav mot överutnyttjande av systemen. Folkpartiets budgetalternativ för år 2003 innehöll en budgetmarginal på 11 miljarder. Tyvärr valde riksdagens majoritet av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att rösta ned detta förslag den 20 december.

Det är nu enligt vår uppfattning samma majoritet som får ta ansvar för att rädda situationen med sin dåligt underbyggda budget för innevarande år. Vi är givetvis alltid, varje dag och vecka, beredda att ta över ansvaret för Sverige. I den situation att Folkpartiet får ta över regeringsansvaret har vi att utgå från verkligheten såsom den ser ut. Det var därför vi i valrörelsen reviderade våra egna förslag över vad som var möjligt. Skulle vi därför få möjligheten att ta över ansvaret för landet skulle vi omgående genomföra utgiftsbegränsningar och besparingar så att utgiftstaket kunde hållas i avvaktan på att mera genomgripande systemreformer som ökar tillväxten och minskar kostnader för sjukfrånvaro och arbetslöshet får ekonomiska effekter.

Folkpartiet tar inte i detalj ställning till de förslag regeringen och deras stödpartier lägger fram som förändringar i deras egen budget. Vi deltar inte i beslutet om tilläggsbudgeten.

3. Ragnwi Marcelind (kd) anför:

Kristdemokraterna förordade under hösten 2002 i parti- och kommittémotioner ett komplett och sammanhängande budgetalternativ för budgetåret 2003. Detta alternativ avslogs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdets ramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som socialdemokraterna föreslog. Av detta skäl deltog vi inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

Av samma skäl deltar vi inte heller i den fortsatta behandlingen av delar av anslagen för budgetåret 2003, den nu föreliggande tilläggsbudgeten (nr 1). Tilläggsbudgeten är socialdemokraternas försök att hantera alla egna felbudgeteringar som gjordes hösten 2002.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har i det första rambeslutet om statsbudgeten för budgetåret 2003 ställt sig bakom en annan inriktning av politiken än den som kristdemokraterna förordar. Det är nu majoritetens sak att ta ansvar för sin budget. Jag deltar inte i beslutet om tilläggsbudgeten.

BILAGA 8Socialförsäkringsutskottets yttrande
2002/03 SfU3yTilläggsbudget för 2003 –
utgiftsområdena 8 och 10–12

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 29 april 2003 beslutat att bereda övriga berörda utskott tillfälle att yttra sig över 2003 års ekonomiska vårproposition (2002/03:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003 (yrkandena 9–16 och 20–38) och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Vårpropositionen är resultatet av ett samarbete mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

De delar utskottet yttrar sig över är regeringens förslag om tilläggsbudget för budgetåret 2003 avseende utgiftsområdena 8 och 10–12 (punkt 40), ändringar i lagen om allmän försäkring, lagen om sjuklön och lagen om bostadstillägg för pensionärer m.fl. (punkt 10–12) samt godkännande av föreslagen användning av det under utgiftsområde 8 uppförda anslaget 12:2 Mottagande av asylsökande (punkt 24) och det under utgiftsområde 10 uppförda anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. (punkt 25). Utskottet yttrar sig vidare delar över motionerna 2002/03:Fi17 yrkandena 8, 9 och 12 i denna del, 2002/03:Fi19 yrkande 2, 2002/03:Fi20 och 2002/03:Fi23 yrkande 2.

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar*Propositionen*

Regeringen föreslår i propositionen Ett utvidgat skydd mot diskriminering (prop. 2002/03:65) en ny lag om förbud mot diskriminering samt ändringar i 1999 års arbetsrättsliga lagar med förbud mot diskriminering. Bland annat ges Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) nya uppgifter till följd av förslaget. Förslaget innebär också ett behov av informations- och utbildningsinsatser. För att möjliggöra detta behöver enligt regeringen resurserna ökas med 5 miljoner kronor.

Integrationsverket fördelar medel enligt förordningen (2002:989) om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering. Stödet

till sådan verksamhet bör förstärkas. Enligt propositionen behövs härför ytterligare 5 miljoner kronor.

För att upprätta ett skyddat boende m.m. för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld bör resurserna ökas med 20 miljoner kronor.

Sammantaget föreslår regeringen att anslaget 10:2 Integrationsåtgärder ökas med 30 miljoner kronor.

Insatserna inom de lokala utvecklingsavtalen har lett till att nya arbetssätt har tagits fram. För att permanenta nya metoder och ge tid till att hitta former i ordinarie strukturer föreslår regeringen att anslaget 11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna ökas med 40 miljoner kronor.

När det gäller migrationsarbetet har Migrationsverket i dag ett processansvar som rör flera myndigheter, inklusive utlandsmyndigheterna. Ansvaret för IT-stödet har dock varit uppdelat mellan Regeringskansliet och Migrationsverket. Från den 1 januari 2004 skall Migrationsverket överta det finansiella ansvaret för IT-stödet på utlandsmyndigheterna. Migrationsverket skall dock redan från den 1 juli 2003 finansiera kostnader för ersättningsinvesteringar, tillkommande infrastruktur och hårdvara som behövs för migrationsarbetet på utlandsmyndigheterna. Anslaget 12:1 Migrationsverket bör därför ökas med 5,8 miljoner kronor.

I propositionen anges att antalet asylsökande ligger på en fortsatt hög nivå bl.a. som en följd av Sveriges operativa inträde i Schengensamarbetet. Fler personer än beräknat finns inskrivna i Migrationsverkets mottagandesystem vilket gör att utgifterna ökar. Anslaget 12:2 Mottagande av asylsökande behöver därför enligt regeringen ökas med 122 miljoner kronor.

En kommun har rätt till ersättning för kostnader för vård av barn under 18 år i annat hem än barnets eget som ges med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1090:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Ersättning lämnas för vård under den tid som barnets ansökan om uppehållstillstånd prövas och, om ansökan om uppehållstillstånd avslås och ett beslut om avvisning eller utvisning skall verkställas, under tiden fram till dess att barnet lämnar landet. Rätten till ersättning till kommuner bör också omfatta motsvarande vårdinsatser som ges till barn som getts tillfälligt skydd i en massflyktssituation enligt 1 § första stycket 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). I propositionen föreslås därför att riksdagen godkänner att anslaget 12:2 Mottagande av asylsökande får användas även för detta ändamål.

Migrationsverket har huvudansvar för mottagandet av asylsökande m.fl. Verket erbjuder lämpligt boende i anläggningar för bl.a. asylsökande barn som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare. Socialnämnden har enligt 2 kap. 2 § socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för dem som vistas i kommunen. Enligt 11 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen skall kommunen utreda barnets behov av insatser och fatta beslut om var barnet skall bo. Boende kan ske i familjehem, hem för vård eller boende, eller i Migrationsverkets gruppboende. Regeringen avser att efter samråd med Svenska Kommunförbundet och

Landstingsförbundet pröva och fastställa de närmare grunderna för en statlig ersättning till kommunerna för vissa utredningskostnader m.m. avseende asylsökande barn som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare. Till dess att ersättningen är fastställd bör en tillfällig ersättning kunna utgå till kommunerna härför. För att möjliggöra den tillfälliga ersättningen bör riksdagen godkänna att anslaget 12:2 Mottagande av asylsökande får användas även för detta ändamål.

I propositionen föreslås att anslaget 12:4 Utlänningsnämnden bör ökas med 10 miljoner kronor i syfte att förkorta handläggningstiderna hos Utlänningsnämnden och därmed minska väntetiderna i Migrationsverkets mottagandesystem.

Vidare bör anslaget 12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden ökas med 5 miljoner kronor.

Antalet verkställda utresor har ökat vilket har lett till högre kostnader och en större anslagsförbrukning än tidigare beräknat. Anslaget 12:6 Utresor för avvisade och utvisade bör därför enligt regeringen ökas med 15 miljoner kronor.

Mot bakgrund härav föreslås att ramen för utgiftsområde 8 ökas med 227,8 miljoner kronor.

Motioner

I motion 2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 12 i denna del anförs att storstadssatsningen bör avvecklas eftersom resultaten inte står i proportion till de investerade medlen. Motionärerna anser därför att anslaget 11:1 inte bör tillföras ytterligare medel för 2003. Förslaget innebär minskade utgifter med 40 miljoner kronor

Nyamko Sabuni (fp) begär i motion 2002/03:Fi20 ett tillkännagivande om att folkbildningsorganisationer bör engageras i det arbete som finansieras inom anslaget 10:2 Integrationsåtgärder. Detta skulle enligt motionären främja integrationen av människor med invandrabakgrund. Regeringen har vid den föreslagna ökningen av ramen för utgiftsområde 8 med 227,8 miljoner kronor förbisett möjligheten att dra nytta av och involvera folkbildningen i integrationsarbetet.

Utskottet

Utskottet kan konstatera att antalet asylsökande ligger på en fortsatt hög nivå bl.a. som en följd av Sveriges operativa inträde i Schengensamarbetet och att fler personer än beräknat finns inskrivna i Migrationsverkets mottagandesystem. Utskottet delar därför regeringens bedömning att anslaget 12:2 Mottagande av asylsökande bör utökas. För att minska handläggningstiderna och därmed väntetiderna i Migrationsverkets mottagandesystem instämmer utskottet i regeringens bedömning att anslaget 12:4 Utlänningsnämnden bör utökas under innevarande budgetår. För att ytterligare motverka diskriminering samt för att upprätta ett skyddat boende m.m. för flickor och unga kvin-

nor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld bör anslaget 10:2 Integrationsåtgärder utökas med 30 miljoner kronor. Som utskottet tidigare, bl.a. i bet. 1998/99:SfU2, uttalat spelar folkrörelserna en betydande roll när det gäller introduktionen av nyanlända flyktingar. Integrationsverket, vars uppgift är att stödja organisationer i det civila samhället som arbetar för integration och mot främlingsfientlighet och rasism, anser att frivilligorganisationer, föreningar och folkrörelser har en stor betydelse i detta arbete. Med vad utskottet anfört om folkrörelsernas roll i integrationsarbetet får motion 2002/03:Fi20 anses vara i huvudsak tillgodosedd. När det gäller anslaget 11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna delar utskottet bedömningen att medel bör tillföras för att ge tid åt att permanenta och inarbeta nya metoder i de ordinarie strukturerna. Utskottet noterar att regeringen under 2003 avser att i en skrivelse till riksdagen redogöra för hur arbetet med att genomföra storstadspolitiken har utvecklats. Utskottet har inget att erinra mot regeringsförslagen avseende 12:1 Migrationsverket, 12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden och 12:6 Utresor för avvisade och utvisade.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att anslaget 12:2 Mottagande av asylsökande får användas för ersättning till kommuner dels för vård av barn och unga under 18 år i annat hem än barnets eget om barnet omfattas av 1 § första stycket 2 LMA, dels för vissa utredningskostnader m.m. avseende asylsökande barn som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om tilläggsbudget för utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar och avstyrker motionerna 2002/03:Fi17 yrkande 12 i denna del och 2002/03:Fi20.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Förslag till ändrade anslag och ram

Propositionen

I propositionen anges att kostnaderna för sjukskrivning och förtidspension har ökat kraftigt de senaste åren. Det finns en risk för att utgiftstaken 2003 och 2004 överskrids samtidigt som det blir svårt att klara överskottsmålet för den offentliga sektorns finanser. I budgetpropositionen för 2003 förutsattes att utgiftsutvecklingen inom utgiftsområde 10 skulle brytas och att antalet sjukpenningdagar under 2003 skulle minska med 10 % och med ytterligare 5 % under 2004. Det finns tydliga tecken på ett trendbrott. Under perioden oktober 2002–januari 2003 minskade antalet sjukpenningdagar med 0,8 % jämfört med motsvarande period ett år tidigare. Nedgången är dock inte tillräcklig för att prognosen i budgetpropositionen skall uppfyllas.

Regeringen har i förevarande proposition föreslagit ett antal åtgärder för att vända utvecklingen.

Anslaget 19:1 Sjukpenning och rehabiliteringsersättning m.m. föreslås minskas med 2 460 miljoner kronor. Beloppet hänförs till följande.

1. Den sjukpenninggrundande inkomsten skall minskas med 3 % vid beräkning av sjukpenning, vilket minskar utgifterna med 565 miljoner kronor (jfr nedan).

2. Sjukpenning under arbetslöshetsperiod skall utgå med belopp motsvarande dagpenning inom arbetslöshetsförsäkringen, vilket minskar utgifterna med 300 miljoner kronor (jfr nedan).

3. Sjuklöneperioden förlängs till 21 dagar, vilket minskar utgifterna med ca 800 miljoner kronor. Ett högkostnadsskydd ökar utgifterna med 125 miljoner kronor (jfr nedan).

4. Anslaget för 2003 har beräknats med förutsättningen att taket i sjukförsäkringen skulle kunna höjas. I och med att denna höjning senareläggs minskar utgifterna med 920 miljoner kronor.

Anslaget 19:2 Aktivitets- och sjukersättningar föreslås ökas med 1 600 miljoner kronor beroende på att antalet personer som beviljas aktivitets- och sjukersättning 2003 bedöms bli ca 15 000 fler än vad som tidigare beräknats.

Anslaget 19:5 Kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning föreslås ökas med 2 miljoner kronor. Kostnadsökningen beror på att antalet personer med tre fjärdedels aktivitets- och sjukersättning har ökat mer än förutsett. Detta har medfört att ersättning till arbetsgivare som anställer personer med en återstående arbetsförmåga på 25 % har ökat.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att ramen för utgiftsområde 10 minskas med 858 miljoner kronor.

Sjukpenninggrundande inkomst (SGI) vid beräkning av sjukpenning

Gällande regler

SGI är den årliga inkomst i pengar som en person tills vidare kan antas få för eget arbete här i landet, antingen som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete). SGI fungerar som ett beräkningsunderlag för ersättningar som enligt den arbetsbaserade försäkringen betalas ut per dag. Det gäller bl.a. sjukpenning, rehabiliteringsersättning, föräldrapenning över lägsta-nivå och tillfällig föräldrapenning. Inkomsten skall vara av viss varaktighet. Endast sådan inkomst beaktas som den försäkrade kan antas komma att tills vidare få av eget arbete under minst sex månader i följd eller av eget årligen återkommande arbete (säsongarbete). SGI är minst 0,24 gånger och högst 7,5 gånger prisbasbeloppet, som år 2003 bestämts till 38 600 kr. SGI:n uppgår således till minst 9 300 kr och högst 289 500 kr år 2003.

Sjukpenning utgår vid sjukdom som sätter ned arbetsförmågan med minst en fjärdedel. Saknar den försäkrade arbetsförmåga utges hel sjukpenning. I annat fall utges antingen tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukpenning beroende på graden av nedsättning av arbetsförmågan.

Sjukpenning är en dagersättning. Huvudregeln är att sjukpenning inte utges för den första dagen (karensdag) och att hel sjukpenning för de därpå följande dagarna utgör 80 % av SGI:n delad med 365 (s.k. kalenderdagberäk-

ning. Enligt specialbestämmelser kan sjukpenningen timberäknas de första 14 dagarna i en sjukperiod. Innebörden av bestämmelserna är att sjukpenning som grundar sig på inkomst av anställning utges bara för tid då den försäkrade behöver avstå från förvärvsarbete på grund av sjukdom och att sjukpenning därvid skall beräknas per timme med utgångspunkt i SGI:n och uppgifter om årsarbetstiden. Kompensationsgraden uppgår därvid till 80 %. Timberäkningen omfattar korta sjukperioder om upp till 14 dagar och de första fjorton dagarna av längre sjukperioder.

För tid som ingår i en sjuklöneperiod utges inte sjukpenning.

Propositionen

I propositionen föreslås att SGI:n skall multipliceras med faktorn 0,97 vid beräkning av sjukpenning. Vid beräkning av andra förmåner som relateras till SGI:n skall någon sådan beräkning inte göras. Den nya beräkningsregeln föreslås träda i kraft den 1 juli 2003.

Regeringen framhåller att i synnerhet de långa sjukskrivningarna har ökat. Drygt 126 000 personer har för närvarande varit sjukskrivna under längre tid än ett år. Ungefär en tredjedel av dem har varit sjukskrivna under mer än två år. Det ökande antalet sjukskrivningar har medfört att utgifterna för sjukpenning har ökat dramatiskt. Som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningarna föreslår regeringen att SGI:n skall multipliceras med faktorn 0,97 vid beräkning av sjukpenning enligt AFL. Övriga dagersättningar som beräknas med utgångspunkt i SGI:n skall dock inte påverkas av förslaget. Sådan ersättning såsom föräldra- och havandeskapspenning skall således beräknas på en reducerad SGI.

Förslaget beräknas minska statens utgifter med 1 140 miljoner kronor per år.

Sjukpenningens storlek vid arbetslöshet

Gällande regler

SGI:n är skyddad och skall därmed inte sänkas och får anpassas efter löneutvecklingen inom den försäkrades yrkesområde för försäkrad som inte fyllt 65 år och som avbryter sitt förvärvsarbete eller minskar sin arbetstid. Detta gäller under högst tre månader i följd oavsett om avsikten är att förvärvsavbrottet eller arbetstidsförkortningen skall pågå längre tid. För en arbetslös person, som inte deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och uppbär aktivitetsstöd, gäller därtill att denne får behålla sin SGI om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande enligt vissa angivna krav. I vissa fall kan dock SGI:n sänkas trots att den försäkrade gör ett förvärvsavbrott som normalt sett skulle omfattas av bestämmelserna om SGI-skyddad tid. Ändras den försäkrades inkomstförhållanden efter det att dennes SGI fastställts, och överensstämmer inte inkomstförhållandena med fastställd SGI vid den tidpunkt då SGI-skyddet inträder, får SGI:n likväl sänkas till den nivå den skulle ha haft om försäkringskassan hade känt till de ändrade inkomstförhållandena.

Sjukpenningen kalenderdagberäknas för dag då den försäkrade är helt eller delvis arbetslös och är anmäld på arbetsförmedlingen som arbetssökande samt är beredd att anta ett erbjudet arbete i en omfattning som motsvarar dennes SGI. Det innebär att sjukpenning kan betalas ut från sjukfallets början med undantag för karensdag.

Från och med den 1 januari 1998 består arbetslöshetsförsäkringen enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) av två delar: en grundförsäkring och en frivillig inkomstbortfallsförsäkring. För att vara berättigad till ersättning gäller i båda fallen att den försäkrade skall uppfylla vissa grundvillkor, bl.a. att vara aktivt arbetssökande. Vidare krävs att den försäkrade uppfyller ett arbetsvillkor. Detta innebär att den arbetslöse under en ramtid av 12 månader omedelbart före arbetslöshetens inträde skall ha haft förvärvsarbete i minst 6 månader och utfört arbetet under minst 70 timmar per kalendermånad, eller haft förvärvsarbete i minst 450 timmar under en sammanhängande tid av 6 kalendermånader och utfört arbetet under minst 45 timmar under var och en av dessa månader. I ramtiden räknas inte den tid då den försäkrade varit hindrad att arbeta på grund av bl.a. styrkt sjukdom.

Ersättning lämnas enligt inkomstbortfallsförsäkringen till den som varit medlem i en arbetslöshetskassa under minst 12 månader, under förutsättning att medlemmen efter det senaste inträdet i kassan uppfyllt ett arbetsvillkor (medlemsvillkor). Den som inte är medlem i en arbetslöshetskassa eller är medlem i en arbetslöshetskassa men inte uppfyller de villkor som gäller för rätt till en inkomstrelaterad ersättning får ersättning enligt grundförsäkringen om villkoren för sådan ersättning i övrigt är uppfyllda. Ersättningen från grundförsäkringen lämnas tidigast den dag den arbetslöse fyller 20 år. En studerande som blivit arbetslös kan vara berättigad till grundersättning utan att ha uppfyllt arbetsvillkoret. Det krävs då att denne stått till arbetsmarknadens förfogande som arbetssökande eller förvärvsarbetat i minst 90 kalenderdagar under en ramtid av 10 månader och i anslutning till avslutad utbildning på heltid som omfattar minst ett läsår och som berättigar till studiesocialt stöd (studerandevillkor).

Ersättning utgår inom arbetslöshetsförsäkringen i form av dagpenning. Dagpenningen får dock inte lämnas förrän den försäkrade under en sammanhängande tid av 12 månader har varit arbetslös 5 dagar (karensvillkor). I karenstiden räknas endast de dagar in för vilka dagpenning skulle ha lämnats om karenstiden löpt ut. Dagpenningen lämnas i form av ett belopp som beräknas per dag under högst fem dagar per vecka. Ersättning lämnas under längst 300 dagar (ersättningsperiod). När ersättningsperioden löpt ut kan den förlängas med längst 300 dagar, om den försäkrade då inte uppfyller ett nytt arbetsvillkor och inte heller enligt arbetsförmedlingen bör erbjudas aktivitet i aktivitetsgarantin enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program. Om arbetslösheten upphör före ersättningsperiodens slut, har den försäkrade rätt till ersättning under det återstående antalet dagar av perioden vid ny arbetslöshet, även om denne då inte uppfyller arbets- och karensvillkoren. Vad som nu har sagts gäller dock inte om en sammanhängande tid av 12

månader har förflutit sedan den försäkrade senast fick ersättning. I denna period räknas inte in tid då den försäkrade varit hindrad att arbeta på grund av bl.a. styrkt sjukdom. Om ersättningsperioden har löpt ut men den försäkrade under perioden på nytt uppfyllt arbetsvillkoret lämnas ersättning under ytterligare en ersättningsperiod. Dock skall karensvillkoret på nytt uppfyllas. Den nya ersättningsperioden räknas från den tidpunkt när den tidigare perioden löper ut.

Ersättning enligt grundförsäkringen lämnas med ett belopp per dag som inte är baserat på tidigare förvärvsinkomster (dagpenning i form av grundbelopp) utan med ett belopp som regeringen fastställer (f.n. 320 kr). För den som har deltidsarbetat minskas grundbeloppet proportionellt. Ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen lämnas med ett belopp per dag som är baserat på tidigare förvärvsinkomster (dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning), varvid dagpenning normalt lämnas med 80 % av den försäkrades dagsförtjänst under en normalarbetstid, dock högst med det belopp som regeringen fastställer och lägst med det belopp som motsvarar grundersättningen. Dagpenningen kan under de första 100 dagarna i en ersättningsperiod lämnas med f.n. högst 730 kr. Denna dagpenning kan begränsas i tiden för personer som utför deltidsarbete. Efter nämnda period utgör den högsta dagpenningen f.n. 680 kr.

Propositionen

Regeringen föreslår att för försäkrade som är arbetslösa och som skulle ha varit berättigade till arbetslöshetsersättning skall sjukpenningbeloppet under ett sjukdomsfall motsvara det belopp som skulle ha betalats ut i arbetslöshetsersättning. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2003 och även omfatta den som redan uppstår sjukpenning när bestämmelserna träder i kraft.

I propositionen anför regeringen att fastställande av en SGI bygger på principen om inkomstbortfall. Om inkomstförhållandena förändras för den försäkrade skall också den fastställda SGI:n ändras. Den som inte längre har inkomst omfattas då inte av sjukpenningförsäkringen. I vissa situationer kan en individ emellertid vara försäkrad för sjukpenning trots att denne inte har någon inkomst. Till de grupper som omfattas av sådana s.k. SGI-skyddade tider hör under vissa omständigheter arbetslösa.

Försäkringsskyddet vid arbetslöshet är inte enhetligt. I stället tillämpas två olika principiella lösningar för att skydda den arbetslösa individens SGI. Den första lösningen innebär att för den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd hålls den tidigare SGI:n vilande under denna tid. Den som är berättigad till arbetslöshetsersättning eller är utförsäkrad har i aktivitetsstöd samma ersättning som skulle ha lämnats vid arbetslöshet, dock lägst 320 kr per dag. En deltagare som inte uppfyller kraven för arbetslöshetsersättning får aktivitetsstöd med 223 kr per dag. Blir en deltagare i ett arbetsmarknadspolitiskt program sjuk har denne rätt till aktivitetsstöd och inte till sjukpenning. Den andra principiella lösningen innebär att en arbetslös person

får behålla SGI:n om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande enligt vissa angivna krav.

Den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program får vid sjukdom ofta lägre ersättning än den som enbart står till arbetsmarknadens förfogande.

Den kritik som finns mot nuvarande regler har framför allt sin grund i att en arbetslös försäkrad vid sjukdom i de flesta fall erhåller en högre ersättning i form av sjukpenning än vad denne annars skulle ha erhållit i arbetslöshetsersättning. Även den som av olika skäl – t.ex. utförsäkring – inte har rätt till någon arbetslöshetsersättning har vid sjukdom normalt rätt att erhålla sjukpenning grundad på den tidigare SGI:n.

Regeringen anser att inkomstbortfallet vid sjukdom bör motsvara det inkomstbortfall som uppstår genom att arbetslöshetsersättning inte längre betalas ut. På så sätt knyts ersättningen vid sjukdom närmare till det faktiska inkomstbortfallet som den enskilde har i form av att arbetslöshetsersättning inte betalas ut under sjukperioden. Arbetslöshetsersättning betalas som regel ut för fem dagar per vecka. Regeringens förslag innebär att sjukpenning bör betalas ut för de dagar som annars arbetslöshetsersättning skulle ha utgivits, således som regel fem, med den inskränkningen att sjukpenning inte skall utges för den första dagen (karensdagen).

Principiellt bör alla arbetslösa försäkrade som blir sjukskrivna behandlas på samma sätt. Det kan av många skäl inte vara försvarligt att det skall vara fördelaktigare att vara sjukskriven när arbetslöshetsperioden inträffar än att sjukperioden inträffar under en arbetslöshetsperiod. Regeringen föreslår därför att samtliga ersättningsfall där sjukpenning utges och där den försäkrade skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning om han eller hon inte varit sjuk skall omfattas av de ändrade reglerna från och med den tidpunkt de börjar att gälla.

Förslaget beräknas minska statens utgifter med 600 miljoner kronor per år.

Förlängning av sjuklöneperioden och högkostnadsskydd för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda

Gällande regler

Lagen (1991:1047) om sjuklön (SjLL) gäller sedan 1992. Den reglerar anställdas rätt att under korta sjukdomsfall och de första 14 dagarna av andra sjukdomsfall av arbetsgivaren utfå viss del av lön och andra anställningsförmåner som skulle ha utgått om arbetsuppgifterna hade fullgjorts. Genom SjLL blir reglerna i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) om timberäknad sjukpenning i princip utan betydelse när det gäller att ersätta arbetstagare för inkomstbortfall i anställningen. Uppdragstagare och egenföretagare omfattas emellertid inte av sjuklönesystemet. Ett viktigt syfte med SjLL har varit att stärka arbetsgivarnas ansvar för de anställdas arbetsmiljö, hälsa och rehabiliteringsbehov. Vidare har strävan varit att begränsa försäkringskassornas administration av sjukförsäkringen. Genom sjuklönesystemet uppnås även en kompensation för inkomstförlust vid sjukdom som är bättre avvägd än den utifrån vissa schabloniseringar bestämda sjukpenningen.

Som kvalifikationstidsvillkor för sjuklön gäller normalt endast att arbetstagen har anställts tills vidare eller har en tidsbegränsad anställning om minst en månad. Kortare anställningar grundar inte någon rätt, såvida inte anställningen tillträtts och pågått 14 dagar i följd.

Från och med den andra till och med den fjortonde dagen av varje sjukperiod får arbetstagen behålla 80 % av den lön och de andra anställningsförmåner som skulle ha utbetalats om denne fullgjort sina arbetsuppgifter. För den första dagen i sjuklöneperioden betalas ingen ersättning (karensdag).

SjLL är med vissa specificerade undantag tvingande till arbetstagens förmån. Möjligheten till avvikelse genom kollektivavtal som slutits eller godkänts på förbunds nivå på arbetstagsidan gäller bara i tre avseenden, nämligen i fråga om läkarintyg, försäkringen om sjukdom och arbetsförmåga och den närmare beräkningen av sjuklönen.

Sjukdomsbegreppet definieras inte i SjLL. Den tolkning som tillämpas inom sjukförsäkringen har avsetts komma till användning. Om arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom, förutsätts inte som inom sjukpenningförsäkringen för ersättningsrätt någon lägsta grad av nedsättning.

Under tid från och med den sjunde kalenderdagen efter dagen för sjukansmälan är arbetsgivaren skyldig att utge sjuklön för mistade förmåner endast om arbetstagen styrker nedsättningen av arbetsförmågan under denna tid genom intyg av läkare eller tandläkare. Intyget behöver inte innehålla närmare uppgift om vilken sjukdom arbetstagen lider av.

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader under ett kalenderår inte beräknas överstiga 130 gånger det för året gällande prisbasbeloppet kan försäkra sig hos den allmänna försäkringskassan för kostnader för sjuklön. Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bortses från socialavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt. Försäkringen ersätter försäkringstagens kostnader för sjuklön fr.o.m. tredje sjuklönedagen. Den ersätter även socialavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt till den del avgifterna och skatten är hänförliga till sjuklönen.

Propositionen

Regeringen föreslår att sjuklöneperioden förlängs från 14 till 21 dagar. Denna ändring föreslås träda i kraft den 1 juli 2003 och tillämpas på sjukdomsfall som inträffar efter ikraftträdandet.

Regeringen föreslår även att det i sjukförsäkringen skall införas ett obligatoriskt högkostnadsskydd mot sjuklönekostnader för arbetsgivare som har en årlig lönesumma som högst uppgår till 160 prisbasbelopp. Ersättning skall utges i olika intervaller med lägre ersättning för de större företagen. Ersättning skall kunna erhållas för den del av sjuklönekostnaderna som överstiger ett sjuklönetak. Detta tak utgörs av ett belopp som motsvarar 90 % av den genomsnittliga sjuklöneknoten för samtliga arbetsgivare. Ersättning lämnas för arbetsgivares sjuklönekostnad som uppkommit dagarna 2–21 samt för arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt, till den del avgifterna och skatten är hänförliga till den utbetalda sjuklön som skall ersättas.

I propositionen framhåller regeringen att det rehabiliteringsansvar som infördes för arbetsgivaren den 1 januari 1992 inte fungerat på det sätt som avsetts. Det finns därför skäl att ge arbetsgivarna starkare drivkrafter att fullgöra sin rehabiliteringsskyldighet. Även arbetsgivarnas förebyggande arbete bör kunna utvecklas.

För att stärka arbetsgivarnas ansvar för det tidiga och aktiva rehabiliteringsarbetet anser regeringen att det finns starka skäl att förlänga sjuklöneperioden och därigenom ytterligare förstärka åtgärdsansvaret med försörjningsansvaret. Vidare innebär en sjuklöneförlängning att arbetsgivarens kostnader i högre grad blir rörliga och därmed mer påverkbara. Detta torde stärka incitamenten för att vidta åtgärder och därmed bidra till en snabbare rehabiliteringsprocess.

Under dagarna 15–21 i en sjukperiod kan utöver sjukpenning utges viss ersättning enligt kollektivavtal. Regeringen är medveten om att förslaget att förlänga sjuklöneperioden till dag 21 innebär att denna ersättning kan påverkas av nu gällande kollektivavtal. Regeringen förutsätter dock att avtalen anpassas till den utökade sjuklöneperioden.

Regeringen gör vidare den bedömningen att det är nödvändigt att införa ett obligatoriskt högkostnadsskydd för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda i samband med att arbetsgivarnas sjuklöneperiod förlängs. Syftet med högkostnadsskyddet är att minska den redan i dag höga riskexponeringen för dessa arbetsgivare och att möjliggöra en nödvändig förlängning av sjuklöneperioden.

Regeringen bedömer att det även är nödvändigt att undvika alltför stora tröskleffekter och föreslår därför att storleken på den ersättning en arbetsgivare kan få för kostnader över sjuklönetaket görs beroende av hur höga lönekostnader företaget har. Arbetsgivare som har upp till 100 prisbasbelopp i lönekostnader har rätt till ersättning för hela det överskjutande beloppet, arbetsgivare som har lönekostnader uppgående till mellan 100 och 130 prisbasbelopp har rätt till 75 % av den överskjutande sjuklönekostnaden och arbetsgivare som har lönekostnader som överstiger 130 men inte 160 prisbasbelopp har rätt till 50 % ersättning.

Regeringens förslag om införande av ett särskilt högkostnadsskydd för de mindre företagen aktualiserar frågan om förhållandet till EG:s regler om statligt stöd till näringslivet, de s.k. statsstödsreglerna. EG-fördragets artikel 87.1 innehåller ett principiellt förbud mot statligt stöd som gynnar vissa företag eller viss produktion, om detta snedvrider konkurrensen och påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Begreppet stöd ges en vidare innebörd än direkta subventioner och kan således också omfatta situationer där en medlemsstat gör avkall på exempelvis skatter och avgifter på ett sätt som selektivt gynnar vissa företag. I den mån en viss åtgärd skulle utgöra statsstöd finns utrymme att inom ramen för vissa undantagsbestämmelser ändå tillåta stödet. Sådana undantag meddelas av EU-kommissionen efter särskild anmälan från berörd medlemsstat eller i enlighet med särskilda s.k. gruppundantagsregler. Om anmälan till kommissionen inte sker och denna senare, efter en undersök-

ning på eget initiativ eller efter klagomål, finner att den ifrågasatta åtgärden är oförenlig med fördraget kan den medlemsstat som utgett stödet tvingas att återkräva detta från de stödmottagande företagen.

För rättslig klarhets skull och för att eliminera risken för ett mycket omfattande återkravsförfarande avser regeringen att göra en anmälan till kommissionen enligt EG-fördragets artikel 88.3.

Detta innebär att de föreslagna reglerna i SjLL om högkostnadsskydd troligen inte kan träda i kraft den 1 juli 2003 utan först vid en senare tidpunkt. I ikraftträdandebestämmelserna till ändringarna i SjLL föreslås därför att 17–17 b §§ skall träda i kraft den dag regeringen bestämmer. För att de företag som omfattas av högkostnadsskyddet inte skall gå miste om detta för tiden intill ikraftträdandet föreskrivs vidare i anslutning därtill att 17–17 b §§, när de enligt regeringens förordnande har trätt i kraft, skall tillämpas på sjukdomsfall där sjukperioden börjat efter den 1 juli 2003. Det kan inte uteslutas att kommissionens prövning leder till att reglerna om högkostnadsskydd måste modifieras i något avseende. I 17 b § fjärde stycket föreslås därför en bestämmelse om att regeringen får föreskriva de begränsningar i rätten till ersättning för sjuklönekostnader som kan följa av EG-fördragets regler om statligt stöd.

Förslaget beräknas minska statens utgifter med 1 350 miljoner kronor per år.

Lagrådet

Förslaget till ändring i sjuklönelagen har granskats av Lagrådet, som har avgivit ett yttrande den 9 maj 2003. Beträffande frågan om att kollektivavtalsbaserad ersättning kan påverkas av förslaget erinrar Lagrådet om att en liknande inställning till frågan om lagstiftningsåtgärdens inverkan på avtalsreglerad sjukersättning redovisades i samband med att beslut fattades om förlängning av sjuklöneperioden från 14 till 28 dagar per den 1 januari 1997 och att det därefter uppstod tvist kring rätten att få den avtalsreglerade ersättningen utbetald fortsättningsvis under den utsträckta sjuklöneperioden (jfr prop. 1997/98:1, utgiftsområde 10 s. 14). Problemet kvarstod och bidrog till att sjuklöneperioden redan per den 1 april 1998 ändrades tillbaka till ursprungliga 14 dagar. En faktor att notera i sammanhanget är även att den tid som står till buds för anpassning av kollektivavtalen, om man räknar tiden från riksdagsbeslut och promulgering av lagändringen fram till föreslagen tidpunkt för ikraftträdande, den 1 juli innevarande år, blir mycket kort.

Beträffande lagstiftningens ikraftträdande anför Lagrådet att förslaget innebär en uppdelning så att ändringen avseende sjuklöneperioden träder i kraft den 1 juli 2003, medan föreskrifterna om det nya systemet för ersättning för sjuklönekostnader träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Som förklaring till att tiden för ikraftträdande i den senare delen inte fastlagts anför i motiveringen att dessa bestämmelser troligen inte kan träda i kraft den 1 juli utan först senare på grund av att det nya ersättningssystemet aktualiserar frågan om förhållandet till EG:s regler om statligt stöd till näringslivet samt att anmälan skall göras till kommissionen i enlighet med EG-fördragets arti-

kel 88.3. Under föredragningen inför Lagrådet har upplysts att sådan anmälan numera har gjorts. I propositionen sägs ytterligare att det inte kan uteslutas att kommissionens prövning leder till att de föreslagna reglerna om högkostnads-skyddet måste modifieras i något avseende och att det därför föreslås ett bemyndigande i 17 b § för regeringen att föreskriva de begränsningar i rätten till ersättning för sjuklönekostnader som kan följa av EG-fördragets regler om statligt stöd. Med hänsyn till vad som sålunda redovisats framstår det i nuläget som osäkert vilken närmare innebörd och vilka konsekvenser som det föreliggande förslaget, inbegripet förlängningen av sjuklöneperioden, får. Detta gäller särskilt för dem som avses kunna bli omfattade av den nya ordningen för kostnadsersättning. Osäkerheten i dessa hänseenden gör att Lagrådet ifrågasätter om den tillämnade uppdelningen av ikraftträdandet är försvarbar. Med de utgångspunkter Lagrådet har för sin granskning blir slutsatsen att lagstiftningsärendets beredning bör fullföljas genom att resultatet av den inledda anmälningsproceduren avvaktas och därmed klarhet nås i frågan i vilken mån det är möjligt att genomföra det avsedda ersättningssystemet. Vad Lagrådet i det föregående nämnt om eventuella problem med anpassning av avtal på arbetsmarknaden till den förlängda sjuklöneperioden talar i samma riktning beträffande ikraftträdandet.

Lagrådets yttrande i övrigt innehåller vissa förslag om omformuleringar, ändrad rubriksättning och ändrade hänvisningar i lagtexten samt förtydliganden och preciseringar.

Motioner

I motion 2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) begärs i yrkande 8 att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i AFL och i yrkande 9 att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i SjLL. Motionärerna föreslår i stället i yrkande 12 i denna del att SGI:n skall beräknas på genomsnittsinkomsten under de senaste 24 månaderna före påbörjandet av sjukperioden och att sjukpenningen skall beräknas på 78 % av SGI:n. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 12 i denna del att antalet anställda skall vara bestämmande för arbetsgivarens sjuklöneansvar upp till maximalt 30 dagar för 30 anställda. För ett företag med 5 anställda betyder det 5 dagars sjuklöneansvar per anställd. Ansvaret skall motsvaras av full kompensation i form av sänkta arbetsgivaravgifter motsvarande ett sjuklöneansvar på 30 dagar, vilket därmed ger en viss överkompensation åt småföretagare. Förslagen beräknas minska utgifterna inom utgiftsområde 10 med 1 616 miljoner kronor och minska statens inkomster med 1 250 miljoner kronor.

I motion 2002/03:Fi19 av Bo Könberg m.fl. (fp) yrkande 2 begärs att riksdagen avslår regeringens förslag om sjuklön. Motionärerna framhåller att det är angeläget att regler inte skapar drivkrafter för arbetsgivare att gallra bort arbetssökande som genom ålder, funktionshinder osv. misstänks ha en förhöjd risk för framtida sjukfall. Den sjuklönekonstruktion som regeringen föreslagit är i det avseendet särskilt riskabel.

Utskottet

Av Riksförsäkringsverkets (RFV) rapport till regeringen den 6 maj 2003 anslagsbelastning och prognos för anslag inom RFV:s anslagsområde budget-åren 2002–2006 framgår att 862 200 personer har fått utbetalning av sjukpenning under 2002. Det är 21 700 fler än de som haft sjukpenning någon gång under 2001. Antalet nettodagar visar en klar om än svagt sjunkande utveckling. Jämfört med året före avtar ökningstakten och sedan slutet av år 2002 minskar antalet jämfört med motsvarande månader ett år tidigare. Kvinnors nettodagar är oförändrat 62 %. Det sker en successiv förskjutning från hel-dagsersättning i riktning mot partiell ersättning. År 2000 var 75 % av samtliga sjukpenningdagar hela dagar. I februari 2003 hade andelen sjunkit till 70 %.

Antalet sjukperioder längre än en månad fortsätter att öka medan kortare perioder minskar i antal. Även sjukperioder på två till tre månader visar en tendens till minskning. Takten på den ökning som fortfarande sker avtar för samtliga periodlängder. Mest långsamt minskar de riktigt långa sjukfallen – de över två år. År 2001 utgjorde de 12 % av det totala antalet nettodagar. De utgör nu 15 % och 13 % av försäkringskostnaden. Sjukperioder över ett år utgör nu 39 % av det totala dagantalet och 36 % av kostnaden.

På försäkringskassorna pågår arbete med att minska främst längre sjukfrånvaro. I många fall leder arbete med minskad sjukfrånvaro till en övergång från sjukpenning till sjuk- eller aktivitetsersättning. Prognoserna för sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning (jfr nedan) måste därför ses i ett sammanhang.

Mellan åren 2002 och 2003 beräknas försäkringskostnaden öka med knappt 1 %, exklusive kostnad om 900 miljoner kronor för samverkan inom rehabiliteringsområdet.

Utgifterna i anslag 19:1.1.1 Sjukpenning beräknas bli 3 350 miljoner kronor större än anslagsbeloppet och 3 409 miljoner kronor större än tillgängliga medel, vilket innebär att anslagskrediten överskrider med 1 466 miljoner kronor. I prognosen har inte beaktats regeringens förslag i 2003 års vårproposition.

Beträffande rehabiliteringspenning beräknas utgifterna i anslag 19:1.2.1 bli 146 miljoner kronor mindre än anslagsbeloppet och 146 miljoner kronor mindre än tillgängliga medel.

Beträffande anslaget 19:2.1.1. Aktivitets- och sjukersättningar beräknas utgifterna 2003 bli 2 131 miljoner kronor större än anslagsbeloppet och 3 529 miljoner kronor större än tillgängliga medel, vilket innebär att anslagskrediten överskrider med 1 051 miljoner kronor. Om riksdagen beslutar om ett tilläggsanslag på 1 600 miljoner kronor beräknas anslagskrediten inte överskridas. Anslagsbelastningen bedöms komma att öka. Detta beror i huvudsak på dels att antalet långa sjukfall fortsätter att övergå i aktivitets- och sjukersättning, dels att dessa individer beräknas få en något högre ersättning än tidigare beviljade.

Utskottet har tidigare uttryckt sin stora oro över den kraftiga ökningen av sjukfrånvaron och kostnaderna som hänger samman med denna. I betänkande

2002/03:SFU1 ställde sig utskottet bakom regeringens förslag till ett nytt mål för ökad hälsa i arbetslivet. Målet är att frånvaron från arbetslivet på grund av sjukskrivning skall i förhållande till 2002 halveras fram till 2008. Parallellt skall antalet nya aktivitets- och sjukersättningar minska och hänsyn tas till den demografiska utvecklingen under perioden. Utskottet konstaterar nu att det visserligen finns tecken på ett trendbrott men att nedgången inte är tillräcklig för att prognosen i budgetpropositionen skall uppfyllas. Även om den relativa ökningstakten har avtagit fortsätter antalet långa sjukfall att öka. Även antalet aktivitets- och sjukersättningar ökar. Mot bakgrund härav anser utskottet att det nu är angeläget att åtgärder vidtas för att minska kostnaderna inom sjukförsäkringen.

Den föreslagna beräkningen av sjukpenning på 97 % av SGI:n medför att kompensationsnivån för sjukpenning sjunker från 80 % till 77,6 %. Utskottet delar regeringens bedömning vad gäller genomförandet av en sänkning av kompensationsnivån i det angelägna syftet att minska de höga sjukpenningkostnaderna. Utskottet noterar även att rehabiliteringsersättningen fortfarande kommer att beräknas på en oreducerad SGI, vilket ökar incitamenten till rehabilitering.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 2002/03:Fi17 yrkande 8 i denna del.

Utskottet delar regeringens bedömning att beträffande sjukpenning vid arbetslöshet kan det principiella resonemanget föras att denna bör knytas närmare till det faktiska inkomstbortfallet som den enskilde har som arbetslös. Ett sätt är att, som regeringen har föreslagit, relatera sjukpenningen till den dagpenning som den försäkrade skulle ha varit berättigad till inom arbetslöshetsförsäkringen om denne inte varit sjuk. Ett sådant förslag innebär att de som är utförsäkrade eller som inte kommit in i försäkringen på grund av att de inte uppfyllt arbetsvillkoret skall uppbära sjukpenning grundad på SGI:n. Det senare är vanligen mer gynnsamt ekonomiskt. Denna effekt är enligt utskottets mening inte önskvärd. Redan det förhållandet att enskilda kan ställa sig frågan om det för dem kan vara mer lönsamt att stå utanför arbetslöshetsförsäkringen är tillräckligt skäl för att en annan lösning om möjligt bör väljas. En annan effekt, som enligt vad utskottet erfarit inte har avsetts, är att en försäkrad som har en hög sjukpenning, för närvarande högst ca 19 300 kr per månad, men som endast omfattas av grundförsäkringen inom arbetslöshetsförsäkringen, kan få en sjukpenning på endast ca 7 000 kr per månad fr.o.m. den 1 juli 2003.

En tillämpning i enlighet med regeringens förslag kan därtill i sig innebära administrativa svårigheter för försäkringskassorna och ge utrymme för olika tolkningsalternativ, vilket bör undvikas. Det kan således diskuteras vilket dagpenningbelopp som skall tillämpas och hur länge. Det kan även diskuteras tillvägagångssättet då flera sjukfall inträffar under en pågående ersättningsperiod inom arbetslöshetsförsäkringen. Oavsett vilken tolkning som används kan tillämpningen medföra konsekvenser för enskilda som i vissa fall kan upplevas som orättvisa.

Enligt utskottets mening bör i stället inom sjukförsäkringen så långt möjligt gälla enhetliga regler för alla arbetslösa. Detta kan uppnås genom att sjukpenning för denna grupp inte utges med högre belopp än det högsta möjliga ersättningsbeloppet inom arbetslöshetsförsäkringen. Denna begränsning skall således gälla alla arbetslösa oavsett om de är medlemmar i en arbetslöshetskassa eller inte och oavsett om de uppfyller övriga villkor för rätt till arbetslöshetsersättning eller inte. Med denna metod skapas en rättssäkrare bestämmelse som är administrativt enklare att tillämpa och som således omfattar alla arbetslösa. Därmed markeras även bättre att sjukförsäkringssystemet är ett separat system.

Det högsta beloppet bör motsvara den högsta dagpenningen inom arbetslöshetsförsäkringen, dvs. för närvarande 730 kr per dag som utgår 5 dagar per vecka. Detta belopp motsvarar en kalenderdagsberäknad dagpenning inom sjukförsäkringen om 521 kr som således kan utges 7 dagar per vecka. Sjukpenningen skall först fastställas genom vanlig sjukpenningberäkning, vilket således fr.o.m. den 1 juli 2003 bl.a. innefattar att den beräknas på 97 % av SGI. För det fall sjukpenningbeloppet vid denna beräkning befinns överstiga det nu angivna högsta beloppet om 521 kr skall sistnämnda belopp utbetalas. Vid sjukskrivning på deltid skall det högsta beloppet utges i förhållande till motsvarande del av arbetsförmåga.

Den av utskottet föreslagna lösningen medför inte ökade utgifter för sjukförsäkringen jämfört med regeringens förslag.

Utskottets förslag bör komma till uttryck genom en ändring i 3 kap. 4 § AFL. I bestämmelsen bör även en hänvisning göras till 3 kap. 7 § AFL så att förslaget därigenom begränsas till sjukpenning. Riksdagen bör dels anta regeringens förslag avseende 3 kap. 4 § AFL med angivna ändringar, dels göra en följdändring i 3 kap. 4 b § AFL (se utskottets förslag i bilaga). Regeringens förslag avseende 10 c och 10 d §§ AFL bör därmed utgå.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion 2002/03:Fi17 yrkande 8 i denna del.

Med hänsyn till det ekonomiskt ansträngda läge Sverige befinner sig i med stora och belastande kostnader för ohälsan, anser utskottet att både arbetsgivare och enskilda bör bidra till att minska utgifterna. De två tidigare behandlade förslagen i yttrandet har inneburit försämringar för enskilda. I och med regeringens förslag till förlängd sjuklöneperiod läggs också ett ekonomiskt ansvar på arbetsgivare.

Genom förslaget införs för de mindre arbetsgivarna ett högkostnadsskydd. Berörda arbetsgivare är arbetsgivare med sammanlagda årliga lönekostnader om högst 160 prisbasbelopp. Enligt propositionen är det arbetsgivare med högst ca 25 heltidsanställda. Sådana arbetsgivare avses således få kompensation för sjuklönekostnader över ett visst tak som utgör 90 % av en genomsnittlig sjuklönekostnad med arbetsgivarnas totala sjuklönekostnad som underlag. Utskottet noterar att kompensationen även avser kostnader för sjuklön som uppstått under de första två veckorna i sjuklöneperioden, vilket således innebär en begränsning i det föreslagna ekonomiska ansvaret i övrigt. Utskottet

vill i detta sammanhang erinra om att när den lagstadgade sjuklöneperioden om två veckor infördes sänktes arbetsgivaravgifterna generellt från 10,10 % till 7,8 % av avgiftsunderlaget. Avgiftssänkningen beräknades mot bakgrund av de dittillsvarande kostnaderna för de första fjorton dagarna av en sjukperiod, sjuktalsutvecklingen och de aktuella kompensationsnivåerna inom sjukpenningförsäkringen. Innebörden av sänkningen var att arbetsgivarna genomsnittligt sett skulle få full kompensation för sjuklönekostnaderna. Senare justerades avgiften med anledning av ändringar i regelverket.

Utskottet noterar även att förslaget är avsett att medföra ökade ekonomiska incitament för arbetsgivare till att förbättra det förebyggande ohälsöarbetet och även rehabiliteringsarbetet.

Beträffande ikraftträdandet av bestämmelserna noterar utskottet Lagrådets viktiga synpunkter. Regeringen ägde dock kännedom om de återopade förhållandena när förslaget om sjuklön lämnades. Även om det finns invändningar mot det lämpliga i att besluta om förslaget innan kommissionens prövning har genomförts, måste dock riksdagen vid sin lämplighetsavvägning beakta det angelägna i att kostnaderna för sjukskrivningarna hålls nere. Kostnaderna för sjukfrånvaron har således ökat dramatiskt under senare år och i detta läge kan, enligt utskottets mening, inte reformer som bidrar till att kostnaderna minskar skjutas på framtiden om det inte är helt nödvändigt. Utskottet gör bedömningen att ikraftträdandet bör ske i enlighet med regeringens förslag, trots de av Lagrådet redovisade betänkligheterna. För det fall att kommissionen finner att förslaget om högkostnadsskydd med hänsyn till EG-rätten inte skall genomföras förutsätter utskottet att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag avseende berörda arbetsgivare. Utskottet ställer sig bakom Lagrådets förslag i övrigt att vissa justeringar m.m. skall göras i lagförslaget.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 2002/03:Fi17 yrkande 9 samt motion 2002/03:Fi19 yrkande 2.

Vad avser motion 2002/03:Fi17 yrkande 12 i denna del skall detta ses som en alternativt förslag till tilläggsbudget. Utskottet kan dock inte ställa sig bakom förslaget som helhet eller delar av detta. Utskottet avstyrker således även detta motionsyrkande.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringsförslagen med ovan angivna ändringar inom utgiftsområde 10.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Propositionen

Lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. (BTPL) trädde i kraft den 1 januari 2003. De nya bestämmelserna avser förändringar såväl av kretsen av förmånsberättigade som av de materiella reglerna för hur bostadstillägget beräknas. Bostadstillägg till pensionärer (BTP) beviljas efter ansökan. Även de som vid ikraftträdandet av den nya lagen redan uppbar bostadstillägg måste på nytt ansöka för att i fortsättningen få BTP.

I propositionen anges att eftersom det är ca 450 000 ansökningar som skall hanteras av försäkringskassorna enligt de nya bestämmelserna infördes en generell bestämmelse att personer som vid ikraftträdandet var berättigade till bostadstillägg skulle fortsätta att få sådan förmån som längst sex månader räknat fr.o.m. den 1 januari 2003, under förutsättning att den försäkrade uppbar sådan förmån som berättigar till bostadstillägg enligt bestämmelserna i den gamla lagen eller motsvarande förmån. Det övergångsvisa bostadstillägget betalas ut med det belopp som utbetalades i december 2002.

Administrativa svårigheter har enligt propositionen försenat handläggningen av de ansökningar som kommit in till kassorna, och ett stort antal personer som enligt de gamla bestämmelserna var berättigade till bostadstillägg och som kan vara berättigade till bostadstillägg enligt de nya reglerna har ännu inte lämnat in en ansökan. Enligt propositionen finns det en risk för att alla ansökningar om BTP inte hinner hanteras i tid. För att undvika detta föreslår regeringen att omräkningstiden skall förlängas med två månader under förutsättning att ansökan har kommit in till försäkringskassan senast den 30 juni 2003. Förlängningen föreslås inte gälla för de pensionärer som uppbar en förmån som fr.o.m. den 1 juli 2003 inte längre ger rätt till BTP.

Enligt propositionen är den ekonomiska effekten av den föreslagna åtgärden tillfällig och obetydlig.

Motion

I motion 2002/03:Fi23 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkande 2 begärs att bostadstillägg som betalas ut i juni 2003 enligt äldre bestämmelser även skall få betalas ut för tiden juli till och med december 2003 om ansökan kommit in till försäkringskassan före den 1 juli 2003. I motionen anförs att försäkringskassorna måste ges en reell möjlighet att handlägga de aktuella ärendevolymer. En förlängning på sex månader har också föreslagits av Riksförsäkringsverket. Förslaget innebär enligt motionärerna inte någon merkostnad av en sådan storlek att en särskild reglering är nödvändig.

Utskottet

Utskottet, som delar regeringens bedömning att omräkningstiden bör förlängas med två månader, tillstyrker regeringens lagförslag och avstyrker motion 2002/03:Fi23 yrkande 2.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Propositionen

Enligt 4 kap. 10 och 12 §§ AFL om allmän försäkring har fr.o.m. den 1 juli 2001 föräldrar rätt till tillfällig föräldrapenning under en dag per barn och år när de avstår från förvärvsarbete i samband med besök i barns skola eller besök i fritidshem (kontaktdagar). Rätten till kontaktdagar gäller fr.o.m. det kalenderår under vilket barnet fyller sex år. Kontaktdagar kan sparas och tas ut senast det år barnet fyller elva år.

Regeringen föreslår som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningarna att rätten till kontaktdagar tas bort fr.o.m. den 1 juli 2003. De tio kontaktdagar per barn och år som utges till föräldrar med barn som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade berörs inte av förändringen.

Som ett resultat av lagändringen minskar medelsbehovet på anslaget 21:2 Föräldraförsäkring med 75 miljoner kronor.

I propositionen anges vidare att anslaget för innevarande år har beräknats med förutsättningen att taket i föräldraförsäkringen skulle kunna höjas. I och med att takhöjningen senareläggs skall anslaget 21:2 minskas med 395 miljoner kronor.

Sammantaget föreslås att ramen för utgiftsområde 12 minskas med 470 miljoner kronor.

Motion

I motion 2002/03:Fi17 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 12 i denna del föreslås höjda tak i föräldraförsäkringen till 11 basbelopp. Samtidigt bör Centerpartiets förslag om att sjukpenninggrundande inkomst, SGI, skall beräknas på historisk inkomst införas även i föräldraförsäkringen. Nettoeffekten beräknas bli en kostnad på 155 miljoner kronor.

Utskottet

Under de senaste åren har en rad reformer för ökad tillväxt och rättvisa beslutats eller föreslagits för åren 2003 och 2004. Med hänsyn till det försämrade ekonomiska läget och den fortsatt oroande utvecklingen inom ohälsoområdet delar utskottet regeringens bedömning att den tidigare aviserade höjningen av taket i föräldraförsäkringen bör senareläggas. Utskottet tillstyrker, som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningarna, regeringens förslag om att rätten till kontaktdagar upphör fr.o.m. den 1 juli 2003. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag om tilläggsbudget för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn och avstyrker motion 2002/03:Fi17 yrkande 12 i denna del.

Stockholm den 15 maj 2003

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Närvarande: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd)*, Ronny Olander (s), Sten Tolgfors (m)*, Bo Könberg (fp)*, Anita Jönsson (s), Kalle Larsson (v), Mariann Ytterberg (s), Anita Sidén (m)*, Lennart Klockare (s), Linnéa Darell (fp)*, Birgitta Carlsson (c), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Anna Lilliehöök (m)*, Göte Wahlström (s), Mona Jönsson (mp) och Kurt Kvarnström (s).

*) Har ej deltagit i beslutet.

Avvikande mening

Tilläggsbudgeten (c)

Birgitta Carlsson (c) anser:

Utgiftsområdena 8, 10 och 12

Centerpartiet anser att storstadssatsningen bör avvecklas eftersom resultaten inte står i proportion till de investerade medlen. Anslag 11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna, utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar, bör därför inte tillföras ytterligare medel för 2003. Förslaget innebär minskade utgifter med 40 miljoner kronor.

Regeringens förslag om ändringar i lagen om allmän försäkring och lagen om sjuklön bör avslås. I stället skall sjukpenninggrundande inkomst, SGI, beräknas på genomsnittsinkomsten under de senaste 24 månaderna före sjukfallets inledning, vilket medför en rättvisare SGI. Sjukpenning skall utges med 78 % av SGI:n, vilket tillsammans med förslaget om ändrad beräkning av SGI stärker incitamentet att återgå i arbete. Beträffande förslaget om sjuklön innebär regeringens förslag en indirekt skattehöjning. Mycket tyder på att ansvaret kommer att utvidgas i höst. I stället bör arbetsgivarens sjuklöneansvar relateras till antalet anställda och begränsas till maximalt 30 dagar för 30 anställda. Exempelvis skall ett företag med fem anställda ha fem dagars sjuklöneansvar per anställd. Ansvaret skall kompenseras med sänkta arbetsgivaravgifter för alla arbetsgivare. Sänkningen skall motsvara ett sjuklöneansvar på 30 dagar, vilket ger en stimulans åt småföretagare. Förslagen innebär minskade utgifter med 1 616 miljoner kronor och minskade inkomster med 1 250 miljoner kronor för 2003.

Taket i föräldraförsäkringen bör höjas till elva basbelopp. Samtidigt bör vårt förslag om att SGI skall beräknas på historisk inkomst införas även i föräldraförsäkringen. Nettoeffekten av förslagen beräknas ge en kostnad på 155 miljoner kronor.

Vi anser att riksdagen bör bifalla motion 2002/03:Fi17 yrkandena 8, 9 och 12 i denna del.

Särskilda yttranden

1. Förlängningen av sjuklöneperioden m.m. (m, fp, kd, c)

Sven Brus (kd), Sten Tolgfors (m), Bo Könberg (fp), Anita Sidén (m), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anna Lilliehöök (m) anför:

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet riktar stark kritik mot regeringens förslag att förlänga sjuklöneperioden från två till tre veckor. Förslaget innebär en övervältring av både försäkringskassornas direkta kostnader för ersättning av inkomstbortfall och kassornas administrativa kostnader för de korta sjukfallen på företagen utan att företagen får rimlig kompensation. Förslaget får därmed samma effekt som en höjning av arbetsgivaravgifterna, men med skillnaden att företagen inte i förväg kan bedöma hur stor den blir.

Genom den förlängda sjuklöneperioden blir det ännu mer riskfyllt för ett företag att ha anställda.

Personer som redan tidigare har en svag position på arbetsmarknaden, t.ex. de som varit sjukskrivna, kommer att få det svårare att få ett jobb eller byta jobb. Det gäller även grupper som statistiskt sett har hög sjukfrånvaro.

Genom konstruktionen med ett undantag för små företag skapas dessutom ett tillväxttak för dessa. Det kommer att finnas ett starkt motstånd för ett företag att expandera om man riskerar att hamna över undantagsgränsen. Förlängningen av sjuklöneperioden får heller ingen effekt på företagets arbete med att minska de långa sjukskrivningarna. Än mindre innebär förslaget att ohälsan i samhället minskar.

Regeringens förslag utgår från en ensidig fokusering på arbetsgivarnas ansvar för de skenande sjukskrivningskostnaderna. I brist på en politik med brett perspektiv på människors livssituation tillgriper regeringen med föreliggande förslag panikåtgärder för att klara budgetens utgiftstak.

Även hanteringen i socialförsäkringsutskottet har präglats av denna paniksituation. Som företrädare för oppositionen har vi inte beretts rimlig tid att förhålla oss till de ändringar och tillägg i lagtexter i förhållande till vårpropositionen som tillförts av majoriteten.

2. Tilläggsbudgeten (m)

Sten Tolgfors, Anita Sidén och Anna Lilliehöök (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet tar inte ställning till regeringens förslag till tilläggsbudget.

Då riksdagen beslutat innevarande års budget har vi inte vare sig möjlighet eller anledning att arbeta om denna eller åter redovisa hela vårt budgetförslag – trots att om detta blivit riksdagens beslut skulle nuvarande problem med skenande utgifter inte ha förelegat.

De partier som bildade riksdagsmajoritet får nu ta det fulla ansvaret för de förändringar som föreslås för att hålla utgifterna under taken.

På vissa områden i tilläggsbudgeten har vi en annan syn på vad som skall göras och ger därför i motionFi18 förslag på andra åtgärder inom socialförsäkringsutskottets område.

3. Tilläggsbudgeten (fp)

Bo Könberg och Linnéa Darell (båda fp) anför:

Folkpartiet hade som är väl känt ett annat budgetalternativ för 2003. Detta innehåller både lägre utgifter och lägre skatter samt en lång rad radikala förslag till reformer av arbetsmarknad, integrationspolitik och socialförsäkringar. Det innehåller ett omfattande program för att få ned sjukfrånvaron genom insatser för att människor skall få ihop "livspusslet", för att öka vård genom rehabilitering samt med större krav mot överutnyttjande av systemen. Folkpartiets budgetalternativ för 2003 innehöll en budgeteringsmarginal på 11 miljarder kronor. Tyvärr valde riksdagens majoritet av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att rösta ned detta förslag.

Det är nu enligt vår uppfattning samma majoritet som får ta ansvar för att rädda situationen med sin egen dåligt underbyggda budget för innevarande år. Vi är givetvis alltid, varje dag och varje vecka, beredda att ta över ansvaret för Sverige. I den situationen att Folkpartiet får ta över regeringsansvaret har vi att utgå från verkligheten så som den ser ut. Det var därför vi i valrörelsen reviderade våra egna förslag till vad som var möjligt. Skulle vi därför få möjligheten att ta över ansvaret för landet skulle vi omgående genomföra utgiftsbegränsningar och besparingar så att utgiftstaket kan hållas i avvaktan på att mera genomgripande systemreformer som ökar tillväxten och minskar kostnader för sjukfrånvaro och arbetslöshet får ekonomiska effekter.

Folkpartiet tar heller inte i detalj ställning till de förslag regeringen och dess stödpartier lägger fram som förändringar i sin egen budget. Vi har enligt riksdagsordningen inte heller utrymme att föreslå förändringar på andra anslag än de av regeringen nu aktualiserade.

4. Tilläggsbudgeten (kd)

Sven Brus (kd) anför:

Kristdemokraterna förordade under hösten 2002 i parti- och kommittémotioner ett komplett och sammanhängande budgetalternativ för budgetåret 2003. Detta alternativ avsågs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslog. Vid den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde redovisade vi därför våra budgetförslag i särskilda yttranden.

Av detta skäl deltar vi inte i den fortsatta behandlingen av delar av anslagen för budgetåret 2003, den nu föreliggande tilläggsbudgeten (nr 1). Tilläggsbudgeten är socialdemokraternas försök att hantera egna felbudgetering-

ar som gjordes hösten 2002. Därtill gäller att det inte finns någon möjlighet för ett oppositionsparti att yrka på förändringar på andra anslag än de regeringen tar upp, eftersom sådana förslag enligt gällande praxis inte anses ligga inom ärendets ram. Den ekonomiska politik och det budgetalternativ vi skulle vilja genomföra för 2003 går således inte att lägga fram för riksdagen, varpå följer att det inte är meningsfullt för oss att delta i behandlingen av den socialdemokratiska regeringens felbudgeteringar.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla.

Det handlar bl.a. om arbetsmarknaden, som måste göras mer dynamisk. Den kraftigt ökande sjukfrånvaron måste mötas med en förbättrad arbetsmiljö och kraftfulla rehabiliteringsinsatser men också med åtgärder på flera politikområden. Det handlar om skatterna på arbete och företagande som måste sänkas och på sikt anpassas till omvärldens betydligt lägre skattetryck. Det svenska konkurrenstrycket måste förbättras. Vidare måste den offentliga sektorn förnyas för att möta konsumenternas/brukarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas och infrastrukturen förbättras.

Målet med våra reformer på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt på åtminstone 3 % över en konjunkturcykel, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att jagas av krympande skattebaser och där statens finanser blir mindre konjunkturkänsliga.

Riksdagsmajoriteten – bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet – har för budgetåret 2003 ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten.

Kristdemokraternas politik för budgetåret 2003 avseende de delar som rör utgiftsområdena 8, 10, 11 och 12 har redovisats i samband med budgethanteringen för 2003 i betänkande 2002/03:SfU1 respektive 2002/03:SfU2.

BILAGA

Utskottets förslag till ändringar i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring såvitt avser 3 kap. 4 § samt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna.*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

3 kap.

4 §

För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10–10 b och 10 d §§,

1. att sjukpenning inte utges för den första dagen, och

2. att hel sjukpenning för de därpå följande dagarna utgör för dag 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela kronor.

För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10–10 b §§,

2. att hel sjukpenning för de därpå följande dagarna utgör för dag 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela kronor. *Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 521 kronor.*

Som sjukperiod anses tid, under vilken en försäkrad i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 7 § eller har rätt till sjukpenning enligt 7 b § eller rehabiliteringspenning enligt 22 kap. 7 §. Uppkommer för den försäkrade rätt till sjukpenning enligt kapitlet i omedelbar anslutning till en sjuklöneperiod enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, skall sjukperioden enligt denna lag anses omfatta också sjuklöneperioden.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats skall bestämmelserna i första stycket samt 4 a och 10 a §§ tillämpas som om den senare sjukperioden utgör en fortsättning på den tidigare sjukperioden.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 10 a § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 10 a § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. *Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 521 kronor.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

2. De nya bestämmelserna i 3 kap. 2 c, 4, 10 c och 10 d §§ tillämpas beträffande sjukpenning som avser

2. De nya bestämmelserna i 3 kap. 2 c, 4 och 4 b §§ tillämpas beträffande sjukpenning som avser tid efter

Regeringens förslag

tid efter ikraftträdandet. Detta gäller även i de fall sjukperioden har inletts före ikraftträdandet.

Utskottets förslag

ikraftträdandet. Detta gäller även i de fall sjukperioden har inletts före ikraftträdandet.

Utskottets förslag till ny lydelse av 3 kap. 4 b § lagen (1962:381) om allmän försäkring

Nuvarande lydelse

Den allmänna försäkringskassan kan efter skriftlig ansökan av den försäkrade besluta att hel sjukpenning för dag skall utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor, även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 10 a § första stycket 1. Ett sådant beslut får meddelas om den försäkrade lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med rätt till sjukpenning under en tolv månadersperiod.

Föreslagen lydelse

3 kap.
4 b §⁸

Den allmänna försäkringskassan kan efter skriftlig ansökan av den försäkrade besluta att hel sjukpenning för dag skall utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor, även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 10 a § första stycket 1. Ett sådant beslut får meddelas om den försäkrade lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med rätt till sjukpenning under en tolv månadersperiod. *Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning för dag som avses i 4 § första stycket 1 med högst 521 kronor.*

Ett beslut som avses i första stycket får även meddelas för en sjukperiod när den sökande som givare av biologiskt material enligt lagen (1995:831) om transplantation m.m. har rätt till sjukpenning till följd av ingrepp för att ta tillvara det biologiska materialet eller förberedelser för sådant ingrepp.

Ett beslut enligt första stycket gäller från och med den kalendermånad då ansökan gjordes hos försäkringskassan, om inte annat sägs i beslutet. Beslutet skall gälla för viss tid som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare. Beslutet skall upphävas om villkoret enligt första stycket andra meningen inte längre är uppfyllt.

En försäkrad som har gjort ansökan enligt första stycket är skyldig att genomgå undersökning av läkare eller tandläkare och att ge in utlåtande över undersökningen, om försäkringskassan finner att det behövs för ärendets bedömning. För den försäkrades utgifter för undersökningen och för utlåtande över undersökningen lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen förordnar.

⁸ Senaste lydelse 2001:1114.

BILAGA 9Socialutskottets protokollsutdrag
2002/03:32.3

SOCIALUTSKOTTET

SVERIGES
RIKSDAG

Utdrag ur

PROTOKOLL   UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2002/2003:32

DATUM   2003-05-15

TID   09.30 – 11.07, ajournering 10.30 – 10.49

---

§ 3 Tilläggsbudgeten

Utskottet behandlar frågan om yttrande till finansutskottet över 2003 års ekonomiska vårproposition (2002/03:100) såvitt avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003.

Utskottet konstaterar bl.a. att inga motioner väckts såvitt gäller utgiftsområde 9 varefter utskottet fattar följande beslut.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag

Finansutskottet meddelas härom genom protokollsutdrag.

Avvikande meningar lämnas av m, fp och kd se bilagorna. 2, 3 och 4

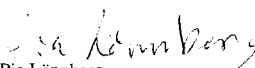
Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

VID PROTOKOLLET   Pia Lönnberg

JUSTERAT   Ingrid Burman

Rätt utdraget intygar

Pia Lönnberg

Exp. 2003-05-15
KU, KK

Avvikande mening m:

"Då riksdagen beslutat om innevarande års budget finner vi vare sig möjlighet enligt de regler som gäller för budgetprocessen att arbeta om denna eller att åter redovisa hela vårt budgetförslag - trots att om detta blivit riksdagens beslut - det inte medfört nuvarande problem med skenande utgifter.

På vissa områden i tilläggsbudgeten har vi en annan syn på vad som skall göras och har därför givit förslag på andra åtgärder. Det gäller till exempel utformningen av tandvårdsförsäringen, bilstödet, för personer med funktionshinder och åtgärder inom äldrepolitiken, i övrigt hänvisar vi till vår föreslagna budget för 2003".

Bilaga 3

Avvikande mening fp:

Folkpartiet hade ett annat budgetalternativ för 2003. Detta innehöll både lägre utgifter och skatter, en lång rad radikala förslag till reformer av arbetsmarknad, integrationspolitik och socialförsäkringar. Ett omfattande program för att få ned sjukfrånvaron med insatser för att människor skall få ihop "livspusslet", insatser för att öka vård och rehabilitering och med större krav mot överutnyttjande av systemen. Tyvärr valde riksdagens majoritet av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att rösta ned detta förslag den 20 december 2002. Folkpartiet tar nu inte i detalj ställning till de förslag regeringen och dess stödpartier lägger fram som förändringar i deras egen budget. Vi har enligt riksdagsordningen inte heller utrymme för att föreslå förändringar på andra anslag än de av regeringen nu aktualiserade.

Bilaga 4

Avvikande mening kd

Kristdemokraterna förordade under hösten 2002 i parti- och kommittémotioner ett komplett och sammanhängande budgetalternativ för budgetåret 2003. Detta alternativ avsågs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som socialdemokraterna föreslog. Av detta skäl deltog vi inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla. Det handlar bland annat om arbetsmarknaden, som måste göras mer dynamisk och där den kraftigt ökande sjukfrånvaron måste mötas med en förbättrad arbetsmiljö och kraftfulla rehabiliteringsinsatser. Det handlar om skatterna på arbete och företagande som måste sänkas och på sikt anpassas till omvärldens betydligt lägre skattetryck. Det handlar om det svenska konkurrenstrycket som måste förbättras. Vidare måste den offentliga sektorn förnyas för att bättre möta konsumenternas/brukarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas, och infrastrukturen förbättras.

BILAGA 10Trafikutskottets yttrande
2002/03:TU4yUtgiftsområde 22 Kommunikationer –
tilläggsbudget för år 2003 samt
radiokommunikation för trygghet och
säkerhet

Till finansutskottet

Inledning

Finansutskottet beslöt den 29 april 2003 att bereda övriga berörda utskott tillfälle att yttra sig över 2003 års ekonomiska vårproposition (prop. 2002/03:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003 (yrkandena 9–42) och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

I detta yttrande behandlar trafikutskottet yrkandena 30–32 och 40 (delvis) i propositionens förslag till riksdagsbeslut, innebärande

30. att riksdagen bemyndigar regeringen att 2003 låta Vägverket förvärva en konferens- och museianläggning i Borlänge för högst 46 000 000 kr,

31. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003, för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter*, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 13 700 000 000 kr efter 2003,

32. att riksdagen godkänner att regeringen 2003 får besluta om en låneram i Riksgäldskontoret om högst 12 050 000 000 kr för Botniabanan AB för de första och andra utbyggnadsetapperna mellan Örnsköldsvik och Husum respektive Nyland och Örnsköldsvik, för den tredje utbyggnadsetappen på delen Husum–Nordmaling samt för planeringsarbete för den återstående delen av den tredje utbyggnadsetappen Nordmaling–Umeå,

40. (delvis) att riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag, som står till regeringens disposition, enligt specifikation i tabell 2.1 i propositionen.

Vidare behandlar utskottet i detta sammanhang motion 2002/03:Fi22 av Allan Widman och Marie Wahlgren (båda fp).

Regeringens förslag om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003 innebär att ett nytt ramanslag för gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet anvisas under utgiftsområde 22 Kommunikationer. Förslaget har betydelse för behandlingen av Riksdagens revisorers förslag (2002/03:RR13) angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet. Mot denna bakgrund behandlar trafikutskottet i detta yttrande även Riksdagens revisorers förslag, innebärande att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad revisorerna anför om

1. underlag för beslut om att inleda upphandling samt fördjupat underlag för användarnas beslut om anslutning och möjlighet att realisera ett nytt systems fördelar,
2. hantering och redovisning av den ekonomiska risken med ett statligt ägande av systemets gemensamma delar,
3. säkerställande av goda kommunikationsmöjligheter under utbyggnaden av ett nytt system,
4. samordning av ärendet med andra länder.

Vidare behandlar trafikutskottet i detta yttrande två följdmotioner till revisorernas förslag samt en motion från allmänna motionstiden hösten 2002 med anknytning till ärendet. Det gäller motionerna 2002/03:Fö269 av Kenth Högstrom (s), 2002/03:Fö3 av Else-Marie Lindgren och Ragnwi Marcelind (båda kd) samt 2002/03:Fö4 av Allan Widman m.fl. (fp).

Trafikutskottet överlämnar i detta yttrande, under förutsättning av finansutskottets medgivande, Riksdagens revisorers förslag angående gemensam radiokommunikation för trygghet och säkerhet samt de ovan angivna motionerna i ärendet.

Tilläggsbudget för år 2003 – utgiftsområde 22 Kommunikationer

1 Ändrad ram och ändrade anslag

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen på tilläggsbudget för budgetåret 2003 godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med specifikation i tabell 2.1 i propositionen.

I fråga om utgiftsområde 22 Kommunikationer föreslår regeringen förändringar i enlighet med följande tabell.

Anslagsnummer	Belopp enligt statsbudgeten 2003, tkr	Förändring av ram/anslag, tkr	Ny ram/Ny anslagsnivå, tkr
22 Kommunikationer	25 858 344	-500 650	25 357 694
36:2 Våghållning och statsbidrag	14 923 449	-408 000	14 515 449
36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	7 063 972	-84 000	6 979 972
36:5 Ersättning till Statens Järnvägar för kostnader i samband med utdelning från AB Swedcarrier, m.m.	45 000	-8 000	37 000
37:2 Upphandling av samhällsåtaganden	153 484	-8 000	145 484
37:6 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet, ramanslag (nytt anslag)	0	7 350	7 350

Som framgår av tabellen innebär regeringens förslag att den totala ramen för utgiftsområdet minskar med drygt 500 miljoner kronor. Den största förändringen sker på anslagen *Våghållning och statsbidrag* och *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* som i regeringens förslag minskas med sammanlagt 500 miljoner kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten under innevarande år.

Regeringen föreslår därutöver två omfördelningar mellan utgiftsområde 22 Kommunikationer och andra utgiftsområden. För det första minskas det inom utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget *Upphandling av samhällsåtaganden* med 8 miljoner för att finansiera ökade kostnader på det inom utgiftsområdet 9 Hälsovård uppförda anslaget *Bilstöd till handikappade*. För det andra tillförs utgiftsområde 22 Kommunikationer drygt 7 miljoner kronor till det nya anslaget *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* för att en upphandling av ett nationellt kommunikationssystem för skydd och säkerhet skall kunna inledas. Vidare föreslås en omfördelning inom utgiftsområdet: anslaget *Ersättning till Statens Järnvägar för kostnader i samband med utdelning från AB Swedcarrier, m.m.* minskas med 8 miljoner kronor för att finansiera en ökning av anslaget *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* med motsvarande belopp, eftersom ansvaret för Sveriges Järnvägmuseum överförs från affärsverket Statens järnvägar till Banverket.

Motionsförslag

Allan Widman och Marie Wahlgren (båda fp) föreslår i motion 2002/03:Fi22 att riksdagen uttalar att den helt står bakom statens avtal med Malmö kommun och Region Skåne gällande produktionen av Citytunneln i Malmö och att statens andel i projektet skall utbetalas i en sådan takt att projektet inte riskerar några förseningar. Motionärerna anför vidare att Citytunneln i Malmö inte uttryckligen bör anges som sparobjekt.

Trafikutskottets ställningstagande

Trafikutskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändrade och nya anslag för budgetåret 2003 avseende utgiftsområde 22 Kommunikationer (punkt 40 delvis).

Såvitt gäller frågan om Citytunneln har ansvarigt statsråd Ulrica Messing i en interpellationsdebatt den 29 april 2003 angivit att regeringen inte har någon avsikt att frångå det avtal om Citytunneln i Malmö som ingicks i augusti 2001. Statsrådet angav sig även beredd att verka för att Citytunneln genomförs så fort som möjligt samt klargjorde att medfinansieringen från kommunen och regionen innebär att medel finns för att starta genomförandet av Citytunneln. Vidare meddelades att när regeringen fastställer Banverkets investeringsplan omkring kommande årsskifte kommer takten för statens finansiering att klarläggas närmare. Enligt utskottets mening synes därmed inte någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsförslagen vara erforderlig. Trafikutskottet föreslår därför att finansutskottet avstyrker motion 2002/03:Fi22.

I detta sammanhang vill trafikutskottet påminna om att det tidigare (ytt-rande 2000/01:TU2y), med anledning av regeringens förslag till tilläggsbud-get, noterat att informationen om konsekvenserna av regeringens förslag varit begränsad. Utskottet konstaterar att regeringens proposition inte heller detta år ger en tydligt konsekvensbeskrivning av samtliga förslag, trots att vissa av de föreslagna förändringarna av anslagsnivåerna inte är oväsentliga. Mot denna bakgrund menar utskottet att det är angeläget att förslag om förändrade medelsanvisningar av väsentlig omfattning i framtiden åtföljs av konsekvens-beskrivningar.

2 Vägverkets förvärv av en konferens- och museianläggning

Bakgrund

Vägverket har ett leasingavtal för konferens- och museianläggningen Pylonen i Borlänge. Avtalet löper t.o.m. år 2012, då Vägverket kan överta anläggning-en för noll kronor. Vägverket har nu erbjudits att förvärva anläggningen för 46 miljoner kronor. Ett köp av anläggningen i stället för leasing uppges inne-bära en lägre kostnad för staten. Besparingen beräknas uppgå till 9 miljoner kronor över den återstående avtalsperioden.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att 2003 låta Väg-verket förvärva konferens- och museianläggningen Pylonen i Borlänge för högst 46 000 000 kr. Förvärvet av anläggningen förutsätts finansieras med lån i Riksgäldskontoret inom den ram som riksdagen tidigare beslutat om för 2003.

Trafikutskottets ställningstagande

Att bedriva konferensverksamhet ingår inte i Vägverkets kärnverksamhet. Med hänsyn tagen till att den aktuella anläggningen ligger i anslutning till Vägverkets lokaler och används i Vägverkets ordinarie verksamhet har utskottet dock inget att erinra mot regeringens förslag och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker detta (punkt 30).

3 Tunnel genom Hallandsås

Bakgrund

Riksdagen har tidigare bemyndigat regeringen att år 2003 för anslaget *Banverket: Banhållning och sektorsutgifter* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 9 200 miljoner kronor. Banverket kommer under år 2003 att träffa ett avtal med ett konsortium för utbyggnaden av tunnlar genom Hallandsås. Kostnaderna för att färdigställa tunnarna har beräknats till 4 500 miljoner kronor. Regeringen har inte tidigare inkluderat dessa framtida kostnader vid beräkningen av föreslagna bemyndiganden för ovan nämnt anslag.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget *Banverket: Banhållning och sektorsutgifter* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 13 700 miljoner kronor efter 2003.

Trafikutskottets ställningstagande

Trafikutskottet har för sin del inget att erinra mot regeringens förslag och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker detta (punkt 31). Utskottet konstaterar samtidigt att storleken på Banverkets beställningsbemyndiganden kommer att uppgå till en omfattande medelsram. Trafikutskottet ser därför fram emot att regeringen, som utlovats i budgetpropositionen för 2003, återkommer till riksdagen med information om hur beställningsbemyndiganden skall beräknas i framtiden.

4 Botniabanan

Bakgrund

Riksdagen har lämnat regeringen bemyndigande att godkänna ett avtal om byggandet av Botniabanan mellan staten, Kramfors kommun, Örnsköldsviks kommun, Nordmalings kommun, Umeå kommun, Västernorrlands läns landsting och Västerbottens läns landsting (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:TU10, rskr. 1997/98:266). För ändamålet har ett bolag, Botniabanan AB, bildats. Botniabanan kostnadsberäknades i avtalet till 8 200 miljoner kronor i prisnivå den 1 januari 1997. Kostnaderna för utbyggnaden har efter avtalets ingång beräknats bli ca 1 500 miljoner kronor högre i prisnivå 1 januari 2001. Utbyggnaden skall finansieras genom lån i Riksgäldskontoret som skall återbetalas på högst 25 år. Under återbetalningstiden skall Banverket årligen erlagga hyra för Botniabanan till Botniabanan AB. När hyrestiden löpt ut skall Banverket överta Botniabanan till en kostnad av en miljon kronor.

Riksdagen har tidigare (prop. 2002/03:1, bet. 2002/03:TU1, rskr. 2002/03:69) bemyndigat regeringen att för år 2003 för Botniabanan ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 25 000 miljoner kronor efter år 2003. Riksdagen har även bemyndigat regeringen att besluta om en låneram om 10 400 miljoner kronor för Botniabanan AB för den första och andra utbyggnadsetappen samt för planeringsarbeten på den tredje och återstående etappen Husum–Umeå (prop. 2001/02:1, bet. 2001/02:TU1, rskr. 2001/02:125). Regeringen beslutade den 30 maj 2002 om tillåtlighet enligt miljöbalken för Botniabanan etapp 3, delen Husum–Nordmaling, vilken inte inkluderats i av regeringen tidigare föreslagna låneramar för utbyggnaden av Botniabanan.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen 2003 får besluta om en låneram i Riksgäldskontoret om högst 12 050 miljoner kronor för Botniabanan AB för de första och andra etapperna mellan Örnsköldsvik och Husum respektive Nyland och Örnsköldsvik, för den tredje utbyggnadsetappen på delen Husum–Nordmaling samt för planeringsarbeten för den återstående delen av den tredje utbyggnadsetappen Nordmaling–Umeå.

Trafikutskottets ställningstagande

Trafikutskottet har för sin del inget att erinra mot regeringens förslag och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker detta (punkt 32).

Radiokommunikation för trygghet och säkerhet

Bakgrund

Inledning

Frågan om ett gemensamt radiokommunikationssystem för skydds- och säkerhetsaktörer har varit föremål för behandling i såväl riksdag som regering sedan början av 1990-talet. Diskussionen kring ett sådant gemensamt radiokommunikationssystem har förts mot bakgrunden av att ett stort antal aktörer från såväl den offentliga som den privata sektorn arbetar med uppgifter som på olika sätt bidrar till samhällets skydd och säkerhet, och att effektiv kommunikation mellan dessa aktörer är en förutsättning för att verksamheten skall kunna fungera effektivt och med hög tillförlitlighet. Det har argumenterats att ett nytt gemensamt radiokommunikationssystem skulle ha fördelarna att underlätta kommunikation mellan dessa aktörer, samtidigt som det ger skydds- och säkerhetsaktörerna även andra fördelar genom att det erbjuder funktionalitet som inte finns i de äldre systemen.

Riksdagens tidigare ställningstaganden

I riksdagen har frågan aktualiserats vid ett antal tillfällen sedan den första motionen i ämnet lämnades i början av 1994. Motionsyrkandet, med innebörden att regeringen borde ålägga vissa myndigheter att inleda ett samarbete i syfte att utarbeta en kravspecifikation för ett av staten ägt och för brukarna gemensamt radiokommunikationssystem att använda i krig och fred, avstyrktes vid detta tillfälle av trafikutskottet med hänvisning till att berörda myndigheter förutsattes ta till vara de möjligheter till effektivitetsvinster som förväntades uppkomma.

Med anledning av motionsförslag behandlades ärendet i försvarsutskottet i april 2000, april 2001 och november 2001. I försvarsutskottets betänkande Samhällets säkerhet (bet. 2001/02:FöU10) utgick utskottet bl.a. ifrån att inriktningen fortsatt skall vara att få till stånd ett landstäckande gemensamt system för radiokommunikation. Utskottet föreslog att detta skulle ges regeringen till känna, vilket blev riksdagens beslut.

Då polisen är en av de tilltänkta viktigare användarna av ett gemensamt radiokommunikationssystem har även justitieutskottet behandlat frågan, senast under våren 2003. Justitieutskottet avstyrkte därvid motionsförslag om polisens kommunikationsutrustning med hänvisning till pågående beredningsarbete och att utskottet tidigare understrukit att det är angeläget att polisen ges erforderligt stöd i arbetet med att utveckla ett nytt radiokommunikationssystem och ges möjlighet att finansiera ett sådant.

Tidigare utredningar

Efter en utredning som Rikspolisstyrelsen utfört på regeringens uppdrag 1995–1996 tillsattes Utredningen om gemensam radiokommunikation (UGR), som i december 1998 presenterade betänkandet Ett tryggare Sverige (SOU 1998:143). UGR-utredningen följdes av att regeringen i augusti 2000 gav Statskontoret i uppdrag att förbereda och genomföra en upphandling av ett gemensamt radiokommunikationssystem. På Statskontorets begäran avbröt regeringen upphandlingen i november 2001 eftersom de nödvändiga förutsättningarna för att gå vidare i upphandlingen inte förutsågs finnas. Samtidigt tillsattes en förhandlingsman av regeringen, med uppdrag att presentera modeller för finansiering av ett gemensamt system utifrån användarnas vilja att använda systemet och finansiera den föreslagna utbyggnaden. Förhandlingsmannen föreslog i mars 2002 att regeringen skulle tillsätta en kommitté med ansvar för att genomföra upphandlingen.

RAKEL

Regeringen beslutade den 10 juni 2002 att tillsätta en kommitté med uppgift att dels presentera ett underlag till regeringsbeslut om att genomföra en upphandling och teckna avtal för ett gemensamt radiokommunikationsnät för skydd och säkerhet, dels, efter beslut av regeringen, genomföra en sådan upphandling. Kommittén, som antagit namnet Radiokommunikation för effektiv ledning (RAKEL), har avlämnat betänkandet Trygga medborgare – säker kommunikation (SOU 2003:10). I betänkandet anges att ett gemensamt radiokommunikationssystem är angeläget för att stärka medborgarnas trygghet och att det finns så allvarliga brister i de nuvarande systemen att det är nödvändigt att vidta åtgärder genom att nu påbörja en utbyggnad av ett nytt system. Mot denna bakgrund föreslås att regeringen uppdrar åt RAKEL att genomföra upphandlingen av ett nationellt gemensamt radiokommunikationssystem för skydd och säkerhet samt att utgångspunkterna bör vara bl.a. att

- det gemensamma systemet skall vara rikstäckande, men att fjällvärlden undantas inledningsvis,
- redan investerad infrastruktur bör användas så långt som möjligt,
- användarna av systemet bör vara skydds- och säkerhetsmyndigheterna men att andra samhällsviktiga aktörer skall få tillgång till systemet vid särskilda händelser,
- staten skall äga systemet och en förvaltningsorganisation skall utöva ägarskapet, inneha aktuella frekvenstillstånd, svara för drift och underhåll samt tillhandahålla tjänsterna till användarna.

RAKEL gör bedömningen att utbyggnaden bör ske under 2004–2009 samt beräknar den totala investeringskostnaden till ca 2 300 miljoner kronor. Kommittén beräknar vidare den årliga driftskostnaden till ca 500 miljoner kronor när systemet är fullt utbyggt. Mot denna bakgrund föreslås en finansieringsmodell för utbyggnaden och driften genom ett avgiftssystem och vissa

omprioriteringar inom berörda utgiftsområden. För att RAKEL skall kunna inleda en upphandling måste ett regeringsbeslut fattas därom.

2003 års ekonomiska vårproposition

Regeringen föreslår i den ekonomiska tilläggsbudgeten att 7,4 miljoner kronor avsätts för att inleda en upphandling av ett gemensamt radiokommunikationssystem. Regeringen anger samtidigt att den avser återkomma i budgetpropositionen för 2004 om finansieringen av uppbyggnaden av hela systemet.

Redovisning av RAKEL

Som representanter för RAKEL utfrågades särskilde utredaren Jan Bergqvist och huvudsekreteraren Ulrika Barklund Larsson av trafikutskottet den 13 maj 2003. Vid utfrågningen klargjorde Jan Bergqvist att stor vikt lagts vid att utgå från användarnas krav på ett nytt system, och att därmed inte förespråka särskilda tekniska lösningar. Val av teknik är en fråga som kommer att klargöras först vid en eventuell upphandling. Ytterligare en utgångspunkt har varit att beakta hela skydds- och säkerhetssektorn och att inte fokusera på enskilda aktörer.

Vidare redogjordes för ett antal problem med de kommunikationssystem som för närvarande används av skydds- och säkerhetsaktörer. Vid ett flertal incidenter har det visat sig att dessa kan störas, avlyssnas eller överbelastas. Att olika aktörer använder sig av olika system har ytterligare försvårat skydds- och säkerhetsaktörernas arbete i sådana situationer där samarbete är en förutsättning för en god insats. Enligt RAKEL:s bedömning är EU-toppmötet i Göteborg ett exempel på en situation där radiokommunikationen inte fungerat tillfredsställande och därmed ytterligare försvårat en allvarlig situation.

I övrigt redovisades de förslag som RAKEL förelagt regeringen för en utbyggnad av ett gemensamt radiokommunikationssystem och den tidplan för fattande av beslut och för utbyggnad som RAKEL bedömer måste följas.

Vid utfrågningen framkom även att vissa av de uppgifter som Riksdagens revisorer efterlyser i sitt granskningsförslag till riksdagen (2002/03:RR13) i huvudsak kommer att bli uppgifter för den av RAKEL föreslagna förvaltningsorganisationen för radiokommunikationssystemet. Det gäller framtagandet av det underlag som behövs dels för att olika användare skall kunna ta beslut om att ansluta sig till ett nytt gemensamt system, dels för att ett nytt systems fördelar skall kunna realiseras. Det gäller även samordning av kommunikationssystemet med andra länder.

Riksdagens revisorers förslag

Riksdagens revisorer har på eget initiativ granskat regeringens och olika myndigheters hantering av ärendet om ett gemensamt radiokommunikationssystem för polisen, räddningstjänsten, sjukvården med flera. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten 2002/03:5 Radiokommunikation för

trygghet och säkerhet. I Riksdagens revisorers förslag angående radiokommunikation för trygghet och säkerhet (2002/03:RR13) redovisas revisorernas slutgiltiga överväganden. Riksdagens revisorer föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad revisorerna anför om

- att regeringen snarast tar fram det underlag som behövs dels för att olika användare skall kunna ta beslut om att ansluta sig till ett nytt gemensamt system, dels för att ett nytt systems fördelar skall kunna realiserar,
- att regeringen till det underlag som skall föreläggas riksdagen angående ett nytt systems finansiering också fogar en redovisning av vilka åtgärder som man har vidtagit och framöver avser att vidta för att minimera statens ekonomiska risk. Den ekonomiska risken skall också åskådliggöras på ett bättre sätt än vad som gjorts i hittillsvarande underlag,
- att regeringen i det underlag som presenteras för riksdagen för beslut om införande av ett nytt system också redovisar hur man avser att ta ansvar för att kommunikationsmöjligheterna inom och mellan skydds- och säkerhetsaktörer på bästa sätt kan upprätthållas även under utbyggnaden av ett nytt gemensamt system,
- att regeringen i sitt underlag till riksdagen redovisar vad man vidtagit eller avser vidta för åtgärder för att säkerställa att den samordning åstadkoms som Schengensamarbetet kräver i fråga om inköp av kommunikationsutrustning som skall användas i gränsområdena mellan Sverige och Danmark, Finland respektive Norge samt undersöker möjligheterna att genom samordning med dessa länder uppnå andra positiva effekter,
- att regeringen i den fortsatta hanteringen av ärendet utreder behovet av samordning med andra länder i vårt närområde samt annan internationell samordning.

Motionsförslag

Kent Högström (s) begär i motion 2002/03:Fö269 att regeringen vidtar kraftfulla och skyndsamma åtgärder för att säkerställa en utbyggnad av ett nationellt radiokommunikationssystem, byggt på TETRA-standard, för den s.k. public safety-sektorn. Motionären ser en risk för att enskilda aktörer i annat fall väljer andra system, vilket skulle underminera grunden för ett nytt nationellt system.

Else-Marie Lindgren och Ragnwi Marcelind (båda kd) anför i motion 2002/03:Fö3 att många aktörer har ansvar för säkerheten i det svenska samhället, och att goda kommunikationer såväl mellan som internt inom olika organisationer är en förutsättning för framgångsrika insatser. Enligt motion-

ärerna är det därför av största vikt att frågan om ett gemensamt modernt radiokommunikationssystem för dessa aktörer kommer till en snar lösning.

I motion 2002/03:Fö4 av Allan Widman m.fl. (fp) framhålls att regeringen bör ta det fulla ansvaret för att ett slutgiltigt och fullgott underlag i frågan om ett radiokommunikationssystem för trygghet och säkerhet presenteras för riksdagen. Underlaget måste enligt motionärerna även innehålla förslag om internationell samordning av radiokommunikationssystemet samt förslag till finansiering som innebär att regeringen tar det centrala finansieringsansvaret för införandet av radiokommunikationssystemet.

Trafikutskottets ställningstagande

Frågan om ett gemensamt radiokommunikationssystem för skydds- och säkerhetsaktörer har utretts ett antal gånger. Bakgrunden är bl.a. de nuvarande systemens bristfällighet och den tekniska utvecklingen på området. Trafikutskottet bedömer att ett gemensamt radiokommunikationssystem för skydds- och säkerhetsaktörer är angeläget för att stärka medborgarnas trygghet och säkerhet. Riksdagen har också tidigare uttalat sig till förmån för ett sådant system. Trafikutskottet konstaterar att förutsättningarna för att komma till en snar lösning i frågan avsevärt förbättrats som ett resultat av RAKEL:s arbete.

Mot bakgrund av det upplägg RAKEL förordat har regeringen i den ekonomiska vårpropositionen för 2003 föreslagit att medel anvisas för att en upphandling skall kunna inledas. I propositionen anges vidare att regeringen i budgetpropositionen avser återkomma till riksdagen med förslag till finansiering av hela systemet. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att frågan därmed inom kort kommer att föreläggas riksdagen med sikte på att nå en lösning av frågan.

Enligt trafikutskottets bedömning har Riksdagens revisorer gjort en förtjänstfull granskning av frågan om ett gemensamt radiokommunikationssystem. Viktiga iakttagelser har gjorts för att trygga att riksdagens kommande ställningstagande kan grundas på ett tillfredsställande beslutsunderlag. Av den redovisning som utskottet tagit del av från RAKEL framgår också att revisorernas förslag ligger väl i linje med förutsett fortsatt arbete. Trafikutskottet förutsätter därmed att regeringens kommande förslag till riksdagen kommer att beakta revisorernas förslag. Det gäller en bedömning av hur önskad anslutning till systemet skall kunna åstadkommas och systemets fördelar därmed kunna realiseras, information om hantering och redovisning av den ekonomiska risken med ett statligt ägande av systemets gemensamma delar, information om hur radiokommunikationen mellan berörda aktörer kommer att lösas under den tid då det nya systemet ännu inte tagits i bruk i hela landet samt information om hur regeringen avser att ta till vara eventuella fördelar med samordning med andra länder. Vidare anser trafikutskottet att en fortlöpande uppföljning av utbyggnaden, anslutningen, kostnaderna och realiserade fördelar med systemet bör redovisas för riksdagen. Utskottet konstaterar

därmed att syftet med nu behandlade motionsförslag till väsentlig del kan förutses bli tillgodosedda.

Trafikutskottet anser mot denna bakgrund att riksdagen som sin mening bör ge regeringen till känna vad utskottet i det föregående anført med anledning av revisorernas förslag och motionsförslagen om ett gemensamt radio-kommunikationssystem för skydds- och säkerhetsaktörer. Riksdagens revisorers förslag och motionerna 2002/03:Fö269 (s), 2002/03:Fö3 (kd) och 2002/03:Fö4 (fp) tillstyrks därmed delvis.

Stockholm den 15 maj 2003

På trafikutskottets vägnar

Claes Roxbergh

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Claes Roxbergh (mp), Carina Moberg (s), Elizabeth Nyström (m), Jarl Lander (s), Erling Bager (fp), Hans Stenberg (s), Johnny Gylling (kd), Karin Svensson Smith (v), Claes-Göran Brandin (s), Sven Bergström (c), Kerstin Engle (s), Jan-Evert Rådström (m), Börje Vestlund (s), Carl-Axel Roslund (m) och Lars Lilja (s).

Särskilda yttranden

1. Ändrad ram och ändrade anslag

av Elizabeth Nyström (m), Jan-Evert Rådström (m) och Carl-Axel Roslund (m).

Då riksdagen beslutat om innevarande års budget finner vi varken möjlighet enligt de regler som gäller för statsbudgetprocessen att arbeta om denna eller att åter redovisa hela vårt budgetförslag, trots att, om detta blivit riksdagens beslut, det inte hade medfört nuvarande problem med skenande utgifter.

På vissa områden i tilläggsbudgeten har vi en annan syn på vad som skall göras och ger därför förslag på andra åtgärder. Dessa förslag berör bland annat anslagsnivåerna för Vägverket och Banverket.

2. Ändrad ram och ändrade anslag

av Erling Bager (fp).

Folkpartiet hade som väl är känt ett annat budgetalternativ för 2003. Detta innehöll både lägre utgifter och skatter, en lång rad radikala förslag till reformer av arbetsmarknad, integrationspolitik och socialförsäkringar. Ett omfattande program för att få ned sjukfrånvaron med insatser för att människor skall få ihop "livspusslet", insatser för att öka vård och rehabilitering och med större krav mot överutnyttjande av systemen. Folkpartiets budgetalternativ för 2003 innehöll en budgeteringsmarginal på 11 miljarder. Tyvärr valde riksdagens majoritet av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att rösta ned detta förslag den 20 december.

Det är nu enligt vår uppfattning samma majoritet som får ta ansvar för att rädda situationen med sin egen dåligt underbyggda budget för innevarande år. Vi är givetvis alltid, varje dag och varje vecka, beredda att ta över ansvaret för Sverige. I den situation att Folkpartiet får ta över regeringsansvaret har vi att utgå från verkligheten såsom den ser ut. Det var därför vi i valrörelsen reviderade våra egna förslag över vad som var möjligt. Skulle vi därför få möjligheten att ta över ansvaret för landet skulle vi omgående genomföra utgiftsbegränsningar och besparingar så att utgiftstaket kunde hållas i avvaktan på att mera genomgripande systemreformer som ökar tillväxten och minskar kostnader för sjukfrånvaro och arbetslöshet får ekonomiska effekter.

Folkpartiet tar heller inte i detalj ställning till de förslag regeringen och dess stödpartier lägger fram som förändringar i deras egen budget. Vi har enligt riksdagsordningen inte heller utrymme att föreslå förändringar på andra anslag än de av regeringen nu aktualiserade. Inom utgiftsområde 22 framförde Folkpartiet inför årets budget bl.a. att anslaget till Vaghållning och statsbidrag skulle höjas med 1 000 miljoner. Vi står givetvis fast vid denna uppfattning.

Vid sidan av de institutionella förutsättningarna för tillväxt som avgörs av skatter, företagarklimat, kunskapsförsörjning och arbetsmarknadens regler är det på ett högst konkret sätt infrastrukturen som hjälper eller stjälper ekonomins utveckling. Därför är det viktigt att vi i Sverige har en infrastrukturpolitik som tar sin utgångspunkt i att tillväxt är något bra och nödvändigt för att vi skall kunna stärka de välbildande krafterna. Dessvärre har den förda regeringspolitiken under den förra mandatperioden präglats av en felaktig politik på infrastrukturområdet. Förslagen som lagts fram har varit sena, bristfälliga och otillräckliga. Ingenting tyder heller på att situationen blir bättre.

Liksom när det gäller företagsamhet så är den fria konkurrensen grunden för trafikpolitiken. Fri konkurrens tillgodoser den enskildes val av transportslag vare sig det gäller transport av gods eller människor. Fri konkurrens inom alla transportslag är en förutsättning för att vi skall kunna uppnå en hållbar utveckling och ökad tillväxt. Folkpartiet föreslår en omfattande avreglering av trafiksektorn. För att detta skall fungera krävs det att de statliga myndigheterna bejaktar konkurrensen. Statliga monopolverk som Banverket och Luftfartsverket måste agera på ett sådant sätt att gamla ”domanter”, t.ex. SJ eller SAS, inte favoriseras genom att erhålla de bästa spårlägena eller de bästa starttiderna.

Det är av yttersta vikt att hela landet har en sådan standard på vägnätet att råvaruförsörjningen till industrin kan tryggas hela året och att vägarna håller en sådan standard att de färdiga produkterna kan fraktas därifrån till kunderna. Det är därför viktigt att vägnätet tjälsäkras, så att t.ex. inte skogsindustrin drabbas av avbrott i sin produktion på grund av dåliga, tjälsjuka och bärighetssvaga vägar. Folkpartiet anser som anförts ovan att väganslaget måste höjas och hållas på en hög nivå också framöver.

Tågsektorn i Sverige i dag förknippas med stora brister. Avregleringen har bara genomförts delvis. Nyinvesteringar och drift och underhåll av järnvägsnätet har släpat efter. Att tågen blir försenade är snarare regel än undantag. Folkpartiet liberalerna anser att en fortsatt avreglering av järnvägstrafiken medför stora fördelar. Erfarenheter hittills av konkurrens vid länstrafikhuvudmännens upphandlingar är att trafik kostnaderna kunnat sänkas avsevärt, till nytta för såväl skattebetalare som resenärer. Vi anser att samtliga järnvägssträckor måste konkurransutsättas. Ur såväl tillväxt- som miljösynpunkt är det orimligt att prioritera järnvägsinvesteringar i områden där trafikunderlaget är otillräckligt framför regioner där järnvägstrafiken kan utgöra ett värdefullt alternativ till landsvägstransporter.

Dagens situation med undermålig standard på både vägar och järnvägar, när det inte finns tillräckligt utrymme i statsbudgeten för anslagsfinansiering, medför att andra lösningar måste prövas. Folkpartiet har i flera år föreslagit att man borde pröva privata finansieringsformer. En sammanfattande beteckning av denna finansieringslösning är PPP, public-private partnership. Projekt som vi framför allt anser vara intressanta för framtida PPP-projekt är trafiklösningar i eller kring våra storstäder. Genom Folkpartiets omfattande sats-

ningar på PPP anser vi att investeringar inom såväl väg- som järnvägssektorn långsiktigt kan säkras.

3. Ändrad ram och ändrade anslag

av Johnny Gylling (kd).

Kristdemokraterna förordade under hösten 2002 i parti- och kommittémotioner ett komplett och sammanhängande budgetalternativ för budgetåret 2003. Detta alternativ avslogs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslog. Av detta skäl deltog vi inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

Av samma skäl deltar vi inte heller i den fortsatta behandlingen av delar av anslagen för budgetåret 2003, den nu föreliggande tilläggsbudgeten (nr 1). Tilläggsbudgeten är Socialdemokraternas försök att hantera alla egna felbudgeteringar som gjordes hösten 2002. Därtill gäller att det inte finns någon möjlighet för oppositionspartierna att yrka på förändringar på andra anslag än de regeringen tar upp, eftersom den typen av förslag enligt gällande praxis inte anses ligga inom ärendets ram. Den ekonomiska politik och det budgetalternativ vi skulle vilja genomföra för 2003 går således inte att lägga fram för riksdagen, varpå följer att det inte är meningsfullt för oss att delta i behandlingen av Socialdemokraternas felbudgeteringar.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har för budgetåret 2003 ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Därför redovisar vi i detta särskilda yttrande den del av vår politik som för budgetåret 2003 rör utgiftsområde 22 och som skulle ha gällt om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången hösten 2002.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla. I detta sammanhang är transportpolitiken viktig för att främja välfärden.

Den vägsatsning som Kristdemokraterna länge krävt har blivit än mer nödvändig efter vårbudgeten, där regeringen drar ned nästa års väg- och järnvägsanslag med 1 miljard kronor. Till största del sker besparingen på vägarna, drygt 800 miljoner kronor försvinner. Det motsvarar 12 % av det i höstas beräknade anslaget till vägunderhåll, eller 39 % av anslaget till investeringar i de nationella vägarna.

I det kärva ekonomiska läget är det nödvändigt att dra ned statens utgifter. Men det måste ske på ett sådant sätt att inte förutsättningarna undanröjs för tillväxt och ett på sikt större budgetutrymme. Därför saknar Kristdemokraterna helt förståelse för de prioriteringar regeringen valt att göra, ivrigt påhejad

av stödpartierna. Återverkningarna av ytterligare sänkta väganslag kommer att bli omedelbara, inte bara i form av försämrade trafiksäkerhet, utan också i minskade förutsättningar för samhällsekonomisk och regional utveckling. Upprustad infrastruktur är en tillväxtmotor som Socialdemokraterna väljer att ha på tomgång.

Det krävs en förändrad och mer positiv syn på vägtransporterna om den svenska ekonomin skall få upp farten. I Kristdemokraternas budgetalternativ för nästa år ökas därför infrastruktuursatsningen för att fullt ut kompensera regeringens neddragning på vägarna. Kristdemokraterna avsätter 850 miljoner kronor mer än regeringen till väghållningen 2004.

För Kristdemokraterna är det också allvarligt att den långsiktiga planeringen av underhåll och investeringar sker under så osäkra förhållanden. Trovärdigheten hos Vägverkets och Banverkets planeringsprocess hotas av regeringens årliga budgetneddragningar. Trafikverken har upprättat förslag till nationella planer för åren 2004–2015. De ekonomiska ramar som tidigare givits innebär att många samhällsekonomiskt lönsamma objekt inte kan genomföras under planperioden. Men också den otillräckliga planeringsramen om 364 miljarder kronor saknar till stor del finansiering. Kristdemokraterna förespråkar ett samarbete med privata finansiärer, s.k. PPP-lösning, för att snabbare och mera effektivt få byggt de större vägprojekten som lämpar sig för denna typ av finansiering.

I 2001 års infrastrukturproposition identifierades, med utgångspunkt i den då planerade anslagsnivån för 2004, ett ”kvarstående finansieringsbehov” på 58 miljarder kronor. Genom sänkningen av 2004 års anslag med 1 miljard kronor har det kvarstående finansieringsbehovet ökat från 58 till 70 miljarder kronor. Det måste täckas med en årlig anslagsökning på 6,4 miljarder kronor 2005–2015, jämfört med 2004 års nivå. Med tanke på de prioriteringar regeringen gjort i vårbudgeten finns ingen som helst trovärdighet i detta. Med socialdemokratiskt styre kommer åtskilligt fler vägprojekt att försenas och dras tillbaka.

4 Ändrad ram och ändrade anslag

av Sven Bergström (c).

Centerpartiet redovisade i våra motioner hösten 2002 ett eget heltäckande budgetalternativ för budgetåret 2003. Detta alternativ avslogs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslog. Av detta skäl deltog Centerpartiet inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

I syfte att bedriva en sund budgetpolitik tar Centerpartiet i våra nu aktuella förslag ansvar redan från tilläggsbudget och låter besparingsreformer börja gälla från den 1 juli 2003.

Sveriges finanser präglas fortfarande av stor konjunkturkänslighet och det är nödvändigt att skapa långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar för den nationella ekonomin. Vi står fast vid kraven på ett överskottsmål på 2 % över konjunkturcykeln och att statsskulden på sikt arbetas bort.

Centerpartiets budgetalternativ betonar åtgärder för att främja ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar tillväxt. Hälsa, företagande, miljö och självbestämmande är de områden där Centerpartiet ser sina främsta politiska utmaningar i framtiden.

På det transportpolitiska området är en av Centerpartiets viktigaste utgångspunkter att skapa förutsättningar för livskraft och tillväxt i hela landet. En väl utbyggd och underhållen infrastruktur är därvidlag en nyckelfråga.

Därför har Centerpartiet under många år anslagit mera pengar än regeringen för att klara dels ett bättre underhåll, dels de nödvändiga investeringarna som behövs för en bättre infrastruktur i landet.

De nedskärningar främst på väginvesteringar som regeringen nu gör är illavarslande och försvårar allvarligt möjligheterna att leva upp till de förväntningar som skapats och åtaganden som gjorts i de nationella väg- och järnvägsplanerna 2004–2015. Det framstår som alltmer orealistiskt att regeringen skulle klara att höja den årliga anslagsnivån med mer än 6 miljarder kronor, vilket skulle behövas för att klara de kvarstående finansieringsbehoven.

BILAGA 11**Miljö- och jordbruksutskottets yttrande
2002/03:MjU2y****Tilläggsbudget för år 2003****Till finansutskottet**

Finansutskottet har den 29 april 2003 beslutat att bereda bl.a. miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över 2003 års ekonomiska vårproposition (prop. 2002/03:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003 (yrkandena 9–16 och 20–38) jämte motioner, allt i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i yttrandet de förslag i propositionen som avser tilläggsbudget för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård samt 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. I anslutning till yttrandet behandlas även två följdmotioner.

Information m.m.

En representant för Jordbruksverket har i utskottet informerat om omarronderingsverksamheten. Utskottet har vidare uppvaktats av representanter för Dalarnas län.

Utskottet

I propositionen föreslås under utgiftsområde 20 att anslag 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden minskas med 150 000 000 kr. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 460 770 000 kr. Anslaget minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år. För att finansiera kostnader för Sveriges medverkan i det europeiska samarbetet inom European organisation for the exploitation of meteorological satellites (EUMETSAT) föreslås att anslag 34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m. ökas med 10 000 000 kr. Finansiering sker genom att anslag 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald minskas med 10 000 000 kr.

Under utgiftsområde 23 föreslås ett antal bemyndiganden. Det successivt ökade anslaget till Centrala försöksdjursnämnden för att främja utvecklingen

av alternativa försöksdjursmetoder motiverar en sammanhållen forskningsstrategi. För att förbättra förutsättningarna att planera forskningsprojekten bör det vara möjligt att fatta beslut som medför utgifter för kommande budgetår. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har tidigare inte lämnats. Därför föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2003 för ramanslag 42:4 Centrala försöksdjursnämnden besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kr under år 2004. I statsbudgeten för innevarande år bemyndigas regeringen att låta Statens jordbruksverk ha en kredit i Riksgäldskontoret för EU-verksamhet på högst 5 500 000 000 kr. Enligt regeringen bör kreditbeloppet anpassas för att möjliggöra utbetalning av EU-stöd, bl.a. arealbidrag, tills motsvarande inbetalning görs från EU. Därmed föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2003 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 650 000 000 kr. Under anslag 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som medför utgifter på högst 187 000 000 kr under år 2004 och högst 186 000 000 kr under år 2005. Jordbrukare kan få stöd för att upprätta växtodlingsplaner. Stöden medför treåriga åtaganden, som beslutas under år 2003. De årliga utgifterna för de ca 30 000 växtodlingsplanerna har visat sig bli något högre än regeringen tidigare beräknat, och den bemyndiganderam som erhållits har därmed blivit otillräcklig. Därför föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2003 för anslaget besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 000 000 kr under år 2004 och högst 195 000 000 kr under år 2005.

Anslag 43:8 Fiskeriverket ökas med 11 000 000 kr. Finansiering sker genom att anslag 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet minskas med 6 000 000 kr och genom att anslag 43:11 Fiskevård minskas med 5 000 000 kr. Enligt regeringen bör Fiskeriverket tillföras medel för bearbetning och analys av materialet från satellitövervakning, för ökade kontrollkostnader och för vidareutveckling av ett nytt datasystem. Under år 2003 kommer även det befintliga datasystemet att utökas för rapportering av in- och utträde ur fiskezon till följd av de bestämmelser om uppföljning av fiskeansträngningen som ingår i EU:s beslut om återhämtningsplan för torsk- och kummelbestånden i Nordsjön, Kattegatt och Skagerrak. I syfte att främja det internationella samarbetet kring fiskeresursfrågor avses ett internationellt fiskesekretariat bildas. Ökade resurser behövs även för insatser inom kustfisket. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med närmare förslag till insatser inom kustfisket. För att möjliggöra dessa ökade insatser behöver anslag 43:8 Fiskeriverket ökas. Anslag 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med 9 000 000 kr. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 223 000 000 kr. Anslaget minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år. Av samma skäl föreslås att anslag 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. minskas med 1 000 000 kr. Minskningen innebär att bidrag till omarronderingsprojekt

avbryts under år 2003. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 000 000 kr. För att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år föreslås slutligen att anslag 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. minskas med 184 000 000 kr. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 420 000 000 kr.

I motion Fi17 (c) yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande att under år 2003, för det under utgiftsområde 23 uppförda anslag 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m., besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 miljoner kronor under år 2004 och 195 miljoner kronor under år 2005 (yrkande 10). Vidare yrkas att riksdagen beslutar godkänna ändrade ramar för utgiftsområden och anslag enligt specifikation i motionen. Detta innebär bl.a. att Centerpartiet yrkar avslag på regeringens förslag till besparingar inom utgiftsområde 20 med 150 miljoner kronor och inom utgiftsområde 23 med 194 miljoner kronor. Inom utgiftsområde 20 drar regeringen ned anslaget för marksanering med den informativa motiveringen att trycket på statsbudgeten skall minskas. Centerpartiet anser att miljöfrågan är viktig och att satsningen skall fortsätta. När det gäller utgiftsområde 23 konstateras att de s.k. rådgivningspengarna för miljöförbättrande åtgärder dras in. Dessa pengar bör kvarstå, och dessutom bör anslaget tillföras ytterligare medel. Satsningen på rådgivning är ett viktigt led i att ställa om jordbruket i en mer miljövänlig riktning. Vidare bör regeringens förslag till besparing på anslag 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. avslås. Skatten på handelsgödsel skulle enligt budgetpropositionen hösten 2002 återföras till jordbruksnäringen men dras nu enligt regeringens förslag in. Enligt Centerpartiet måste svenska jordbrukare få konkurrera på lika villkor, och därför bör denna skatteintäkt, 184 miljoner kronor, återföras till näringen. Sammanlagt bör utgiftsområde 23 tillföras 204 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 12 delvis).

Enligt motion Fi21 (fp) bör en plan för genomförande av omarrondering i Dalarna upprättas (yrkande 1). Vidare yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag till minskning med 1 miljon kronor av anslag 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (yrkande 2). Enligt motionären är det oacceptabelt att omarronderingen avbryts. Dalarna är fortfarande starkt ägosplittrat. Att förbättra fastighetsstrukturen är en verkligt viktig framtidsfråga för länet. Ägosplittringen medför merkostnader för det allmänna, och det borde vara samhällsekonomiskt lönsamt att satsa på det pågående omarronderingsarbetet i Dalarna, exempelvis med 10 miljoner kronor per år under en femårsperiod. I stället för att dra in 1 miljon kronor borde regeringen i samråd med länsstyrelsen i Falun upprätta en arbetsplan omfattande tid och kostnader för en komplett omarrondering.

När det gäller regeringens förslag inom utgiftsområde 20 vill utskottet anföra följande. För att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år bör anslag 34:4 Sanering och återställning av förorenade om-

råden minskas med 150 miljoner kronor. Detta innebär att ramen för utgiftsområdet minskas i motsvarande mån. Därmed avstyrker utskottet motion Fi17 (c) yrkande 12 delvis. Sveriges deltar i det europeiska samarbetet inom European organisation for the exploitation of meteorological satellites (EUMETSAT). För att finansiera kostnader för denna medverkan bör som regeringen föreslår anslag 34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m. ökas med 10 miljoner kronor. Denna ökning får som regeringen föreslår finansieras genom att anslag 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald minskas med motsvarande belopp.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 20.

När det gäller regeringens förslag inom utgiftsområde 23 vill utskottet anföra följande. Enligt den gemensamma fiskeripolitiken skall fr.o.m. den 1 januari 2004 samtliga fartyg på över 18 meter vara utrustade med satellitsändare för att möjliggöra satellitövervakning av fartygen. Från och med den 1 januari 2005 gäller detta även fartyg på över 15 meter. Som framhålls i propositionen bör Fiskeriverket tillföras medel för bearbetning och analys av materialet från satellitövervakning, för ökade kontrollkostnader och för vidareutveckling av ett nytt datasystem. I syfte att främja det internationella samarbetet kring fiskeresursfrågor avses ett internationellt fiskesekretariat bildas. Ökade resurser behövs även för insatser inom kustfisket. Som regeringen föreslår bör därför anslag 43:8 Fiskeriverket ökas med 11 000 000 kr. Denna ökning får i enlighet med vad som föreslås i propositionen finansieras genom att anslag 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet minskas med 6 000 000 kr och anslag 43:11 Fiskevård minskas med 5 000 000 kr. För att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år bör anslag 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med 9 000 000 kr.

När det gäller anslag 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. vill utskottet anföra följande. I vissa delar av landet finns en långt gången ägosplittning som tar sig uttryck i att fastigheterna har många skiften, som ofta är små, långsmala och ligger vitt spridda från varandra. Dessutom förekommer i sådana områden oftast komplicerade ägarförhållanden och många samfälligheter. Syftet med omarronderingsverksamheten är att förbättra fastighets- och ägarstrukturen i de ägosplittade områdena och därigenom åstadkomma förhållanden som är likvärdiga med övriga delar av landet. Enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering lämnas stöd till vissa omarronderingsprojekt, framför allt i Dalarnas län.

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat frågan om fortsatt stöd till omarronderingsverksamheten (senast i bet. 2001/02:MJU2, s. 54 f.). Utskottet har därvid bl.a. konstaterat att omarronderingsverksamheten bör bedrivas fortlöpande. Det främsta motivet är enligt utskottet att nå de positiva effekter för enskilda och samhället som en rationalisering av fastighetsindelningen ger, särskilt vad gäller jord- och skogsbruk. En kontinuerligt bedriven omarronderingsverksamhet är också en förutsättning för att lantmäteriet skall kunna bevara och utveckla sin kompetens på området. Vidare har på utskot-

tets förslag bidraget till jordbrukets rationalisering, som tidigare var begränsat till enbart tidigare beslutade åtgärder, även gjorts tillgängligt för nya omarronderingsprojekt. Utskottet har dessutom vid ett tidigare tillfälle framhållit de uppenbara svårigheter som följer av att anslaget minskas när det gäller möjligheten att fullfölja redan gjorda åtaganden och att finansiera nya omarronderingsprojekt.

I detta sammanhang bör även Jordförvärvsutredningens arbete uppmärksammas. I april 2001 överlämnades betänkandet Ägande och struktur inom jord och skog (SOU 2001:38). I betänkandet framhålls bl.a. att omarronderingen för den enskilde markägaren innebär ett ordnat ägande med gynnsammare förutsättningar att bedriva skogsbruk och i förekommande fall jordbruk. Ett starkt allmänt skogspolitiskt motiv för omarrondering är att det skapas praktiska möjligheter att göra skogsvårdande insatser och kunna uppfylla skogspolitikens produktions- och miljömål. Även förutsättningarna för att tillgodose naturvårdens och kulturminnesvårdens intressen förbättras. Vidare framhålls att sanerad fastighetsindelning samt förenklade och klarare ägarförhållanden innebär förenklningar också för samhället, t.ex. för vägmyndigheter vid projektering av vägar, för kommuner vid t.ex. ledningsdragningar, för lantmäterimyndigheten vid förande av fastighetsregister, för skattemyndigheten vid taxeringar och för tingsrätterna i lagfartsärenden. En sanerad fastighetsindelning underlättar dessutom skogsvårdsstyrelsernas tillsyn enligt skogsvårdslagen.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att tidigare uttalanden från utskottets sida om vikten av att omarronderingsverksamheten ges möjlighet att bedrivas fortlöpande och även framgent på minst oförändrad nivå kvarstår. Som regeringen framhåller innebär den nu föreslagna neddragningen att bidrag till omarronderingsprojekt avbryts under år 2003. Utskottet förutsätter att anslaget återställs under det kommande budgetåret och föreslår därmed att motionerna Fi17 (c) yrkande 12 delvis och Fi21 (fp) yrkandena 1 och 2 nu lämnas utan vidare åtgärd.

Anslag 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. bör minskas med föreslagna 184 000 000 kr. Som framhålls i propositionen sker minskningen dels genom en begränsning av återföringen av skatt, dels genom en förskjutning av återbetalning. Detta innebär att ramen för utgiftsområdet minskas med sammanlagt 194 miljoner kronor. Utskottet har inget att erinra mot det bemyndigande som regeringen föreslår i denna del. Därmed avstyrks motion Fi17 (c) yrkandena 10 och 12 delvis.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 23.

Stockholm den 15 maj 2003

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Kjell-Erik Karlsson (v), Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m), Carina Ohlsson (s), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Christin Nilsson (s), Cecilia Widegren (m), Anita Brodén (fp), Marie Wahlgren (fp) och Gunnar Goude (mp).

Avvikande mening

Tilläggsbudget för budgetåret 2003

Jan Andersson (c) anför:

Enligt Centerpartiet bör regeringens förslag till besparingar inom utgiftsområde 20 med 150 miljoner kronor och inom utgiftsområde 23 med 194 miljoner kronor avslås. Inom utgiftsområde 20 drar regeringen ned anslaget för marksanering med den informativa motiveringen att trycket på statsbudgeten skall minskas. Centerpartiet anser att miljöfrågan är viktig och att satsningen skall fortsätta. När det gäller utgiftsområde 23 kan konstateras att de s.k. rådgivningspengarna för miljöförbättrande åtgärder dras in. Dessa pengar bör kvarstå och dessutom bör anslaget tillföras ytterligare medel. Satsningen på rådgivning är ett viktigt led i att ställa om jordbruket i en mer miljövänlig riktning. Vidare bör regeringens förslag till besparing på anslag 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. avslås. Skatten på handelsgödsel skulle enligt budgetpropositionen hösten 2002 återföras till jordbruksnäringen, men dras nu enligt regeringens förslag in. Enligt Centerpartiet måste svenska jordbrukare få konkurrera på lika villkor och därför bör denna skatteintäkt, 184 miljoner kronor, återföras till näringen. Sammanlagt bör utgiftsområde 23 tillföras 204 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Vidare bör riksdagen avslå regeringens förslag om bemyndigande att under år 2003, för det under utgiftsområde 23 uppförda anslag 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m., besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 miljoner kronor under år 2004 och 195 miljoner kronor under år 2005.

Särskilda yttranden

1. Tilläggsbudget för budgetåret 2003

Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Cecilia Widegren (m) anför:

Moderata samlingspartiet tar inte ställning till regeringens förslag till tilläggsbudget. Då riksdagen beslutat innevarande års budget har vi varken möjlighet eller anledning att arbeta om denna eller åter redovisa hela vårt budgetförslag. Om vårt förslag hade blivit riksdagens beslut, skulle nuvarande problem med skenande utgifter inte förelegat. De partier som bildade riksdagsmajoritet får nu ta det fulla ansvaret för de förändringar som föreslås för att hålla utgifterna under taken.

2. Tilläggsbudget för budgetåret 2003

Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp) anför:

Folkpartiet hade som väl är känt ett annat budgetalternativ för år 2003. Detta innehöll både lägre utgifter och skatter, en lång rad radikala förslag till reformer av arbetsmarknad, integrationspolitik och socialförsäkringar. Det var ett omfattande program för att få ned sjukfrånvaron med insatser för att människor skall få ihop "livspusslet", insatser för att öka vård och rehabilitering och större krav mot överutnyttjande av systemen. Folkpartiets budgetalternativ för år 2003 innehöll en budgeteringsmarginal på 11 miljarder kronor. Tyvärr valde riksdagens majoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att rösta ned detta förslag den 20 december 2002.

Det är enligt vår uppfattning samma majoritet som nu får ta ansvar för att rädda situationen med sin egen dåligt underbyggda budget för innevarande år. Vi är givetvis alltid, varje dag och varje vecka, beredda att ta över ansvaret för Sverige. Om Folkpartiet får ta över regeringsansvaret har vi att utgå från verkligheten så som den ser ut. Det var därför vi i valrörelsen reviderade våra egna förslag över vad som var ekonomiskt möjligt att genomföra. Skulle vi få förtroendet att ta över det politiska ansvaret för vårt land skulle vi omgående genomföra utgiftsbegränsningar och besparingar så att utgiftstaket kunde bibehållas i avvaktan på de ekonomiska effekterna av mer genomgripande systemreformer som ökar tillväxten och minskar kostnaderna för sjukfrånvaro och arbetslöshet.

Folkpartiet tar inte i detalj ställning till de förslag som regeringen och dess stödpartier lägger fram som förändringar i sin egen budget. Vi har enligt riksdagsordningen inte ekonomiskt utrymme att föreslå förändringar på andra anslag än de av regeringen nu aktualiserade.

Vad avser utgiftsområdena 20 och 23 lade Folkpartiet en budget i höstas där vi satsade mer än regeringen på biologisk mångfald, djurskydd, internationellt samarbete och forskning. I vårpropositionen gör regeringen ytterligare neddragningar på en del av dessa områden, framför allt biologisk mångfald och forskning, vilket vi anser vara olyckligt. Folkpartiet föreslog redan i höstas att man i stället kunde ta bort kostnaderna för återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel samt stödet till klimatinvesteringar. Vi anser också att Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut borde kunna driva verksamheten med större egenfinansiering genom försäljning av tjänster. Vi vill dock påpeka att detta inte får gå ut över Sveriges medverkan i EUMETSAT-samarbetet som vi anser vara av stor vikt.

3. Tilläggsbudget för budgetåret 2003

Sven Gunnar Persson (kd) anför:

Kristdemokraterna förordade under hösten 2002 i parti- och kommittémotioner ett komplett och sammanhängande budgetalternativ för budgetåret 2003.

Detta alternativ avslogs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslog. Av detta skäl deltog vi inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

Av samma skäl deltar vi inte heller i den fortsatta behandlingen av delar av anslagen för budgetåret 2003, den nu föreliggande tilläggsbudgeten (nr 1). Tilläggsbudgeten är regeringsunderlagets försök att justera för felbudgeteringar och missbedömningar som gjordes hösten 2002. Därtill gäller att det inte finns någon möjlighet för oppositionspartierna att yrka på förändringar på andra anslag än dem som regeringen tar upp, eftersom den typen av förslag enligt gällande praxis inte anses ligga inom ärendets ram. Den ekonomiska politik och det budgetalternativ vi skulle vilja genomföra för 2003 går således inte att lägga fram för riksdagen, varpå följer att det inte är meningsfullt för oss att delta i behandlingen av regeringsunderlagets justeringar.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla.

Det handlar bl.a. om arbetsmarknaden som måste göras mer dynamisk och där den kraftigt ökande sjukfrånvaron måste mötas med en förbättrad arbetsmiljö och kraftfulla rehabiliteringsinsatser. Det handlar om skatterna på arbete och företagande som måste sänkas och på sikt anpassas till omvärldens betydligt lägre skattetryck. Det handlar om det svenska konkurrenstrycket som måste förbättras. Vidare måste den offentliga sektorn förnyas för att bättre möta konsumenternas/brukarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas och infrastrukturen förbättras.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har för budgetåret 2003 ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Därför hänvisar vi i detta särskilda yttrande till de ramar och anslagsförändringar vi föreslog för utgiftsområdena 20 och 23 i Kristdemokraternas alternativ till regeringens budgetförslag för 2003 och som skulle ha gällt om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången hösten 2002.

Därutöver vill Kristdemokraterna peka på de panikartade besparingar regeringen tvingats göra inom utskottets utgiftsområden och som kommer att få mycket negativa konsekvenser.

Regeringen föreslår på utgiftsområde 20 att anslag 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden minskas med 150 000 000 kr. Behovet av sanering och återställning av förorenade områden är mycket stort. Kristdemokraterna menar därför att detta är en felaktig besparing som inte skulle ha genomförts om vårt förslag till budget vunnit riksdagens bifall.

Inom utgiftsområde 23 föreslår regeringen att finansieringen av det ökade anslaget till Fiskeriverket bl.a. skall finansieras genom att anslaget 25:1 Sveriges Lantbruksuniversitet minskas med 6 000 000 kr. SLU:s ekonomi är mycket ansträngd och en ytterligare besparing skulle påverka verksamheten mycket negativt. Regeringen minskar också anslaget 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel i strid med de överenskommelser som tidigare gjorts med jordbrukets organisationer. Inte heller dessa besparingar skulle ha genomförts om Kristdemokraternas förslag till budget vunnit riksdagens bifall.

4. Omarrondering

Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Cecilia Widegren (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp) anför:

Riksdagen har vid flera tillfällen givit regeringen till känna behovet av att påskynda omarronderingarna. Detta gäller såväl pågående arbete som nya projekt. En minskning av en tredjedel av anslaget så långt in på året innebär orimliga belastningar på verksamheten och risk för att kompetensen inte kan upprätthållas. Det kan därmed vara svårt att återuppta verksamheten utan stora initiala problem. Med hänvisning till tidigare riksdagsbeslut beträffande statsbudgeten för år 2003 anser vi att denna besparing inte borde genomföras.

BILAGA 12

Näringsutskottets protokollsutdrag

2002/03:29.4

NÄRINGSUTSKOTTET

Utdrag ur
PROTOKOLL   **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2002/03:29**

DATUM   2003-05-13

TID   11.00 – 12.10

---

§ 4   Tilläggsbudget m.m.

Behandlas fråga om yttrande till finansutskottet över dels proposition 2002/03:100 (2003 års ekonomiska vårproposition), såvitt gäller förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003, dels skrivelse 2002/03:101 med årsredovisning för staten 2002 jämte motioner.

Utskottet beslutar att inte avge yttrande över skrivelsen med årsredovisning för staten 2002 jämte motion.

Beträffande den ekonomiska vårpropositionen jämte motioner beslutar utskottet att genom protokollsutdrag meddela finansutskottet följande:

I fråga om förslagen om ändrade anslag (punkt 40 i denna del)

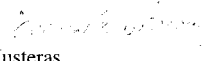
- tillstyrker s-, v- och mp-ledamöterna berörda förslag och avstyrker motsvarande motionsyrkande,
- avstår m-, fp-, kd- och c-ledamöterna från att ta ställning till förslagen med hänvisning till att partierna under budgetbehandlingen hösten 2002 föreslog andra budgetalternativ än de som riksdagen beslutade om.

I fråga om förslagen om en förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag och om utnyttjande av anslaget (38:20) Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. (punkterna 36 och 37)

- tillstyrker s-, v- och mp-ledamöterna förslagen i propositionen och avstyrker motsvarande motionsyrkanden,
- avstyrker m-, fp- och c-ledamöterna förslagen i propositionen och tillstyrker därmed motionerna 2002/03:Fi17 och 2002/03:Fi18 i berörda delar,
- tillstyrker kd-ledamoten motion 2002/03:Fi23 i berörd del och avstyrker motionerna 2002/03:Fi17 och 2002/03:Fi18 i motsvarande delar.

Vid protokollet
Anna Ekwing

Justeras
Marie Granlund

Rätt utdraget intygar

Anna Ekwing

Exp. 2003-05-15
FiU
Kammarkansliet

BILAGA 13

Bostadsutskottets yttrande
2002/03:BoU3y

Tilläggsbudget för år 2003 –
utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande

Till finansutskottet

Finansutskottet har beslutat att bereda bl.a. bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över 2003 års ekonomiska vårproposition (prop. 2002/03:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003 (yrkandena 9–16 och 20–38) jämte motioner, allt i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Utskottet behandlar i detta yttrande propositionens förslag till tilläggsbudget vad avser utgiftsområde 18. Vidare tar bostadsutskottet ställning till förslagen i partimotion 2002/03:Fi17 (c) yrkande 12 (delvis) samt motion 2002/03:Fi18 (m) yrkande 1.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslagsförändringar på tilläggsbudget för 2003 avseende utgiftsområde 18 vad gäller anslagen till Statens bostadskreditnämnds förvaltningskostnader, Statens bostadskreditnämnds garantiverksamhet, Statens geotekniska institut, Lantmäteriverket samt länsstyrelserna. Däremot avstyrker utskottet regeringens förslag vad gäller bostadsbidragen. Till grund för utskottets ställningstagande i denna del ligger nya beräkningar som visar att de föreslagna regeländringarna avseende bostadsbidragen inledningsvis inte ger den tänkta besparingen. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om bemyndiganden beträffande användningen av anslaget till investeringsbidrag för studentbostäder samt åtaganden som belastar anslaget till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Motstående motionsförslag avstyrks.

Till yttrandet har fogats en avvikande mening och tre särskilda yttranden.

Bostadsutskottets överväganden

Inledning

Det förslag om tilläggsbudget för budgetåret 2003 som regeringen lägger fram innebär att statsbudgetens totala omfattning ökar med omkring 520 miljoner kronor i förhållande till den hösten 2002 beslutade budgeten. För utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande innebär dock förslaget en minskning av det totala anslagsbeloppet. Minskningen, som beräknas till 144,5 miljoner kronor, medför att anslagen på utgiftsområdet sammanlagt kommer att uppgå till knappt 9 340 miljoner kronor. Anslagsminskningen uppkommer enligt regeringen genom minskade anslag till 21:1 Bostadsbidrag, 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader, 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet samt 31:9 Lantmäteriverket. Samtidigt föreslås ökade anslag till 31:8 Statens geotekniska institut och 32:1 Länsstyrelserna m.m.

Utskottet tar i det följande ställning till förslagen i proposition och motioner i anslutning till respektive anslagspost.

Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18

21:1 Bostadsbidrag

Regeringen lägger i propositionen fram ett förslag till ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag som i korthet innebär följande. Preliminärt bostadsbidrag betalas fr.o.m. den 1 juli 2003 ut med ett månadsbelopp som avrundas nedåt till närmaste jämna femtiotal kronor i stället för, som i dag, nedåt till närmaste hundratal kronor. När det slutliga bostadsbidraget bestäms skall dessutom det belopp under vilket det inte betalas ut eller betalas tillbaka något bidrag (det. s.k. förlåtandeintervallet) höjas från 200 till 600 kr.

Som ett resultat av regeländringarna bedömer regeringen i propositionen att medelsbehovet på anslag 21:1 Bostadsbidrag kommer att minska med 18 miljoner kronor för budgetåret 2003. Reviderade beräkningar visar dock att någon utgiftsminskning inte uppkommer under 2003. Ett genomförande av regeländringar ger i stället ökade utgifter med 20 miljoner kronor för detta år. Orsaken till detta är i korthet följande. De ändrade avrundningsreglerna för de månatliga utbetalningarna medför en utgiftsökning 2003 samtidigt som den besparing som en höjning av förlåtandeintervallet ger får genomslag med början först 2004. Det bör dock påpekas att de ändrade avrundningsreglerna för de månatliga utbetalningarna sett över tiden inte innebär någon kostnadsökning eftersom en justering sker vid den slutliga avstämningen av bostadsbi-

dragen. Däremot ger ett höjt förlåtandeintervall när det fått fullt genomslag år 2006 en årlig besparing på 36 miljoner kronor.

Det finns enligt utskottets mening flera fördelar med det förslag till ändrade regler för bostadsbidragen som regeringen nu lägger fram. En avrundning nedåt av de månatliga utbetalningarna till närmaste femtiotal kronor innebär att bidragstagaren får ett mera rättvisande bostadsbidrag under bidragsåret. I kombination med att förlåtandeintervallet höjs till 600 kr vid den slutliga avstämningen medför det också att betydligt färre bidragstagare kommer att få tilläggsbelopp eller återbetalningskrav när det slutliga bostadsbidraget fastställs. Sett över tiden ger regeländringarna dessutom, som framgår ovan, en årlig besparing på 36 miljoner kronor. Samtidigt tvingas utskottet konstatera att förslaget inledningsvis ger en ökad belastning på statsbudgeten. Som redovisats ovan beror detta på att avrundningen nedåt till närmast femtiotal kronor ger en utgiftsökning 2003, medan den besparing som följer av ett höjt förlåtandeintervall får genomslag med början först 2004. Med avseende på det ansträngda statsfinansiella läget är det enligt utskottets mening mindre lämpligt att nu genomföra de föreslagna regeländringarna. Regeringens förslag avstyrks därför.

I ett långsiktigt perspektiv framstår däremot regeländringar som ger större träffsäkerhet och minskade kostnader i bostadsbidragssystemet som angelägna. Det finns enligt utskottets mening mot den bakgrunden skäl för regeringen att återkomma till riksdagen med förslag med denna innebörd. En förutsättning för detta är dock att eventuella inledningsvisa utgiftsökningar kan finansieras på lämpligt sätt.

31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Regeringen föreslår att anslaget till Statens bostadskreditnämnds förvaltningskostnader skall minskas med 2 miljoner kronor för att finansiera ökade utgifter för bostadsrelaterade frågor som handläggs av Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning samt Fastighetsmäklarnämnden. Enligt regeringens bedömning kan nämnden klara denna minskning utan att det går ut över verksamheten.

Förslaget, som inte mött invändningar i motioner, tillstyrks av utskottet.

31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

Anslaget 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet används till att avsätta medel för att täcka förluster till följd av statliga garantier för ny- och ombyggnad av bostäder inom verksamhetsgrenen Äldre garantier. Vid en förnyad analys har det enligt regeringen konstaterats att riskerna för förluster under de närmaste åren är mindre än vad som tidigare antagits och att mindre medel behöver avsättas till ändamålet under 2003 än vad tidigare bedömningar visat. Regeringen föreslår därför att anslaget skall minskas med 100 miljoner kronor.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del.

31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

I propositionen 2002/03:98 Åtgärder för att främja visst bostadsbyggande föreslås en investeringsstimulans för anordnande av mindre hyreslägenheter och studentbostäder. För att säkerställa att berörda myndigheter har den kompetens som behövs för att administrera den nya stödformen krävs det enligt regeringen vissa utbildningsinsatser. Vidare finns det behov av att utvärdera både den nu föreslagna investeringsstimulansen och övriga insatser som de senaste åren har gjorts för att stimulera bostadsbyggandet. Enligt regeringen bör anslag 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter därför få användas till sådana utgifter. Sammantaget bedömer regeringen att utgifterna för utbildning och utvärdering kommer att uppgå till 5 miljoner kronor.

Enligt motivtexten i motion 2002/03:Fi18 (m) bör investeringsbidraget för anordnande av bostäder för studenter upphöra, varför det inte skall användas till andra ändamål. Något formellt förslag till riksdagsbeslut med denna innebörd läggs dock inte fram i motionen.

Utgångspunkten för regeringens förslag är en strävan att säkerställa kompetensen i administrationen av den föreslagna investeringsstimulansen för anordnande av mindre hyreslägenheter och studentbostäder. Utskottet delar denna strävan. Det är naturligtvis viktigt att de stödformer som utformats för att stimulera produktionen av bostäder kan hanteras på ett så effektivt sätt som möjligt. Det ställer bl.a. krav på tillräcklig utbildning av de handläggande myndigheternas personal. Inte minst gäller detta i en situation där nya stödformer introduceras och där en samordning av olika stöd skall ske. Även enligt utskottets mening bör sålunda studentbostadsstödet kunna användas för utbildningsinsatser av olika slag. Utskottet delar även regeringens uppfattning om att stödet bör få användas för utvärdering av samhällets insatser för att stimulera bostadsbyggande. Ett fördjupat arbete med uppföljning och utvärdering ligger också väl i linje med riksdagens och utskottets utökade insatser på området.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag.

31:8 Statens geotekniska institut

I propositionen framhåller regeringen att problem med stranderosion finns i områden med bebyggelse, vägar eller andra anläggningar och att den har inverkan på både samhälls- och privatekonomiska intressen. Enligt regeringens uppfattning behöver mot den bakgrunden en myndighet ha ett tydligt samordningsansvar när det gäller frågor om stranderosion. Regeringen har därför gett Statens geotekniska institut (SGI) i uppgift att samordna dessa frågor. För att myndigheten skall kunna utföra dessa arbetsuppgifter föreslår regeringen att anslag 31:8 Statens geotekniska institut skall ökas med 2 miljoner kronor. Finansiering föreslås ske genom att anslag 31:9 Lantmäteriverket minskas med samma belopp.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

31:9 Lantmäteriverket

Lantmäteriverket bedriver verksamhet i tre divisioner, nämligen Fastighetsbildning, Landskaps- och fastighetsdata samt Uppdragsverksamhet (Metria). Fastighetsbildningsverksamheten finansieras med anslag och avgifter som myndigheten får disponera. Även Landskaps- och fastighetsdata finansieras med både anslag och avgifter. Uppdragsverksamheten, som tillgodoser allmänhetens behov av service i fråga om fastighetsinformation m.m., finansieras däremot helt och hållet med avgifter som myndigheten får disponera.

Regeringen anser att de avgifter som uppbärs för information från Landskaps- och fastighetsdatadivisionen skall täcka en större andel av kostnaderna för verksamheten än vad som i dag är fallet. Därigenom kan anslag 31:9 Lantmäteriverket minskas med 25 miljoner kronor. Dessutom skall anslaget minskas med 2 miljoner kronor för att finansiera ökningen av anslaget till SGI. Sammantaget föreslår regeringen att anslag 31:9 Lantmäteriverket skall minskas med 27 miljoner kronor.

De finansieringsprinciper som riksdagen lagt fast för lantmäteri- och fastighetsdataverksamheten innebär att användarna av fastighets- och landskapsinformation i ökad utsträckning skall bidra till finansieringen av kostnaderna för drift och utveckling av informationssystemen. Utskottet tillstyrker mot bakgrund härav regeringens förslag. Enligt vad utskottet erfarit innebär förslaget att Lantmäteriverkets verksamhet avseende fastighetsinformation fortsättningsvis till övervägande del kommer att finansieras av användarna och således bli en i princip avgiftsfinansierad verksamhet.

31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag

Riksdagen har beslutat om fortsatt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag (prop. 2001/02:58, bet. 2001/02:BoU4, rskr. 2001/02:160). Statens bostadsnämnd inrättades 2002 för detta ändamål. I statsbudgeten för innevarande år finns för ändamålet uppfört ett ramanslag på 30 miljoner kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har däremot inte lämnats. Enligt regeringen är det viktigt att myndigheten kan bedriva sitt arbete långsiktigt och med möjlighet att ingå avtal som sträcker sig längre än innevarande budgetår. Ett bemyndigande begärs därför att under 2003 för anslag 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag få göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 miljoner kronor efter 2003.

Med hänvisning till att Statens bostadsnämnd bör avskaffas föreslås i Centerpartiets partimotion 2002/03:Fi17 yrkande 12 i motsvarande del minskat anslag under utgiftsområde 18 med 155 miljoner kronor. Enligt vad utskottet erfarit avser förslaget såväl en nedläggning av Statens bostadsnämnd som en omedelbar avveckling av anslaget till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Av besparingen faller 5 miljoner kronor på anslag 31:13 Statens bostadsnämnd och 150 miljoner kronor genom indraget anslagssparande på anslag 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag.

Stöd till kommuner som dragit på sig ekonomiska problem på grund av sin hantering av det kommunägda bostadsbeståndet får enligt motion Fi18 (m) inte utformas så att det snedvrider konkurrensen på bostads- och lokalmarknaderna. Omstruktureringar måste ske på marknadsmässiga grunder. Enligt motionens yrkande 1 bör regeringen därför inte ges det begärda bemyndigandet.

Som framgår av redovisningen i propositionen fattade riksdagen 2002 beslut om inriktningen av stödet till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Samma år inrättades också Statens bostadsnämnd för att bl.a. administrera verksamheten. En förutsättning för att nämnden skall kunna bedriva sin verksamhet på det sätt som riksdagens beslut förutsätter är naturligtvis att den förfogar över erforderliga ekonomiska medel. Även enligt bostadsutskottets mening bör sålunda riksdagen ge regeringen det begärda bemyndigandet. Regeringens förslag tillstyrks sålunda. Det motstående förslaget i motion 2002/03:Fi18 (m) yrkande 1 avstyrks.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

Länsstyrelserna i Örebro län och Västerbottens län har utsetts till förvaltningsmyndigheter för gemenskapsinitiativprogrammen Urban och Interreg IIIB Norra Periferin. Delar av de administrationskostnader som detta ger upphov till finansieras av EG:s strukturfonder. Därutöver anser regeringen att de två myndigheterna behöver tillföras 250 000 kr vardera för att kunna administrera dessa två program. Regeringen föreslår därför att anslag 32:1 Länsstyrelserna m.m. ökas med 500 000 kr. Finansieringen sker enligt förslaget genom en minskning med motsvarande belopp av det under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling uppförda anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder.

Regeringens förslag tillstyrks.

Stockholm den 15 maj 2003

På bostadsutskottets vägnar

Göran Hägglund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Hägglund (kd)*, Owe Hellberg (v), Anders Ygeman (s), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m)*, Nina Lundström (fp)*, Hans Unander (s), Maria Öberg (s), Margareta Pålsson (m)*, Ingela Thalén (s), Lars Tysklind (fp)*, Rigmor Stenmark (c), Gunnar Sandberg (s), Peter Danielsson (m)*, Sten Lundström (v) och Leif Jakobsson (s).

*Ledamoten har ej deltagit i beslutet.

Avvikande mening

31:13 Statens bostadsnämnd samt 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag

Rigmor Stenmark (c) anser:

Samhällsplanering och bostadspolitik har sin grund direkt i människors vardag. Det är fråga om sådant som möjligheten att hitta en bostad då man skall flytta hemifrån eller arbeta på annan ort, upplevelsen av segregation och utanförskap eller känslan av trygghet eller otrygghet i bostadsområdet. Bostadsfrågorna är helt enkelt så viktiga att medborgarnas trygghet och tillit till samhället äventyras om politikerna inte tar sin del av ansvaret. Det är dagens bostadssituation ett tydligt exempel på.

Regeringens bostadspolitik har lett till bostadsbrist eller bostadsöverskott beroende på var man befinner sig i landet. Orsakerna till detta är främst den obalans som råder mellan vilka beslut som fattas på nationell nivå och vilka beslut som fattas på lokal nivå.

Vad som fordras är en hållbar bostadspolitik som kan möta människors behov och de skilda förutsättningar som råder i olika delar av landet.

Regeringens nu aktuella förslag går stick i stäv mot dessa grundläggande utgångspunkter.

Vi har från Centerpartiet således motsatt oss såväl inrättandet av Statens bostadsnämnd som att statliga medel anslås för omstrukturering av kommunala bostadsbolag. Lösningen ligger inte i att statsmakterna centralt bestämmer hur kommunerna skall sköta sina bostadsföretag. Vad som fordras är i stället en ökad kommunal frihet. Den grundläggande orsaken till problemen i de kommunala bostadsföretagen är i själva verket att kommunerna inte har tillåtits att ta sitt ansvar för hur den lokala bostadspolitikerna skall bedrivas. I stället för att låta de lokala behoven och förutsättningarna få genomslag har statsmakterna genom regleringar och påbud och olika former av stöd sökt styra alla kommuner i samma riktning. Dessa problem löses naturligtvis inte genom en statlig nämnd som skall bestämma hur den enskilda kommunen skall agera för att kunna omstrukturera sitt kommunala bostadsföretag. Hur detta skall genomföras måste beslutas i kommunen med utgångspunkt i de behov och förhållanden som råder där.

Mot den nu beskrivna bakgrunden bör enligt min mening Statens bostadsnämnd avskaffas och anslaget till omstrukturering av kommunala bostadsföretag avvecklas och återstående medel dras in. Den besparing som härigenom uppkommer kan beräknas till sammanlagt 155 miljoner kronor. Av besparingen faller 5 miljoner kronor på anslag 31:13 Statens bostadsnämnd och resterande 150 miljoner kronor på anslag 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag.

Med hänvisning till det nu anförda tillstyrker jag förslaget i Centerpartiets partimotion 2002/03:Fi17 yrkande 12 i denna del. Regeringens förslag avstyrks.

Särskilda yttranden

1. Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 (m)

Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m) anför:

Inledning

Moderata samlingspartiet tar inte ställning till regeringens förslag till tilläggsbudget.

Då riksdagen beslutat innevarande års budget har vi vare sig möjlighet eller anledning att arbeta om denna eller åter redovisa hela vårt budgetförslag trots att om detta blivit riksdagens beslut hade nuvarande problem med skenande utgifter inte förelegat.

De partier som bildade riksdagsmajoritet får nu ta det fulla ansvaret för de förändringar som föreslås för att hålla utgifterna under taken.

På vissa områden i tilläggsbudgeten har vi en annan syn på vad som skall göras och ger därför i motion 2002/03:Fi18 (m) förslag på andra åtgärder inom bostadsutskottets beredningsområde. Även om vi nu inte deltar i beslutet om tilläggsbudget för 2003 vill vi i korthet redovisa innebörden av dessa förslag.

Tilläggsbudget för utgiftsområde 18

31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

Det är vår principiella uppfattning att all bostadsproduktion bör ske utan subventioner. Som bl.a. Boverket och Statskontoret konstaterat är effekterna av stöd osäkra, och ett kostnadseffektivt byggande förutsätter inte något stöd. Vi kan se att decennier av regleringar och subventioner har resulterat i en icke fungerande bostadsmarknad för hyresrätter. Vad som erfordras är i stället enkla och långsiktiga spelregler som ger förutsättningar för en bostadsproduktion som svarar mot den efterfrågan och de behov som finns.

Vi anser mot den nu beskrivna bakgrunden att investeringsbidraget för anordnande av bostäder för studenter bör upphöra och således inte skall användas till andra ändamål.

31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag

Enligt vår mening får inte stöd till kommuner som har dragit på sig ekonomiska problem på grund av sin hantering av det kommunägda bostadsbeståndet utformas så att det snedvrider konkurrensen på bostads- och lokalmarknaderna. Utgångspunkten måste vara att stödet går till kommuner som uttömt sina resurser genom att ta ansvar för bostadsbolaget, men ändå har kvarvarande problem. Omstruktureringar av kommunala bostadsbolag skall ske på marknadsmässiga grunder. Olika intressenter skall kunna förvärva delar av eller hela kommunala bostadsföretag i kris. Vi avser liksom i tidigare budgetförslag anvisa ett avsevärt lägre belopp för omstrukturering av kommunala bostadsföretag under utgiftsområde 25 i höst.

Något bemyndigande att ingå nya förpliktelser avseende kostnader för omstrukturering av kommunala bostadsbolag bör därför inte medges regeringen.

2. Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 (fp)

Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp) anför:

Folkpartiet hade som väl är känt ett annat budgetalternativ för 2003. Detta innehöll både lägre utgifter och skatter, en lång rad radikala förslag till reformer av arbetsmarknad, integrationspolitik och socialförsäkringar. Ett omfattande program för att få ned sjukfrånvaron med insatser för att människor skall få ihop "livspusslet", insatser för att öka vård och rehabilitering och med större krav mot överutnyttjande av systemen. Folkpartiets budgetalternativ för 2003 innehöll en budgeteringsmarginal på 11 miljarder. Tyvärr valde riksdagens majoritet av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att rösta ned detta förslag den 20 december.

Det är nu enligt vår uppfattning samma majoritet som får ta ansvar för att rädda situationen med sin egen dåligt underbyggda budget för innevarande år. Vi är givetvis alltid, varje dag och varje vecka, beredda att ta över ansvaret för Sverige. I den situation att Folkpartiet får ta över regeringsansvaret har vi att utgå från verkligheten så som den ser ut. Det var därför vi i valrörelsen reviderade våra egna förslag över vad som var möjligt. Skulle vi därför få möjligheten att ta över ansvaret för landet skulle vi omgående genomföra utgiftsbegränsningar och besparingar så att utgiftstaket kunde hållas i avvaktan på att mera genomgripande systemreformer som ökar tillväxten och minskar kostnader för sjukfrånvaro och arbetslöshet får ekonomiska effekter.

Folkpartiet tar heller inte i detalj ställning till de förslag regeringen och deras stödpartier lägger fram som förändringar i deras egen budget. Vi har enligt riksdagsordningen inte heller utrymme att föreslå förändringar av andra anslag än de av regeringen nu aktualiserade.

Inför årets budget beträffande utgiftsområde 18 föreslog Folkpartiet ett anslag som totalt för utgiftsområdet låg ca två miljarder lägre än regeringens, bl.a. ansåg vi att anslagen 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder

för studenter, 125 miljoner och 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag, 30 miljoner inte skulle beviljas.

Vi står givetvis fast vid den uppfattningen och anser därmed att en förändring där anslag 31:7 får användas för annat ändamål och ett bemyndigande på 150 miljoner för åtaganden inom anslag 31:14 inte skall medges.

I stället krävs det en ny inriktning för bostadspolitiken för att lösa de problem som finns.

Folkpartiet har föreslagit bl.a. följande åtgärder för att öka bostadsbyggandet:

1. Planprocessen måste revideras.
2. Byggkonkurrensen måste bli bättre och Konkurrensverket måste få mer resurser.
3. Hyressättningen måste reformeras.
4. Uthyrning av studentrum skall vara skattefri.
5. Billiga studentlägenheter bör kunna byggas industriellt.
6. Det behövs långsiktiga spelregler.
7. Vi föreslår tredimensionell fastighetsbildning och ägarlägenheter.
8. Det behövs mer forskning.
9. Fastighetsskatten måste sänkas eller avvecklas. En generell översyn av mervärdesskattesatserna är nödvändig.

3. Tilläggsbudget avseende utgiftsområde 18 (kd)

Göran Hägglund (kd) anför:

Kristdemokraterna förordade under hösten 2002 i parti- och kommittémotioner ett komplett och sammanhängande budgetalternativ för budgetåret 2003. Detta alternativ avslogs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslog. Av detta skäl deltog vi inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

Av samma skäl deltar vi inte heller i den fortsatta behandlingen av delar av anslagen för budgetåret 2003, den nu föreliggande tilläggsbudgeten (nr 1). Tilläggsbudgeten är Socialdemokraternas försök att hantera alla egna felbudgeteringar som gjordes hösten 2002. Därtill gäller att det inte finns någon möjlighet för oppositionspartierna att yrka på förändringar på andra anslag än dem regeringen tar upp, eftersom den typen av förslag enligt gällande praxis inte anses ligga inom ärendets ram. Den ekonomiska politik och det budgetalternativ vi skulle vilja genomföra för 2003 går således inte att lägga fram för riksdagen, varpå följer att det inte är meningsfullt för oss att delta i behandlingen av Socialdemokraternas felbudgeteringar.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och

sparande. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har för budgetåret 2003 ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Därför redovisar vi i detta särskilda yttrande den del av vår politik som för budgetåret 2003 rör utgiftsområde 18 och som skulle ha gällt om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången hösten 2002.

UTGIFTSOMRÅDE 18 SAMHÄLLSPLANERING, BOSTADSFÖRSÖRJNING OCH BYGGANDE

Miljoner kronor	2003
Regeringens föreslagna ram	9 482
21:1 Bostadsbidrag. Förbättringar för barnfamiljer:	605
1. Bort med individuella inkomstgränser i bostadsbidraget	
2. Höjt bostadsbidrag med 100 kr/barn	
31:1 Boverkets administration	-7
31:2 Räntebidrag. Inga nytillskott	-186
31:9 Lantmäteriverket. Effektivisering 5 %	-22
31:11 Bostadsinvesteringar för ekologisk hållbarhet	-50
31:12 Investeringsbidrag för hyreslägenheter ¹	-150
31:13 Statens bostadsnämnd	-10
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	-30
Nytt anslag: Stöd till bostadsföretag i kommuner med bostadsöverskott	30
Summa anslagsförändringar	180
Kristdemokraternas totala ram	9 662

¹Eget alternativ i form av skattereduktion motsvarande halverad byggoms.

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Bostadspolitik och Regional samhällsorganisation samt del av politikområdena Ekonomisk familjepolitik samt Miljöpolitik.

Det största anslaget inom utgiftsområdet är bostadsbidraget. Kristdemokraterna anser att de individuella inkomstgränserna som bidragsgrund för bostadsbidragen skall slopas. Detta tillsammans med höjning av den barnrelaterade delen av bostadsbidraget med 100 kr per barn gör att Kristdemokraterna under tvåårsperioden tillför 1,4 miljarder kronor till anslagsposten. Därmed gynnas de familjer som har en sämre ekonomisk situation.

Kristdemokraterna avvisar regeringens kortsiktiga och bidragsorienterade bostadspolitik. Det behövs helt andra åtgärder för att komma tillrätta med de

omfattande problemen på bostadsmarknaden. Budgetmässigt handlar det framför allt om att sänka skattetrycket på bostadssektorn.

Det andra större anslaget inom utgiftsområdet är räntebidraget. Varken statlig fastighetsskatt eller räntebidrag bör utgå för hyreslägenheter. Ägande och förvaltande av hyreshus är näringsverksamhet och skall därför inte beskattas utöver normal beskattning av näringsverksamhet, det vill säga när vinst uppstår. Kristdemokraterna föreslår att fastighetsskatten avskaffas redan år 2003 och avvisar samtidigt ytterligare beviljanden av räntebidrag.

Kristdemokraterna har tidigare sagt nej till inrättandet av ett tidsbegränsat investeringsbidrag till nybyggnad av hyresbostäder under perioden 2002 – 2006. De bidrag som beviljats bör betalas ut, men inga nya bidrag beviljas. Jämfört med regeringens förslag bör anslaget därför minska med 150 miljoner kronor år 2003 och helt slopas 2004. För att stimulera byggandet av flerbostadshus föreslår Kristdemokraterna i stället en skattereduktion på nyproduktion av flerbostadshus motsvarande en halvering av byggmomsen.

Efterfrågan på bidraget till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet har sagnats och det avvecklas, i likhet med vad Kristdemokraterna krävt, nu fortare än tidigare beräknat. Kristdemokraterna anser att inga ytterligare bidrag skall beviljas.

Kristdemokraterna föreslår vidare att anslagen 31:13 *Statens bostadsnämnd* och 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag* avvecklas och att det i stället inom utgiftsområde 18 inrättas ett nytt anslag, *Stöd till bostadsföretag i kommuner med bostadsöverskott*. Kristdemokraterna förordar ett stödsystem av motsvarande omfattning, men som står i bättre överensstämmelse med det kommunala självstyret, som är öppet för alla fastighetsägare i vissa kommuner och som administreras av Boverket.